

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
และแนวทางป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี

LIFE EXPERIENCE OF SEXUAL HARASSMENT ON ONLINE SOCIAL MEDIA
AND PREVENTION GUIDELINE : QUALITATIVE MIXED METHOD DESIGNS

ณัฐพล บุญทอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2565

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสังคมออนไลน์
และแนวทางป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี

ปริญญาานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

LIFE EXPERIENCE OF SEXUAL HARASSMENT ON ONLINE SOCIAL MEDIA
AND PREVENTION GUIDELINE : QUALITATIVE MIXED METHOD DESIGNS

NATTAPON BOONTHONG

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Applied Behavioral Sc.Research)

Behavioral Science Research Insitute, Srinakharinwirot University

2022

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสังคมออนไลน์
และแนวทางป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี
ของ
ณัฐพล บุญทอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ พันตำรวจเอกหญิง ดร.กัญญ์ฐิตา ศรีภา)

..... ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐาสุกรณ์ จันประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ภัทราวินวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทิชาตสันต์ สกุลพงศ์)

ชื่อเรื่อง	ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และแนวทางป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผานานวิธี
ผู้วิจัย	ณัฐพล บุญทอง
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิภากร จันประเสริฐ

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผานานวิธี โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองของผู้ที่เคยมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคาม จำนวน 6 คน โดยใช้วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางของ คลาร์ก มุสทากัส วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาแก่นสาระ ผลการศึกษาพบว่า ความหมายและแก่นสาระ (Essence) ของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คือ ประสบการณ์ที่ผู้คุกคามรู้สึกปลอดภัยที่จะกระทำผ่านช่วงเวลา สถานการณ์ ลักษณะเครือข่ายออนไลน์ รวมถึงความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ทำ ผู้กระทำขาดความยั้งคิด ปล่อยให้อารมณ์มาก่อนและอยู่เหนือเหตุผล มองเหยื่อเป็นเพียงแค่วัตถุและขาดความรู้สึกสงสารหรือเห็นใจ ไม่คิดถึงผลกระทบที่ตามมา เลือักเหยื่อที่หาได้ง่ายหรือเคยรู้จักกันมาก่อน รู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ มีทั้งที่เป็นเพื่อนหรือคนที่เคยรู้จักกัน ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนแต่ก็รู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ รวมถึงคนที่เพิ่งจะทำความรู้จักแต่ก็ต้องผ่านการพูดคุยสื่อสารมากพอที่จะรู้ข้อมูลและทำให้เหยื่อเชื่อและไว้วางใจ เหยื่อมีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งมีตั้งแต่ชอบถูกใจ สนทนสนม รวมไปถึงขัดใจ หมั่นไส้ หรือโกรธ ผู้คุกคามยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การคุกคามทำไปเพื่อตอบสนองความต้องการเชิงอัตตาของผู้คุกคาม ไม่รู้สึกผิดในขณะที่กระทำ ไม่ว่าจะกระทำนั้นจะเกิดจากความไม่ตั้งใจที่จะสร้างผลกระทบให้กับเหยื่อ หรือการกระทำที่ผู้คุกคามเองก็รู้ตัวว่าเป็นการ “หลอก” และ “ล่อ” เหยื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เป็นการกระทำที่กระตุ้นและเร่งเร้าความรู้สึกของผู้คุกคาม ไม่ว่าจะป็นความรู้สึกทางเพศ ความตื่นเต้น สนุก ทำทายสะใจ หรือภูมิใจที่ทำให้ได้สำเร็จและเป็นที่ยอมรับชื่นชมในกลุ่มเพื่อน ผลที่พบดังกล่าวนำไปสู่การเสนอแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ 4 ประการ 1) ประชาสัมพันธ์แผนประทุษกรรม 2) การบังคับใช้กฎหมาย 3) สร้างการรับรู้ถึงโอกาสถูกดำเนินคดี 4) ปลุกฝังความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ : ประสบการณ์ชีวิต, การคุกคามทางเพศ, เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์, การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผานานวิธี

Title	LIFE EXPERIENCE OF SEXUAL HARASSMENT ON ONLINE SOCIAL MEDIA AND PREVENTION GUIDELINE : QUALITATIVE MIXED METHOD DESIGNS
Author	NATTAPON BOONTHONG
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2022
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Numchai Supparerkchaisakul
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Thasuk Junprasert

This study is concerned with the life experience of the sexual harassers on online social media, using qualitative mixed methods. The aims of this research are as follows: (1) to narrate the life experience of sexual harassment on online social media from six sexual harassers experience by transcendental phenomenology based on the four steps of research process developed by Clark Moustakas; and (2) to create prevention guidelines for sexual harassment on online social media from seven sexual harassment specialists by thematic analysis. The study found that the meaning and essence of the life experience of sexual harassment on online social media are an experience that the harasser feels safe to act through time, situations, the characteristics online networking and the expertise in execution. The harasser allows emotion over reasoning and sees the victim as the object and lack of sympathy without thinking about the consequences of the selection victim or the victim has to know before, know information about and the identity of victim, have friends or people know before and people who didn't know before but the harasser has information on the identity of victim, including the victim who they have just met but have to chat until they have enough information about the victim and make them trust the harassers. The victims are emotionally involved in a positive or negative relationship with their harasser, such as being intimate, offensive, irritated or angry. The harasser is self-centered and the harassment serves their own needs. The harasser lacks conscience when they harass their victim whether or not the harassment will affect the victim. The harasser knows that the deception of the victim leads to sexual harassment. The harassment is the act of harasser to try to stimulate the victim for example, sexual excitement, to make fun, challenge, take pride of success and to be accepted by friends. The research results lead to presenting the sexual harassment prevention guidelines: (1) public relations for modus operandi; (2) enforcing the law; (3) creating awareness of the possibility of being prosecuted; and (4) cultivating morals and ethics.

Keyword : Life experience, Sexual Harassment, Online social media, Qualitative mixed methods

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผศ.ดร.นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล ผู้ให้คำปรึกษาดูแลนิสิตอย่างเต็มที่ เพื่อให้การวิจัยทำได้สำเร็จ พร้อมให้กำลังใจ ความห่วงใย และคอยสนับสนุนนิสิตเสมอมา จนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผศ.ดร.ฐาสุภกร จันประเสริฐ สำหรับการให้คำชี้แนะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยให้สำเร็จ อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านเปรียบเสมือนแสงสว่างในวันที่นิสิตมองไม่เห็นหนทาง อาจารย์เป็นทั้งผู้ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ชื่นชม และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการเรียนและการทำปริญญานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วง งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่สำเร็จหากไม่มีอาจารย์นำชัย และอาจารย์ฐาสุภกร ผู้อยู่เบื้องหลังคอยสนับสนุนและให้กำลังใจนิสิตเสมอมา

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ รศ.พ.ต.อ.หญิง ดร.กัญญ์ฐิตา ศรีภา ที่อาจารย์ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบปากเปล่า และเป็นแบบอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพเชิงปรากฏการณ์วิทยา พร้อมทั้งให้กำลังใจและให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนางานวิจัยให้สำเร็จลุล่วง และต้องขอขอบคุณ ผศ.ดร.กาญจนา ภัทราวีวัฒน์ และ ผศ.ดร.นันทิชาตสันต์ สกุลพงศ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทางพัฒนางานวิจัยชิ้นนี้ ทั้งในช่วงการพัฒนาเค้าโครงการวิจัย จนถึงช่วงการสอบปากเปล่า นิสิตรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างมากที่อาจารย์ให้ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์จนทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ปิยดา สมบัติวัฒนา อาจารย์ผู้ให้ความเมตตา ความรู้ในการทำวิจัย คอยช่วยเหลือให้กำลังใจในช่วงที่นิสิตประสบปัญหาในการวิจัย และคอยอบรมสั่งสอน ฝึกทักษะให้นิสิตมีประสบการณ์ในการเป็นนักวิจัยเชิงคุณภาพ นิสิตซาบซึ้งใจในความปรารถนาดีที่อาจารย์ปิยดาได้มอบให้กับนิสิต และงานวิจัยชิ้นนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงได้หากไม่มีอาจารย์ปิยดาคอยเป็นที่ปรึกษา

ขอขอบคุณ น.ส. รมิดา มหันตมรรค์ ที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณ น.ส.ศรัญญา สมทรง รุ่นพี่ที่คอยเป็นที่ปรึกษาและคอยให้กำลังใจในช่วงที่อารมณ์ต่ำดิ่ง ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีคอยช่วยเหลือกันและกันตลอดมา

ท้ายที่สุดขอขอบคุณครอบครัวบุญทอง คุณพ่อวรรณ คุณแม่วิลาวัลย์ พี่สาวคุณณัฐวรรณ และคุณอาชริตา และน้องสาวคุณธรรมาชาติ ซึ่งได้ให้กำลังใจโดยไม่เคยทอดทิ้งแม้ลูกจะรู้สึกท้อแท้ หหมดกำลังใจ ก็จะได้รับกำลังใจจากทุกท่านเสมอ ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียนตามความฝันจนประสบความสำเร็จในวันนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความซาบซึ้งจากหัวใจ

ณัฐพล บุญทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	10
ส่วนที่ 1 การคุกคามทางเพศ.....	11
1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ	11
1.2 ประเภทของการคุกคามทางเพศ.....	12
1.3 เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์	13
1.4 การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์.....	17
1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์.....	19
ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์.....	24

2.1 ทฤษฎีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์.....	24
2.2 ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม	27
2.3 ทฤษฎีวิวัฒนาการของ	29
2.4 แนวคิดภาวะนิรนาม	32
2.5 ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล	33
2.6 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง	36
2.7 ทฤษฎีนิเวศวิทยา	38
ส่วนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี	40
3.1 วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา.....	42
3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก.....	46
ส่วนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	50
ส่วนที่ 1 การเข้าสู่สนามวิจัย	50
ส่วนที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	51
ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
ส่วนที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	70
ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ส่วนที่ 6 การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	76
ส่วนที่ 7 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล	76
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลการวิจัย	78
ส่วนที่ 1 ประสิทธิภาพการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์รายบุคคล	78
ส่วนที่ 2 แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์.....	141
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	157

สรุปและอภิปรายผล.....	157
ข้อจำกัดจากงานวิจัย	178
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	179
บรรณานุกรม	185
ภาคผนวก.....	193
ประวัติผู้เขียน.....	198

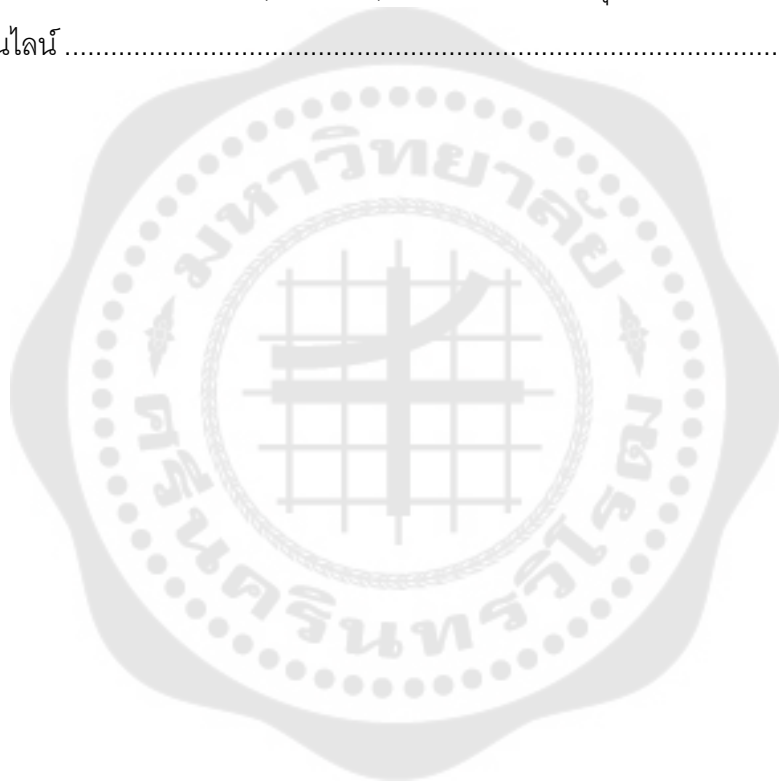
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย.....	58
ตาราง 2 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2	63

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ ความต้องการ ความเชื่อ และข้อมูล	35
ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างแบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์	66
ภาพประกอบ 3 แสดงแก่นสาระ (Essence) ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์	170

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การคุกคามทางเพศ (Sexual harassment) เป็นพฤติกรรมปัญหาสังคมที่เริ่มได้รับความสนใจมาตั้งแต่ ในช่วง ค.ศ. 1978 โดยลิน ฟาเลย์ (Lin Farley) บัญญัติคำว่า “การคุกคามทางเพศ” สำหรับอธิบายพฤติกรรมซึ่งระบุไว้ในหนังสือชื่อว่า “Sexual shakedown” ซึ่งเป็นกรกระทำโดยผู้ชายต่อผู้หญิงโดยใช้พลังการกดขี่ในลักษณะการใช้อำนาจทางเพศ โดยผู้คุกคามทางเพศจะสะท้อนถึงอำนาจและความรู้สึกเหนือกว่าในด้านสถานภาพ ตำแหน่งที่เหนือกว่าผู้ถูกรกระทำ (เพ็ญพรรณ ก็เจริญ, 2556) นับตั้งแต่นั้นมากระแสเรียกร้องความเท่าเทียมกันในสิทธิของผู้ถูกรกระทำที่ถูกกดขี่อยู่ภายใต้อำนาจของผู้คุกคามทางเพศ เกิดเป็นแรงกระตุ้นให้สังคมตระหนักและรับรู้ถึงพฤติกรรมกรคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคม

สำหรับประเทศไทยการคุกคามทางเพศเป็นเริ่มเป็นประเด็นที่สังคมและนักวิชาการหันมาให้ความสนใจในการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างมุมมององค์ความรู้ในการเข้าใจพฤติกรรมกรคุกคามทางเพศ โดยส่วนใหญ่การคุกคามทางเพศเป็นการศึกษาภายใต้บริบทสถานที่ปฏิบัติงาน เช่น สถานศึกษา หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชนต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาการคุกคามทางเพศในประเทศไทย เผยให้เห็นลักษณะพฤติกรรมของผู้คุกคามทางเพศในรูปแบบกรกระทำอาจารย์ต่อผู้ถูกคุกคาม ในลักษณะกรใช้วาจา กรกรกระทำทางร่างกาย การแสดงท่าทางสายตา (นพวรรณ ปราบภูวนทร์, 2559) รวมถึงกรใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เพ็ญพรรณ ก็เจริญ, 2556)

จากข้อมูลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ สะท้อนคุณลักษณะ หรือบุคลิกภาพของผู้คุกคามทางเพศ พบว่าผู้คุกคามทางเพศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย กรทำการคุกคามทางเพศต่อผู้อื่น โดยมองว่าผู้คุกคามมีทัศนคติต่อการคุกคามทางเพศโดยมองว่าเป็นเรื่องปกติ นกรสัมผัสร่างกายผู้อื่น หรือใช้คำพูดแซวหยอกเล็กๆ น้อยๆ (เพ็ญพรรณ ก็เจริญ, 2556) ซึ่งเป็นทัศนคติในมุมมองกรใช้อำนาจเหนือกว่าเพื่อกรกระทำล่วงเกินผู้อื่น หรือมีการรับรู้ด้านวัฒนธรรมแบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) โดยแสดงออกถึงความไม่เคารพในผู้ถูกรกระทำ หรือเจตนาที่จะแสดงออกในลักษณะล่วงเกินผู้ถูกรกระทำ (ไชโย นิธิอุบัติ, 2563; สมสรรค์ อธิเวสส์, 2557) นอกจากนี้การคุกคามทางเพศยังถูกนำเสนอในรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมกรรังแกกันของเยาวชน ซึ่งเกิดจากการรับรู้ถึงความเหนือกว่าทั้งทางด้านเพศสภาพ และด้านพลังกำลังของผู้คุกคามทางเพศที่สามารถกรกระทำต่อบุคคลที่ด้อยกว่า (ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2560) การคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นกับเยาวชนถูกมองให้เป็นเรื่องของการแสดงออกโดยกรรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แม้ว่าเมื่อ

การกระทำนั้นเกิดขึ้นแล้วผลกระทบจะตกอยู่กับผู้ถูกคุกคามทางเพศอย่างไม่อาจประเมินค่าได้ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ (เพ็ญพรรณ ก็เจริญ, 2556; ชลธิชา ทิพย์ประทุม & พิทักษ์ ศิริวงษ์, 2558)

ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อกระแสความนิยมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเยาวชน จากการรายงานสถิติของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าช่วงอายุของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ลดลงเรื่อยๆ และเริ่มใช้ระยะเวลาในการเข้าใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้น (Simon, 2021) ทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของเยาวชนเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับรูปแบบการคุกคามทางเพศที่เปลี่ยนตาม จากการคุกคามทางเพศแบบเผชิญหน้ากัน (face to face) ในโลกกายภาพ (Physical world) (Schenk, 2008) กลายเป็นการคุกคามทางเพศในโลกเสมือน หรือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Sexual harassment on online social media) ซึ่งนอกจากนั้นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ยังสร้างผลกระทบที่รุนแรงและแตกต่างจากการคุกคามทางเพศในโลกกายภาพ เนื่องจากรูปแบบวิธีการคุกคามทางเพศเป็นลักษณะของการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการผลิตและเผยแพร่สื่อที่เป็นสื่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อเผยแพร่ออกไปแล้วยากต่อการติดตามลบออกจากระบบเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แม้ว่าผู้คุกคามทางเพศจะลบไฟล์ต้นฉบับออกไปแล้ว แต่อาจมีผู้ใช้งานรายอื่นทำการคัดลอก และเผยแพร่ส่งต่อไปให้ผู้รับรายอื่นอย่างไม่รู้จบ ย่อมทำให้สื่อการคุกคามทางเพศเหล่านั้นสามารถย้อนกลับมาสร้างผลกระทบทางจิตใจให้กับผู้ถูกคุกคามทางเพศอย่างไม่รู้จบ (พรรษาวดี คล้อยระยับ & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2564)

สำหรับสภาวะการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังพบว่า บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นยังมีสื่อกระตุ้น ซึ่งยั่วยุให้เยาวชนหลงใหลเลียนแบบสื่อ ซึ่งมีพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ทำให้เยาวชนเป็นช่วงวัยซึ่งมีความเปราะบางกับสิ่งเร้าที่มากระตุ้น โดยเฉพาะสิ่งเร้าในเรื่องทางเพศที่เข้ามาสร้างความสนใจ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทศนคติ และค่านิยมของวัยรุ่น ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภชาติ, 2562) โดยเฉพาะการเรียนรู้วิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากการรับชมสื่อรูปภาพ วีดีโอ หรือการสนทนากับผู้คุกคามทางเพศรายอื่น ย่อมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรม หรือ ค่านิยมในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม (คณะกรรมการวิชามุขยกับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562) อีกทั้ง

เยาวชนบางคนกลับมีมุมมองว่าพฤติกรรมการคุกคามทางเพศเป็นเรื่องปกติทั่วไป ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปบนโลกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (วีระศักดิ์ ประดิษฐ์รอด, 2563)

นอกจากนั้นยังมีคุณสมบัติบางประการในการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังมีส่วนช่วยให้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สามารถกระทำได้ง่ายมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การสร้างบัญชีผู้ใช้ปลอม การสร้างปลอมเป็นคนอื่น การปกปิดข้อมูลซึ่งนำไปสู่การยืนยันตัวตนของผู้ใช้งาน วิธีการเหล่านี้ช่วยสร้างการรับรู้ถึงความเป็นอิสระจากการถูกระบุตัวตนจากบุคคลอื่น (รักษิษิตา โพธิ์พิทักษ์กุล, 2550; สมสรรค์ อธิเวสส์, 2557) รวมถึงฟังก์ชันเครื่องมือการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งอาจนำไปสู่เงื่อนไขซึ่งถูกนำไปใช้ในการก่อพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (อภิญา นิรัญญะเวช, 2561) สอดคล้องกับการศึกษาการคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ในต่างประเทศพบว่า การกระทำส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับบัญชีผู้ใช้งานซึ่งไม่ระบุตัวตน และเกิดขึ้นกับคู่สนทนาซึ่งไม่ได้รู้จักสนิทสนมกันมาก่อน (Duggan, 2017) ดังนั้นเมื่อการคุกคามทางเพศได้พัฒนาเข้าสู่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงเพิ่มความสามารถในการกระทำโดยไม่มีข้อจำกัดด้านขอบเขตสถานที่ เวลา และรูปแบบวิธีการสื่อสาร จึงทำให้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการคุกคามทางเพศในโลกความจริง โดยเฉพาะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สามารถทำได้เพียงแค่มืออุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ก็สามารถเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ (Henry & Powell, 2016)

โลกออนไลน์เข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ โดยเฉพาะในเยาวชน เป็นช่วยวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม เพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ ทำให้วัยนี้มีความเปราะบางกับสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น โดยเฉพาะสิ่งเร้าที่เกี่ยวกับเพศ ซึ่งเป็นแรงขับหรือความต้องการทางเพศความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นไปตามกลไกตามธรรมชาติ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2561) การเรียนรู้ที่เกิดจากความสนใจ ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทศนคติ และค่านิยมของวัยรุ่น ซึ่งส่งผลต่อการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2562) การศึกษาการรับสื่อลามกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและเจตคติทางเพศของเยาวชน และมีเจตคติต่อพฤติกรรมทางเพศ กระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศที่ต้องระบายออกมา ด้วยความเป็นเยาวชนความสามารถในการคิดยับยั้งพฤติกรรมหรือการเลือกแสดงออกที่เหมาะสม ขาดวิจารณญาณในการรับสื่อ มีโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ เลียนแบบพฤติกรรม อาจร้ายแรงจนส่งผลให้เกิดเป็นอาชญากรรมทางเพศ (ปริมา อภิชาติกร, 2551; วีรพงษ์ พวงเล็ก, 2557) โดยเฉพาะการเรียนรู้วิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จาก

การรับชมสื่อรูปภาพ วีดีโอ หรือการสนทนากับผู้คุกคามทางเพศรายอื่น ย่อมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อการคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรม หรือ ค่านิยมในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562) อีกทั้งเยาวชนบางคนกลับมีมุมมองว่าพฤติกรรมกรรมการคุกคามทางเพศเป็นเรื่องปกติทั่วไป ซึ่งเกิดขึ้นทั่วไปบนโลกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (วีระศักดิ์ ประดิษฐ์รอด, 2563)

สำหรับตัวผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถใช้พื้นที่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คุกคามทางเพศผู้อื่นได้หลายคน และในผู้ตกเป็นเหยื่อบางรายอาจถูกคุกคามทางเพศซ้ำแล้วซ้ำอีก รวมถึงการมีรูปแบบการคุกคามทางเพศในลักษณะการใช้กลวิธีที่แปลกใหม่ อีกมากมายเพื่อเจตนาในการคุกคามทางเพศผู้อื่น (อนุกุล มโนชัย, ดุษฎี อายุวัฒน์, & ชูพักตร์ สุธิสา, 2554) ความน่ากลัวที่เกิดจากผลกระทบของการคุกคามทางเพศ ไม่ได้กระทบเพียงแค่ตัวบุคคลเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อภาพรวมของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ชุมชน และสังคมโดยรวมที่ต้องเผชิญกับผลกระทบของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม อย่างไรก็ตามหากพฤติกรรมกรรมการคุกคามทางเพศยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนอาจกลายเป็นวัฒนธรรมกลุ่มย่อยซึ่งเป็นรูปแบบแนวทางการดำเนินชีวิต จนเยาวชนรู้สึกว่าการคุกคามทางเพศเป็นสิ่งปกติที่สามารถทำได้ (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019) เมื่อนั้นผลกระทบที่จะเกิดกับสังคมย่อมจะเพิ่มขึ้นเป็นเท่าทวี (พิชคุณ เรื่องรอง & อติพล เชื้อจรัสพันธุ์, 2563)

ดังนั้นประเด็นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นประเด็นที่มีผู้สนใจศึกษาวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษารูปแบบวิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาจากประสบการณ์ของบุคคลซึ่งตกเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างองค์ความรู้จากพฤติกรรมกรรมการคุกคามทางเพศไปเป็นข้อค้นพบสำหรับการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Nova, Rifat, Saha, Ahmed, & Guha, 2019; Taylor, Liu, & Mumford, 2019; อนุกุล มโนชัย, ดุษฎี อายุวัฒน์, & ชูพักตร์ สุทธิสา, 2555) หรือการสำรวจปัญหาและสาเหตุของการคุกคามทางเพศในบริบทสังคมออนไลน์ ทั้งมุมมองของผู้กระทำและผู้ตกเป็นเหยื่อ (Duggan, 2017; Sethi & Ghatak, 2018) รวมถึงการศึกษาเชิงคุณภาพโดยสะท้อนผลกระทบที่เกิดกับผู้ถูกคุกคาม รูปแบบของการถูกคุกคามทางเพศบนสังคมออนไลน์ (Cote,

2017; กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019; วิมลวรรณ เพาะปลูก & สุรัชย์ ชูผกา, 2561)

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในมุมมองประสบการณ์ของผู้คุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นผู้เริ่มต้นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจในประสบการณ์การคุกคามทางเพศ ซึ่งเกี่ยวข้องกัน การให้ความหมาย เงื่อนไข ซึ่งนำไปสู่การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวทางการป้องกันแก้ไขการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยเติมเต็มองค์ความรู้ในมุมมองของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศในเชิงลึก โดยการถอดประสบการณ์จนค้นพบแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศ เข้าใจการให้ความหมาย และเงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดการคุกคามทางเพศ โดยเงื่อนไขที่ค้นพบอาจปรากฏในลักษณะของระดับโครงสร้างทางสังคม หรือระดับสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อประสบการณ์การคุกคามทางเพศในระดับจุลภาค ถึงระดับมหภาค ซึ่งทำให้เห็นภาพรวมของเงื่อนไขการคุกคามทางเพศในระดับต่างๆ ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้มีจุดเด่นโดยการนำเสนอแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยนำข้อมูลจากประสบการณ์ของคนใน ที่ผ่านการวิเคราะห์จนค้นพบข้อมูลสำคัญ นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการป้องกันโดยใช้องค์ความรู้จากมุมมองของผู้คุกคามทางเพศ โดยเป็นประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม ดูแลเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากบุคคลผู้เป็นต้นตอของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อจะนำไปสู่การแก้ไขถึงต้นตอของปัญหาที่ถูกต้อง (พระพรหมคุณาภรณ์, 2557) นั่นคือตัวของผู้คุกคามทางเพศ โดยศึกษาจากบทเรียนความผิดพลาดของการเข้าไปมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยวิธีการศึกษาในมุมมองของนักพฤติกรรมศาสตร์ในการทำ ความเข้าใจ อธิบายปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการบูรณาการความรู้จากศาสตร์หลายสาขา ได้แก่ สังคมศาสตร์ จิตวิทยา และอาชญาวิทยา รวมถึงศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, 2559) เพื่อนำไปสู่การสร้างพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับผู้ใช้งานทุกเพศทุกวัย

คำถามการวิจัย

1. ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร จากประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
2. แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) แนวทางของ Janice M. Morse (Morse, 2010) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยาเชิงอรรถวิสัยเป็นวิธีการหลัก (The core component) และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เป็นวิธีการเสริมโดยมีการกำหนดความมุ่งหมายในการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
2. เพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านวิธีวิทยาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ Janice M. Morse (Morse, 2010) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานเทคนิคและวิธีการวิจัยมากกว่า 2 วิธี เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบที่สามารถตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วนและลุ่มลึก โดยมีการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอรรถวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก (The core component) เพื่อการพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จนค้นพบแก่นของประสบการณ์ และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นข้อมูลเสริมเพื่อเข้าใจความหมายและเงื่อนไขที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ จากผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นจึงนำข้อค้นพบมาทำการวิเคราะห์ประสบการณ์ ด้วยแนวคิดของ คลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakes) และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริม จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ

การดูแลป้องกัน ปรามปราม การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการคัดเลือกตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนด (Inclusion Criteria) สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้ผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ 1. เยาวชนไทยที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี ไม่จำกัดเพศ โดยต้องเป็นผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยตรง 2. กลุ่มนักปฏิบัติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่คณะทำงานปรามปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (TICAC), เจ้าหน้าที่โครงการฮักประเทศไทย (Hug Project Thailand) และกลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่กองบังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ตอท) และนักจิตวิทยา เพื่อร่วมกันค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งทำความเข้าใจในประเด็นหลัก 3 ประการตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยประเด็นแรกทำความเข้าใจประสบการณ์ ซึ่งเป็นประสบการณ์จากเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยไม่จำกัดเพศของผู้คุกคาม และไม่จำกัดรูปแบบการคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้คุกคามกระทำต่อผู้ถูกคุกคามทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศชาย เพศหญิง หรือเพศอื่นๆ ประเด็นที่สอง การทำความเข้าใจการให้ความหมายของการคุกคามทางเพศในมุมมองของผู้คุกคามทางเพศ เงื่อนไข ที่เกิดขึ้นแล้วทำให้เยาวชนผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์กระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยอาจเป็นเงื่อนไขที่มาจากตัวของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ และเงื่อนไขที่มาจากสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระดับจุลภาค ไปจนถึงระดับมหภาคก็ได้ ประเด็นที่สามเป็นการค้นหาแนวทางการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับเยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อไม่ให้กระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งผู้ที่เคยทำมาในอดีตและผู้ที่ไม่เคยทำมาก่อน โดยแนวทางการป้องกันถูกสร้างขึ้นมาจากมุมมองผู้เชี่ยวชาญทางการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือ ป้องกันและปรามปรามการคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ และกลุ่ม

นักวิชาการผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาและ ด้านจิตวิทยา รวมถึงมุมมองจากเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการเสริมในมิติของแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นแนวทางที่สามารถทำไปใช้ได้จริง อย่างเป็นรูปธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ
2. แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เพื่อการถ่ายทอดแนวทาง เพื่อการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างปลอดภัยและไม่เกิดปัญหาการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอนาคต
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางและนโยบายที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำของผู้คุกคามทางเพศโดยมีเจตนาเพื่อส่งข้อความ ความรู้สึก ความต้องการ ฯลฯ ในฐานะผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสาร โดยเป็นการสื่อสารเรื่องเกี่ยวกับเพศของผู้ถูกคุกคามอย่างเจาะจง (สามารถระบุผู้ถูกคุกคามได้) และเป็นการกระทำที่ผู้ถูกคุกคามไม่ต้องการ หรือปรารถนา ก่อให้เกิดความรู้สึกถูกล่วงเกิน หวาดระแวง อับอาย หรือสร้างความยากลำบากในการดำเนินชีวิต และสร้างผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกคุกคาม โดยผู้คุกคามเลือกส่งให้ผู้รับสารในฐานะผู้ถูกคุกคามทางเพศ หรือผู้รับสารซึ่งมิใช่ผู้ถูกคุกคามทางเพศแต่อยู่ในฐานะผู้รับสารเพื่อสนองความต้องการให้กับผู้คุกคาม ผ่านช่องทางการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2. เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครื่องมือการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตมีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ที่ผู้คุกคามทางเพศใช้สำหรับการส่งและรับสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทางเพศไปยังผู้ถูกคุกคาม ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ หรือ แอปพลิเคชัน ที่เปิดให้ผู้ใช้งานสามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างกันได้ ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram), พันทิป (Pantip) และการแสดงความคิดเห็นผ่านการไลฟ์สด (Live Stream)

3. **เงื่อนไขของการคุกคามทางเพศ** หมายถึง สิ่งใดๆ ที่เข้ามาแล้วทำให้บุคคลกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

4. **เยาวชนผู้ร่วมวิจัย** หมายถึง เยาวชนไทยผู้มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี ผู้ที่เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ในฐานะเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยเป็นผู้มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย และได้รับเลือกให้เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการวิจัยครั้งนี้

5. **สร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์** หมายถึง วิธีการปฏิบัติการณ์ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้ให้ข้อคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับป้องกันผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มิให้ตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศ และแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยสร้างแนวทางจากข้อมูลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

6. **การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสวนวิธี** หมายถึง วิธีการศึกษาวิจัย ตามแนวทางของ Morse (2010) ประกอบด้วย การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอุตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นวิธีการวิจัยหลัก และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริม เพื่อนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างลุ่มลึก

บทที่ 2

เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ Janice M. Morse (Morse, 2010) เพื่อเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ ดังนั้นการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการเพื่อศึกษาในความหมายกว้างสำหรับใช้นำทางการวิจัย โดยยึดความจริงที่ค้นพบจากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยเป็นหลัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นตัวเสริมเติมเพื่อเติมเต็มความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การคุกคามทางเพศ

- 1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ
- 1.2 ประเภทของการคุกคามทางเพศ
- 1.3 การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
- 1.4 เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
- 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.1 ทฤษฎีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication Theory)

- 2.2 ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization)
- 2.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมรอง (Subculture Theory)
- 2.4 แนวคิดภาวะนิรนาม (De-individuation)
- 2.5 ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory)
- 2.6 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory)
- 2.7 ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Bioecological model)

ส่วนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method)

3.1 วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) การศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย (Transcendental phenomenology)

ส่วนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ส่วนที่ 1 การคุกคามทางเพศ

1.1 ความหมายของการคุกคามทางเพศ

การคุกคามทางเพศการคุกคามทางเพศเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จุดเริ่มต้นศึกษาการคุกคามทางเพศเกิดขึ้นในต่างประเทศ และต่อมา ความสนใจศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศก็เริ่มเกิดขึ้นในเมืองไทย ทำให้มีงานวิจัยเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศมากพอสมควร จึงมีนักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยให้ความหมายของการคุกคามทางเพศไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Shoop (1994) อธิบายว่าการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะทางเพศอย่างหนึ่ง ที่รบกวนชีวิตผู้อื่น หรือการกระทำทางเพศที่ผู้ถูกระทำไม่พึงประสงค์ (Unwanted) ไม่สมควรที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่น พฤติกรรมดังกล่าวนั้น อาจรวมไปถึงการใช้คำพูด ตัวอักษร รูปภาพ จากสื่ออื่นๆ หรือเป็นการเล่าเรื่องตลกลามก

Luzon (2017) ให้ความหมายของการคุกคามทางเพศไว้ว่า เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้ชายที่มีต่อผู้หญิง ในลักษณะที่เป็นการรบกวนผู้อื่น โดยมีมุมมองเกี่ยวกับเพศโดยไม่สนใจผู้ถูกระทำว่าจะรู้สึกอย่างไร การแสดงพฤติกรรมการใช้คำพูดเหยียดหยามทางเพศ หรือการเผยแพร่ภาพ วีดีโอเกี่ยวกับเพศของบุคคลนั้น รวมถึงการชู้กรรโชกเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุประสงค์ทางเพศ

Kaltiala-Heino, Savioja, Fröjd, and Marttunen (2018) ให้ความหมายการคุกคามทางเพศว่า เป็นพฤติกรรมความก้าวร้าวทางเพศที่ทั้งประสบการณ์ที่แสนเจ็บปวดไว้ให้กับผู้ถูกระทำ เป็นรูปแบบพฤติกรรมการเผชิญหน้าทางเพศระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ในลักษณะการกระทำทางร่างกาย การสื่อสารด้วยคำพูดและท่าทาง ในลักษณะของการกระทำที่ผู้ถูกระทำไม่ต้องการ รวมถึงการบีบบังคับทางเพศ

อรพินทร์ ชูชม, นพวรรณ โชติบัณห์, and อัจฉรา สุซารมณี (2548) อธิบายความหมายการคุกคามทางเพศว่า เป็นรูปแบบการเลือกปฏิบัติทางเพศ โดยเป็นการกระทำผ่านทางร่างกาย คำพูดในเรื่องทางเพศ ที่ผู้ฟังหรือผู้ถูกกว่าถึงไม่พึงปรารถนา และไม่ได้รับการเชื้อเชิญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจและเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ

สมสรณ์ อธิเวสส์ (2557) อธิบายความหมายการคุกคามทางเพศไว้ว่า การคุกคามทางเพศเป็นการรบกวน ก่อกวน ล่วงเกินในทุกกรณี โดยผู้ตกเป็นเหยื่อมีโอกาสเป็นได้ทั้ง

เพศหญิง เพศชาย หรือเพศนิยามอื่นๆ โดยเป็นการแสดงออกทางเพศ (Based and Sexual behavior) หรือการกระทำที่มีเป้าประสงค์ในเรื่องเพศ ก็ถือว่าเป็นการคุกคามทางเพศโดยทั้งสิ้น

ชลธิชา ทิพย์ประทุม and พิทักษ์ ศิริวงศ์ (2558) ให้ความหมายการคุกคามทางเพศว่า การที่ผู้คุกคามแสดงพฤติกรรมล่วงเกินหรือการคิดมีดีมีร้ายต่อผู้ถูกรกระทำ โดยที่ผู้ถูกรกระทำไม่สมยอม แบ่งออกเป็นพฤติกรรมด้านการกระทำ ด้านวาจา และด้านร่างกาย

ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นแบบซึ่งหน้าระหว่างผู้คุกคามทางเพศ กับผู้ถูกคุกคาม ในลักษณะการเลือกปฏิบัติทางเพศ ในรูปแบบการแสดงพฤติกรรมล่วงเกินทางพฤติกรรม คำพูด และทางร่างกาย โดยที่ผู้ถูกรกระทำไม่ต้องการ หรือไม่สมยอม โดยที่การกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ถูกรกระทำในด้านจิตใจและด้านอื่นๆ

นอกจากการให้ความหมายของการคุกคามทางเพศแล้วลักษณะของวังวนแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการคุกคามทางเพศ สามารถนำมาใช้สำหรับการพิจารณาถึงประเภทของการคุกคามทางเพศได้อย่างกว้างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับรูปแบบของการกระทำการคุกคามทางเพศที่มีความแตกต่างออกไปตามบริบทของพื้นที่เกิดการคุกคามทางเพศ (Schenk, 2008) ซึ่งผู้วิจัยจะทำการอธิบายไว้ในส่วนถัดไป

1.2 ประเภทของการคุกคามทางเพศ

การคุกคามทางเพศเป็นลักษณะของพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมยอมรับ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (Luzon, 2017) ในช่วงเริ่มต้นของการให้ความสนใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชีวิตจริง โดยเกิดขึ้นในสถานที่ทำงาน โดยปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศถูกตีแผ่เรื่องราวจากพนักงานหญิงที่ถูกนายจ้างและเพื่อนร่วมงานกระทำการคุกคามทางเพศ โดยมุมมองด้านอำนาจทางเพศและความไม่เท่าเทียมกันของสังคม จนเกิดเป็นการนิยามคำว่า “Sexual Harassment” (Farley, 1978 อ้างใน ปาวิฉัตร รัตนากาญจน์, 2551) ปัจจุบันการคุกคามทางเพศในที่ทำงานกลายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย (สุริศา นิยมรัตน์, 2561)

เมื่อวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การคุกคามทางเพศก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย ตามพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตและการติดต่อสื่อสารที่เปลี่ยนแปลงไป (Barak, 2005) โดยปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบ

การคุกคามทางเพศแบบเผชิญหน้ากันในชีวิตจริงเพียงเท่านั้น แต่กลับพบว่ามีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศอยู่ในรูปแบบการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (FindLaw, 2018) เมื่อบุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีวิถีชีวิตหนึ่งอยู่บนโลกออนไลน์ เกิดเป็นสังคมที่มีผู้คนเป็นจำนวนมากและหลากหลาย จึงก่อให้เกิดปัญหาด้านความปลอดภัย เช่นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Smith & Duggan, 2013)

ดังนั้นหากพิจารณาถึงประเภทของการคุกคามทางเพศโดยมองจากพื้นที่เกิดปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศ ก็สามารถแบ่งออกเป็นการคุกคามทางเพศในชีวิตจริงและการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นบนอินเทอร์เน็ต (Internet) (Barak, 2005) ซึ่งการศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถูกพัฒนามาจากองค์ความรู้ที่มาจากกรคุกคามทางเพศในชีวิตจริง (Schenk, 2008) ซึ่งการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องเริ่มต้นจากการเข้าใจบริบทพื้นที่ที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศนั้นคือสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยจะอธิบายเป็นลำดับถัดไป

1.3 เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารในศตวรรษที่ 21 ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในยุคนี้ นอกเหนือจากการใช้ชีวิตในโลกความจริง กิน นอน ทำงาน ตามกิจวัตรโดยทั่วไปที่เราต่างคุ้นชิน แต่ในอีกด้านหนึ่งซึ่งเป็นโลกเสมือนที่กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ในยุคนี้ เปรียบกับสังคมรูปแบบใหม่ที่เปิดโลกของการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน เชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล เสมือนเป็นสังคมเสมือนที่มีการสร้างตัวตนของบุคคลผ่านชื่อ รูปภาพประจำตัว หรือข้อความต่างๆ ตามหลักสังคมวิทยา คำว่าสังคม ต้องประกอบด้วย ประชากรหรือสมาชิก พื้นที่ อาณาเขต ที่มีผู้คนมีปฏิสัมพันธ์อยู่ร่วมกัน และมีกระบวนการจัดระเบียบทางสังคม (ศิริรัตน์ แอดสกุล, 2560) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นตัวแทนของสังคมในรูปแบบใหม่ของยุคสมัยปัจจุบันเป็นสังคมพลวัตที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

มีนักวิชาการหลายได้ได้อธิบายความหมายของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เอาไว้ได้แก่

Dollarhide (2019) กล่าวเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์เอาไว้ว่า เป็นเทคโนโลยีที่ทำงานบนคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บุคคลสามารถสร้างการแบ่งปันทางความคิด และส่งผ่านข้อมูล

ผ่านการสร้างชุมชนบนเครือข่ายเสมือนจริง ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ออกแบบให้สามารถค้นหาข้อมูล สื่อต่างๆ ทั้งรูปภาพ วิดีโอ ได้อย่างรวดเร็ว โดยผู้ใช้งานสามารถใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ผ่าน โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน (Applications) ต่างๆ

Hudson (2020) อธิบายความหมายของสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครื่องมือทางดิจิทัลที่อำนวยความสะดวกให้บุคคลสามารถสร้างและแบ่งปันเรื่องราว ข้อมูลกับสาธารณะได้อย่างรวดเร็ว โดยคำว่า สื่อสังคมออนไลน์ ครอบคลุมเว็บไซต์ และแอปพลิเคชันต่างๆ ที่หลากหลาย

แสงเดือน ผ่องพุ่ม (2556) อธิบายว่าสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง รูปแบบเทคโนโลยีการสื่อสารสารสนเทศที่มีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ในลักษณะของการสร้างและเผยแพร่ข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา เว็บ 2.0 (Web 2.0) สำหรับใช้เป็นเครื่องมือทำงานบนโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ทำงานบนโทรศัพท์เคลื่อนที่รวมถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถเชื่อมต่อและเข้าถึงอินเทอร์เน็ต

รักเกียรติ พันธุ์ชาติ (2560) อธิบายความหมายของสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครื่องมือทางดิจิทัลในการเข้าถึงการสื่อสารผ่านโครงข่ายทางสังคม (Social Network) เป็นระบบออนไลน์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลาง ซึ่งถูกนำมาใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และกลุ่ม

สามารถสรุปความหมายของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หมายถึง เครื่องมือการติดต่อสื่อสารผ่านดิจิทัล ที่มีรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้บุคคลสามารถสร้างและแบ่งปัน ภาพ เสียง ข้อมูล และถูกนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่สามารถกระทำการได้อย่างรวดเร็ว ทันทีที่ โดยอยู่ในรูปแบบของเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน (Application) ต่างๆ โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการรับส่งข้อมูล

ในทุกวันนี้การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นกิจวัตรของคนโดยทั่วไปในสังคม โดยส่วนใหญ่มักใช้โทรศัพท์มือถือเป็นเครื่องมือเพื่อเข้าถึงการใช้บริการเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และจากสถิติรายงานว่าประเทศไทยมีผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 51 ล้านคน โดยกลุ่มประชากรที่ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคือบุคคลช่วงอายุ 18 – 25 ปี (We Are Social, 2019) ซึ่งบุคคลผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สูงที่สุดจะเป็นกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในวัยที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษา จนถึงช่วงของวัยทำงานตอนต้น จากสภาพการณ์เหล่านี้ทำให้เห็นถึงพลวัตการดำเนินชีวิตของเยาวชนที่เปลี่ยนไป โดยมีส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตผูกพันหรือ

คู่ขนานไปกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ชีวิต ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม (นิชาภา พัฒนกุลชัย, สุวรรณมา มณีวงศ์, & อังธนา จุลสุคนธ์, 2561)

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นสังคมเสมือนที่ได้รับความนิยมจากเยาวชนไทย เป็นอย่างมากแต่ในจำนวนเยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จำนวนมากนั้น ก็ย่อมมีเยาวชนจำนวนไม่น้อยเหมือนกันที่ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมีเจตนาเพื่อการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) โดยเป็นการกระทำของผู้คุกคามทางเพศ ที่มีเจตนามุ่งเป้าไปยังผู้ถูกกระทำ หรือผู้ตกเป็นเหยื่อ เพื่อจุดประสงค์เกี่ยวกับเพศ ซึ่งการกระทำการคุกคามทางเพศดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำ (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019) โดยให้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการกระทำโดยการใช่วิธีการหลากหลายรูปแบบตั้งแต่การคุกคามทางเพศในระดับเล็กน้อย เช่น การใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) ในการคุกคามทางเพศด้วยการแสดงความคิดเห็นในรูปภาพของเหยื่อโดยการวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง โดยใช้คำพูดที่เกี่ยวกับเพศทำให้เหยื่อเกิดความอับอาย หรือ การที่ผู้คุกคามทางเพศปลอมข้อมูลเพื่อแสร้งให้เหยื่อหลงเชื่อว่าเป็นคนอื่น ทำการสนทนาพูดคุย โดยมีเจตนาเพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อตามมาด้วยการขอข้อมูลติดต่อ นัดพบ จนนำไปสู่การล่วงละเมิดทางเพศ (อนุกุล มโนชัย et al., 2554)

เมื่อสังคมวิวัฒนาการเป็นสังคมที่อยู่ภายใต้โลกาภิวัตน์ วิวัฒนาการของการรวมกลุ่มทางสังคมจึงได้พัฒนาการตามสภาพแวดล้อมและความเจริญทางเทคโนโลยี ปัจจุบันสมาชิกในสังคมยังติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จากการเข้ามามีบทบาทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสังคมให้แตกต่างไปจากอดีต โดยเรียกกันว่า เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่บนโลกเสมือนอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ (Applications) เช่น ไลน์ (Line), เฟซบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562)

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นกลุ่มสังคมในยุคของการติดต่อสื่อสารสมัยใหม่บนพื้นที่โลกเสมือน ซึ่งมีการรวมตัวของกลุ่มบุคคลโดยต้องลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิกในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และมีการรวมตัวกันของสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรูปแบบลักษณะการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันทางสังคมในรูปแบบต่างๆ

ตัวอย่างเช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2558) หรือการรวมกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีรสนิยมความนิยมชมชอบในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น กลุ่มแฟนคลับ ศิลปิน กลุ่มใต้เตียงดารา กลุ่มคนรักปลาสวยงาม เป็นต้น (จิราภรณ์ สำเภาทอง, สาวิตรี ทยาน ศิลป์, & อธิวัฒน์ เจียวิวรรณ์กุล, 2561) ความแตกต่างของกลุ่มสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสองประเภทคือ ความสนิทสนมของสมาชิก สำหรับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนม และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก พฤติกรรมและการสร้างตัวตนของบุคคล ส่วนกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมที่สมาชิกรวมกลุ่มกันจากความชอบในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เป็นกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกันน้อยกว่า มีความเป็นส่วนตัวน้อยกว่า และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และการสร้างตัวตนน้อยกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562)

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์พบว่า มีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่พบการกระทำในลักษณะของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้ เฟสบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram), พันทิป (Pantip) และการแสดงความคิดเห็นผ่านการไลฟ์สด (Live Stream) (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019; สมสรรค์ อธิเวสส์, 2557; สิริพร วิริยะรักษ์, 2558; อนุกุล มโนชัย et al., 2554) จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัยเลือกพื้นที่สำหรับการศึกษาเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวมาเป็นพื้นที่เริ่มต้นในการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านประสบการณ์ของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ

สรุปได้ว่าเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถูกพัฒนามาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างสังคมเครือข่ายสำหรับติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูล ผ่านสื่อต่างๆ โดยเป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากของคนในปัจจุบัน ซึ่งมีคนจำนวนไม่น้อยที่ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบตามมากับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ นั่นคือ การคุกคามทางเพศ ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยพบว่าพื้นที่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่พบการกระทำการคุกคามทางเพศ คือ เฟสบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram), พันทิป (Pantip) และการแสดงความ

คิดเห็นผ่านการไลฟ์สด (Live Stream) ดังนั้นพื้นที่ดังกล่าวผู้วิจัยจะใช้เป็นจุดตั้งต้นในการค้นหาบุคคลที่มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.4 การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

เมื่อวิวัฒนาการและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป เกิดการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์กันอย่างแพร่หลาย จนทำให้จำนวนผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (We Are Social, 2019) เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Online) กลายเป็นที่ที่ผู้คุกคามใช้สำหรับการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเนื้อหาของการคุกคามก็คือ บุคคลผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการทำความเข้าใจองค์ความรู้เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีนักวิชาการหลายท่านให้คำนิยามเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไว้ดังนี้

Reed, Wong, and Raj (2019) การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คุกคามทางเพศและผู้ถูกคุกคามบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการชักชวนให้มามีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางเพศ การแลกเปลี่ยนข้อความ รูปภาพ รวมไปถึงการขอร้อง บังคับให้เปิดเว็บแคม (web came) โดยที่ผู้ถูกร้องขอไม่ต้องการ

Nova, Rifat, Saha, Ahmed, and Guha (2019) อธิบายความหมายการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ว่า เป็นพฤติกรรมที่พบได้เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการส่งข้อความในเรื่องเพศไปให้ใครคนใดคนหนึ่ง หรือส่งภาพส่วนตัวลับเฉพาะของคนอื่นเพื่อหวังแก้แค้น โดยที่เจ้าของภาพไม่ยินยอม ทำให้ผู้ถูกคุกคามได้รับผลกระทบจากการกระทำดังกล่าว

Henry and Powell (2016) การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำโดยแสดงพฤติกรรมไปในทางข่มขู่ด้วยกริยาท่าทาง ทำให้ผู้ถูกคุกคามเกิดความกลัวโดยอาจแสดงออกมาได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การกลั่นแกล้งทางสื่อสังคมออนไลน์ พูดถึงความเกลียดชังที่เกี่ยวกับเรื่องทางเพศ การหาประโยชน์ทางเพศจากภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ไม่ใช่สิ่งที่ผู้ถูกกระทำต้องการ

อนุกุล มโนชัย และคณะ. (2554) อธิบายความหมายของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ว่า เป็นการใช้คำพูดที่แสดงออกถึงการคุกคาม ส่อหรือแสดงออกในเรื่องเพศ การใช้สัญลักษณ์ การเกี่ยวพาราสีที่มากเกินไป รวมถึงการให้ของขวัญเกี่ยวกับเพศ โดยพฤติกรรมทั้งหมดเป็นสิ่งที่ผู้ถูกกระทำไม่ต้องการ

จากการให้ความหมายของนักวิชาการและนักวิจัยการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สามารถสรุปความหมายได้ดังนี้ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง การกระทำของผู้คุกคามในลักษณะของการแสดงออกทางเพศ ด้วยการใช้สาร (message) ผ่านกลวิธีการใช้ภาษา ข้อความ สัญลักษณ์ รูปภาพ วีดิโอคลิป หรือสื่อมัลติมีเดียต่างๆ ด้วยรูปแบบการกระทำใดๆ ผ่านช่องทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไปยังเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ถูกคุกคาม หรือผู้ตกเป็นเหยื่อ โดยการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการ และไม่ประสงค์ รวมถึงการกระทำดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำอีกด้วย

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นพื้นที่ หรือโลกเสมือนที่ได้รับความนิยมจากเยาวชนไทย เป็นอย่างมาก (We Are Social, 2019) แต่ในจำนวนเยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จำนวนมากนั้น ก็ยังมีเยาวชนจำนวนไม่น้อยเหมือนกันที่ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยการใช้งานเพื่อการคุกคามทางเพศ (Sexual Harassment) โดยเป็นการกระทำของผู้คุกคามทางเพศ ที่มีการเลือกเป้าหมายสำหรับกระทำการคุกคาม เพื่อจุดประสงค์เกี่ยวกับเพศ ซึ่งการกระทำการคุกคามทางเพศดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ถูกกระทำ (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019) โดยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการกระทำโดยการใช่วิธีการหลากหลายรูปแบบตั้งแต่การคุกคามทางเพศในระดับเล็กน้อย เช่น การใช้เฟสบุ๊ก (Facebook) ในการคุกคามทางเพศด้วยการแสดงความคิดเห็นในรูปภาพของเหยื่อโดยการวิพากษ์วิจารณ์รูปร่าง โดยใช้คำพูดที่เกี่ยวกับเพศทำให้เหยื่อเกิดความอับอาย หรือ การที่ผู้คุกคามทางเพศปลอมข้อมูลเพื่อสร้างให้เหยื่อหลงเชื่อว่าเป็นคนอื่น ทำการสนทนาพูดคุย โดยมีเจตนาเพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อ ตามมาด้วยการขอข้อมูลติดต่อ นัดพบ จนนำไปสู่การล่วงละเมิดทางเพศ(อนุกุล มโนชัย et al., 2554)

สำหรับการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ ในฐานะผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยตรง ซึ่งเป็นการศึกษาผ่านประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการค้นหาคำให้การให้ความหมายของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศ และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งบุคคลนั้นก็คือ ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มีประสบการณ์ตรงในการคุกคามทางเพศบุคคลอื่น โดยอาศัยช่องทางการคุกคามทางเพศผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการเปิดโลกมิติใหม่ที่เป็นมุมมองที่แท้จริงจากเจ้าของประสบการณ์ ที่แตกต่างไปจากมุมมองประสบการณ์ของ

ผู้ถูกคุกคามทางเพศ มุมมองจากนักวิชาการ หรือบุคคลที่ไม่ได้มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากการสืบค้นข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีผู้ศึกษามาตั้งแต่อดีต โดยงานวิจัยเหล่านั้นศึกษาจากมุมมองของผู้ถูกคุกคามทางเพศ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่งานวิจัยของ อนุกุล มโนชัย et al. (2554) เป็นการศึกษาวิจัยจากประสบการณ์ของเยาวชนเพศหญิง จำนวน 10 คน ที่เคยมีประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาขั้นตอนการถูกคุกคามทางเพศของวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ ผลการวิจัยแสดงถึงผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ก็คือ เพื่อนที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรูปแบบการถูกคุกคามทางเพศผ่านทางห้องสนทนา ผ่านกระดานข่าวแสดงความคิดเห็น ผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกระบวนการคุกคามทางเพศบนพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มี 5 ขั้นตอน เริ่มต้นจากการเข้าใช้บริการสื่อสังคมออนไลน์ นำไปสู่การค้นพบเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านกระบวนการสนทนาทำความรู้จักและขอข้อมูลการติดต่อเพิ่มเติม นำไปสู่การขนัดพบ และเข้าสู่การคุกคามทางเพศ โดยผู้ถูกคุกคามทางเพศบางรายรายงานการคุกคามทางเพศถึงขั้นถูกล่วงละเมิดทางเพศ และในปี 2555 อนุกุล มโนชัย และคณะ ได้ศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อีกครั้ง โดยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ในการสำรวจระดับการคุกคามทางเพศของเพศหญิงบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต ผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 377 คน ที่ศึกษาในสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงถูกคุกคามทางเพศในลักษณะการใช้คำพูดบอกรักจากเพื่อนบนสื่อสังคมออนไลน์ร้อยละ 45.5 และถูกขอเป็นแฟนร้อยละ 41.5 นอกจากนี้นักเรียนหญิงยังเผชิญกับคำสนทนาสองแง่สามง่ามและคำพูดสับคนร้อยละ 32 และ 28.1 ตามลำดับ และบางคนเคยได้รับรูปภาพเกี่ยวกับเพศและการ์ตูนที่มีข้อความเรื่องเพศ ร้อยละ 34 และ 25.5 ตามลำดับ (อนุกุล มโนชัย, ดุษฎี อายุวัฒน์, & ชูพัทธ์ สุทธิสา, 2555)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องหรือเป็นส่วนหนึ่งของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คืองานวิจัยของ จีรนนท์ ดีเลิศ and จักริรัตน์ แสงวาร (2560) โดยเป็นการศึกษาการเปิดรับสื่อในรูปแบบเซ็กซ์ติ้ง (Sexting) ของวัยรุ่นไทยใน

กรุงเทพมหานคร จำนวน 410 คน พบว่าวัยรุ่นใช้สมาร์ทโฟนในการเปิดรับสื่อในรูปแบบแชทแชตตั้ง คือการนำเสนอภาพถ่ายแชทแชตของตนเองและการใช้คำพูดเกี่ยวกับเพศ โดยส่งผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เรียกว่าแชทแชตตั้งมากขึ้น สอดคล้องกับ บัรริเรีย มังตา (2557) พบว่าเยาวชนวัยรุ่นถ่ายภาพคลิปวิดีโอลามกของตัวเองมากที่สุดในช่วง 18 ปี โดยมีมุมมองว่าการถ่ายคลิปลามกเป็นเรื่องปกติ และมักบังคับให้แฟนร่วมคลิไปด้วย โดยคลิปลามกที่ถ่ายเก็บไว้มีการส่งแลกเปลี่ยนกันบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อตนเอง ในด้านความกลัวคลิปลามก หรือการถูกนินทาจากผู้อื่น

และยังมีการศึกษาวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อคุกคามทางเพศของเด็กบนโลกออนไลน์ โดยผู้วิจัยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ เจ้าหน้าที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เจ้าหน้าที่คณะทำงานปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก เจ้าหน้าที่กองบังคับการปราบปรามการค้ำมนุษย์ และเจ้าหน้าที่ทีมสหวิชาชีพ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศของเด็กบนโลกออนไลน์ นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยเปิดเผยเกี่ยวกับพฤติกรรมกรที่ได้รับอิสระจากการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรูปแบบการคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ในลักษณะการกลั่นแกล้งทางเพศ การข่มขู่ทางเพศ การอนาจารทางเพศ และการล่วงลามทางเพศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสะท้อนถึงความยากลำบากในกระบวนการดำเนินการเพื่อนำคนผิดมาลงโทษ เนื่องจากบริบททางด้านพื้นที่โลกออนไลน์ และหน่วยงานแต่ละส่วนขาดการประสานงานร่วมกัน ส่วนแนวทางในการป้องกันการตกเป็นเหยื่อทางเพศของเด็กบนโลกออนไลน์ คือการที่หน่วยงานภาครัฐต้องประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับเด็กในเชิงรุกผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ รักษาความลับข้อมูลของเหยื่อ และขอรับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ จากหน่วยงานภาคเอกชน (พระราชวดี คล้อยระยับ & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2564)

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สะท้อนปรากฏการณ์ของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการวิจัยการศึกษาการกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์ (Cyber Bully) ในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นหนึ่งในองค์ประกอบย่อยที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาการกลั่นแกล้งบนสื่อสังคมออนไลน์ (ปองกมล สุรัตน์, 2561; พรชนก ดาวประดับ & กัลยกร วรกุลลัญฐานี, 2561; ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2560; วรพงษ์ วัลย์ & เสริมศิริ นิลดำ, 2561; สุภาวดี เจริญวานิช, 2560) ที่แสดงถึงการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนกับเพื่อน โดยที่ผู้กระทำมองว่าเป็นเพียงการแกล้งกันระหว่างเพื่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้แค้นเอาคืน หรือมีความรู้สึกหมั่นไส้ เกลียดชัง

ยังมีการวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยวิธีการใช้ศาสตร์การศึกษาที่หลากหลาย เช่นการศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์ด้วยการวิเคราะห์วาทกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (วิมลวรรณ เพาะปลูก & สุรัชย์ ชูผลกา, 2561; สิริพร วิริยะรักษ์, 2558) โดยการวิเคราะห์วาทกรรมจากร่องรอยของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้คุกคามทางเพศเลือกใช้ โดยมีจุดประสงค์ของคำ หรือสัญลักษณ์เพื่อให้ผู้อ่านข้อความตีความเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ เช่น เห็นหมีหนูใหม่ ซึ่งหมีในที่นี้สร้างคำเพื่อให้ตีความวนคำไปถึงอวัยวะเพศ หรือการใช้สัญลักษณ์ เช่น [^3^] ตีความหมายถึงการจูบ หรือ [-P] ซึ่งตีความถึงการเลีย เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการวิเคราะห์กฎหมาย บทลงโทษ ที่เกี่ยวข้อง หรือสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกฎหมายในการดำเนินการกับผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (รักษิษิตา โพธิ์พิทักษ์กุล, 2550; สมสรรค์ อธิวธสส์, 2557; สุรีย์ฉาย พลวัน & ทิพวัลย์ ศรีรักษา, 2561)

จะเห็นได้ว่าการวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มีมุมมองการศึกษาจากผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ผลการศึกษาพอสะท้อนให้เห็นบางมุมของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งการศึกษาอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเปิดเผยมุมมองเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่หลากหลาย และแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจและบริบทที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา โดยการศึกษาทั้งหมดล้วนเห็นความสำคัญเพื่อช่วยสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ในที่สุด

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษางานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ งานวิจัยของ Chang et al. (2016) ที่เมื่อนักวิจัยชาวจีนได้ทำการสำรวจปัจจัย การตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศและการชักชวนให้เกิดการคุกคามทางเพศบนพื้นที่ออนไลน์กับการเปิดรับสื่อลามกของนักเรียนชาวไต้หวันจำนวน 2,315 คน พบลักษณะของการคุกคามทางเพศโดยการเปิดรับภาพลามกออนไลน์ การชักชวนทางเพศ และการล่อลวงทางเพศ เกิดขึ้นกับเยาวชนกลุ่มนี้ ซึ่งเยาวชนที่ใช้เวลายานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นก็ยิ่งพบความเสี่ยงต่อการคุกคามทางเพศที่สูงขึ้นด้วย การศึกษาของ Duggan (2017) ศึกษาคนอเมริกัน 2,484 คน เกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์พบว่าร้อยละ 18 เคยมีประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศที่สามารถระบุตัวผู้คุกคามได้เป็นเพื่อนที่ตนเองรู้จัก แต่อีกร้อยละ 54 รายงานว่า ตนเองไม่ทราบว่าผู้กระทำการคุกคามทางเพศกับตนเอง

นั้นเป็นใคร การวิจัยของ Zhong, Kebbell, and Webster (2020) พบว่าการคุกคามทางเพศโดยผู้ที่กระทำการคุกคามไม่รู้จักผู้ถูกคุกคามมาก่อน ยิ่งเพิ่มความรุนแรงของพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

การศึกษาเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประเภทเกมออนไลน์โดย Cote (2017) ศึกษาการคุกคามทางเพศในการเล่นเกมนออนไลน์ จากประสบการณ์ของผู้หญิงที่มีเล่นเกมออนไลน์ พบว่าผู้เล่นเกมออนไลน์มักถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบการใช้คำพูดดูถูกเหยียดหยามทางเพศ ในมุมมองการถูกกดขี่เรื่องทักษะการเล่นเกมน หรือการใช้การคุกคามทางเพศเพื่อสร้างขุขตลกละหว่างการเล่นเกมน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Fox and Tang (2016) ซึ่งศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศในวิดีโอเกมออนไลน์ โดยศึกษากระบวนการคิดไตร่ตรอง การตอบสนองขององค์กร การถอดถอน และกลยุทธ์ในการเผชิญปัญหาการคุกคามทางเพศจากผู้หญิงที่มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศผ่านวิดีโอเกมออนไลน์จำนวน 293 คน ผลการวิจัยพบว่าการคุกคามทางเพศในเครือข่ายเกมออนไลน์ ส่งผลต่อความสุขในการเล่นเกมนของผู้เล่น เนื่องจากผู้คุกคามมีการแสดงออกถึงการคุกคามโดยตรง ทำให้บรรยากาศในการเล่นเกมนไม่สนุก

งานวิจัยของ Ybarra, Mitchell, Palmer, and Reisner (2015) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของสื่อสังคมออนไลน์กับการคุกคามทางเพศของเยาวชน และเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBT) ผลการวิจัยระบุว่า กลุ่มเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศมักตกเป็นเหยื่อของผู้คุกคามทางเพศ เนื่องจากความไว้วางใจและให้ความสำคัญกับเพื่อนที่รู้จักกันบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงตกเป็นเป้าหมายของผู้คุกคามทางเพศ ด้วยวิธีการส่งภาพลับส่วนตัวให้โดยผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การหลงเชื่อรูปลักษณ์ และข้อมูลโปรไฟล์เท็จที่ผู้คุกคามทางเพศสร้างไว้ในภาพลักษณ์ที่ดูดีช่วยเพิ่มความอยากรู้จักหรือเปิดรับเพื่อนได้มากขึ้น ยังมีงานวิจัยของ Nova et al. (2019) ทำการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของบังคลาเทศ โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์กับชาวบังคลาเทศจำนวน 291 คน และการสัมภาษณ์กับผู้เข้าร่วมจำนวน 27 คน ผลการวิจัยพบว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของบังคลาเทศมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมาก จนทำให้ผู้ใช้งานเรียกร้องให้มีมาตรการดำเนินการเพื่อจัดการกับการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง การวิจัยของ Taylor, Liu, and Mumford (2019) ทำการศึกษาโปรไฟล์ของเยาวชนที่ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่สอดคล้องกับการตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการศึกษาระดับชาติกับเยาวชนจำนวน 1,184 คน ที่มีประสบการณ์การถูกคุกคามทางเพศ ผลการวิจัยพบว่าลักษณะของโปรไฟล์ของบุคคลมีความสอดคล้องกับการตกเป็นเหยื่อของการ

คุกคามทางเพศ โดยผู้คุกคามทางเพศมักเลือกบุคคลโดยพิจารณาจากรูปร่างไปรษณีย์ของเหยื่อ หากเป็นรูปภาพที่ต้องตาต้องใจ ยิ่งกระตุ้นให้ผู้คุกคามทางเพศเลือกใช้ข้อความ การแสดงความ คิดเห็น หรือบังคับให้พูดคุยเรื่องเพศ

จากงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้ให้ข้อมูลต้องเผชิญกับการถูกคุกคามทางเพศ ความรู้สึกทรมานทางใจ การรับรู้เกี่ยวกับการ คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การรายงานถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกคุกคาม ทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้วยคุณสมบัติบาง ประการของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มีส่วนในการสนับสนุนให้ผู้คุกคามทางเพศสามารถใช้ เป็นช่องทางในการกระทำการต่อเหยื่อที่เป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศ (Henry & Powell, 2016) ส่งผล ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการสร้างแนวทางเพื่อจัดการลดปัญหาการคุกคามทางเพศบน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างตรงจุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเพื่อยืนยันว่ามีการคุกคาม ทางเพศเกิดขึ้นในรูปแบบของการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยพบว่ามี การศึกษาที่รายงานถึงประเภทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่พบการกระทำในลักษณะการ คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้ เฟสบุ๊ก (Facebook), ไลน์ (Line), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram), พันทิป (Pantip) และการแสดงความคิดเห็นผ่านการไลฟ์ สตรีม (Live Stream) (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019; สมสรรค์ อธิเวสส์, 2557; สิริพร วิริยะรักษ์, 2558; อนุกุล มโนชัย et al., 2554) จากข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัยเลือก พื้นที่สำหรับการศึกษาเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ดังที่กล่าวมา เป็นพื้นที่เริ่มต้นในการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านประสบการณ์ ของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ

นอกจากประเภทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่พบการกระทำการคุกคามทางเพศ ผลกระทบของการคุกคามทางเพศที่ผู้กระทำอาจไม่ได้ตระหนักหรือสนใจ ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญ และรุนแรงกับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ ความรุนแรงของการคุกคามทางเพศบน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถูกสะท้อนผ่านผู้ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อ สังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ร่วมวิจัย ในงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ที่มีจำนวน รวมกันหลายพันคน แม้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อาจไม่ได้ตกเป็นเหยื่อของการคุกคาม

ทางเพศโดยตรงแต่ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ก็มักพบเห็นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Chang et al., 2016) การต้องการค้นหาวิธีการ แนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งจากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาจากมุมมองผู้เคยตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศเป็นสำคัญ ดังนั้น การศึกษาโดยมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของผู้คุกคามทางเพศ อาจช่วยให้มองเห็น แก่นประสบการณ์ การให้ความหมายของการคุกคามทางเพศ และเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ โดยเป็นมุมมองจากผู้คุกคาม ด้วยการศึกษาด้านประสบการณ์ และเงื่อนไขที่ไม่ดี ที่ส่งเสริมให้เกิดการคุกคามทางเพศ โดยเปลี่ยนเงื่อนไขด้านลบให้เป็นพลังในด้านบวก สร้างสรรค์แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ สำหรับเยาวชนทั้งที่เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศและไม่มี โดยผลานมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้แนวทางสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีต่อไป

ส่วนที่ 2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.1 ทฤษฎีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์

ทฤษฎีกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer Mediated Communication: CMC) เป็นทฤษฎีซึ่งให้ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีใหม่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ด้วยการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์ และเริ่มมีวิวัฒนาการเปลี่ยนสภาพอุปกรณ์จากคอมพิวเตอร์กลายเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ (ภาสกร จิตรโค้วครวญ & ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554) เช่น โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (Smart Phone) แท็บเล็ต (Tablet) เป็นต้น ซึ่งเป็นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ซึ่งมีอิทธิพลในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมในปัจจุบัน (Mobile Computing) (Chen & Kotz, 2000)

การดำเนินชีวิตในปัจจุบันการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทกับชีวิตประจำวันของบุคคลในสังคมเป็นอย่างมาก การสื่อสารในหลายรูปแบบ ช่วยเปิดโอกาสให้บุคคลแต่ละคนได้เข้ามามีส่วนร่วมระหว่างกัน ซึ่งการยอมรับให้บุคคลแต่ละคนต่างเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ บางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อเรื่องการควบคุมในครอบครัวความถูกต้องชัดเจนในประเด็นเรื่องข้อมูล ข้อเท็จจริง ในกระบวนการก่อสร้างปฏิสังสรรค์ร่วมกันของบุคคลแต่ละคน จึงทำให้ปรากฏเป็นข่าวผ่านสื่อต่างๆ ว่าพบการกระทำในลักษณะการหลอกลวง การใช้การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ไปในทางเสื่อมเสียไม่เหมาะสม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ต่างมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะกับเยาวชนที่ยังขาดวุฒิภาวะ ในการคิดตัดสินใจอย่างรอบคอบ และการมีความ

อยากรู้ อยากลอง จึงอาจได้รับผลกระทบจากการสื่อสาร โดยเฉพาะในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ดังที่ปรากฏเป็นข่าวว่าพบการหลอกลวงหรือใช้การสื่อสารทางคอมพิวเตอร์ไปทางที่เสื่อมเสียไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกับเยาวชนที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ขาดวุฒิภาวะในการตัดสินใจ เรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ (social networking) (ภาสกร จิตรไคร์ครวญ & ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2554) จึงนำไปสู่ให้การกระทำบางอย่างขาดวุฒิภาวะด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ซึ่งนำไปสู่การสื่อสารซึ่งสร้างผลกระทบให้กับผู้อื่น เช่นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ คือ ความเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีความเป็นสากลในตัวเอง กล่าวคือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร สามารถเป็นทั้งเครื่องรับ และลำเลียงข้อมูลข่าวสารไปยังคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกันเป็นโครงข่ายในฐานะที่เป็นอุปกรณ์สื่อกลางการสื่อสารอย่างหนึ่ง จึงสามารถจัดกระทำต่อข้อมูลข่าวสารซึ่งใช้ในการสื่อสารอย่างเป็นสากล ดังนั้นคอมพิวเตอร์จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล รวมถึงการใช้เป็นช่องทาง แสดงความคิดเห็น โดยผ่านกระบวนการวิธีการแชท (Chat) หรือการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ยังถูกใช้เป็นสื่อกลางของการกระจายข่าวสาร จากองค์การสื่อสารมวลชนไปสู่ประชาชน (Mass Communication) มีบทบาทหน้าที่คล้ายคลึงกับการสื่อสารแบบดั้งเดิม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แต่การสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์สามารถกระทำได้ดีกว่า เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยลดข้อจำกัดในการสื่อสาร และสร้างปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม โดยกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์จะใช้อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลาง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคล 3 ด้าน ดังนี้ (ศศิธร ยุวโกศล & ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 2553)

1. ด้านพื้นที่และเวลา การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตช่วยขจัดปัญหา และอุปสรรคด้านพื้นที่และเวลาในการสื่อสารออกไป จึงทำให้บุคคลสามารถใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคล ได้อย่างไรรอยต่อ ไม่ว่าจะอยู่ในระยะทางที่ห่างไกลกันเพียงใด หรือไม่จะเป็นการสื่อสารในช่วงเวลาใด การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ ก็เป็นสื่อกลางให้บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกันได้เสมอ

2. ด้านข้อมูลเกี่ยวกับผู้สื่อสาร การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์จะช่วยลดสัญญาณที่บ่งบอกถึงการระบุตัวตน ข้อมูลทางกายภาพของบุคคล เช่น หน้าตา รูปร่าง สถานภาพทางสังคม เพศ ตำแหน่งที่อยู่ในระหว่างการสื่อสาร เป็นต้น ในกรณีนี้เมื่อผู้สื่อสารไม่สามารถรับรู้รูปลักษณ์ภายนอก หรือสัญญาณซึ่งบ่งบอกถึงการรับรู้ตัวตนของบุคคล ทั้งผู้รับและผู้ส่งสาร จึงทำ

ให้เกิดเป็นภาวะไร้ตัวตน หรือเรียกว่าภาวะนิรนาม (Anonymity) ของผู้สื่อสาร ซึ่งเป็นทั้งประโยชน์ ในประเด็นเรื่องการสื่อสารซึ่งมีความเป็นส่วนตัว และเป็นข้อจำกัด ซึ่งทำให้บุคคลรับรู้ถึงการ สื่อสารที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมน้อยลง

3. ด้านธรรมชาติของสื่อ สื่อคอมพิวเตอร์ซึ่งถูกใช้เป็นตัวกลางในการสื่อสาร เป็น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงทำให้กระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลสามารถบันทึก เผยแพร่ซ้ำ ส่งต่อ หรือนำออกมาใช้ในเวลาต่อมาได้ นอกจากนี้ผู้ส่งสารยังสามารถทำการตัดแปลงแก้ไขสารเหล่านั้นได้ อย่างอิสระ ก่อนที่จะส่งข้อมูลออกไป ดังนั้นผู้สื่อสารจึงสามารถตัดแปลงข้อมูลสารเหล่านั้นให้ สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เพื่อสนองความต้องการของผู้สื่อสาร

รูปแบบการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ สามารถแบ่งรูปแบบการสื่อสาร ออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

การสื่อสารแบบเกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน หมายถึง การสื่อสารที่ผู้สื่อสารทั้งสอง ฝ่าย สามารถเปลี่ยนแปลงบทบาทกันทั้งเป็นผู้สื่อสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน () ซึ่งทำให้ กระบวนการสื่อสารสามารถโต้ตอบกันได้อย่างทันที ซึ่งการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในห้องสนทนา (Chat Room) ผ่าน แอปพลิเคชันเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้คุกคามและผู้ถูกคุกคามมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างกันด้วยการใช้ข้อความ รูปภาพ เสียง หรือวีดีโอ ในการสื่อสารระหว่างกันผ่านสื่อกลาง คอมพิวเตอร์ (ภัทรธิดา ชัยเพชร & พิมลพรรณ ไชยพันธ์, 2564)

การสื่อสารต่างช่วงเวลากัน หมายถึง การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง โดยผู้สื่อสารและผู้รับสารไม่จำเป็นต้องสื่อสารพร้อมกัน หรือต้องอยู่ในระบบในเวลาเดียวกัน โดยผู้ สื่อสารจะใช้วิธีการสื่อสารโดยฝากสารซึ่งเป็นข้อความ รูปภาพ เสียง หรือสารที่อยู่ในรูปแบบอื่นๆ เอาไว้ในระบบเมื่อผู้รับสารเข้ามาก็สามารถโต้ตอบกลับมาในภายหลังได้ ตัวอย่างเช่น การโพสต์สตา นะบนเฟสบุ๊ก หรือการแสดงความคิดเห็นตอนกลับในสถานะเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบพฤติกรรมซึ่งผู้คุกคามทางเพศนำมาใช้ในการคุกคามทางเพศบนเครือข่าย สื่อสังคมออนไลน์ แม้ว่าผู้ถูกคุกคามทางเพศจะไม่มีอยู่ แต่ข้อมูลสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทาง เพศก็ยังสามารถกระจายเผยแพร่ต่อไปได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด จนบางครั้งกว่าที่ผู้ถูกคุกคามจะรับรู้ ว่าตนเองถูกคุกคามทางเพศ สารเหล่านั้นก็แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะส่งผลต่อ ผลกระทบที่ผู้ถูกคุกคามจะได้รับ (วีระศักดิ์ ประดิษฐ์รอด, 2563)

ผู้วิจัยนำทฤษฎีการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์มาใช้สำหรับการทำความเข้าใจ รูปแบบของการสื่อสารซึ่งนำไปสู่การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการนำ

ประโยชน์ของการสื่อสารผ่านตัวกลางคอมพิวเตอร์มาใช้ในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเข้าใจรูปแบบวิธีการซึ่งเยาวชนผู้ร่วมวิจัยนำไปใช้เป็นเงื่อนไขสำหรับการคุกคามทางเพศ และสามารถนำไปใช้อธิบายโครงสร้างของปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างลุ่มลึกมากขึ้น

2.2 ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม

ทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) ให้คำจำกัดความของคำว่าสังคม ไว้ดังนี้ สังคม หมายถึง กลุ่มของบุคคลซึ่งมีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป มาอาศัยรวมกันโดยมีที่ตั้งอาณาเขตที่ชัดเจน และอยู่ร่วมกันเป็นระยะเวลาช้านาน โดยสมาชิกในกลุ่มจะตั้งปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกในกลุ่มสร้างวัฒนธรรมการอยู่อาศัยร่วมกัน โดยมีลักษณะเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เพื่อแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม (อัมพร สุคันธวิช & ศรีรัฐ ไกรวงศ์, 2553)

แนวคิดการจัดระเบียบทางสังคม

สำหรับการรวมกลุ่มกันทางสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แม้เป็นกลุ่มบนพื้นที่เสมือน แต่หากพิจารณาตามองค์ประกอบของสังคม ถือว่ามีองค์ประกอบของสังคมครบทั้ง 4 ประการ คือ มีอาณาเขต (boundary) มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างสมาชิก (social interaction) มีอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม (identity) และมีความสามารถในการเอาตัวรอด (survival) (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562) ดังนั้นแนวคิดการจัดระเบียบทางสังคมจึงสามารถนำมาใช้เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้

กลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่โลกเสมือนที่มีบุคคลเข้ามารวมตัวกัน สามารถแสดงอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างอิสระเสรี ซึ่งพบว่ามนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน เมื่อเข้ามารวมกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันย่อมส่งผลให้เกิดความขัดแย้งที่กระทบความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม ดังนั้นในการอยู่ร่วมกันบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีความสุข จึงมีการกำหนด กฎเกณฑ์ แบบแผนการปฏิบัติเพื่อความสงบเรียบร้อยของกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งกระบวนการนี้เรียกว่า การจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2549) ซึ่งการที่สมาชิกในสังคมจะร่วมกันสร้างความร่วมมือด้วยการสร้างกฎเกณฑ์ และแนวทางในการอยู่ร่วมกัน เรียกแนวทางนั้นว่า บรรทัดฐานทางสังคม (Norms)

บรรทัดฐานทางสังคม (Norms) คือมาตรฐานการกำหนดแนวทางการปฏิบัติตนในพฤติกรรมซึ่งสมาชิกในกลุ่มยอมรับให้เป็นมาตรฐานการแสดงออก ซึ่งการเรียนรู้บรรทัดฐานทางสังคมของบุคคลมีวิธีการเรียนรู้ผ่านการสั่งสอนอบรม การกระทำจนเคยชิน การกระทำเพราะเห็นถึงประโยชน์ และการเลียนแบบจากต้นแบบ (ทัศนีย์ ทองสว่าง, 2549)

สังคมและเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

เมื่อสังคมวิวัฒนาการเป็นสังคมที่อยู่ภายใต้โลกาภิวัตน์ วิวัฒนาการของการรวมกลุ่มทางสังคมจึงได้พัฒนาการตามสภาพแวดล้อมและความเจริญทางเทคโนโลยี ปัจจุบันสมาชิกในสังคมติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว จากการเข้ามาบทบาทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เข้ามาเปลี่ยนรูปแบบของสังคมให้แตกต่างไปจากอดีตโดยเรียกกันว่า เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่บนโลกเสมือนอยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสาร สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้โปรแกรมประยุกต์ (Applications) เช่น ไลน์ (Line), เฟสบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter), อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562)

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นกลุ่มสังคมในยุคของการติดต่อสื่อสารสมัยใหม่บนพื้นที่โลกเสมือน ซึ่งมีการรวมตัวของกลุ่มบุคคลโดยต้องลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิกในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และมีการรวมตัวกันของสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรูปแบบลักษณะการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2558) หรือการรวมกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีระบอบความนิยมชมชอบในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น กลุ่มแฟนคลับ ศิลปิน กลุ่มใต้เตียงดารา กลุ่มคนรักปลาสวยงาม เป็นต้น (จิราภรณ์ สำเภาทอง et al., 2561) ความแตกต่างของกลุ่มสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสองประเภทคือ ความสนิทสนมของสมาชิก สำหรับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนม และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก พฤติกรรมและการสร้างตัวตนของบุคคล ส่วนกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมที่สมาชิกรวมกลุ่มกันจากความชอบในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เป็นกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกันน้อยกว่า มีความเป็นส่วนตัวน้อยกว่า และมี

อิทธิพลต่อความรู้สึก และการสร้างตัวตนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562)

เมื่อนำมุมมองทฤษฎีการจذبระเบียบทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ทราบถึงแนวความคิดซึ่งนำไปสู่มุมมอง ของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีต่อการคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นมุมมองที่ สร้างความคิดความเชื่อ เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในพฤติกรรม ซึ่งเป็นมาตรฐานของการแสดงออกของกลุ่มเฉพาะบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Norms) ซึ่งเป็นการสร้างแนวทางการปฏิบัติตนสำหรับพฤติกรรมซึ่งสมาชิกในกลุ่มเห็นควรให้ปฏิบัติได้ภายในกลุ่ม แม้ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นอาจจะตรงกันข้าม หรือขัดกับบรรทัดฐานของสังคมในภาพใหญ่ แต่สำหรับกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ยอมรับในพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ และตั้งให้ พฤติกรรมการคุกคามทางเพศ หรือการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเพศเป็นพฤติกรรมที่สามารถ กระทำได้ในกลุ่มสังคมออนไลน์ ย่อมส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้การปฏิบัติการคุกคามทางเพศ และนำไปสู่การพัฒนาสู่การเป็นนักคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

2.3 ทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง

ทฤษฎีวิวัฒนธรรมรอง หรือ วิวัฒนธรรมย่อย (Subculture Theory) เป็นแนวคิด ของอัลเบิร์ต โคเฮน (Albert K. Cohen) โดยอัลเบิร์ตได้อธิบายถึง วิวัฒนธรรมของสังคม ซึ่งไม่ได้มี เพียงแค่วัฒนธรรมเดียว สำหรับคำนิยามตามทัศนะของนักมานุษยวิทยาของว่า สังคมหนึ่ง ไม่ได้ ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมเพียงวัฒนธรรมเดียว แต่ประกอบด้วยวัฒนธรรมที่มากกว่าหนึ่ง วิวัฒนธรรมขึ้นไป ตามรูปแบบวิถีชีวิตและความแตกต่างระหว่างบุคคล แม้ว่าความหมายของ วิวัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (Way of life) ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมหลัก และมี องค์ประกอบร่วมเป็นวัฒนธรรมรอง หลากๆ วิวัฒนธรรม อยู่ร่วมกันภายใต้บริบทของสังคมสังคม หนึ่ง (คิลป์ชัย ลีลิตธรรม & วงศกร เพิ่มผล, 2563)

การที่สังคมหนึ่งมีวัฒนธรรมรองต่างๆ ร่วมกันมากมาย บางวัฒนธรรมอาจนำมาซึ่ง ความขัดแย้งของวัฒนธรรมในลักษณะของการที่วัฒนธรรมรองบางวัฒนธรรมพยายามใช้อำนาจ ในการครอบงำวัฒนธรรมรองต่างๆ เพื่อให้วัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของตนเองได้รับการยอมรับมาก ขึ้นในสังคม (พิชคุณ เรืองรอง & อติพล เอื้อจรัสพันธุ์, 2563)

สำหรับการศึกษาวัฒนธรรมของบุคคลผู้มีพฤติกรรมการกระทำผิด ซึ่งเกิดขึ้น ในบริบทสังคมวัฒนธรรมใหญ่ โดยวัฒนธรรมรองของกลุ่มคนเหล่านั้นจะขัดแย้ง หรือตรงข้ามกับ

วัฒนธรรมหลักของคนในสังคม ทำให้ผู้กระทำความผิดโดยส่วนใหญ่มักจะยึดถือเอาวัฒนธรรมรองของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ถึงแม้ว่าวัฒนธรรมรองนั้นจะมีลักษณะมุ่งแต่ความคิดร้าย ผิดกฎหมาย และปฏิเสธวัฒนธรรมหลัก (ปกรณัม มณีปกรณัม, 2553) ตัวอย่างเช่นวัฒนธรรมของกลุ่มผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ให้อำนาจแก่ผู้กระทำโดยการยอมรับว่าการสื่อสารหรือนำเสนอข้อมูลเรื่องทางเพศของผู้อื่นเป็นวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ทำให้บุคคลที่ยึดถือวัฒนธรรมรองในลักษณะดังกล่าว มีพฤติกรรมการสื่อสาร หรือเผยแพร่ข้อมูลเรื่องทางเพศของผู้อื่นอย่างไม่รู้สึกผิด คนกลุ่มนี้จะยึดถือและประพฤติตามแนวทางของกลุ่ม โดยไม่สนใจว่าการกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น หรือความขัดแย้งต่อระเบียบกฎหมายของสังคมหรือไม่

ดังนั้นตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมรอง สังคมต้องประกอบด้วยวัฒนธรรมหลัก (dominant culture) เป็นวัฒนธรรมที่คนส่วนใหญ่ให้การยอมรับ เชื่อถือ และยึดเอาเป็นแนวปฏิบัติมากที่สุด และได้รับการสนับสนุนจากสถาบัน ซึ่งมีอิทธิพลและอำนาจมากกว่าวัฒนธรรมอื่นๆ วัฒนธรรมย่อย (subcultures) วัฒนธรรมของกลุ่มคนภายในสังคมใหญ่ ซึ่งมีการจัดการระบบทางสังคมกลุ่มให้มีแนวทางการดำเนินชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ วิธีแห่งบรรทัดฐานที่แตกต่างจากสังคมใหญ่ เมื่อนำแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมรอง มาทำความเข้าใจวัฒนธรรมกลุ่มย่อยบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้มองเห็นมุมมองทางด้านวัฒนธรรมที่แตกต่างไป (เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, ลีตารีย์ ศิริศรีษรชัย, & มหาวิทยาลัยมหิดล คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556)

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงกลายเป็นกลุ่มสังคมในยุคของการติดต่อสื่อสารสมัยใหม่บนพื้นที่โลกเสมือน ซึ่งมีการรวมตัวของกลุ่มบุคคลโดยต้องลงทะเบียนสมัครเป็นสมาชิกในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และมีการรวมตัวกันของสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรูปแบบลักษณะการรวมกลุ่ม เช่น กลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กันทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2558) หรือการรวมกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของกลุ่มสมาชิกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีรสนิยมความนิยมชมชอบในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น กลุ่มแฟนคลับ ศิลปิน กลุ่มใต้เตียงดารา กลุ่มคนรักปลาสวยงาม เป็นต้น (จิราภรณ์ สำเภาทอง et al., 2561) ความแตกต่างของกลุ่มสังคมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสองประเภทคือ ความสนิทสนมของสมาชิก สำหรับกลุ่มเครือข่าย กลุ่มเพื่อนสนิท กลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนม และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก พฤติกรรมและการสร้าง

ตัวตนของบุคคล ส่วนกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมที่สมาชิกรวมกลุ่มกันจากความชอบในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เป็นกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนิทสนมกันน้อยกว่า มีความเป็นส่วนตัวน้อยกว่า และมีอิทธิพลต่อความรู้สึก และการสร้างตัวตนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาการและการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562)

ดังนั้น ทฤษฎีวัฒนธรรมรอง แสดงถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมของสังคม โดยในสังคมหนึ่งๆ ประกอบด้วยวัฒนธรรมหลัก ซึ่งเป็นวิถีการดำเนินชีวิตใหญ่ ที่สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมให้การยอมรับ โดยภายใต้วัฒนธรรมหลักจะประกอบด้วยวัฒนธรรมรองหลากหลาย วัฒนธรรมซึ่งเป็นวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของบุคคล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดวิถีการปฏิบัติตนของสมาชิกกลุ่ม โดยวัฒนธรรมรองซึ่งผู้วิจัยสนใจในการศึกษาครั้งนี้ คือวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของบุคคลซึ่งยอมรับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ให้เป็นแนวปฏิบัติของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การรับรู้ของสมาชิกมองว่า พฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้โดยไม่รู้สึกผิด หรือรู้สึกรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

เมื่อนำมุมมองทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ทราบถึงแนวความคิดซึ่งนำไปสู่มุมมองของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีต่อการคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นมุมมองที่สร้างความคิดความเชื่อ เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในพฤติกรรมซึ่งเป็นมาตรฐานของการแสดงออกของกลุ่มเฉพาะบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Norms) ซึ่งเป็นการสร้างแนวทางการปฏิบัติตนสำหรับพฤติกรรมซึ่งสมาชิกในกลุ่มเห็นควรให้ปฏิบัติได้ภายในกลุ่ม แม้ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นอาจจะตรงกันข้าม หรือขัดกับบรรทัดฐานของสังคมในภาพใหญ่ แต่สำหรับกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งยอมรับในพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ และตั้งให้พฤติกรรมการคุกคามทางเพศ หรือการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลทางเพศเป็นพฤติกรรมที่สามารถกระทำได้ในกลุ่มสังคมออนไลน์ ยอมส่งผลให้สมาชิกในกลุ่มเรียนรู้การปฏิบัติการคุกคามทางเพศ และนำไปสู่การพัฒนาสู่การเป็นนักคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

เมื่อนำมาพิจารณาในมุมมองของการศึกษาวิจัยเรื่องการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงบรรทัดฐานของสมาชิกในกลุ่ม ที่สร้างอัตลักษณ์

2.4 แนวคิดภาวะนิรนาม

แนวคิดภาวะนิรนาม (De-individuation) สามารถแสดงถึงมุมมองของอำนาจผ่านการกระทำที่อยู่ภายใต้แนวคิดภาวะนิรนาม ซึ่งเป็นแนวคิดของ ฟินลิป ซิมบราโต้ (Philip Zimbardo) ให้คำอธิบายสำหรับการกระทำของบุคคล เมื่อตกอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ทำให้การรับรู้ถึงตัวตนของตนเองน้อยลง ซิมบราโต้ กล่าวถึงพฤติกรรมและความสนใจในภาพลักษณ์ของบุคคลจะลดลง เมื่อบุคคลนั้นรับรู้ถึงตัวตนของตนเองได้น้อยลง จนทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ หรือความกังวลต่อภาพลักษณ์ของตนเอง เนื่องจากไม่ต้องสนใจการถูกประเมินตัวตนจากบุคคลอื่น ทำให้เกิดการแสดงออกที่ไม่พึงประสงค์ (Zimbardo, 1969) เช่น การกระทำการคุกคามทางเพศในโลกความจริง โดยผู้คุกคามทางเพศใช้หน้ากากเพื่อปิดบังใบหน้า ทำให้ผู้คุกคามทางเพศรับรู้ถึงตัวตนของตนเองน้อยลง จึงก่อให้เกิดการกระทำการคุกคามทางเพศขึ้น

ซิมบราโต้ อธิบาย ภาวะนิรนาม เป็นสภาวะที่บุคคลรับรู้ความเป็นตัวเองลดลง ความคิดและการแสดงออกจะรุนแรงขึ้น โดยที่บุคคลผู้นั้นไม่สนใจการประเมินจากบุคคลอื่น เนื่องจากความมั่นใจในการปกปิดตัวตนของตนเอง จนเกิดเป็นภาวะนิรนาม คือภาวะที่ไม่มีใครรู้ถึงตัวตนที่แท้จริงของตัวผู้กระทำผิดนั้นเป็นใคร โดยการรับรู้ถึงสภาวะนิรนามแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 Antecedent Conditions สภาวะนิรนามที่เริ่มต้นจากการปกปิด อำพรางตนเองด้วยวิธีการแอบซ่อนตัวตน ไม่ให้ผู้อื่นรู้ จำได้ หรือละม้ายคล้ายคลึงคิดถึงตัวตนที่แท้จริงของบุคคลผู้นั้นได้ เช่น การปลอมตัว การใส่หน้ากากปิดบังใบหน้า การแสดงข้อมูลออนไลน์เท็จ หรือใช้ข้อมูลปลอม

ระยะที่ 2 Internal State เป็นระยะการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ถึงตัวตนภายใน เกิดจากความรู้สึกของผู้กระทำถึงการรับรู้ตัวตนน้อยลง โดยผู้กระทำจะประเมินตนเองแล้วว่าด้วยวิธีการที่เกิดขึ้นในระยะที่ 1 สามารถปิดบังอำพรางตัวตน จนทำให้ตนเองมั่นใจว่าผู้อื่นจะไม่รู้ว่าตัวผู้กระทำการนั้นเป็นใคร เมื่อการรับรู้ตัวตนของตนเองน้อยลง สติในการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะลดลง ความใส่ใจ เห็นอกเห็นใจบุคคลอื่นลดลง นำไปสู่ระยะที่ 3

ระยะที่ 3 Behavioral Effect เป็นภาวะที่ผู้กระทำการเต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ การควบคุมความละอายใจ ความโกรธ ความรู้สึกผิดลดลง ทำให้กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และรุนแรง เป็นผลจากการขาดสติและความยับยั้งชั่งใจ

สภาวะนิรนามสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากคุณสมบัติของการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ ไม่ได้ระบุ หรือให้ความสำคัญในการสร้างตัวตนที่แท้จริง ที่ถูกต้อง หรือมีช่องทาง วิธีการมากมายที่จะอำพราง ปลอมแปลง หรือสร้างตัวตนให้เกิดขึ้นเป็นตัวตนบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ไม่อ้างอิง หรือแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับตัวตนในชีวิตจริง เมื่อบุคคลรับรู้ถึงสภาวะนิรนาม คือ รับรู้ตัวตนของตนเองน้อยลง การแสดงออกของพฤติกรรมจึงไม่ต้องสนใจการถูกประเมินหรือตัดสินจากผู้อื่น จากทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ทบทวนมา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาการกระทำคามผิดบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีมุมมองว่า พื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นโลกไซเบอร์ ที่มีความเป็นนิรนามสูงทำให้ผู้กระทำความผิดมีความกล้าที่จะกระทำการโดยไม่เกรงกลัวต่อการถูกจับกุม ด้วยประการนี้เองการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงก่อให้เกิดคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ (กษพรธรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019; วรพงษ์ วิลัย & เสริมศิริ นิลดำ, 2561)

นอกจากนั้นแนวคิดภาวะนิรนามยังสามารถนำมาใช้ร่วมกับการอธิบายสภาพแวดล้อมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นโครงสร้างของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อช่วยการอธิบายถึงสภาวะของการรับรู้ตัวตนของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในสภาวะนิรนาม ซึ่งเกิดจากการใช้คุณสมบัติจากบริบทพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้ทักษะและเทคนิคการใช้โปรแกรมประยุกต์ และวิธีการต่างๆ ในการสร้างการรับรู้ตัวตนในภาวะนิรนาม ซึ่งสามารถสร้างองค์ความรู้ในการสร้างความเข้าใจ และอธิบายการเกิดประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงอาจนำไปใช้เพื่อการกำหนดแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการลดช่องว่างของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างการรับรู้ถึงสภาวะนิรนามจนเกิดเป็นความรู้สึกได้รับความปลอดภัยในการกระทำการคุกคามทางเพศต่อบุคคลอื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยไม่สามารถติดตามสืบย้อนกลับไปยังผู้กระทำได้ เพื่อจะได้เสริมความรู้ความเข้าใจเพื่อสร้างสังคมออนไลน์ให้ปลอดภัย และเป็นการจัดระเบียบผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นสังคมบนพื้นที่โลกเสมือนที่ปลอดภัยมากขึ้น

2.5 ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล

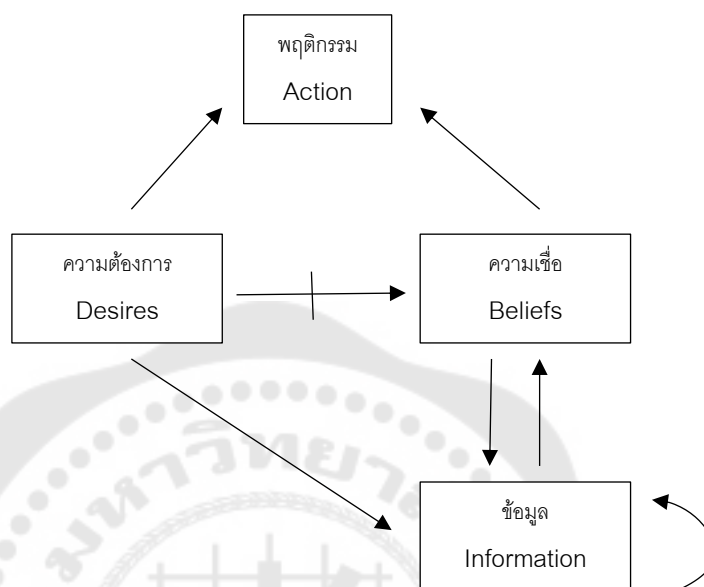
ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) เป็นทฤษฎีทางสังคมที่ถูกใช้ในงานอาชญาวิทยา เป็นทฤษฎีของ จอห์น เอลสเตอร์ (John Elster) โดยเสนอมุมมองของผู้กระทำความผิดมีหลักการอย่างไรในการกระทำความผิด ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์ของกระบวนการตัดสินใจเลือก โดยมีทางเลือกที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ ความต้องการ

ความเชื่อ และข้อมูล โดยอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นเหตุผลและความสามารถของบุคคลที่จะเลือก โดยมุ่งหวังเกี่ยวกับประโยชน์ หรือสิ่งตอบแทนที่จะได้รับ (Elster, 2009) มนุษย์แต่ละคนมีเหตุและผลในการตัดสินใจเลือก โดยตัวเลือกอาจมีหลากหลาย เมื่อถึงกระบวนการวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกมนุษย์จะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดนั้นขึ้นอยู่กับความคิดถึงผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ ความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก นำมาเปรียบเทียบจากนั้นจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ตนเองเห็นว่าดีและเหมาะสมมากที่สุด (Witteck, 2017)

ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ 4 ประการ ประกอบด้วย

1. บุคคลทุกคนมีความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ และทุกคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน
2. บุคคลมีเหตุมีผลในการตัดสินใจ รู้ทางเลือกทุกๆ ทาง โดยสามารถเรียงลำดับความชอบที่มีต่อทางเลือกในแต่ละทางเพื่อนำไปสู่การหาทางเลือกที่ดีที่สุด
3. บุคคลจะตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุด โดยพิจารณาจากทางเลือกที่มีอยู่ทั้งหมด
4. บุคคลจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างเพียงพอเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้น

จากแนวคิดการเลือกอย่างมีเหตุผลของ จอน เอลสเตอร์ สามารถแสดงออกมาเป็นภาพความสัมพันธ์ แสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ ความต้องการ ความเชื่อ และข้อมูล

ที่มา: เอลสเตอร์ (Elster, 2009). Model of Rational Choice

จากภาพแสดงถึงแนวคิดการเลือกอย่างมีเหตุผล โดยบุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกเป็นของตนเอง โดยมีสมมุติฐานเกี่ยวกับการเลือก ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ ความต้องการ ความเชื่อ และข้อมูล รูปแบบความสัมพันธ์นี้ทำให้เข้าใจว่าบุคคลจะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยการตัดสินใจเลือกของบุคคลอยู่บนพื้นฐานของข้อมูล คือต้องมีข้อมูลมารับรองอย่างเพียงพอถึงวิธีการ ความปลอดภัย ความเสี่ยงที่อาจได้รับ ข้อดีข้อเสียของแต่ละทางเลือกนั้น เพื่อจะสร้างความเชื่อมั่นและนำไปสู่การเลือกทางเลือกดังกล่าว (Elster, 2009)

ผู้วิจัยนำแนวคิดการเลือกอย่างมีเหตุผล เพื่อทำความเข้าใจมุมมองของผู้คุกคามทางเพศในการประเมินอย่างมีเหตุผลเพื่อตัดสินใจกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบเงื่อนไขในระดับบุคคล ซึ่งเป็นความคิด ความรู้สึก การไตร่ตรองบนฐานข้อมูลด้านผลประโยชน์และความต้องการ ที่ผู้คุกคามทางเพศคาดว่าจะได้รับหลังจากแสดง

การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ออกไป รวมถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจนทำให้ผู้คุกคามทางเพศ เชื่อมมันและกล้าที่จะแสดงการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ออกไป ดังนั้นการนำมุมมองจากแนวคิดการเลือกอย่างมีเหตุผลอาจทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงมิติการตัดสินใจกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อนำมุมมองร่วมกันกับทฤษฎีการกระทำผิดและความเป็นอิสระ สามารถสะท้อนให้เห็นเงื่อนไข ความคิด ความเชื่อของผู้คุกคามทางเพศที่มีต่อการคุกคามทางเพศ เมื่อมีเหตุผลที่ผู้คุกคามทางเพศสามารถใช้ปฏิเสธความรู้สึกผิดต่อการกระทำได้ ในมิติของข้อมูล ข้อเท็จจริง กระบวนการตัดสินใจเลือกแนวทางที่จะเกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ก็จะสามารถเกิดได้มากขึ้น

เมื่อนำแนวคิดทฤษฎีทางอาชญวิทยานำมาร่วมกันอธิบายปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะทำให้เข้าใจเงื่อนไขของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ถึงหลักการคิด บนพื้นฐานของข้อมูลที่มาสนับสนุนอย่างเพียงพอ จนทำให้เกิดการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อมองข้อมูลที่ได้จากทฤษฎีทางสังคมวิทยา จิตวิทยา จะเห็นความเชื่อมโยงของข้อมูลของผู้คุกคามทางเพศ อาจรู้สึกได้ว่า ด้วยสภาพแวดล้อมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สามารถใช้เป็นช่องทางเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของตนเองได้ โดยมีความเสี่ยงต่อการถูกจับได้ ถูกลงโทษน้อยกว่าการแสดงพฤติกรรมในลักษณะอื่นๆ (สมสรรค์ อธิเวสส์, 2557) หรือช่องทางการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เอื้อประโยชน์ให้เกิดการคุกคามทางเพศ (Henry & Powell, 2016) ประกอบกับมีตัวอย่างพฤติกรรมการคุกคามทางเพศให้เห็นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่อง ก็อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้คุกคามทางเพศตัดสินใจ แสดงพฤติกรรมทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อตอบสนองความต้องการและได้รับความสุขจากประโยชน์ที่ตนเองได้รับ

2.6 ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษอย่างมีประสิทธิภาพในการยับยั้งผู้กระทำความผิดและบุคคลอื่นๆ ได้รับความรู้ และเห็นแบบอย่างของการได้รับการลงโทษ เพื่อทำให้เกิดความเกรงกลัวในการถูกลงโทษ จนไม่กล้าที่จะกระทำความผิดอีก โดยทฤษฎีการป้องกันการกระทำความผิด มีเป้าหมายเพื่อการยับยั้งพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด โดยการดำเนินการจับกุมเพื่อนำไปสู่การถูกลงโทษ เพื่อไม่ให้เกิดเกิดการกระทำความผิดนั้นซ้ำอีก โดยทฤษฎีนี้มองว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความพร้อมด้วยเหตุผล เมื่อมนุษย์ได้ตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไปแล้ว ย่อมประเมินซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ

และผลที่ได้รับจากการกระทำนั้น เมื่อได้ข้อสรุปในการกระเมีน จึงนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกมา ดังนั้นเมื่อบุคคลได้แสดงพฤติกรรมใดออกมาก็ต้องรับผิดชอบต่อพฤติกรรมนั้น เมื่อเป็นพฤติกรรมซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้คนอื่นก็ต้องได้รับการลงโทษให้สมกับลักษณะความผิดที่ตนเองได้กระทำ (ปกรณ มณีปกรณ, 2553)

ดังนั้นเมื่อบุคคลได้รับรู้ชะตากรรมที่ตนเองต้องเผชิญ และมีประสบการณ์ในการถูกลงโทษ ส่งผลต่อความคิด ความรู้สึกของผู้กระทำความผิดซึ่งนำไปสู่การยับยั้งชั่งใจที่บุคคลจะกระทำความผิดนั้นซ้ำอีก นอกจากนี้ทฤษฎีการป้องกัน ยังสร้างภาพลักษณ์เกี่ยวกับการถูกลงโทษของผู้ที่กระทำผิด และสร้างการรับรู้ให้กับบุคคลโดยทั่วไป เพื่อยับยั้งบุคคลอื่นมิให้กระทำผิด โดยการเห็นตัวอย่างของผู้กระทำผิด จนทำให้ตนเองได้รับบทลงโทษจากการกระทำดังกล่าว จนเกิดความรู้สึกเกรงกลัวและไม่อยากถูกลงโทษเช่นเดียวกับกรณีตัวอย่างที่ตนเองได้รับรู้ โดยหลักการลงโทษที่สร้างผลลัพธ์ในการข่มขู่ ยับยั้งพฤติกรรมของผู้กระทำผิดจะต้องมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การลงโทษต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว (Swiftness of punishment)
2. ต้องมีความแน่นอนในการลงโทษ (Certainty of punishment)
3. บทลงโทษต้องมีความรุนแรงเพียงพอที่จะยับยั้งการกระทำซ้ำ (Severity of punishment)

นอกจากลักษณะสำคัญทั้ง 3 ประการ การลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งมิให้เกิดการกระทำผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องพิจารณาเหตุผล 3 ส่วน คือ การลงโทษต้องได้สัดส่วนกับการกระทำผิด คือบทลงโทษที่ผู้กระทำผิดได้รับต้องมีความสมเหตุสมผลกับพฤติกรรมการกระทำผิด และผลกระทบจากการกระทำ และต้องสร้างการรับรู้ให้กับสาธารณะชน เพื่อการสื่อสารถึงผลลัพธ์ของผู้กระทำผิดซึ่งได้รับการลงโทษ เพื่อสร้างการรับรู้และยับยั้งผู้ที่มีพฤติกรรมหรือจะกระทำผิดได้ยับยั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นเสียใหม่ นอกจากนี้ต้องนำเสนอกฎหมายกับการลงโทษให้สาธารณะชนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อสร้างการรำลึกถึงกฎหมาย เตือนสติให้กับบุคคลก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (ณัฐวิวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2555)

แนวคิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง สามารถนำมาใช้เพื่อยับยั้งการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการสร้างการรับรู้ของบุคคลผ่านสื่อต่างๆ ผ่านตัวกลางคือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ การนำทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้งการคุกคามทางเพศบน

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการสร้างการรับรู้ผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยสื่อเกี่ยวกับการจับกุมผู้คุกคามทางเพศ การสะท้อนบทลงโทษจากการกระทำ และการแสดงออกถึงความเอาใจจริงเอาใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะสร้างการรับรู้ให้กับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีพฤติกรรมในลักษณะการคุกคามทางเพศ ได้รับรู้ถึงความเสี่ยงและโอกาสที่จะถูกจับและถูกดำเนินคดี อย่างเช่นตัวอย่างที่นำเสนอ จนเกิดการรับรู้ และรู้สึกหวาดกลัวในการกระทำความผิด นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ใหม่

2.7 ทฤษฎีนิเวศวิทยา

ทฤษฎีนิเวศวิทยา (Eioecological model) ตามแนวคิดของ ยูริ บรอนเฟนเบนเนอร์ (Urie Bronfenbrenner) แบบจำลองนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้มุมมองของทฤษฎีนิเวศวิทยาในการอธิบายว่า สิ่งมีชีวิตดำรงชีวิตให้อยู่รอดจะเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยสิ่งมีชีวิตแต่ละประเภทนั้นก็ต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอดในสภาวะของสิ่งแวดล้อมที่ตนเองเผชิญอยู่ เมื่อมีการประยุกต์นำทฤษฎีนิเวศวิทยามาใช้อธิบายการดำเนินชีวิตของมนุษย์ที่จะต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมและดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดในรูปแบบของตนเอง โดยต้องอาศัยพึ่งพาสีงแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ซึ่งแบ่งออกเป็นระบบต่างๆ ที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2562) โดยมนุษย์ถูกพัฒนาหล่อหลอมจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว โดยสภาพแวดล้อมที่มนุษย์เติบโตมีผลต่อพัฒนาการในทุกๆ ด้าน

โดยวิวัฒนาการของการพัฒนาแนวคิดทฤษฎีนิเวศวิทยา ของบรอนเฟนเบนเนอร์เริ่มต้นจากระยะแรกที่น่าสนใจเน้นการศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ในระยะที่สอง ทฤษฎีถูกพัฒนาขึ้นโดยการเน้นบทบาทของกระบวนการเดียว ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าละเลยบทบาทที่เกี่ยวข้องกับบุคคล จนนำไปสู่การพัฒนาทฤษฎีนิเวศวิทยาในช่วงท้าย โดยการพัฒนาทฤษฎีขั้นนี้มุ่งเน้นไปที่การอธิบายภาพรวมของระบบสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และวิธีที่ระบบต่างๆ กระทำระหว่างกันเมื่อมีองค์ประกอบทางด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง นั่นคือการอธิบายความสำคัญในภาพรวมของสิ่งแวดล้อมในระดับจุลภาค (Microsystem) จนถึงระดับมหภาค (Macrosystem) สะท้อนอิทธิพลของสังคมและบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะส่งต่อกันและกัน ผ่านระบบกลไกที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการ (Process) บุคคล (Person) บริบท (Context) และเวลา (Time) (PPCT) (Eriksson, Ghazinour, & Hammarström, 2018) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. กระบวนการ (Process) พัฒนาการของมนุษย์เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างสลับซับซ้อน ในระหว่างช่วงของพัฒนาการและการเรียนรู้ทั้งระบบทางร่างกาย จิตใจ เอกลักษณ์ มนุษย์จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งกระบวนการนี้จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อ มีองค์ประกอบด้านเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นการเจริญเติบโตซึ่งเป็นไปตามรูปแบบพัฒนาการของเด็ก เด็กจะค่อยๆ เรียนรู้ผ่านการดำเนินชีวิตประจำวัน เด็กเริ่มเข้าใจโลกรอบตัวผ่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม ทั้งการเล่น การสนทนา เป็นต้น ซึ่งเด็กก็จะมีปรับเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องและเข้ากับประสบการณ์

2. บุคคล (Person) ลักษณะทางชีววิทยาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ ความแตกต่างในแบบเฉพาะบุคคล เช่น พันธุกรรม ลักษณะทางกายภาพ และ บุคลิกภาพ เป็นต้น ลักษณะนี้มีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ในเบื้องต้น และ ลักษณะส่วนบุคคลนี้เอง มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิด ความรู้สึก เป็นลักษณะที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ แต่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับจิตใจและอารมณ์ของบุคคล เช่น สติปัญญา ทักษะ ประสบการณ์ ความชอบ ความสนใจ ความถนัด ปัจจัยเหล่านี้มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูและได้รับการตอบสนองจากผู้ปกครอง เช่นการมีที่อยู่อาศัยที่ดี การได้รับอาหารที่มีคุณภาพ การได้รับการดูแลที่ดีจากพ่อแม่ การมีโอกาสเข้าถึงการศึกษา รวมถึงการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่ดี เป็นต้น (พรณี ปานเทวัญ 2560) ลักษณะขององค์ประกอบที่ทำให้พัฒนาการของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน คือ แรงจูงใจ แรงขับ ความอดทน พื้นฐานทางอารมณ์ และความต้องการ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2562) ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านบริบท (Context) ของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวมนุษย์

3. บริบท (Context) องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคคล สามารถอธิบายแยกย่อยออกเป็น 4 ระบบ ดังนี้

3.1 Microsystems เป็นระบบที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดและมีอิทธิพลโดยตรง ได้แก่ ครอบครัว, เพื่อน, โรงเรียน เป็นต้น ผ่านการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงาน การร่วมในกิจกรรม

3.2 Mesosystems ระบบที่มีลักษณะของการเชื่อมความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในระบบ Microsystems อย่างน้อยสองสิ่งขึ้นไป เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน บ้านกับที่ทำงาน เป็นต้น

3.3 Exosystems ระบบที่แสดงความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 2 สิ่ง โดยมีสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 1 สิ่งที่ไม่ได้มีอิทธิพลกับเด็กและเยาวชนโดยตรง เช่น การเชื่อมโยงระหว่างบ้านกับโรงเรียนและที่ทำงานของพ่อแม่

3.4 Macrosystems เป็นระบบของสิ่งแวดล้อมที่ใหญ่ที่สุด ซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของระบบสิ่งแวดล้อมทั้งหมดที่กล่าวมา มีความเกี่ยวข้องทับซ้อนกันอยู่ในหลายระบบ เช่น ความเชื่อ วัฒนธรรม รูปแบบการใช้ชีวิต เป็นต้น (พรอณี ปานเทวัญ, 2560)

4. เวลา (Time) ใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ผ่านการเปลี่ยนแปลงของเวลา (ปองกมล สุรัตน์, 2561)

จากที่ได้กล่าวมาเห็นได้ว่าทฤษฎีนิเวศวิทยา เป็นทฤษฎีที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม ตามช่วงเวลาและพัฒนาการที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงของชีวิต ตั้งแต่กำเนิดจนเสียชีวิต ทุกกระบวนการของมนุษย์ล้วนได้รับอิทธิพลด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับจุลภาคจนถึงมหภาค ที่ครอบคลุมทุกช่วงของชีวิต แสดงถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของบุคคลอย่างชัดเจน เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีศูนย์กลางเป็นเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นำมาพิจารณาปัจจัยตัวบุคคลและปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้น

การนำทฤษฎีนิเวศวิทยามาใช้เพื่อการทำความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสามารถในการอธิบายปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบของประสบการณ์ของผู้คุกคามทางเพศที่เคยกระทำมาในอดีต โดยการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จนนำไปสู่การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยสามารถนำมาใช้ร่วมกับทฤษฎีอื่นๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะช่วยเพื่อสร้างคำอธิบายสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ ที่เข้ามามีอิทธิพล หรือ เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ตั้งแต่สิ่งแวดล้อมในระดับจุลภาคจนถึงมหภาค จึงนำมาใช้เพื่ออธิบายประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยในแต่ละช่วงของประสบการณ์

ส่วนที่ 3 การวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี

การวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) เป็นการวิจัยโดยใช้แนวคิดของ Janice M. Morse (Morse, 2010) ซึ่งมีความแตกต่างจากการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ในแบบอื่นๆ หรือสำนักที่ศึกษาการวิจัยแบบผสมวิธี ตามแนวทางของ แครสเวล (Creswell) ที่กำหนดว่าการศึกษาดัวยวิธีการวิจัยแบบผสมวิธีจะต้องประกอบด้วย

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (ศิริพร จิรวัดณ์กุล, 2558) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธี ของ มอร์ส (Morse) เห็นว่าสามารถออกแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการสองวิธีที่อยู่ภายใต้กระบวนการที่สัมพันธ์กัน หรือกล่าวได้ว่าการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธีประกอบด้วยวิธีการที่เป็นกระบวนการที่ศึกษาหลัก ที่มีความสมบูรณ์ภายในตัวเอง (The Core component) และวิธีการวิจัยที่เข้ามาเป็นองค์ประกอบเสริม ซึ่งต้องเป็นวิธีการวิจัยที่ไม่สมบูรณ์ (incomplete method) แต่เมื่อนำมาศึกษาด้วยวิธีการผสมผสานร่วมกัน วิธีการวิจัยที่ไม่สมบูรณ์กลับมาเป็นการเสริมเติมเต็มทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ หรือมีความเข้มข้น ลุ่มลึกมากขึ้น (Morse, 2010)

มอร์ส (Morse) อธิบายว่า การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบหลักวิจัยเชิงอุปนัยเป็นตัวขับเคลื่อนการวิจัย (Inductive Theoretical) โดยองค์ประกอบหลักอาจเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography), การวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology), การวิจัยแบบการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse analysis) หรือการวิจัยแบบสร้างทฤษฎีจากข้อมูล (Grounded Theory) ซึ่งองค์ประกอบหลักที่ใช้ขับเคลื่อนการวิจัยต้องจัดเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีมาตรฐานและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง (The Core component) และองค์ประกอบเชิงคุณภาพที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นส่วนเสริม จะต้องเป็นเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพอื่นๆ ที่ไม่เป็นวิธีการที่สมบูรณ์แบบในตัวเอง เช่น เป็นรูปแบบเฉพาะของการสัมภาษณ์หรือเป็นเทคนิคการสังเกต เป็นต้น องค์ประกอบเชิงคุณภาพที่เข้ามาเป็นส่วนประกอบเสริมของการวิจัยสามารถดำเนินการไปพร้อมๆ กับการวิจัยหลัก (Simultaneous) หรือเป็นการดำเนินการแบบเป็นลำดับ (Sequential) อยู่ที่ผู้วิจัยจะออกแบบการวิจัยไว้อย่างไร โดยการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธีการออกแบบการวิจัยในส่วนขององค์ประกอบเชิงคุณภาพที่เข้ามาเสริมในการวิจัย เมื่อเข้ามาแล้วจะต้องสามารถเสริมให้การวิจัยสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ในลักษณะดังต่อไปนี้ (Morse, 2010)

- 1) สามารถตอบคำถามการวิจัยได้มากขึ้นหรือกว้างขึ้น ด้วยขอบเขตของการวิจัยที่กว้าง หรือข้อมูลที่มีความลุ่มลึกขึ้น ทำให้ผลการวิจัยมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น
- 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลในมุมมองอื่นที่หลากหลาย โดยใช้ประเภทของข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น องค์ประกอบหลักใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นหลัก องค์ประกอบเสริมใช้ข้อมูลการสังเกต
- 3) เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลจากการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน หรือเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม เช่น องค์ประกอบในการวิจัยหลักอาจใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมในวงกว้าง และ

ส่วนองค์ประกอบในส่วนเสริมเป็นการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากวีดีโอเทป ข้อมูลนี้จะช่วยเพิ่มรายละเอียดการศึกษาให้กับการวิจัยหลักได้ดีขึ้น

4) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ หรือยังไม่พร้อมใช้งานเมื่อใช้วิธีการเดียว อย่างเดียว หรือ เพื่อตอบคำถามการวิจัยย่อยที่ไม่สามารถทำได้ในการวิจัยโดยใช้องค์ประกอบหลัก

จุดสำคัญขององค์ประกอบเสริมที่เข้ามาช่วยให้การตอบคำถามการวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น หรือให้เห็นข้อมูลในเชิงลึกจากการวิจัยคุณภาพในองค์ประกอบหลัก หลักสำคัญของการเป็นองค์ประกอบเสริมของการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี คือ องค์ประกอบเสริมไม่สามารถนำมาอธิบาย ตีความ การวิจัยได้ด้วยตัวของมันเอง สาเหตุเพราะองค์ประกอบเสริมที่เข้ามาไม่ได้มีความสมบูรณ์ทางด้านวิธีการดำเนินการวิจัยได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากส่วนเสริมเป็นเพียงเทคนิควิธีวิจัยที่เข้ามาเติมเต็มให้การวิจัยคุณภาพที่เป็นองค์ประกอบหลักสามารถตอบคำถามการวิจัยได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Morse, 2010)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี (Qualitative Mixed Method) ของ มอร์ส (Morse, 2010) เพื่อใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการวิจัยคุณภาพเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบชุดวิธี (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก (The core component) ใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการวิจัยเสริม เพื่อเข้ามาเติมเต็มทำให้ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยในครั้งนี้อย่างครอบคลุม และลุ่มลึก ดังจะอธิบายในส่วนถัดไป

3.1 วิธีการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) เป็นวิธีการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาความจริงของปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของบุคคล โดยผ่านการบอกเล่า ถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์จากบุคคลผู้ที่ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง โดยแนวความคิดของการศึกษาปรากฏการณ์วิทยามีพื้นฐานเกี่ยวกับประสบการณ์ของบุคคลว่า บุคคลจะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองนั้นเข้าไปมีประสบการณ์มาก่อน โดยการมีส่วนร่วมในประสบการณ์นั้นผ่านกระบวนการรับรู้และให้ความหมาย โดยมีสถิติสัมพัทธ์ของ ครบถ้วน (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2559) สอดคล้องกับ (ชาย โพธิ์สิตา, 2562) อธิบายความเข้าใจของวิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา คือ การสนใจศึกษาธรรมชาติและความหมายของ

ปรากฏการณ์ต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ได้แก่ อะไรคือแก่นแท้ของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่บุคคลนั้นประสบ หรืออะไรคือความหมายของปรากฏการณ์สำหรับตัวบุคคลที่ได้ประสบ และการทำความเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ต่างๆ ผ่านทางการถ่ายทอดประสบการณ์ของบุคคลผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์จะทำได้อย่างไร (ชาย โฟธิลิตา, 2562) แนวทางการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา เป็นแนวทางการศึกษาธรรมชาติและความหมายของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์ เป็นรูปแบบวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ด้วยวิธีการการพรรณนาประสบการณ์ เพื่อความเข้าใจการเชื่อมโยงประสบการณ์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อมในฐานะผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ (ชาย โฟธิลิตา, 2562) ความหมายของปรากฏการณ์วิทยา มีด้วยกัน 2 ความหมาย ความหมายแรกคือ เหตุการณ์ หรือสภาวะที่บุคคลได้ประสบในชีวิต เช่น การเจ็บป่วย การมีบุตร การเป็นนักโทษ เป็นต้น ความหมายที่สองคือ ประสบการณ์อันเกิดมาจากการที่บุคคลได้ประสบกับสถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ในความหมายแรก ผ่านกระบวนการให้ความหมายในการรับรู้ของบุคคล (อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2559)

วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาสามารถแบ่ง แนวทางการศึกษาได้เป็น 2 แนวทางแนวทางแรก คือ ปรากฏการณ์วิทยาแนวการบรรยาย (Transcendental phenomenology) ผู้นำในแนวทางนี้คือ เอ็ดมุนด์ ฮูสเซิร์ล (Edmund Husserl) เป็นแนวทางที่เสนอวิธีการที่เน้นการเข้าถึงความจริงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้หรือการตระหนักรู้ของบุคคล โดยบุคคลจะเข้าใจและมีส่วนร่วมกับปรากฏการณ์ผ่านการรับรู้ จึงต้องศึกษาจากปรากฏการณ์ที่บริสุทธิ์ไม่ใช่ปรากฏการณ์ที่ถูกแปลความหมาย แนวทางที่สองคือ ปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ (Hermeneutic phenomenology) ผู้นำในแนวทางนี้คือ มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) แนวทางที่มุ่งทำความเข้าใจในความหมายของภาวะที่เป็นของมนุษย์ อัตถิภาวะ (existence) บุคคลผู้ประสบเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ เป็นผู้สร้าง ความหมายของประสบการณ์นั้นขึ้นมาด้วยตัวของเขาเอง ผ่านความคิด ความเชื่อ ภูมิหลัง ด้วยวิธีการตีความตามสภาพที่เขาเป็นอยู่ (Moustakas, 1994)

คลาร์ค (Clark Moustakas) กล่าวเกี่ยวกับประเด็นการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา เอาไว้ว่า มุ่งเน้นการหาความหมายจากประสบการณ์ จากการบอกเล่า ถ่ายทอดจากผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ที่ได้ประสบมา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และกำลังดำเนินต่อไปในอนาคต ดังนั้นจะต้องมุ่งทำการศึกษาในทุกๆ มิติ อย่างเป็นองค์รวม โดยไม่อยู่บนทฤษฎีหรือสมมุติฐานใดๆ (epoche) และในระหว่างทำการศึกษจะต้องไม่มี การปนเปื้อนทางความคิดและอคติ เพื่อให้ข้อค้นพบจากประสบการณ์เป็นความรู้ใหม่ที่ไย่ดียง หรือใช้องค์ความรู้เก่ามานำทาง นั่นเท่ากับว่าการศึกษา

ครั้งนี้ไม่ได้ค้นพบข้อมูลใหม่ (Moustakas, 1994) โดยรายละเอียดของการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในครั้งนี้เป็นการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย โดยผู้วิจัยจะดำเนินการอธิบายไว้ในส่วนถัดไป

การศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย (Transcendental phenomenology)

วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของผู้คุกคามทางเพศ ที่ผู้วิจัยสนใจศึกษานั้นใช้แนวทางการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแนวการบรรยาย (Transcendental phenomenology) หรือการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาตามแนวอูตรวิสัย ซึ่งมีพื้นฐานมาจากแนวคิดของ เอ็ดมุนด์ ฮุสแซร์ล (Edmund Husserl) ศึกษาจากประสบการณ์ของผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยให้ความสำคัญกับ อารมณ์ จิตนาการ ความรู้สึก ความหวัง ความฝัน ความเชื่อ ซึ่งไม่เพียงให้ความสนใจในสิ่งที่มีอยู่ในโลกกายภาพ (Physical World) แต่ยังให้ความสนใจกับสิ่งที่มีอยู่ในจิตนาการ และความทรงจำ การคิดถึงประสบการณ์ในรูปแบบลักษณะนี้ทำให้สิ่งที่บุคคลคิดถึงกับสิ่งที่เป็นปรากฏการณ์มีความหมายต่อตัวเขา ซึ่งวิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา สิ่งสำคัญที่นักวิจัยต้องรู้และเจาะลึกคือ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นเป็นผู้ประสบ การให้ความหมายของปรากฏการณ์ และแก่นแท้ของปรากฏการณ์ที่ศึกษา (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2559) จากประสบการณ์ของบุคคลที่คล้ายกัน หรือเป็นประสบการณ์เดียวกัน ย่อมมีแก่น (Essence) อันเดียวกัน ซึ่งแก่นของประสบการณ์เหล่านี้ คือ ความหมายที่บุคคลเข้าใจตรงกัน หรือเข้าใจร่วมกัน โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา ดังที่จะอธิบายต่อไป

จากการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาผู้วิจัยใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาตามแนวอูตรวิสัย โดยใช้หลักการวิเคราะห์ของ คลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakas) ที่ให้ความเห็นว่า จุดเน้นของการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัยนั้น มุ่งเน้นทำความเข้าใจประสบการณ์ตามคำบอกเล่าของเจ้าของประสบการณ์โดยตรงไปตรงมา โดยการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัยจะมุ่งทำความเข้าใจด้วยวิธีการพรรณนาประสบการณ์ เพื่อให้เห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์นั้นมีความหมายอย่างไรกับผู้ที่เป็นเจ้าของปรากฏการณ์ทำความเข้าใจว่าบุคคลผู้นั้นหลักการวิเคราะห์ข้อมูลของ คลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakas) เป็นการศึกษาระบบการมีชีวิตของผู้ที่เป็นเจ้าของประสบการณ์นั้นโดยตรง โดยการศึกษารับรู้ความหมายของประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เพื่อหาแก่นของประสบการณ์ โดยมีวิธีการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Moustakas, 1994)

1) **ขจัดอคติ** ความคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา ก่อนที่จะเริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูล ช่วงเริ่มต้นการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะต้องสำรวจความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงองค์ความรู้ทางทฤษฎี ที่ทำให้เกิดอคติในการศึกษา การพักวางประสบการณ์เหล่านั้น (bracketing) แล้วจึงเข้าไปค้นหาคำตอบของประสบการณ์อย่างมีสติและเป็นขั้นตอน

2) **การลดทอนปรากฏการณ์** เป็นการเขียนพรรณนาปรากฏการณ์ตามสิ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อมูล ซึ่งเป็นการรับรู้เรื่องราวตามสำนึกของผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์โดยตรง ผู้วิจัยต้องกำหนดขอบเขตเพื่อการแตก เรื่องราวที่ศึกษาออกเป็นส่วนๆ ตามความหมายที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลแต่ละส่วน นำไปสู่การดำเนินการสกัดเอาลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ ด้วยการให้ความหมายหรือการนิยามเนื้อหาปรากฏการณ์ และพิสูจน์ความถูกต้อง เขียนพรรณนาเรื่องราวประสบการณ์นั้น

3) **การจินตนาการที่แตกต่าง** เป็นการพรรณนาโครงสร้างสำคัญของปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยการใช้จินตนาการอย่างอิสระ ถึงมุมมองที่นำไปสู่การสำนึก โดยกระบวนการนี้ประกอบไปด้วย 1) ค้นหาความหมายเชิงโครงสร้างภายใต้ประสบการณ์ของผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ 2) ตระหนักถึงเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ 3) พิจารณาถึงแก่นของประสบการณ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกความคิดที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ไม่แปรเปลี่ยนตามบริบทที่เปลี่ยนแปลง 4) ค้นหาตัวอย่างที่แสดงถึงประเด็นโครงสร้างที่ไม่แปรเปลี่ยน เพื่อสนับสนุนการอธิบายโครงสร้างปรากฏการณ์ที่ชัดเจนขึ้น

4) **การสังเคราะห์** คือการคิดหยั่งรู้ โดยการบูรณาการอธิบายเรื่องราวและโครงสร้างของข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์จากผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ นำไปสู่ความเป็นเอกภาพของแก่นประสบการณ์ เช่นเมื่อผู้วิจัยได้ค้นพบแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศแล้วผู้วิจัยจะได้นำเสนอปรากฏการณ์ที่ค้นพบในรูปแบบของภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการศึกษาปรากฏการณ์ จากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของผู้คุกคามทางเพศซึ่งเป็นเจ้าของประสบการณ์โดยตรง ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาความรู้จากการศึกษาประสบการณ์ โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการให้ความหมาย ความรู้สึก บริบทและเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ได้เล่าเรื่องราวประสบการณ์ที่ตนประสบมา ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง ไม่กดดัน และเพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจเกี่ยวกับการให้ความหมายของปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากมุมมองของผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ อย่างละเอียด และครอบคลุม นำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลของ คลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakas) เพื่อเข้าใจความหมาย และค้นพบแก่นของปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะการเป็นผู้คุกคามทางเพศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาดำเนินการด้วยวิธีการคุณภาพแบบผานวิถี ตามแนวคิดของ (Morse, 2010) โดยมีวิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology) ในแบบการศึกษาปรากฏการณ์แนวอูตรวิสัย (Transcendental phenomenology) เป็นวิธีการศึกษาวิจัยหลัก เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้สามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างครอบคลุม และลุ่มลึก ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการวิจัยเสริม เพื่อเข้ามาเติมเต็มทำให้ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การตอบคำถามการวิจัยในครั้งนี้ได้อย่างครอบคลุม และลุ่มลึก โดยจะนำเสนอไว้ในส่วนถัดไป

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) เป็นวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการถ่ายทอดประสบการณ์ของผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ ผ่านการตั้งคำถามและการบรรยาย พรรณนาประสบการณ์ โดยมีนักวิชาการ ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นวิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้การสนทนาระหว่างผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูล โดยทั่วไปแล้วการสัมภาษณ์จะดำเนินการไปพร้อมกับการสังเกต ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยมีความเข้าใจในข้อมูลมากยิ่งขึ้น (วรรณดี สุทธิรักษา, 2559) การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการซักถามและพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดอธิบาย ตอบคำถามอย่างละเอียด ในหัวข้อหรือประเด็นที่ต้องการคำตอบ (ชาย โพธิ์สิตา, 2562)

เมื่อพิจารณาถึงประเภทของการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ตามประเภทของการสัมภาษณ์ดังนี้ การสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์ประเภทนี้มักใช้ในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยผู้วิจัยจัดเตรียมประเด็นคำถามที่กำหนดไว้แล้วล่วงหน้าโดยการสร้างข้อคำถามจากกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยที่ถูกสร้างจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นการสัมภาษณ์ที่นิยมใช้กันมากในงานวิจัยโดยมักใช้ควบคู่กับการสังเกต การสัมภาษณ์ประเภทนี้ใช้เครื่องมือ 2 แบบ ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ใช้วิธีการสร้างคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยเป็นคำถามปลายเปิด ไม่จำกัดคำตอบของผู้ให้ข้อมูล โดยผู้ให้สัมภาษณ์สามารถอธิบายแนวคิดได้อย่างอิสระ การสัมภาษณ์ประเภทนี้ผู้วิจัยมักไม่ยึดติดกับแนวคิด ทฤษฎี โดยจะมุ่งค้นหาความจริงตามสภาพการนั้นๆ

2.2 แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่นักวิจัยมีแนวคำถามโดยกำหนดประเด็นที่ศึกษาอย่างหลวมหลวม โดยประเด็นคำถามนั้นผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ชาย โพธิ์สิตา, 2562; อคิน รพีพัฒน์ & อุกัย ดุลยเกษม, 2553)

ขั้นตอนในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนการสัมภาษณ์ นักวิจัยต้องมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นในการการสัมภาษณ์ ทั้งด้านทักษะการฟัง ทักษะการถาม และทักษะการจับประเด็น ซึ่งเป็นทักษะที่มีความจำเป็นและต้องใช้ในการสัมภาษณ์ และเพื่อให้การสัมภาษณ์มีความลื่นไหลและเป็นไปตามธรรมชาติ ผู้วิจัยควรท่องจำข้อคำถาม จากแนวคำถามการสัมภาษณ์ให้ได้ ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยต้องทำการนัดแนะเวลา และสถานที่ไว้ล่วงหน้า และควรมาก่อนเวลา หลังจากนั้นเป็นขั้นตอนการแนะนำตัว ซึ่ง ผู้วิจัยควรแนะนำตนเองก่อนเพื่อเป็นการให้เกียรติและสร้างความคุ้นชินกับผู้ร่วมวิจัย ต่อจากนั้นจึงทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ และให้คำสัญญาเพื่อสร้างความมั่นใจว่าข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งหมดจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และควรขออนุญาตผู้ร่วมวิจัยในการบันทึกข้อมูล

2. ขั้นการเข้าสู่การสัมภาษณ์ โดยเริ่มต้นจากแนวคำถามการสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้จัดเตรียมไว้ เมื่อผู้วิจัยถามคำถาม ก็ต้องตั้งใจฟังคำตอบของผู้ให้ข้อมูล และควรบอคำถามต่อไปในช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสม การบันทึกข้อมูลผู้วิจัยควรจดบันทึกเฉพาะประเด็นสำคัญ และทำการบันทึกการสัมภาษณ์ทันทีภายหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นลง

3. หลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสะท้อนผลการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกข้อมูลรวมทั้ง ประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยบันทึกไม่ทัน แต่ได้มีการบันทึกเสียงเอาไว้ รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการสังเกต เพื่อป้องกันการหลงลืม หากเมื่อเวลาผ่านไป (ชาย โพธิ์สิตา, 2562; วรรณดี สุทธิ นรากร, 2559)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยเลือกออกแบบวิธีการวิจัยเพื่อศึกษาประสบการณ์การ
 คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ
 สัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องด้วยประเด็นการ
 สัมภาษณ์เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนเนื่องจากเกี่ยวข้องกับประเด็นทางเพศ ผู้วิจัยจึงต้อง
 อาศัยวิธีการในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเยาวชนที่มีประสบการณ์ในการ
 คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดความไว้วางใจ และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่ง
 โครงสร้าง โดยการออกแบบแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อใช้เป็นแนวทางยืนยันว่า
 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครอบคลุมในทุกประเด็นที่สนใจศึกษา โดยเป็นเพียงแนวคำถามการสัมภาษณ์
 ที่กำหนดไว้แบบกว้างๆ

ส่วนที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งทำความเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อ
 สังคมออนไลน์ โดยศึกษาจากประสบการณ์ชีวิต (Life Experience) ของเยาวชนผู้ซึ่งเคยมี
 ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต เพื่อทำความเข้าใจ
 ว่าประสบการณ์ในช่วงที่เยาวชนเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สร้าง
 ประสบการณ์อะไรให้กับเยาวชนกลุ่มนี้ โดยการศึกษาเนื้อปรากฏการณ์ (Textural Description)
 และ คำอธิบายโครงสร้างปรากฏการณ์ (Structural Description) เพื่อนำไปสู่การ ค้นหา
 ความหมาย และ แก่นของประสบการณ์ (Meaning and Essence) ด้วยการใช้วิเคราะห์
 ประสบการณ์ของกลุ่มเยาวชนผู้ซึ่งเคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม
 ออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มี
 ความเหมือนกัน หรือคล้ายกัน ย่อมมีการให้ความหมายและแก่นของประสบการณ์อันเดียวกัน
 และเพื่อการทำความเข้าใจประสบการณ์ดังกล่าวในเชิงลึก ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเข้าใจ
 ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยศึกษาเนื้อประสบการณ์การ
 คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การเลือกผู้ถูก การสนองความต้องการ
 ความรู้สึกของผู้กระทำ คุณสมบัติผู้รับสารทางเพศ เป็นต้น และคำอธิบายโครงสร้างประสบการณ์
 การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ลักษณะการคุกคามทางเพศ แอปพลิเคชัน
 แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ สังคมกลุ่มเพื่อน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การสังเคราะห์ด้วยกระบวนการ
 สร้างจินตนาการที่แตกต่างจนพบการให้ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศ
 บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้วผู้วิจัยนำไปสู่การสร้างแนวทางการ
 ป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นแนวทางสำหรับการป้องกันการ

คุกคามทางเพศจากบุคคลผู้มีลักษณะการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้มีความเชี่ยวชาญ ปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และนักวิชาการผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาด้วยการบูรณาการศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ (Morse, 2010) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานเทคนิคและวิธีการวิจัยมากกว่า 2 วิธี เพื่อตอบคำถามที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 2) เพื่อเข้าใจความหมายและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 3) เพื่อค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอูตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก (The core component) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวคิดของ คลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakes) และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview) มาเป็นวิธีการเสริม เพื่อการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนและมีความลุ่มลึก โดยผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การเข้าสู่สนามวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เน้นทำความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองของเยาวชนผู้มีบทบาทเป็นผู้คุกคามทางเพศ ดังนั้นการเข้าสู่สนามวิจัยของผู้วิจัย ต้องสร้างความเชื่อมั่นว่า ผู้วิจัยจะสามารถค้นหาเยาวชนซึ่งมีประสบการณ์ตามที่ผู้วิจัยกำหนด ดังนั้นผู้วิจัยเข้าสู่สนามวิจัยผู้วิจัยโดยเริ่มจากการติดต่อไปยังเครือข่ายกัลยาณมิตร ที่มีบทบาทในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชนในช่วงอายุ 18-25 ปี เพื่อพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการช่วยกระจายเผยแพร่ประกาศรับสมัครเยาวชนผู้ที่มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เข้ามาเป็นผู้ร่วมวิจัย นอกจากนั้นผู้วิจัยยังทำการสร้างบัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์หาผู้เข้าร่วมการวิจัย ผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก(Facebook) ทวิตเตอร์(Twitter) เป็นต้น

นอกจากการเข้าสู่สนามวิจัยในบทบาทของการค้นหาเยาวชนผู้ร่วมวิจัยแล้วนั้น ผู้วิจัยยังทำการค้นหาองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงหน่วยงานซึ่งมีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือ

เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงกลุ่ม นักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานกับเยาวชน หรือผ่านการมี ประสบการณ์ด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในข้อ ค้นพบแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยเดินทางเข้าไปติดต่ออย่างไม่เป็นทางการกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับการ ช่วยเหลือการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต เพื่อพูดคุยศึกษาความเป็นไปได้ในการ สร้างความร่วมมือเพื่อการค้นพบแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ จากประสบการณ์ความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จากนั้นจึงทำหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยด้วยวิธีการ สัมภาษณ์ ซึ่งก่อนหน้าที่จะลงสนามเพื่อเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการขออนุญาต ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย โดยส่งเอกสารโครงการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย ความเสี่ยงของการวิจัยที่ผู้ร่วมวิจัยจะได้รับ รวมถึงการพิทักษ์ข้อมูลของผู้ร่วมวิจัย ข้อมูลเหล่านี้ จำเป็นต้องยื่นเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ซึ่งต้องรอให้ผ่านการ อนุมัติจากคณะกรรมการจึงจะสามารถลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลได้ และจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ สำหรับการเป็นนักวิจัยอย่างเคร่งครัด

ส่วนที่ 2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จุดเด่นสำคัญซึ่งจะนำผู้วิจัยไปค้นพบความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อ สังคมออนไลน์ได้นั้นสิ่งสำคัญคือ การเข้าถึงตัวผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ นั่นคือเยาวชนผู้มี ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในบทบาทเป็นผู้คุกคามทางเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการคัดเลือกเยาวชนเข้ามาเป็นผู้ร่วมวิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจ ประสบการณ์จากเยาวชนเจ้าของประสบการณ์อย่างรอบด้านและลุ่มลึก

นอกจากนั้นภายหลังจากการเข้าใจประสบการณ์ และค้นพบแก่นของประสบการณ์การ คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ผู้วิจัยจะต้องเข้าถึงเหล่าเจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน และนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์การคุกคามทางเพศบน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นเพื่อให้การค้นหาและระบุตัวผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยจึงต้องทำการวางแผนและออกแบบการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยอย่างรัดกุมและยุติธรรม โดยมี รายละเอียดและวิธีการปฏิบัติดังนี้

ผู้วิจัยวางแผนการศึกษาประสบการณ์ของผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยทำการคัดเลือกกลุ่มบุคคลเข้าเป็นผู้ร่วมวิจัย (Participants) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และแบ่งผู้ร่วมวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรก คือ เยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศ และกลุ่มที่สอง คือ กลุ่มนักปฏิบัติการ และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน หรือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ โดยวิธีการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยขออธิบายเป็นประเด็นถัดไป

2.1 ผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1

เป็นกลุ่มของเยาวชนผู้เคยผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะผู้เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกเบื้องต้นดังนี้ ต้องเป็นคนสัญชาติไทย มีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี และเกณฑ์ด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเกณฑ์เพื่อการยืนยันว่าเยาวชนผู้เข้ามาเป็นผู้ร่วมวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่มีความลุ่มลึก (Information-rich case) หรือผู้ที่มีประสบการณ์ที่ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด (Criterion cases) ดังนั้นผู้วิจัยจึงวางแผนการออกแบบวิธีการค้นหาและระบุตัว เยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะเป็นเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และเพื่อเพิ่มโอกาสให้ผู้วิจัยค้นหา เข้าถึงกลุ่มเยาวชนผู้ร่วมวิจัย โดยผู้วิจัยจึงมีวิธีการค้นหาและการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 วิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือช่วยคัดกรองประสบการณ์สำหรับเยาวชนผู้ร่วมวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยจึงไม่มีจุดประสงค์เพื่อการเป็นตัวแทนของประชากร แต่เป็นการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติของประสบการณ์การเป็นเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุด ซึ่งรายละเอียดของเครื่องมือแบบสำรวจประสบการณ์ จะอธิบายไว้ในหัวข้อเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. ติดต่oprะสานกับบุคคลผู้รู้จักกับเยาวชนผู้มีประสบการณ์ในลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (gate keeper) เช่น ครูอาจารย์ซึ่งเคยเห็นพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของนักเรียน หรือผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเคยเห็นพฤติกรรม หรือตกเป็นเหยื่อของการกระทำในลักษณะการคุกคามทาง

เพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้วิจัยและเยาวชนผู้มีประสบการณ์ในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3. การสังเกตจากพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชน โดยผู้วิจัยทำการพิจารณาเลือกผู้ร่วมวิจัยจากร่องรอยพฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่ปรากฏในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีความเข้มข้นพิเศษ (Extreme case) เมื่อค้นพบผู้ร่วมวิจัยที่มีพฤติกรรมตรงตามที่ผู้วิจัยกำหนด ผู้วิจัยจะดำเนินการส่งข้อความส่วนตัวเพื่อขอความอนุเคราะห์ และเชิญชวนเข้าร่วมโครงการวิจัยครั้งนี้

จากการปฏิบัติการวิจัยภายสนามพบว่า วิธีการระบุตัวเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด คือ การติดต่อประสานกับบุคคลผู้รู้จักกับเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (gate keeper) นอกจากนี้จะเป็นผู้ยืนยัน และคัดกรองประสบการณ์เบื้องต้นแล้ว ผู้ทำหน้าที่เป็น Gate keeper ยังช่วยประสานงานเพื่อให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้พูดคุย และสร้างสัมพันธภาพกับเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเยาวชนผู้ร่วมวิจัยที่ได้จากวิธีการนี้ ส่วนใหญ่จะยินดีและพร้อมเข้าร่วมการวิจัย และให้ความร่วมมือถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองอย่างเต็มที่

2.1.1 วิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อน ยากต่อการเชิญให้เยาวชนผู้มีประสบการณ์ประสงคดียินดีที่จะเข้าเป็นผู้ร่วมการวิจัย และจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเรียนรู้ที่จะปรับกลยุทธ์ใหม่ โดยปรับเปลี่ยนวิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีวิธีการดังนี้

1. การขอให้บุคคลผู้รู้จักกับเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นผู้ช่วยประสานและแนะนำประวัติ และวัตถุประสงค์ ความตั้งใจของผู้วิจัยให้กับเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ทราบเบื้องต้น เพื่อสร้างความไว้วางใจ และเป็นการแสดงออกถึงความจริงใจ และเป็นวิธีการที่ค่อยเป็นค่อยไป ไม่ทำให้เยาวชนรู้สึกเหมือนว่าตนเองถูกเปิดเผยประสบการณ์ในอดีตที่ไม่ดีของตนเอง เมื่อได้รับคำอนุญาตจากเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบน

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากบุคคลผู้รู้จักเยาวชน จากนั้นผู้วิจัยจึงติดต่อชี้แจง และนัดหมาย เพื่อขอสัมภาษณ์กับเยาวชนผู้ร่วมวิจัย

2. ผู้วิจัยพูดคุยประเด็นเบื้องต้นกับบุคคลผู้รู้จักกับเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Gate keeper) เพื่อขอทราบข้อมูลเบื้องต้นของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย เพื่อนำไปสู่การปรับรูปแบบ บุคลิกภาพของผู้วิจัย เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีที่ในการพบเจอกัน และเป็นการทำความรู้จักเยาวชนก่อนการพบเจอกันอย่างเป็นทางการ

3. เมื่อผู้วิจัยมีโอกาสได้เจอกับเยาวชนผู้ผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ผู้วิจัยทำการแนะนำตัว แจ้งข้อมูลส่วนตัวของผู้วิจัย ในประเด็นเรื่องประสบการณ์ ความรู้ความเชี่ยวชาญ และวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัยครั้งนี้ สิ่งสำคัญคือ การแสดงออกของผู้วิจัยถึงความมุ่งมั่นตั้งใจ และการเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเป็นผู้ร่วมวิจัย เพื่อนำไปสู่การร่วมกันสร้างแนวทางเพื่อป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้ประสบการณ์ของเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นข้อมูลขับเคลื่อน เพื่อนำไปสู่การค้นพบการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการเจอกันครั้งแรกนั้นสำคัญมาก และเป็นโอกาสที่ผู้วิจัยจะสร้างความเชื่อมั่น เชื่อใจ และแสดงออกถึงการให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ในการเก็บพิทักษ์ข้อมูลของเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างเต็มความสามารถ

4. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้เกิดบรรยากาศของการสื่อสารระหว่างผู้วิจัยและเยาวชนผู้มีประสบการณ์ให้เกิดความไว้วางใจ ความรู้สึกของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากนั้นการสร้างสัมพันธภาพของผู้วิจัยไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่กระบวนการเก็บข้อมูลเท่านั้น ผู้วิจัยยังพูดคุย ถามไถ่ และคอยให้ความช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาในประเด็นที่เยาวชนผู้มีประสบการณ์สงสัยซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ แต่เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีและแสดงถึงการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งกับกิจกรรมของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงเกิดเป็นสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ร่วมวิจัยและเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.1.2 เกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะการเป็นผู้คุกคามทางเพศ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นทำความเข้าใจประสบการณ์จากเยาวชนผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ ดังนั้น เกณฑ์การคัดเลือกที่ผู้วิจัยใช้ต้องสร้างความมั่นใจว่าผู้วิจัยจะได้รับข้อมูลประสบการณ์กับเยาวชน ซึ่งเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างแท้จริง โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย 1) เกณฑ์การคัดเลือกเข้าเป็นผู้ร่วมวิจัย และ 2) เกณฑ์การคัดออก คือ การถอดถอนเยาวชนผู้ร่วมวิจัยซึ่งก่อนหน้านี้เคยได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ร่วมวิจัยมาก่อน โดยรายละเอียดและคำอธิบายเกณฑ์การคัดเลือกในแต่ละประเด็นมีดังนี้

บุคคลที่เข้าเกณฑ์การเป็นผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1 (เกณฑ์การคัดเลือกเข้า)

1. เกณฑ์ด้านอายุ ผู้ร่วมการวิจัยจะต้องมีอายุระหว่าง 18 ปีถึง 25 ปี โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเพศสภาพ เพศวิถี หรือรสนิยมทางเพศของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2. เกณฑ์ด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้ร่วมวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยตรง ในฐานะเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากผลของการตอบแบบสำรวจพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นรูปแบบการรายงานตนเอง โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนเคยมีประสบการณ์มาแล้วในอดีต และใช้วิธีการสัมภาษณ์ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นรายบุคคล เพื่อยืนยันประสบการณ์ที่ตรงกับเกณฑ์ด้านประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา

3. เกณฑ์ด้านความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยและอยู่จนจบกระบวนการ การเข้าเป็นผู้ร่วมวิจัยจะต้องเกิดจากความสมัครใจของเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยยินดีเสียสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือในกระบวนการวิจัยตลอดจนเสร็จสิ้นกระบวนการ

4. เกณฑ์ด้านสุขภาพ ผู้ร่วมวิจัยจะต้องเป็นผู้ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพที่แสดงออกหรืออยู่ในสภาวะของการแสดงอาการที่เป็นอันตรายต่อตนเองหรือผู้อื่น และต้องเป็นผู้มีสติสภาพจิตใจปกติ มีสติสัมปชัญญะครบถ้วน ไม่เป็นบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจิตที่เกี่ยวกับ โรคซึมเศร้า โรคเครียดเรื้อรัง เป็นต้น

เยาวชนที่ไม่เข้าเกณฑ์การเป็นผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 1 (เกณฑ์การคัด

ออก)

1. เกณฑ์ด้านสุขภาพ กระบวนการในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีประเด็น คำถามการสัมภาษณ์ซึ่งมีความละเอียดอ่อน นำไปสู่เป็นการรื้อฟื้นประสบการณ์บางอย่างในอดีต ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความรู้สึก อารมณ์ ของผู้ร่วมวิจัย ในกรณีที่ผู้วิจัยสังเกตพบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีสภาวะของสุขภาพกาย หรือสุขภาพจิต ที่ไม่สามารถเข้าร่วมต่อการวิจัยต่อจนจบได้ ซึ่ง อาจแสดงออกจากการตอบคำถาม การแสดงสีหน้า อารมณ์ หรือพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิด อันตรายต่อตัวผู้ร่วมวิจัย หรือต่อบุคคลอื่น ผู้วิจัยจะทำการยุติการเก็บข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยรายนั้น โดยทันที

2. เกณฑ์ด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ แม้ว่าผลการประเมินจากแบบสำรวจพฤติกรรมการคุกคามทางเพศของเยาวชนผู้ร่วม วิจัย จะแสดงถึงประสบการณ์การคุกคามทางเพศอย่างเด่นชัด แต่หากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ ในภายหลังแล้วพบว่า ประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยที่ระบุในแบบสำรวจฯ เป็นประสบการณ์การซึ่ง ไม่ใช่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการที่เยาวชนเป็นผู้กระทำโดยอยู่ในบทบาทของผู้เคยมีผู้คุกคามทาง เพศ ผู้วิจัยจะขอยุติการเก็บข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยรายนั้นทันที และจะไม่นำข้อมูลการสัมภาษณ์มา เข้าร่วมการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

3. เกณฑ์ด้านความสมัครใจในการให้ข้อมูลและความพร้อมที่จะอยู่ ร่วมจนจบกระบวนการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เกิดจากความสมัครใจของเยาวชน ซึ่งหากเข้าร่วมกระบวนการวิจัยแล้วพบว่า เยาวชนผู้ร่วมวิจัยไม่ต้องการเข้าร่วมการวิจัยต่อแล้ว ไม่ว่าจะด้วย เหตุผลใดก็ตาม ผู้วิจัยจะให้สิทธิผู้ร่วมวิจัยในการยุติการเป็นผู้ร่วมการวิจัย โดยพิจารณาถึงความ จำเป็นเป็นรายบุคคล

จากการใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกเยาวชนไทยเข้ามาเป็นผู้ร่วมวิจัย โดยมีทั้ง เกณฑ์การคัดเข้า และเกณฑ์การคัดออก เพื่อให้คงเหลือไว้ซึ่งเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคาม ทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ฐานะเป็นเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ซึ่งต่อ จากนี้ไปผู้วิจัยขอใช้ชื่อเรียกเยาวชนผู้ผ่านการคัดเลือกเป็นผู้ร่วมวิจัยว่า “เยาวชนผู้ร่วมวิจัย”

2.1.3 ข้อมูลเบื้องต้นของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย

จากการค้นหาเยาวชนผู้ที่มีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศ ผ่านวิธีการคัดกรองตามเกณฑ์การคัดเลือกที่ผู้วิจัยกำหนด จนได้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยซึ่งมีความถูกต้องตามเกณฑ์ และเป็นผู้ร่วมวิจัยที่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้จนจบกระบวนการ โดยมีจำนวนผู้ร่วมวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 6 คน โดยมีข้อมูลเบื้องต้นเสนอดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย

ลำดับ	ชื่อ (นาม สมมติ)	เพศภาวะ/เพศวิถี	อายุ (ปี)	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ประสบการณ์คุกคามทางเพศบนเครือข่าย สื่อสังคมออนไลน์				
						แอบบนที่กภาพเปลือย	เหยียดเพศ	ติดต่อรูปทางเพศ	เปิดวาร์ปเรื่องทางเพศ	กระจายข่าวเรื่องเพศ
1	มะลิ	หญิงข้ามเพศ (Transgender woman) / รักผู้มีลักษณะแบบชาย	24	ม.ปลาย*	รับจ้างทั่วไป	/	/	/	/	/
2	พุด	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) / ผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay)	25	ปริญญาตรี	ครูอัตราจ้าง	/	/	/	/	/
3	อัญชัญ	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) / ผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay)	21	ปริญญาตรี	นักศึกษา	/	/	/	/	/
4	ชบา	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) / ผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay)	25	ปริญญาตรี	รับราชการ	/	/	/	/	/
5	ตะวัน	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) / ผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay)	18	ม.ปลาย*	นักเรียน	/	/	/	/	/
6	จจว	แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) / บุคคลรักได้ทั้งสองเพศ (Bisexuality)	25	ปริญญาตรี	รับราชการ	/	/	/	/	/

* หมายถึงระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะการสรุปข้อมูลโดยย่อเกี่ยวกับเยาวชนผู้ร่วมวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

จากข้อมูลเบื้องต้นของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย พบว่าข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยประเด็นเพศภาวะเยาวชนผู้ร่วมวิจัยมีการรับรู้เพศของตนเองเป็นแบบการแสดงออกเป็นชาย (Cisgender) และ แบบหญิงข้ามเพศ (Transgender woman) นอกจากนั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยมีการรับรู้ถึงอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองในแบบรักผู้มีลักษณะเป็นชาย, ผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay) และ บุคคลรักได้สองเพศ (Bisexuality) นอกจากนั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนเป็นบุคคลสัญชาติไทยมีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุด ตั้งแต่ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี สำหรับข้อมูลด้านการประกอบอาชีพในปัจจุบัน ผู้ร่วมวิจัยมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน โดยสามารถจัดประเภทได้ 3 กลุ่มอาชีพ คือ อาชีพรับจ้าง อาชีพรับราชการ และนักเรียนนักศึกษา

ด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนเป็นผู้ที่เคยผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะผู้เคยมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยประสบการณ์ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเคยกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีตประกอบด้วยประสบการณ์ดังนี้ 1) แอบบันทึกภาพเปลือย เป็นประสบการณ์ซึ่งผู้ร่วมวิจัยใช้เทคนิคให้ผู้ถูกคุกคามเกิดความไว้วางใจในขณะสนทนาร่วมกันบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และทำการแอบบันทึกภาพวิดีโอในขณะที่ผู้ถูกคุกคามอยู่ในสภาพเปลือย แล้วนำภาพนั้นไปส่งต่อให้บุคคลอื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 2) เขี่ยตเพศ เป็นการใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อดูถูกดูแคลน ผู้ถูกคุกคามโดยมุ่งด้อยค่าประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ 3) ตัดต่อรูปทางเพศ การใช้เทคนิคทางการผลิตสื่อรูปภาพโดยใช้ต้นแบบจากรูปของผู้ถูกคุกคามนำมาตัดต่อเนื้อวัยวะในร่างกายแล้วนำเสนอบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 4) เปิดวาร์ปเรื่องเพศ การเปิดเผยข้อมูลการติดต่อ บัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รูปภาพเพื่อระบุตัวตนของผู้ถูกคุกคาม ให้กับผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยมีผลเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องเพศ 5) กระจายข่าวเรื่องเพศ การเผยแพร่ข่าวลือเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศของผู้อื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่ได้รับอนุญาต 6) ติดตามสืบเรื่องเพศ เป็นการแอบสืบสาวติดตามความเคลื่อนไหวในประเด็นความสัมพันธ์ทางเพศของผู้ถูกคุกคามโดยนำมาเผยแพร่ต่อผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยข้อมูลประสบการณ์ ทั้ง 6 ประสบการณ์ จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัย 6 คน เป็นประสบการณ์ที่ผู้ร่วมวิจัยเคยเป็นผู้กระทำในอดีต และประสบการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นในพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้ร่วมวิจัยซึ่งผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทาง

เพศในอดีตที่น้อยที่สุดซึ่งเยาวชนผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวมาแล้วในอดีตอย่างน้อยที่สุด 2 ประสบการณ์ และเยาวชนผู้ร่วมวิจัยที่เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีตมากที่สุดถึง 4 ประสบการณ์ โดยรายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน ผู้วิจัยนำเสนอไว้ในบทที่ 4 ในส่วนภูมิหลังของผู้ร่วมวิจัย

2.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในประเด็นหัวข้อเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การค้นพบแนวทางการป้องกันกานคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยจึงออกแบบการวิจัยโดยมีผู้ร่วมการวิจัย 2 กลุ่ม โดยผู้ร่วมการวิจัยในกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชน โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มของผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 2 ตามลักษณะของความเชี่ยวชาญ ได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ 4 กลุ่มย่อย เพื่อให้ได้บุคคลผู้มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ครอบคลุมที่สุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มนักปฏิบัติการ เป็นกลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยสามารถจำแนกเป็นกลุ่มย่อย อีก 2 กลุ่ม ตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์การปฏิบัติงาน

1.1 นักปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์การทำงานด้านการปราบปรามการกระทำในลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.2 นักช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการด้านการดูแลช่วยเหลือเหยื่อ หรือผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ให้ได้สามารถดำเนินการจัดการกับปัญหาและรับการเยียวยา จากผู้มีประสบการณ์อย่างถูกต้อง

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นกลุ่มผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือเคยมีประสบการณ์การปฏิบัติงานกับเยาวชน โดยจำแนกเป็นกลุ่มย่อยอีก 2 กลุ่ม ตามศาสตร์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

2.1 นักวิชาการด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีความรู้ในระบบการทำงาน รูปแบบและพฤติกรรมของบุคคลเมื่ออยู่บนพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงรู้ข้อมูลด้านระบบความปลอดภัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.2 นักวิชาการด้านจิตวิทยา เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศาสตร์ เพื่อให้อธิบายพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยต้องมีความรู้ประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน หรือการคุกคามทางเพศ

เห็นได้ว่าผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการคัดเลือกประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 2 โดยต้องมีความเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือเคยมีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เนื่องจากจากพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นปรากฏการณ์ที่มีความแตกต่าง ไม่เหมือนกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบนโลกกายภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องวางระบบการคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่สามารถเข้าใจถึงความแตกต่างของบริบทของพฤติกรรมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์และพฤติกรรมในโลกทางกายภาพ

2.2.1 วิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

เนื่องจากผู้วิจัยต้องการผู้เชี่ยวชาญซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การค้นหาหน่วยงานที่มีขอบข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำได้ค่อนข้างยาก อีกประเด็นคือ เรื่องของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นมิติใหม่ที่เข้ามาพร้อมการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตทางด้านการติดต่อสื่อสารซึ่งเป็นประเด็นที่แปลกใหม่ของยุคสมัย ทำให้หน่วยงาน หรือองค์กรที่เข้ามารับผิดชอบ กำกับดูแลมีไม่มาก จึงทำให้ผู้วิจัยต้องใช้ความพยายามมากขึ้นเพื่อการเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยมีวิธีการเข้าถึงกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ดังนี้

1. ค้นคว้าศึกษากรอบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงการติดตามข่าวการนำเสนอเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามการกระทำความผิดในลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อทราบถึงหน่วยงานในการกำกับดูแล หรืออยู่เบื้องหลังการทำงานนั้น
2. ผู้วิจัยหาช่องทางติดต่ออย่างไม่เป็นทางการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเดินทางไปยังสำนักงานด้วย

ตนเองหากตรวจสอบแล้วว่าอยู่ในพื้นที่ที่ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปได้ หรือการใช้การติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ และอีเมลล์ สำหรับหน่วยงานซึ่งมีสำนักงานอยู่ต่างจังหวัด เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ความตั้งใจในการศึกษาประเด็นปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อหาแนวทางป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และสอบถามถึงความเป็นไปได้ในการขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อนำมาประกอบเป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3. ผู้วิจัยติดต่อกับทางมหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยไปยังผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้าองค์กร หน่วยงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้มีความเหมาะสมสำหรับเป็นผู้ร่วมวิจัย

4. ผู้วิจัยทำการติดต่อนัดหมายกับบุคคล ซึ่งทางผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานให้รายชื่อสำหรับการเป็นผู้ให้ข้อมูลประสบการณ์ และเป็นผู้ที่สามารถเข้าร่วมการวิจัยได้ เมื่อผู้วิจัยทำการนัดหมายวันเวลา และสถานที่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็ได้เดินทางไปตามวันเวลาและสถานที่ที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้ากับทางผู้ร่วมวิจัย

5. เมื่อผู้วิจัยได้มีโอกาสพบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างสัมพันธภาพ โดยการแนะนำตัว เล่าถึงวัตถุประสงค์และความตั้งใจในการวิจัย เพื่อต้องการค้นหาวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างบรรยากาศของการรับฟังประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานโดยตรงเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.2.2 เกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบถึงมุมมองของผู้เชี่ยวชาญจากการมองผ่านข้อค้นพบ หรือผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากมุมมองประสบการณ์จากเยาวชนผู้เป็นผู้ใช้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นเกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 จึงมีความคล้ายคลึงกันกับเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 1 โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย 1) เกณฑ์การคัดเลือกเข้าเป็นผู้ร่วมวิจัย และ 2) เกณฑ์การคัดออก เช่นเดียวกันโดยมีรายละเอียดและคำอธิบายเกณฑ์การคัดเลือกในแต่ละประเด็นที่แตกต่างกันดังนี้

จากเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกบุคคลเป็นผู้ร่วมการวิจัยในกลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มของเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และนักวิชาการผู้มีความรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือเยาวชน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านข้อมูลการวิจัยประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย เพื่อนำไปสู่การค้นพบแนวทางป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.2.3 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

จากการประสานงานกับทางหน่วยงานต้นสังกัด และการใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 มีเจ้าหน้าที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกทั้งสิ้นจำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยจำแนกรายละเอียดและข้อมูลส่วนตัวของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

ลำดับ	นามสมมติ	เพศ	อายุ	ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ	ประสบการณ์ ทำงาน (ปี)	หน่วยงาน สังกัด
1	มณีพิชัย	ชาย	51	ปราบปรามฯ	5	TICAC*
2	สุดสาคร	ชาย	45	ปราบปรามฯ	5	TICAC*
3	รจนา	หญิง	44	ช่วยเหลือเหยี่ยวยา	13	hug project**
4	สังข์ศิลป์ชัย	ชาย	33	เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์	3	บก.ตอท***
5	จันทโครบ	ชาย	51	เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์	2	บก.ตอท***
6	บุษบา	หญิง	34	จิตวิทยาโรงเรียน	2	สพม.****
7	มโนราห์	หญิง	40	จิตวิทยา	5	ยธ.*****

หมายเหตุ * ชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ** โครงการฮัก ประเทศไทย ***กองบังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี ****สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ *****กระทรวงยุติธรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอขอขอย้ายการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 สังกัด เพื่อสร้างความเข้าใจในของข้ายการทำงาน รวมถึงความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอข่ายการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการปราบปรามการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต (Thailand internet crimes against children; TICAC) เป็นหน่วยงานซึ่งก่อตั้งขึ้นภายใต้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การไม่แสวงหาผลกำไรจากภาคเอกชน รวมถึง องค์การระหว่างประเทศ เช่น กระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ สหรัฐอเมริกา (Homeland Security Investigation-HSI) หน่วยงานอาชญากรรมข้ามชาติของสหราชอาณาจักร (UK National Crime Agency-UK NCA) เป็นต้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของชุดปราบปรามนี้เพื่อจัดการรับมือกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือในการทารุณกรรมทางเพศต่อเด็กและการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่นๆ โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์เพื่อส่งสัญญาณไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการล่องละเมิดและการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศอย่างไม่ถูกต้องกับเด็ก เพื่อให้ประจักษ์ว่าประเทศไทยไม่ใช่พื้นที่สำหรับการหาผลประโยชน์ทางเพศต่อเด็กและเยาวชน บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ออนไลน์

ขอข่ายการปฏิบัติงานของโครงการฮักประเทศไทย (Hug Project Thailand) โครงการฮักประเทศไทย เป็นองค์การไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือและส่งเสริมการเยียวยาเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกล่องละเมิดทางเพศ โดยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงเรียน ครอบครัว และเด็กผู้เสียหาย เพื่อนำผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ปัญหาการการคุกคามทางเพศและการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศในเด็ก ถือเป็นปัญหาใหญ่และทวีความรุนแรงออกไปทั่ว อันเป็นผลมาจากการเติบโตอย่างก้าวกระโดดทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผู้กระทำสามารถเข้าถึงเด็กได้ง่ายขึ้น ขอข่ายการปฏิบัติงานขององค์การคือ การป้องกัน ฟันฟู และเยียวยา บุคคลผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศและการหาผลประโยชน์ทางเพศต่อเด็กและเยาวชน

ขอข่ายการปฏิบัติงานของกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Cyber Crime Investigation Bureau; บก.ตอท.) กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (Cyber Crime Investigation Bureau) หน่วยงานดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี โดยใช้เครื่องมือและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะกลุ่มงานต่อต้านการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต โดยในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างกว้างขวาง โดยผ่านเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต หรือเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำความผิด โดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวข้องกับการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็ก การหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน กลุ่มงานต่อต้านการล่องละเมิดทางเพศต่อ

เด็ก จะดำเนินการสืบสวนคดีล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตร่วมกับฝ่ายปฏิบัติการหรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับร้องขอ และเป็นศูนย์กลางในการประสานขอความร่วมมือ สำหรับการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีร่วมกับฝ่ายปฏิบัติการ แลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปราม การตรวจสอบและวิเคราะห์ เพื่อระบุตัวตนของผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดในคดีเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต

ขอข่ายการปฏิบัติงานนักจิตวิทยาโรงเรียน เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) มีขอข่ายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือและให้คำปรึกษานักเรียนดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วิเคราะห์และวินิจฉัยปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือจากการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา การประเมินสำรวจวิเคราะห์สุขภาพจิต พฤติกรรม อารมณ์ พัฒนาการ แรงจูงใจ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม หรือรูปแบบการบำบัดแบบครอบครัวเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะเรื่องหรือปัญหาที่มีความซับซ้อน

ขอข่ายการปฏิบัติงานนักจิตวิทยา สังกัดกระทรวงยุติธรรม (ยธ.) เป็นผู้ใช้ความรู้ด้านจิตวิทยาจากการศึกษา ทดลองและการทำวิจัยมาช่วยแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพจิตให้แก่ผู้อื่น เช่นความป่วยด้านจิตใจที่เกิดมาจากความเครียด วิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า ปัญหาและอุปสรรคอันหลากหลายของการใช้ชีวิต ผู้มีความรู้การใช้เทคนิคด้านจิตวิทยา และศาสตร์ความรู้ด้านจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้สำหรับการให้การช่วยเหลือผู้อื่นให้ดีขึ้น จากปัญหาและความคับข้องใจ การทำงานของนักจิตวิทยานั้นจะต้องอาศัยความทุ่มเทแรงกายแรงใจเป็นอย่างมาก เพื่อหวังให้ผู้เข้ารับบริการกลับมาใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

ส่วนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัยเชิงคุณภาพนั่นคือตัวผู้วิจัย เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบปรากฏการณ์วิทยา ต้องศึกษาข้อมูลจากประสบการณ์ผู้ให้ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ผู้วิจัยจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล และต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษาเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็จำเป็นต้องมีเครื่องมือเพื่อช่วยในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวางแผนในการใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 แบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ และประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยปรับจากแบบสำรวจของ Schenk (2008) ให้สอดคล้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศที่ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา และแปลงข้อมูลแบบสำรวจให้อยู่ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อช่วยให้การคัดเบี่ยงผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง อีกทั้งแบบสำรวจรูปแบบออนไลน์ยังช่วยให้เยาวชนสามารถเข้าถึงแบบทดสอบได้ง่ายขึ้น โดยมีตัวอย่างแบบสำรวจ แสดงดังภาพประกอบ 2

แบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง อื่นๆ ระบุ.....

2. อายุ..... ปี

3. จังหวัดที่ท่านพักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

4. ในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมาคุณเคยกระทำการในลักษณะเหล่านี้ หรือไม่

การกระทำ	ประสบการณ์การคุกคามทางเพศ	
	เคยทำ	ไม่เคยทำ
1. เคยพูดแซว, แหย่, แกล้ง หรือหยอกล้อ โดยใช้ที่คำส่อเรื่องเพศ ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดี		
2. เคยล้อเลียน, กระแนะกระแหน หรือตำหนิ โดยใช้คำพูดทางเพศ, คำลามก หรือสัญลักษณ์ทางเพศ		
3. เคยให้ข้อมูลหรือเปิดวาร์ป ตัวตนที่แท้จริงของบุคคลอื่นบนสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่ได้รับอนุญาต		
4. เคยแอบแคปภาพ หรือวิดีโอส่วนตัวของผู้อื่น จนโดนจับได้		
5. เคยปล่อยภาพทางเพศ, ขาวลือของเพื่อน ทำให้เพื่อนรู้สึกไม่ดี		
6. เคยแฉเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศของอดีตคนเคยรัก ลงบนสื่อสังคมออนไลน์		

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างแบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3.2 แนวคำถามการสัมภาษณ์

การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องหลังประสบการณ์ของเยาวชน ที่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเก็บข้อมูล โดยการนำแนวคำถามในการวิจัยไปใช้ด้วยความยืดหยุ่นตามประเด็นประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถ่ายทอดออกมา แนวคำถามที่ใช้ก็จะมี ความยืดหยุ่นให้ เป็นไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลาของการสัมภาษณ์ ก่อนที่ผู้วิจัยจะนำแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกไปใช้จริง ผู้วิจัยจะนำแนวคำถามนี้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบแนวคำถาม และทดลองใช้แนวคำถามกับเพื่อน หรือบุคคลที่มีความคล้ายคลึงกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อเป็นการทำความเข้าใจในแนวคำถามก่อนการนำไปใช้จริง ในการสร้างแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์คั้งนี้ ผู้วิจัยใช้หลักในการสร้างแนวคำถามตามแนวทางการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยา

1.ถามเพื่อให้ได้รายละเอียด เป็นการถามคำถามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลในประเด็นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยแนวคำถามจะเป็นการถามแบบกว้างๆ และใช้วิธีการถามคำถามเจาะลึกลงไปในแต่ละประเด็น ต่อจากคำตอบที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยถ่ายทอดผ่านการเล่าจากประสบการณ์ เพื่อให้ได้รายละเอียดของการเป็นเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมไปถึงการให้ความหมายเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการเป็นเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ตัวอย่างแนวคำถามที่เป็นการถามเพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.1 ช่วยเล่าประสบการณ์ช่วงวัยเด็กให้พี่ฟังหน่อยได้ไหมครับว่าเป็นอย่างไร ขอให้น้องเริ่มเล่าตั้งแต่ที่น้องจำความได้ ไปจนถึงตอนที่น้องรู้จักและได้ลองใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.2 ช่วยเล่าให้พี่ฟังหน่อยได้ไหมครับ เกี่ยวกับการสนทนาบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ช่วงที่น้องพูดคุยกับเพื่อน หรือคนอื่น โดยอาจเกี่ยวข้อง หรือมีการพูดถึงประเด็นเรื่อง 18 บวก (ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) ที่น้องพอจะจำได้ช่วยเล่าให้พี่ฟังหน่อยได้ไหมครับ

1.3 ภายหลังจากที่น้องได้สื่อสารครั้งนั้นเสร็จสิ้นแล้ว น้องรับรู้ถึงความรู้สึก หรือการตอบสนองของเพื่อน หรือคนที่น้องร่วมพูดคุยด้วยหรือไม่ครับ เขาเหล่านั้นมีการแสดงออกให้น้องรับรู้อย่างไรบ้างครับ

2. ถ้ามเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตรงกันข้าม เป็นการถามในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับสิ่งบริบทที่แตกต่างกันออกไปจากสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

ตัวอย่างแนวคำถามเพื่อถามคำถามในบริบทที่แตกต่างกับสิ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

2.1 สำหรับบริบทในชีวิตจริงหากพี่ขอให้น้องช่วยเปรียบเทียบจากประสบการณ์ช่วงที่น้องสื่อสารกับผู้อื่นในประเด็นเรื่อง 18 บวก (ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กับการสื่อสารในลักษณะเดียวกันแต่เป็นบริบทพื้นที่ที่เราอยู่กันในชีวิตจริงแบบนี้ น้องมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างครับ

2.2 สำหรับการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องเรื่อง 18 บวก (ประเด็นเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ) ที่ผ่านมาในอดีตของน้อง ซึ่งน้องได้สนทนากับกลุ่มเพื่อนสนิทในบริบทการใช้ชีวิตประจำวัน กับบริบทเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในความคิด ความรู้สึกของน้อง มุมมองในลักษณะการสื่อสารทั้งสองบริบทแตกต่างกันอย่างไรบ้างครับ ช่วยเล่าให้พี่ฟังหน่อย

2.3 จากประสบการณ์การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องในอดีต น้องเคยมีประสบการณ์ที่สร้างความรู้สึกในลักษณะเหมือนกับน้องกำลังถูกผู้ที่น้องสนทนาด้วยคุกคาม ในลักษณะเป็นการคุกคามทางเพศ น้องเคยมีประสบการณ์ในลักษณะแบบนี้หรือไม่ครับ ถ้าหากมี ความรู้สึกที่น้องรับรู้ในช่วงกำลังเผชิญกับการคุกคามขณะนั้นเป็นอย่างไรบ้างครับ น้องช่วยเล่าให้พี่ฟังหน่อยได้ไหมครับ

3. ถ้ามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน และการมีปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยได้สะท้อนถึงประสบการณ์การใช้ชีวิตบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ตัวอย่างแนวคำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน

3.1 น้องช่วยเล่ากิจวัตรประจำวัน หรือสิ่งที่น้องทำเป็นประจำในแต่ละวัน ให้พี่ฟังหน่อยได้ไหมครับ ขอให้เริ่มตั้งแต่ช่วงที่น้องตื่นนอน ไปจนกระทั่งน้องเข้านอนอีกครั้ง น้องช่วยเล่าให้พี่ฟังหน่อยนะครับ

3.2 ส่วนใหญ่ในแต่ละวันน้องจะมีช่วงเวลาในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาไหนบ้างครับ แล้วกิจกรรมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องในแต่ละวันเป็นอย่างไรบ้างครับ ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยครับ

นอกจากนั้นยังมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับการใช้สอบถามเจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมการวิจัยกลุ่มที่ 2 โดยเป็นการสอบถามเพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีตัวอย่างแนวคำถามดังต่อไปนี้

ตัวอย่างแนวคำถาม

จากประสบการณ์ที่พี่ได้รับทราบเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศ ในฐานะซึ่งพี่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ พี่มีแนวทางใดบ้างเพื่อที่จะช่วยป้องกันการเกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

3.3 อุปกรณ์ภาคสนาม

การวิจัยเชิงคุณภาพการลงพื้นที่ภาคสนามสำหรับการเก็บข้อมูลการวิจัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอุปกรณ์จำเป็นสำหรับการลงสู่ภาคสนาม เนื่องจากอุปกรณ์ภาคสนามเป็นเครื่องมือที่อำนวยความสะดวกให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ และบริบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยได้สะดวกขึ้น ป้องกันการตกหล่นของข้อมูล และช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอุปกรณ์ซึ่งผู้วิจัยใช้สำหรับการลงภาคสนามสำหรับการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์มี ดังนี้

สมุดจดบันทึก ผู้วิจัยใช้สมุดจดบันทึกเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการจดบันทึกข้อความตัวอักษร เนื่องจากบางครั้งในขณะการสัมภาษณ์อาจมีประเด็นหรือสถานการณ์ต่างๆ เข้ามา รวมถึงการบันทึกการสังเกตสีหน้าท่าทาง พฤติกรรมของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในขณะทำการสัมภาษณ์ อารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของผู้วิจัยในขณะทำการเก็บข้อมูล อันเป็นการป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้อีกทางหนึ่ง

เครื่องบันทึกเสียง เครื่องบันทึกเสียงเป็นหัวใจหลักในการลงพื้นที่ภาคสนาม เนื่องจากการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ให้ความยินยอมกับผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องบันทึกเสียง นอกจากนั้นเครื่องบันทึกเสียงยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถบันทึกข้อมูลการสนทนา ใน

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ เพื่อนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ และคำถามการวิจัย

ส่วนที่ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) (Morse, 2010) โดยใช้การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอุตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริม โดยผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ช่วงการดำเนินการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งช่วงการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง โดยคำนึงถึงความสะดวกในการดำเนินการวิจัย และสามารถตอบวัตถุประสงค์วิจัย และคำถามวิจัยได้อย่างรอบด้านและลุ่มลึกผู้ โดยผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการดังนี้

การดำเนินการวิจัยช่วงที่ 1 เป็นช่วงของการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. คัดเลือกผู้ร่วมวิจัย (Participants) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับบุคคลผู้รู้จักใกล้ชิดกับเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Gate keeper) โดยขอความอนุเคราะห์เป็นคนกลางช่วยประสานงานให้ผู้วิจัยได้พบกับเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
2. ผู้วิจัยอธิบายและชี้แจงรายละเอียดของการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล รวมถึงสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้นกับเยาวชน โดยสร้างบรรยากาศที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง จากนั้นผู้วิจัยให้เยาวชนกรอกข้อมูลขอความยินยอมการเข้าร่วมวิจัยวิจัยตามเอกสารจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากนั้นจึงขอให้เยาวชนตอบแบบสำรวจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาพิจารณาตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดคือ เยาวชนผู้ตอบแบบสำรวจฯ จะต้องเคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในบทบาทเป็นผู้คุกคามทางเพศอย่างน้อย 1 ข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยคำนึงถึงความยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัยของเยาวชนเป็นสำคัญ รวมถึงรักษาข้อมูลของผู้ตอบแบบสำรวจด้วยจรรยาบรรณของนักวิจัยอย่างเคร่งครัด

3. ผู้วิจัยติดต่อเยาวชนผู้ตอบแบบสำรวจซึ่งมีประสบการณ์การเป็นเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศอย่างน้อย 1 ข้อ และมีความประสงค์ยินดีเข้าร่วมการวิจัย โดยทำการติดต่อเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ประสบการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนตอบลงในแบบสำรวจฯ เพื่อยืนยันว่าเยาวชนมีประสบการณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด

4. เมื่อผู้วิจัยได้รับการยืนยันประสบการณ์จากเยาวชนผู้ที่มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ดำเนินการติดต่อเพื่อขออนุญาตหมายวันเวลา และสถานที่สำหรับขอเข้าสัมภาษณ์ประสบการณ์ของเยาวชน โดยผู้วิจัยจะดำเนินการตามวัน เวลา และสถานที่นัดหมายกับผู้ร่วมวิจัย โดยยึดความสะดวกของผู้ร่วมวิจัยเป็นสำคัญ

5. ผู้วิจัยเริ่มกระบวนการสัมภาษณ์ตามรูปแบบวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย โดยใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที หากข้อมูลที่ได้ยังไม่อิ่มตัว (Data saturation) ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายเพื่อขอสัมภาษณ์อีกครั้ง จนกว่าข้อมูลมีความลุ่มลึก และอิ่มตัว

6. ผู้วิจัยดำเนินการถอดบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และตรวจสอบความครบถ้วน และความถูกต้องของข้อมูล โดยการนำแบบถอดบทสัมภาษณ์ให้ผู้ร่วมวิจัยอ่านและลงชื่อยืนยันความถูกต้อง

ช่วงหลังออกจากสนามการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากผู้ร่วมวิจัยครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามแนวทางการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย จนได้ข้อมูลที่สามารถพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และข้อมูลการให้ความหมายการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัย และผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดระเบียบและวิเคราะห์ตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การค้นพบเงื่อนไขที่นำไปสู่การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นผู้วิจัยจะดำเนินการออกจากสนามการวิจัยอย่างค่อยเป็นค่อยไป

การดำเนินการวิจัยช่วงที่ 2 เป็นช่วงของการค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีบทบาทในการป้องกัน ปรามปราม ดูแล เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยพิจารณาถึงกรอบแนวทางการปฏิบัติงานขององค์กรต่างๆ โดยต้องมีหน้าที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อค้นพบหน่วยงานที่ตรงตามคุณสมบัติ ผู้วิจัยดำเนินการเดินทางไปติดต่อสอบถามด้วยตนเองอย่างไม่เป็นทางการ และการโทรศัพท์เพื่อขอเล่ารายละเอียดของการวิจัยเบื้องต้นเพื่อสอบถามความพร้อมและบทบาทขององค์กรที่มีต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อได้รับการยืนยันผู้วิจัยได้สอบถามรายละเอียดขั้นตอนตามกระบวนการราชการเพื่อการดำเนินการตามกฎหมายระเบียบขององค์กรอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือราชการไปยังหน่วยงานองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการคัดเลือกบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานตามคุณสมบัติที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ในเกณฑ์การคัดเลือกผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 และดำเนินการนัดหมายเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์เชิงลึกตามวันและเวลาที่ได้นัดหมาย

3. ก่อนถึงวันนัดหมายการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารข้อมูลประเด็นการสัมภาษณ์ รวมถึงข้อค้นพบจากการดำเนินการวิจัยช่วงที่ 1 ซึ่งเป็นข้อค้นพบจากประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย โดยข้อมูลทั้งหมดถูกนำเสนอในรูปแบบที่อ้อมๆ โดยไม่สามารถยืนยันตัวตนบุคคลผู้ให้ข้อมูลได้ ให้กับเจ้าหน้าที่ได้ศึกษา ก่อนการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสู่การสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล โดยใช้เวลาประมาณ 50-60 นาที จนได้ข้อมูลที่มีความลุ่มลึก และมีความอึดตัวของข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มาถอดเทปแบบคำต่อคำ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จนได้แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การเขียนบรรยายการวิเคราะห์ผลการวิจัย

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) (Morse, 2010) โดยใช้วิธีการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอภิวิทยา (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริมเพื่อการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนและมีความลุ่มลึก

โดยผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาแบบของมูสทากัส (Moustakas) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในบทบาทของการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อนำไปสู่การเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การเข้าใจความหมายของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการค้นพบแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

5.1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของมูสทากัส มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1.1 **ขจัดอคติหรือความคิดล่วงหน้า (Bracketing หรือ Epoche)** ซึ่งวิธีการขจัดอคติหรือความคิดล่วงหน้า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจตรวจสอบความคิด ความรู้ ความรู้สึก และประสบการณ์ของตัวผู้วิจัยเองที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเน้นการละวางความคิด ความรู้ความเชื่อที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น (Bracketing) และเข้าสู่สนามวิจัยโดยผู้วิจัยรับรู้อยู่เสมอว่าจะไม่นำความคิด ความรู้สึกของตนเองเข้าไปปะปนกับการสัมภาษณ์ การถอดเทป จนถึงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นข้อมูลที่เป็นประสบการณ์ที่แท้จริงของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

5.1.2 **การลดทอนปรากฏการณ์ (Phenomenological Reduction)** เป็นขั้นตอนการพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเน้นการรับรู้เรื่องราวตามจิตสำนึก (Consciousness) ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ประสบการณ์เป็นข้อมูลที่มีเนื้อหาของประสบการณ์ที่กว้าง โดยเป็นประสบการณ์ก่อนที่ผู้ร่วมวิจัยจะเริ่มต้นมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไปจนถึงช่วงของการสิ้นสุดประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นผู้วิจัยจึงค่อยๆ แยก

ข้อมูลประสบการณ์ที่ทำการศึกษาออกเป็นส่วน ๆ โดยลดทอนปรากฏการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการ
 คุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ออก เพื่อสรุปแก่นกรงเอานิยามความหมาย และ
 ประสบการณ์ของการเป็นผู้คุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัย
 ยังคงพักวางอคติหรือความคิดล่วงหน้า (Bracketing) เพื่อไม่ให้ข้อมูลความคิด ความเชื่อของ
 ผู้วิจัยเข้าไปปนเปื้อนกับการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยทำการอ่านข้อมูลที่ได้
 จากการสัมภาษณ์อย่างละเอียดในทุกคำ โดยการอ่านซ้ำไปซ้ำมาหลายรอบ เพื่อสร้างความเข้าใจ
 ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย และเพื่อเป็นการให้
 รายละเอียดของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ได้ข้อความ
 ที่เป็นนัยสำคัญจากจิตสำนึกของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์การเป็นผู้
 คุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หลังจากนั้นผู้วิจัยอ่านข้อความที่ได้มานั้นซ้ำๆ เพื่อ
 ทำความเข้าใจและตรวจสอบความถูกต้องของข้อความที่เป็นนัยสำคัญของประสบการณ์ รวมทั้ง
 ยังเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นครอบคลุมประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาแล้วหรือยัง
 จากนั้นจึงสร้างความหมายจากข้อความนัยสำคัญนั้น แล้วทำการจัดกลุ่มข้อความที่มีความหมาย
 เดียวกันเข้าไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน ในลักษณะประเด็นหลัก (Theme) เมื่อได้กลุ่มของข้อความ จึง
 นำไปตรวจสอบกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัยอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นการตรวจสอบ และสร้างความ
 แน่ใจว่าการจัดกลุ่มความหมายนี้ถูกต้อง ตรงประเด็น

5.1.3 การจินตนาการที่แตกต่าง (Imaginative Variation) เป็นวิธีการพรรณนา

โครงสร้างสำคัญของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการใช่วิธีการ
 สร้างจินตนาการอย่างอิสระถึงมุมมองความเป็นไปได้ของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศ
 บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นำไปสู่การมีจิตสำนึก โดยประกอบไปด้วย การค้นหาความหมาย
 เชิงโครงสร้างที่มีความเป็นไปได้ โดยอยู่ภายใต้ประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อ
 สังคมออนไลน์ ในฐานะของผู้คุณค่าทางเพศ โดยพิจารณาถึงโครงสร้างที่สะท้อนให้ผู้วิจัย
 เข้าใจความรู้สึก ความคิด ที่มีความสำคัญต่อประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อ
 สังคมออนไลน์ โดยการค้นหาตัวอย่างของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อ
 สังคมออนไลน์ ที่แสดงถึงประเด็นโครงสร้างที่ไม่แปรเปลี่ยน เพื่อสนับสนุนการอธิบายโครงสร้างของการ
 คุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ชัดเจนขึ้น

5.1.4 การสังเคราะห์ (Synthesis) ขั้นตอนวิธีการสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่ง

แก่นของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของ
 การศึกษาปรากฏการณ์วิทยาต้องการเข้าใจให้ถึงแก่นของประสบการณ์การคุณค่าทางเพศบน

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์การเป็นเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

5.2 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำไปสู่การตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัยในประเด็นของข้อค้นพบเงื่อนไขที่นำไปสู่การเกิดพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีกระบวนการดังนี้

5.2.1 การจัดระเบียบข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากเจ้าหน้าที่ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยดำเนินการถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ โดยทำการบันทึกแยกเป็นไฟล์เก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบ

5.2.2 การอ่านและทำความเข้าใจข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคสนามด้วยตนเองในทุกกระบวนการ และเป็นผู้ดำเนินการถอดเทปจากบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำด้วยตนเอง ก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการอ่านบทสัมภาษณ์ซ้ำไปซ้ำมา เพื่อทบทวนความเข้าใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสัมภาษณ์ เพื่อเริ่มกระบวนการกำหนดรหัสข้อมูลเป็นลำดับต่อไป

5.2.3 การกำหนดรหัสของข้อมูล เป็นกระบวนการซึ่งผู้วิจัยกำหนดรหัสข้อมูล (Coding) ข้อมูล โดยการสร้างวลี หรือข้อความหนึ่งมาใช้แทนข้อมูลการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ผู้มีความเชี่ยวชาญ โดยเป้าหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อค้นหาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมองหาเนื้อหาข้อมูลประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ เพื่อกำหนดรหัสข้อมูล และดำเนินการจัดกลุ่มของข้อมูลอย่างเป็นระบบ

5.2.4 หาข้อสรุปและสาระสำคัญ กระบวนการนี้ผู้วิจัยนำกลุ่มของข้อมูลมาวิเคราะห์ และสร้างประเด็นหลัก (Theme) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากนั้นจึงดำเนินการเขียนสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบเล่มรายงานการวิจัย

ส่วนที่ 6 การตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การศึกษาวิจัย ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้อง เชื่อถือได้ของข้อมูล โดยใช้วิธีการ ดังนี้

6.1 การสะท้อนข้อมูลกับไปยังผู้ให้ข้อมูล (Member Check) ในขณะที่ทำวิจัยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยทำการทดสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นระยะเพื่อยืนยันความแน่ใจว่าผู้วิจัยเข้าใจได้ถูกต้องอย่างที่ว่าผู้ร่วมวิจัยได้ถ่ายทอดประสบการณ์มา

6.2 มีการตรวจสอบการดำเนินการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ (Peer Debriefing) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบการดำเนินการวิจัย

6.3 ความไว้วางใจได้ (Dependability) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในการดำเนินการทำการวิจัย และการอธิบายวิเคราะห์ให้เห็นถึงขั้นตอนอย่างชัดเจน นำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วน คลอบคลุมในกระบวนการทำการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

6.4 การยืนยันผลการวิจัย (Confirm Ability) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้จากหลักฐานการเก็บข้อมูลดังนี้

6.4.1 กรทำบันทึกภาคสนาม (Field Note)

6.4.2 การอ้างอิงคำพูด (Quotation)

6.5 ความสามารถในการนำไปศึกษาอ้างอิง หรือการนำไปใช้เพื่อการอธิบายในกรณีอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Transferability) การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำผลการศึกษาไปอ้างอิงไปยังประชากร แต่สามารถนำผลการศึกษาไปปรับใช้กับกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานซึ่งมีการดำเนินการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 7 การพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล

จรรยาบรรณในการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยื่นขออนุมัติเพื่อทำการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับโครงการศึกษาที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษา โดยมีเลขที่การอนุมัติ คือ SWUEC/E/G-344/2563 วันที่อนุมัติ 21 ธันวาคม พ.ศ.2563 ซึ่งกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องทำการศึกษาโดยอยู่ภายใต้ข้อบังคับของคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์อย่างเคร่งครัดโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยเสนอเค้าโครงการวิจัย พร้อมทั้งเอกสารรายละเอียดคำชี้แจง และกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยกำหนดให้ผู้วิจัยมีมาตรการรองรับสำหรับผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้กับผู้เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยจะคำนึงถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้ร่วมวิจัยเป็นสำคัญ

2. การขอความยินยอมเพื่อขอเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยจะดำเนินการชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยในครั้งนี้ให้กับผู้เข้าร่วมการวิจัยได้ทราบ ในทุกกระบวนการของการวิจัย รวมถึงอธิบายถึงความเสี่ยง หรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย และมาตรการป้องกันผลกระทบที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เพื่อประกอบการพิจารณาเข้าร่วม และขอความยินยอมในการเข้าร่วมอย่างเป็นทางการโดยลงชื่อในเอกสารยินยอมการเข้าร่วมการวิจัย ก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลการวิจัย

3. การรักษาความลับ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลทุกอย่างของผู้ร่วมการวิจัย โดยเรื่องส่วนตัว ข้อมูลประชากร รวมถึงข้อมูลที่กล่าวถึงบุคคลอื่น ผู้วิจัยตระหนักและพึงระลึกเสมอว่าข้อมูลทั้งหมดของผู้ร่วมวิจัยต้องรักษาความลับ โดยผู้วิจัยยืนยันว่าข้อมูลของผู้ร่วมวิจัย จะมีเพียงผู้วิจัยเพียงคนเดียวเท่านั้นที่จะเข้าถึงไฟล์เสียงที่บันทึกนี้ได้ และผู้วิจัยจะดำเนินการในขั้นตอนการถอดเทปบทสัมภาษณ์ประชากรด้วยตนเอง และจะปกป้องข้อมูลของผู้ร่วมวิจัยโดยการใช้นามสมมุติ แทนชื่อจริงของผู้ร่วมวิจัยทุกคน และยืนยันกับผู้ร่วมวิจัยว่าจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลใดๆ ที่จะเป็นการเชื่อมโยงหรือระบุตัวตนให้ผู้อื่นรับรู้ถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ร่วมวิจัยได้

4. หากขณะการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยเกิดความรู้สึกอึดอัดไม่สบายใจ หรือมีความรู้สึกไม่อยากตอบคำถาม ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด ผู้ร่วมวิจัยมีสิทธิที่จะขอยุติการให้ข้อมูลในครั้งนั้น หรือขอถอนตัวออกจากการเป็นผู้ร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้ที่ต้องการ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ร่วมวิจัย

5. หากพบการกระทำของผู้ร่วมที่เสี่ยงจะก่อเหตุที่มีความรุนแรงมากขึ้นหรือทำให้เหตุการณ์ สถานการณ์บานปลายจนไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งอาจนำไปสู่อันตรายร้ายแรงต่อบุคคลอื่น ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ผู้วิจัยจำเป็นต้องดำเนินการยับยั้งแก้ไขสถานการณ์ตามความเหมาะสม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

การศึกษาระยะสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ (Morse, 2010) เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานเทคนิคและวิธีการวิจัยมากกว่า 2 วิธี โดยมีแนวทางการวิจัยหลัก (The core component) คือ การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอูตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริมเพื่อศึกษาประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนและมีความลุ่มลึก ดังนั้นก่อนที่ผู้วิจัยจะนำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผล จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละกรณีเสียก่อน ซึ่งในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ 1) ประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นรายบุคคล 2) ภาพรวมของประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 3) ความหมายและแก่นของประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 4) แนวทางการป้องกันการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 1 ประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์รายบุคคล

ประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นประสปรการณจากคำบอกเล่าจากเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นเจ้าของประสปรการณผู้เคยผ่านการมีประสปรการณเคยเป็นผู้คูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต บอกเล่าถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประสปรการณในอดีตขณะที่ย้ร่วมวิจัยใช้เครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นไปตามเกณฑ์ข้อกำหนดในการคัดเลือกประสปรการณของผู้เข้าร่วมการวิจัย ลำดับถัดไปผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดข้อมูลประวัติของผู้ร่วมวิจัย และคำอธิบายประสปรการณการคูกคามทางเพศบนเครื่อข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ตอนที่ 1 ข้อมูลประวัติผู้ร่วมวิจัย

การบรรยายข้อมูลประวัติของผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นเยาวชนจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยผ่านการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต ในบทบาทการเป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยการบรรยายมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลประวัติชีวิต ภูมิหลัง และประสบการณ์ที่ผู้ร่วมวิจัยเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การทำความเข้าใจภูมิหลังของผู้ร่วมวิจัย ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจความรู้สึกและการรับรู้ในมุมมองของผู้ร่วมวิจัยมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์ประสบการณ์เพื่อนำไปสู่การเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีข้อมูลการบรรยายดังต่อไปนี้

1. เยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1 น้องมะลิ

ภูมิหลังชีวิต

น้องมะลิ อายุ 24 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย น้องมะลิ มีเพศภาวะเป็นหญิงข้ามเพศ (Transgender woman) โดยมีเพศกำเนิดเป็นเพศชาย โดยน้องมะลิรู้ว่าตนเองเป็นเพศหญิง คุณลักษณะด้านเพศวิถีที่น้องมะลิมีความรักในผู้ชายที่มีลักษณะแบบมีความเป็นชาย ซึ่งน้องมะลิมีความรู้สึกชอบบุคคลที่มีลักษณะเป็นชาย (Men) โดยน้องมะลิรับรู้ตนเองว่าน้องมะลิก็คือผู้หญิงคนหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“หนูรู้ว่าหนูเป็นผู้หญิงค่ะ จิตใจหนูเป็นผู้หญิงแต่สภาพร่างกายของหนูอาจจะเป็นผู้ชาย หนูอยากเกิดมาเป็นผู้หญิงดีกว่าค่ะ คือมันเป็นลักษณะของด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ค่ะ ด้านการกระทำที่แบบที่จะเหมือนกับคล้ายๆ ผู้หญิง...คือคนที่ดึงดูดทำให้หนูชอบได้ต้องเป็นผู้ชาย ชายแท้ 100 เปอร์เซ็นต์ เลยค่ะ เพราะว่าตัวหนูก็ค่อมองว่าตัวหนูก็เป็นผู้หญิงคนหนึ่งเลย ก็คือต้องแบบคบกับผู้ชายอะไรประมาณนี้ค่ะ”

ภูมิหลังของชีวิต น้องมะลิพักอาศัยอยู่กับครอบครัว อยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีสมาชิกทั้งหมด 3 คน คือคุณยาย น้ำชาย และน้องมะลิ ประสบการณ์ในวัยเด็กของน้องมะลิเติบโตมาในครอบครัวที่พ่อและแม่ประสบปัญหาด้านความสัมพันธ์จนต้องแยกทางกัน โดยน้องมะลิอยู่ภายใต้การดูแลจากคุณแม่ หลังจากนั้นคุณแม่ก็มอบน้องมะลิให้คุณยายเป็นผู้ดูแล เนื่องจากคุณแม่ต้องเข้ามาทำงานในเมืองหลวง ทำให้เวลาในช่วงวัยเด็กน้องมะลิเติบโตโดยใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับคุณยาย โดยรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวน้องมะลิ คุณยายจะให้อิสระในการดำเนินชีวิตของน้องมะลิอย่างเต็มที่ ทั้งด้านการแสดงออก การเรียน หรือเวลาในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ก็สามารถเป็นตัวของตนเองได้อย่างเต็มที่ จนเมื่อน้องมะลิสำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น น้องมะลิก็ได้ออกมาเริ่มต้นรับจ้างทำงานต่างๆ ที่ตนเองถนัด จากนั้นจึงค่อยกลับไปเทียบเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอน

ปลาย จากศูนย์การศึกษาพิเศษ (กศน.) ในพื้นที่ ปัจจุบันน้องมะลิประกอบอาชีพเป็นเด็กเสิร์ฟในร้านอาหาร และรับงานจ้างรีวิวดินค้าผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

น้องมะลิเริ่มต้นชีวิตบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากคำชักชวนของเพื่อนสนิท ช่วงที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ขณะนั้นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นกระแสความนิยมใหม่ที่เข้ามาทำให้น้องมะลิและกลุ่มเพื่อนอยากเข้าไปมีประสบการณ์ โดยช่วงแรกน้องมะลิต้องขอยืมโทรศัพท์มือถือของเพื่อนเพื่อเข้าใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แต่ไม่นานน้องมะลิก็มียุติโทรศัพท์มือถือเป็นของตัวเอง และเริ่มเรียนรู้วิธีการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องมะลิ จะใช้งานในช่วงที่มีเวลาว่าง และช่วงหลังจากเลิกเรียน โดยเฉพาะในช่วงเวลาค่าไปจนถึงดึกของทุกวัน โดยวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่เพื่อการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล และกลุ่มเพื่อนสนิท โดยน้องมะลิเรียนรู้วิธีการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทต่างๆ จากคำแนะนำของเพื่อนในกลุ่ม จนเกิดเป็นความสนใจและเกิดทักษะความชำนาญในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งน้องมะลิมีความสนใจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันที่สร้างขึ้นเพื่อการพบปะผู้คนเพื่อหาคู่ โดยเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ ได้แก่ บีทอล์ก(Beetalk) สไกท์(Skout) จูโม้(Jaumo) โอมี(Omi) นอกจากนี้น้องมะลิก้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยม ได้แก่ เฟสบุ๊ก(Facebook) ยูทูบ(Youtube) ไลน์(Line) เป็นต้น

2. เยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2 น้องพุด

ภูมิหลังชีวิต

น้องพุด อายุ 25 ปี สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี มีเพศภาวะที่แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) โดยน้องพุดรับรู้ว่าตนเองเป็นเพศชาย แต่มีรสนิยมทางเพศ หรือเพศวิถีแบบผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay) ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็ถ้าเกิดเอาตามที่เขาเรียกก็เรียกว่าเกย์ครับ เป็นเกย์ในลักษณะที่ว่าภายนอกยังเป็นผู้ชายอยู่ แต่ว่ามันไม่ได้อยากเป็นผู้หญิงอะครับ คือเป็นผู้ชายในแบบเนี่ยโอเคแล้ว...สำหรับพุดนี่ก็คือพุดไม่ได้ชอบผู้หญิง แล้วก็ไม่ได้ชอบผู้ชายที่เป็นลักษณะของผู้ชายแท้ ๆ ครับ แต่ว่าชอบผู้ชายที่มีจริตเป็นผู้หญิง แต่ว่าไม่ได้ชอบคนที่แบบแตงสาวอะไรแบบนี้”

น้องพุดเป็นเยาวชนซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน เป็นบุตรเพียงคนเดียวของครอบครัว โดยพ่อแม่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทางครอบครัวน้องพุดมีรูปแบบการเลี้ยงดูโดยให้อิสระในการดำเนินชีวิต โดยให้น้องพุดได้เรียนรู้ด้วยตนเองแต่จะมีผู้ปกครองคอยสังเกตการณ์อยู่ น้องพุดจึงมีอิสระในการแสดงออกในการดำเนินชีวิต รวมถึงการ

ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างอิสระ ปัจจุบันน้องพุดเป็นบัณฑิตใหม่ป้ายแดงจากรั้วมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งจากภาคอีสาน และกำลังประกอบอาชีพเป็นคุณครูสอนอยู่ในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ชีวิตบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุด เริ่มต้นขึ้นเมื่อครั้งที่น้องพุดมีโทรศัพท์มือถือเป็นของตนเองในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากกระแสความนิยมการใช้เครือข่ายสื่อสังคม เพื่อนส่วนใหญ่ในห้องต่างมีบัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จนน้องพุดอยากมีประสบการณ์เช่นเดียวกันกับเพื่อนจึงสมัครเข้าใช้บริการเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ พุดกิจกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุด มีความถี่ในการเข้าใช้งานต่อวันหลายครั้ง ส่วนใหญ่ใช้เวลาในช่วงพักกลางวัน และจะใช้ในอีกช่วงคือช่วงค่ำจนถึงช่วงดึก เป้าหมายส่วนใหญ่ของการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิง และเพื่อการเรียนรู้ โดยแอปพลิเคชันเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่ที่น้องพุดใช้ คือ เฟสบุ๊ก(Facebook) ยูทูบ(Youtube) อินสตาแกรม(Instagram) และเคยใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับการพูดคุยหาคู่ ได้แก่ บลู(Blued) ฮอเน็ต(Hornet) นอกจากนั้นน้องพุดยังใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการเข้าชมสื่อลามกทางเพศ

3. เยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3 น้องอัษฎัญญ

ภูมิหลังชีวิต

น้องอัษฎัญญ อายุ 21 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ น้องอัษฎัญญมีเพศภาวะแบบผู้ที่แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) รับรู้ว่าตนเองเป็นเพศชาย และมีความพึงพอใจในลักษณะเพศกำเนิดของตนเอง โดยมีเพศวิถีในแบบผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay) ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีลักษณะแบบผู้ชาย และอาจมีบุคลิกภาพคล้ายผู้หญิงได้ แต่น้องอัษฎัญญไม่รู้สึกลังเลใจบุคคลผู้มีลักษณะเป็นผู้หญิง ดังคำกล่าวที่ว่า

“อัษฎัญญคิดว่าเราแบบเป็นแบบนี้มันก็โอเคอยู่แล้ว แต่ไม่ได้อยากเปลี่ยนให้เป็นเหมือนผู้หญิงอะไรแบบนี้ละครับ.....ความชอบคืออัษฎัญญไม่ได้ฝึกนะครับ ถ้าเป็นชายแท้ได้ไหมก็ได้ ก็คือต้องเป็นรุกอะครับ ถ้าเป็นผู้ชายก็ได้ครับแต่ถ้าถามว่าอาจจะไม่ต้องแมนมากก็ได้ครับ แต่ถ้าบุคคลแบบที่มีลักษณะผมยาวแบบผู้หญิงเลยอะไรแบบนี้อัษฎัญญยังไม่เปิดรับอะไรแบบนี้ครับ”

ประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก น้องอัษฎัญญมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พักอาศัยอยู่ในตัวอำเภอที่มีความเจริญ ครอบครัวของน้องอัษฎัญญประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่สาว โดยคุณพ่อทำงานรับราชการ คุณแม่เปิดร้านเสริมสวย และพี่สาว

ทำงานในบริษัทเอกชน ครอบครัวของน้องอัญชัญมีรูปแบบการเลี้ยงดูโดยให้อิสระในการดำเนินชีวิตและการแสดงออกทางเพศ แต่มีความเข้มงวดในพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยขณะอยู่ที่บ้านน้องอัญชัญต้องควบคุมการใช้โทรศัพท์มือถือ โดยต้องใช้เวลากับครอบครัว แต่เมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัยน้องอัญชัญจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ปัจจุบันน้องอัญชัญเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งกำลังเตรียมตัวเพื่อการออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

น้องอัญชัญรู้จักกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เมื่ออายุประมาณ 6 ขวบ จากการนั่งดูพี่สาว และญาติ ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ประจำบ้าน โดยมีบางช่วงเวลาที่พี่สาวจะสอนให้น้องอัญชัญรู้จักวิธีการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นับตั้งแต่ตอนนั้นจนถึงปัจจุบันน้องอัญชัญมีประสบการณ์บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า 10 ปี ซึ่งพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องอัญชัญส่วนใหญ่เป็นการใช้งานเพื่อความบันเทิง และการสนทนาสื่อสารกันภายในกลุ่ม โดยเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่น้องอัญชัญใช้ได้แก่ ยูทูป(Youtube) เฟสบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์(Twitter) อินสตาแกรม(Instagram) ไลน์ (Line) เป็นต้น นอกจากนั้นน้องอัญชัญยังใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงสื่อทางเพศโดยการติดตามบุคคลผู้ซึ่งเปิดบัญชีและนำเสนอภาพ และคลิปวิดีโอทางเพศ

4. เยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4 น้องชบา

ภูมิหลังชีวิต

น้องชบา อายุ 25 ปี มีประสบการณ์ด้านการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีน้องชบามีเพศภาวะแบบผู้ที่แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) โดยมีการแสดงออกและมีบุคลิกภาพในแบบผู้ชาย และมีเพศวิถีในแบบผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay) โดยน้องชบารู้สึกชอบบุคคลที่มีลักษณะการแสดงออกในแบบผู้ชาย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ความรู้สึกของชบาถ้าเลือกได้ก็คืออยากจะเป็นแบบนี้เหมือนเดิมแบบไม่ได้รู้สึกว่ายากผมยาว อยากมีนมหรือว่ายากแปลงเพศ แต่ก็มีความรู้สึกว่ายากโดนทะนุถนอม อยากได้รับการดูแล คือตัวชบาก็เป็นคนที่เป็นคนอ่อนโยนมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วชบาเป็นเกย์ที่เป็นรับมาโดยตลอด ก็จะชอบบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันด้วย...รสนิยมของชบาก็คือจะชอบในลักษณะที่เป็นแบบผู้ชาย หรือว่าเป็นเกย์ก็ได้ แต่ว่าถ้าเกิดมาแบบผมยาวอะไรแบบนี้ชบามองว่าเราเป็นเพื่อนกันดีกว่า”

ประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก น้องชบาเติบโตมาในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยพ่อ แม่ และน้องชาย โดยพ่อแม่ของน้องชบาประกอบอาชีพเกษตรกร ส่วนน้องชาย

ยังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ครอบครัวของน้องชบาค่อนข้างคาดหวังกับน้องชบาในเรื่องการเรียน ดังนั้นน้องชบาจึงต้องพยายามพิสูจน์ตนเองโดยการตั้งใจเรียนจนประสบความสำเร็จ ในประเด็นรสนิยมทางเพศน้องอัญชัญพิสูจน์ให้ครอบครัวยอมรับในเรื่องการเรียนสำเร็จแล้ว ทำให้อครอบครัวยอมรับและเปิดโอกาสให้น้องอัญชัญได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระ รวมถึงการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัวน้องชบาก็ให้อิสระในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างเต็มที่ โดยไม่ได้ควบคุม หรือจำกัดการใช้งานแต่อย่างใด ปัจจุบันน้องชบาประกอบอาชีพข้าราชการ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

น้องชบาเริ่มต้นประสบการณ์การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ตั้งแต่ช่วงอายุประมาณ 12 ปี โดยเริ่มต้นจากการเรียนการสอนในคาบเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ โดยคุณครูเป็นผู้สอนให้รู้จักกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่น้องชบาใช้ ได้แก่ ไฮไฟท์(Hi5) เฟสบุ๊ก(Facebook) อินสตาแกรม(Instagram) ไลน์(Line) ทวิตเตอร์(Twitter) เป็นต้น น้องชบาประเมินระดับการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของตนเองโดยจัดอันดับให้อยู่ในระดับการใช้สื่อสังคมออนไลน์สูง ซึ่งส่วนใหญ่ น้องชบาใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อความบันเทิง และการเรียน นอกจากนี้ น้องชบายังใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของตนเองในการเข้าถึงสื่อลามกเพื่อการคลายเครียด

5. เยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5 น้องตะวัน

ภูมิหลังชีวิต

น้องตะวัน อายุ 18 ปี ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย น้องตะวันมีเพศภาวะแบบบุคคลที่แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) โดยน้องตะวันรับรู้ว่าเป็นตนเองนั้นเป็นผู้ชาย แต่อาจเป็นคนที่มีความหลากหลายทางเพศ นอกจากนั้นน้องตะวันมีเพศวิถีเป็นแบบผู้ชายที่รักผู้ชาย (Gay) ซึ่งน้องตะวันชอบบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้ชาย โดยไม่รู้สึกรักกับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายหรือเป็นผู้หญิง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมรู้สึกที่ผมเป็นผู้ชายแบบที่เป็นอยู่จะดีแล้ว ไม่ได้อยากที่จะเปลี่ยนให้ดูเป็นผู้หญิง แต่อาจจะมีส่วนที่คนภายนอกจะมองว่าผมดูเรียบร้อยมากกว่าผู้ชายคนอื่น...ความชอบของผมหรือคับผมว่าผมชอบคนที่แบบมีความเป็นผู้ชายเรียกยังไงดีอะ คือมีบทบาทเป็นรุก อาจจะไม่เป็นผู้ชายแท้ๆ แต่ถ้าเกิดออกแนวมีหน้าอก ผมยาวอันนี้ตะวันไม่เอาครับ”

ประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก น้องตะวันเป็นเยาวชนจากภาคใต้ ฟ่านักอาศัยในอำเภอเล็กๆ ที่มีพื้นที่ติดกับชายฝั่งทะเล สมาชิกในครอบครัวของน้องตะวันประกอบด้วย พ่อ แม่ พี่ชาย น้องตะวัน และยังมีน้องชายอีกหนึ่งคน โดยพ่อและแม่ประกอบอาชีพรับราชการ

ครอบครัวของน้องตะวันค่อนข้างเข้มงวดในเรื่องการเรียน แต่สำหรับการทำงานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัวน้องตะวันให้อิสระในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ トラバドที่การทำงานนั้นไม่กระทบต่อการเรียน ด้านการเรียน น้องตะวันมองว่าสำหรับบุคคลภายนอกจะมองน้องตะวันว่าเป็นเด็กเรียน ด้วยรูปแบบการดำเนินชีวิต และลักษณะทางกายภาพทำให้คนอื่นรู้สึกไปในทางนั้น แต่ความจริงแล้วน้องตะวันก็มีด้านมืด ด้านร้ายๆ ของตนเองอยู่ด้วยเช่นกัน

“ซึ่งตัวผมนะ ถ้าถามว่าผมเป็นแบบไหน ถ้าคนมองตัวผมเดิน ๆ เนี่ย ก็จะมองว่ารู้จักทั่วไป ก็จะเป็นแบบเป็นเด็กเรียนเป็นคนที่แบบเนิร์ด เป็นคนที่เก่ง แล้วก็ก็เป็นคนที่แบบมีเป็นมุมด้านใส ๆ แต่ว่าเอาเข้าจริง ๆ แล้วผมเป็นดาร์กเป็นคนที่แอบร้าย”

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

น้องตะวันเริ่มรู้จักเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ตั้งแต่สมัยตอนเรียนในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเห็นพี่ชายเริ่มเล่นไฮไฟท์(Hi5) แต่ประสบการณ์การใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องตะวันเริ่มมาจากการใช้งานเฟซบุ๊ก(Facebook) ในสมัยเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โดยน้องตะวันเห็นเพื่อนในห้องเริ่มพูดคุยกันถึงการใช้เฟซบุ๊ก จึงมีความสนใจและอยากเล่นด้วย ตอนนั้นยังเป็นการเล่นผ่านคอมพิวเตอร์ประจำบ้าน เมื่อเริ่มมีโทรศัพท์มือถือถือเป็นของตัวเองน้องตะวันจึงเริ่มเล่น ไลน์(Line) อินสตาแกรม(Instagram) ทวิตเตอร์(Twitter) เป็นต้น ซึ่งส่วนตัวแล้วน้องตะวันมองว่าเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเหมือนดาบสองคมที่ทั้งให้ประโยชน์และให้โทษหากใช้ไม่ระมัดระวัง จากการประเมินตนเองด้านพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ น้องตะวันประเมินว่าตนเองเป็นผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูง คือเมื่อมีเวลว่างมักจะเข้าใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อยู่ตลอด โดยวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คือเพื่อความบันเทิง การติดต่อสื่อสารกับเพื่อน และการใช้เพื่อการศึกษา

6. ยาวชนผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6 น้องขจร

ภูมิหลังชีวิต

น้องขจร อายุ 25 ปี มีประสบการณ์ด้านการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี น้องขจรมีเพศภาวะแบบผู้ที่แสดงออกเป็นชาย (Cisgender) โดยรับรู้ว่าตนเองเป็นเพศชาย และพึงพอใจในเพศสภาพที่เป็นอยู่ แต่น้องขจรมีเพศวิถีแบบบุคคลรักได้ทั้งสองเพศ (Bisexuality) มีความรู้สึกรักและพึงพอใจในการสร้างความสัมพันธ์ได้ทั้งบุคคลผู้ที่แสดงออกเป็นหญิงและบุคคลผู้แสดงออกเป็นชาย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ขจรรู้สึกว่าตัวขจรเป็นไบเซ็กชวล คือการที่ขจรมีความชอบทั้งผู้หญิงและผู้ชาย คือว่าตัวขจรมันมีอารมณ์ทางเพศกับทั้งผู้หญิง แล้วก็ผู้ชาย...ขจรมองว่าขจรโอเคที่เกิด

เรามีเพศสภาพแบบผู้ชายแบบนี้ครับ คือขจรไม่ได้มีความต้องการที่แบบอยากเป็นผู้หญิง แบบต้องผอมยาวหรือว่าจะต้องมีนม คือไม่เคยรู้สึกแบบนั้นมีความสุขแล้วก็แอบปี๊กับสิ่งที่ตัวเองมี... ความรู้สึกชอบและอยากมีความสัมพันธ์ด้วย ขจรจะมองถึงความเป็นชายของของคนที่เราชอบใช้ไหมครับ ก็คือว่าเขาจะต้องเป็นคนที่ถ้าพูดตามภาษาก็คือ เหมือนกับว่าเราเป็นรุกแล้วก็ให้เขาเป็นรับแบบนี้ครับ ก็คือเหมือนกันกับผู้หญิงเลย”

ประสบการณ์ชีวิตในวัยเด็ก น้องขจร มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ โดยน้องขจรพำนักอาศัยอยู่ร่วมกันกับคุณพ่อ คุณแม่ คุณพ่อของน้องขจรประกอบอาชีพรับราชการ ส่วนแม่ทำธุรกิจส่วนตัวและเป็นแม่บ้าน ครอบครัวของน้องขจรเป็นคนไทยเชื้อสายจีน และมีน้องขจรเป็นลูกชายเพียงคนเดียวของครอบครัว จึงทำให้น้องขจรรู้สึกว่าตนเองต้องแบกรับความคาดหวังของครอบครัวเอาไว้ รูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว น้องขจรได้รับการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยโทรศัพท์มือถือถือ รวมถึงคอมพิวเตอร์ของน้องขจร คุณแม่จะรู้รหัส และสามารถเข้าไปใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องขจรได้โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก ซึ่งบางครั้งน้องขจรรู้สึกเหมือนตนเองขาดอิสระภาพ ทำให้เมื่อน้องขจรเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยที่ต้องพักอยู่หอพักในมหาวิทยาลัยช่วงวันที่น้องขจรมีเรียน ซึ่งช่วงเวลาที่ไม่ได้อยู่ที่บ้านนั้นน้องขจรสามารถมีอิสระในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างเต็มที่ แต่เมื่อกลับบ้านไปก็ต้องลบข้อมูล หรือเข้ารหัสไม่ให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ ปัจจุบันน้องขจรประกอบอาชีพเป็นข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

“สมัยก่อนก็คือขจรอยู่ในการดูแลของแม่ตลอดเวลา...ขจรเพิ่งจะมีเฟซบุ๊กของขจรส่วนตัวเมื่อตอนที่ขจรอยู่ ม. 6 แล้วก็คือแม่ก็ต้องดู ก็เขาสามารถเข้ามาถึงโลกส่วนตัวถึงขนาดว่าเอาเฟซบุ๊กขจรไปเล่นเกมแคนดี้ เกมแคนดี้อะครับ ที่มันเล่นแบบถึงเลเวลพันกว่า ก็สามรถที่จะเอาไปเล่นได้อิสระแบบนั้นเลย แล้วก็เข้าไปตอบได้ ได้หมดเลย แล้วจนเราแบบว่าเราขอแม่ว่า เออเราโตแล้วนะบางทีอะ เราเคยทะเลาะกัน แบบทะเลาะกันเลยคือ แม่แบบสุดๆ เลย”

จุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

น้องขจรเริ่มต้นใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์แรกที่ใช้คือเฟซบุ๊ก(Facebook) ซึ่งต่อมาน้องขจรก็เริ่มขยายความสามารถการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในประเภทอื่นๆ เช่น ไลน์(Line) อินสตาแกรม (Instagram) ทวิตเตอร์(Twitter) และกาเกา(Kakal Talk) นอกจากนั้นยังมีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สำหรับการแสดงสดด้วยการร้องเพลงคือ แอปพลิเคชันสมู (Smule) ซึ่งน้องขจรเป็นผู้ชื่นชอบและมีความสามารถด้านการร้องเพลง น้องขจรได้ประเมินระดับการใช้เครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ของตนเองโดยให้อยู่ในระดับการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ค่อนข้างสูง ซึ่งวัตถุประสงค์ในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องขจรส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อความบันเทิง เพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มเพื่อน และเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ น้องขจรยังใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการเป็นช่องทางเพื่อเข้าถึงสื่อทางเพศต่างๆ เพื่อใช้สำหรับผ่อนคลายความต้องการทางร่างกาย

จากข้อมูลบรรยายภูมิหลังของผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คนแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ สภาพชีวิต และสังคม ซึ่งเป็นบริบทด้านพื้นที่ ครอบครัว เพื่อน และสิ่งแวดล้อม ที่เข้ามามีอิทธิพลในการแสดงออกด้านพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยทุกคน ในด้านจุดเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เห็นได้ว่า ผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนมีเวลาเริ่มต้นของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัว ในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อการเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้ร่วมวิจัยบางคนเข้าถึงประสบการณ์การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต่างกัน แต่สำคัญคือ เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูงและใช้เวลาว่างในแต่ละวันสำหรับเข้าใช้บริการเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ข้อมูลภูมิหลังของผู้ร่วมวิจัยจะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจในบริบทของชีวิตผู้ร่วมวิจัยก่อนการเริ่มเข้าสู่ช่วงการมีประสบการณ์การเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในตอนถัดไป ผู้วิจัยบรรยายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน เพื่อสร้างความเข้าใจในแต่ละประสบการณ์เป็นรายบุคคล

ตอนที่ 2 พรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.1 ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

การบรรยายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเคยเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต โดยผู้วิจัยบรรยายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเริ่มตั้งแต่การที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเริ่มรับรู้ถึงประสบการณ์การคุกคามทางเพศ ไปจนถึงการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สิ้นสุดลง โดยเป็นบรรยายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นในอดีตของผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน โดยมีข้อมูลดังนี้

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1 น้องมะลิ

จากบทการสัมภาษณ์ประสพการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องมะลิ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตั้งแต่ น้องมะลิกำลังอยู่ในช่วงการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยประสพการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในบทบาทผู้ซึ่งเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นประสพการณ์ที่ยังชัดเจนอยู่ในความทรงจำของน้องมะลิ คือ ประสพการณ์เคยแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น และประสพการณ์เคยเหยียดผู้อื่น โยทั้งสองประสพการณ์มีรายละเอียดดังนี้

ประสพการณ์เคยแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น

ประสพการณ์เคยแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น เป็นประสพการณ์ที่น้องมะลิเคยกระทำในอดีต ผ่านการบอกเล่าประสพการณ์จากน้องมะลิโดยตรง ซึ่งประสพการณ์นั้นเริ่มต้นจากการพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มที่โรงเรียนเป็นประจำเหมือนปกติทุกวันที่เคยกระทำกัน แต่ครั้งนี้เพื่อนของน้องมะลิพูดคุยพร้อมทั้งหยิบโทรศัพท์มือถือขึ้นมาให้ดู โดยภาพหน้าจอนั้นถูกขยายขึ้นเป็นภาพเปลือย และคลิปของบุคคลหนึ่ง หลังจากการได้รับชมน้องมะลิสู้สึกตื่นเต้นและรู้สึกสนใจอยากรู้อะไรที่เพื่อนทำนั้นทำได้อย่างไร ด้วยความที่เพื่อนเห็นว่าน้องมะลิเป็นเพื่อนสนิทในกลุ่มจึงได้สอนให้น้องมะลิสู้จักกับแอปพลิเคชันเพื่อใช้ในการสนทนา โดยเป็นแอปพลิเคชันซึ่งมีลักษณะการเลือกสื่อสารสนทนากับผู้ใช้คนอื่น ๆ โดยเพื่อนน้องมะลิได้สอนวิธีการใช้งานแอปพลิเคชันให้กับน้องมะลิ แต่สอนเพียงไม่นานน้องมะลิก็อพที่จะเล่นได้และเริ่มเรียนรู้การใช้งานแอปพลิเคชันนั้นด้วยตนเอง

“เพื่อนกลุ่มนี้เลยกลุ่มชอบบอพระ (หัวเราะ) ใช่ว่าก็แบบมันเล่นแล้วก็มาแนะนำเพื่อนบอกว่าเฮ้ยมันดังนะอย่างเงี้ย ที่แรกก็มีเหมือนมันสอนเล่นแบบนี้ ทำอย่างนี้นะ สอนครั้งเดียวมันก็เป็นเลย คือมันก็เล่นง่าย ๆ อะพี่ แชนทอะไรแบบนี้”

ก่อนการเริ่มเล่นน้องมะลิจะต้องสร้างบัญชีผู้ใช้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในก่อน โดยน้องมะลิตัดสินใจสร้างบัญชีผู้ใช้โดยให้ข้อมูลเจ้าของบัญชีเป็นข้อมูลของผู้อื่น รูปภาพที่ใช้แนะนำตัวก็เป็นผู้ของผู้อื่น ซึ่งเป็นรูปผู้หญิงที่มีรูปร่างสวยและดูดี เพื่อดึงดูดความสนใจให้กับผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นอยากร่วมสนทนาด้วย โดยการตัดสินใจเลือกคุ้สนทนากับน้องมะลิจะเลือกคุยกับบุคคลที่อยู่ในระยะซึ่งห่างออกไปจากตำแหน่งที่น้องมะลิอยู่ โดยใช้เครื่องมือเรดาร์ (radar) เพื่อทำการค้นหาผู้ที่กำลังใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อยู่ในขณะนั้น โดยที่น้องมะลิจะเลือกคุ้สนทนาจากบุคคลที่มีรูปลักษณะตรงตามความชอบของน้องมะลิ

“เป็นเรดาร์ กดหมุนบีบมันจะหมุนวนไปมา แล้วแสดงรูปคนอื่นว่าอยู่ไหน บีบๆ แล้วก็หนูจะเลือกแอด ใครหล่อ หนูก็แอดเลย ต้องหล่อก่อน ถึงอาจจะจะมีไม่

หล่อ แต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบด้วย ก็แบบขาวๆ ตีๆ อย่างเนี่ย กล้ามเนืงคะ หรือเป็นแบบผู้ชายบ้านๆ ผิวแทนๆ มีหนวดมีเครา คือหนูจะเป็นฝ่ายทักก่อนเกือบทุกเคสคือหนูเป็นคนแอดเค้าไปก่อน เพราะเราใช้แอดมีดเราจะกล้าทุกอย่าง”

จากประสบการณ์ที่น้องมะลิเคยทำผ่านมาน้องมะลิเล่าว่าเมื่อการสนทนาเริ่มขึ้นมะลิก็เริ่มชวนคุยด้วยการสนทนาสอบถามข้อมูลทั่วไป เพื่อสร้างสัมพันธภาพและทำความเข้าใจกับผู้ที่สนทนาด้วย หลังจากนั้นน้องมะลิเริ่มต้นพูดคุยสื่อสารโดยการสื่อสารนั้นต้องไม่หลุดให้คู่สนทนาเห็นว่าน้องมะลิเป็นคนละคนกันกับรูปภาพและข้อมูลที่แสดงอยู่บนหน้าโปรไฟล์ โดยรูปโปรไฟล์ที่แสดงเป็นรูปของผู้หญิงมีบุคลิกรูปร่างที่น้องมะลิมองว่าสวย โดยตั้งชื่อใหม่ว่า น้ำหวาน โดยการสื่อสารนั้นน้องมะลิต้องสื่อสารกับคู่สนทนาโดยใช้เรื่องสมมุติที่ตั้งขึ้นมาและจะต้องไม่แสดงออกให้คู่สนทนาทราบว่าน้องมะลิเป็นคนละคนกันกับบุคคลในรูป โดยการสื่อสารนั้นน้องมะลิจะต้องทำให้คู่สนทนาเกิดความไว้วางใจและคิดว่ากำลังคุยกับเจ้าของภาพจริงๆ

“ชื่อน้ำหวาน เป็นผู้หญิงปกติคะ แต่ว่าสวยมาก คือสวยแบบหนุ่มมองว่าสวย แล้วก็ใส่เสื้อเกาะอก แคนี่เห็นครึ่งหนึ่งเห็นประมาณ (ทำท่ามือชี้ตรงสะตือ) แต่ไม่โป๊นะคะ เราต้องทำเหมือนแบบน้ำหวานอะเป็นตัวตนของเราจริง ๆ พูดเหมือนแบบให้เค้าเชื่อว่านี่เราเป็นน้ำหวานจริง ๆ นะไม่ใช่เอารูปคนอื่นมา โอเค เค้าก็ตกลงคุยกัน”

เมื่อคู่สนทนาเชื่อมั่นแล้วว่าบุคคลที่กำลังสื่อสารอยู่ด้วยกันนั้นเป็นน้ำหวานตัวจริง น้องมะลิจึงเริ่มชวนคุยเรื่องส่วนตัวขึ้นเรื่อยๆ โดยเป็นการสร้างบทสนทนาเป็นคำถามสารทุกข์สุขดิบทั่วไป จากนั้นจึงค่อยเริ่มตีประเด็นเข้ามาถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ โดยการสื่อสารแบบนี้น้องมะลิเล่าว่า จะต้องสนทนาให้คู่สนทนาเกิดอารมณ์คล้อยตามด้วยการใช้ทักษะการพูด โดยการร้องขอเพื่อขออนอนหนุนตัก จากนั้นน้องมะลิจึงค่อยๆ ขอให้คู่สนทนาค่อยๆ ถ่ายรูปภาพตักของเขาส่งมาทางกล่องสนทนา (chat box) และเมื่อคู่สนทนาส่งภาพมาให้ น้องมะลิก็จะคุยอ่อนเรื่อยๆ จนกว่าจะได้รูปภาพที่น้องมะลิต้องการ เมื่อคู่สนทนาส่งรูปภาพนั้นมาให้เรียบร้อยแล้ว น้องมะลิจึงทำการบันทึกภาพและรับรู้ความรู้สึกถึงความสำเร็จ

“มันเป็นแบบ เป็นแบบ เขาเรียกว่ายังไงอะ มันเป็นแบบดีใจ แล้วก็ตื่นเต้นอะไรแบบนี้ ลองลองเล่นแบบ 18+ ดูบ้างว่ามันจะได้ดูจริงไหมว่าเขาจะให้เราดูจริงไหมก็เลยเป็น แอปมีตนะคะ เริ่มขอดูอะไรแบบนี้ ครั้งแรกว่าจะไม่สำเร็จเพราะว่าประสบการณ์ของเรามันยังน้อยคะ ก็ต่อมาก็เริ่มแบบรู้งานรู้อะไรแบบนี้ก็ได้แบบขอดูได้เกือบทุกคน”

หลังจากที่ได้รูปภาพตามที่น้องมะลิต้องการแล้วนั้น น้องมะลิจึงอยากส่งต่อรูปภาพนั้นให้เพื่อนสนิทในกลุ่มได้รับชมโดยน้องมะลิอยากเห็นพฤติกรรมกรตอบรับจากเพื่อนในกลุ่มภายหลังการได้รับชมภาพชุดที่น้องมะลิได้ส่งไป และสิ่งที่เพื่อนในกลุ่มตอบรับถูก

ถ่ายทอดออกมาในรูปแบบความตื่นเต้นและประหลาดใจ กับความสามารถของน้องมะลิ ซึ่งทำให้น้องมะลิรับรู้ถึงความรู้สึกภูมิใจและรับรู้ถึงพลังจากความสำเร็จที่เกิดขึ้น

“มันเป็นแบบ เป็นแบบ เขาเรียกว่ายังไงอะ มันเป็นแบบดีใจ แล้วก็ตื่นเต้นอะไรแบบนี้ คู้ยแบบก็เป็นแบบภาษากะเทยแบบเว็ด ให้ดูแบบนี้ด้วยหรอ แบบรู้สึกว่าคุณขอคุณนี้ได้เนะฉันก็ต้องแบบขอคุณอื่นได้สิเหมือนแบบสร้างเอ็นเนอร์จี ให้กับเรา”

จากประสบการณ์ในอดีตที่น้องมะลิเล่าเกี่ยวกับการสนทนาผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่นส่งต่อให้กลุ่มเพื่อน กระบวนการนี้ดำเนินไปสักพักจนถึงช่วงที่น้องมะลิประสบกับประสบการณ์จากเพื่อนต่างกลุ่มซึ่งรู้จักกับน้องมะลิเข้ามาปรึกษาพร้อมกับปัญหาเกี่ยวกับการโดนคนรักขู่ประจานด้วยเรื่องทางเพศผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เหตุการณ์นั้นทำให้น้องมะลิเกิดความรู้สึกตระหนกในการกระทำที่ผ่านมาและเริ่มรู้สึกถึงการเข้าใจผู้ถูกกระทำจากภาพสะท้อนผลกระทบบนเพื่อนที่เข้ามาปรึกษา จนน้องมะลิรู้สึกสงสารบุคคลที่เคยสนทนาด้วยกัน

“หนูก็แบบอาจจะสงสารเขาด้วยแบบทำไปทำไมสงสารแบบเขาอาจจะไม่รู้ตัวว่ารูปเขาหลุดนะ คนเห็นเยอะก็จะแบบอยากจะแบบว่าเออขอโทษไม่ได้ตั้งใจแต่ว่าอาจจะแบบด้วยอายุด้วยความคิดอะไรแบบนี้คะ”

โครงสร้างประสบการณ์การเคยแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่นของน้องมะลิ

จากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องมะลิ ในลักษณะการคุกคามโดยการแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น โดยสถานการณ์นั้นเริ่มต้นจากการสมัครเปิดใช้บัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยอำพรางตัวตนที่แท้จริง โดยใช้ข้อมูลในการเปิดบัญชีเป็นข้อมูลของผู้อื่น ทั้งรูปภาพ ชื่อ เป็นต้น

“หนูใช้ชื่อน้ำหวาน เป็นผู้หญิงปกติคะ แต่ว่าสวยมากสวยแบบ มองว่าสวย รูปโปรไฟล์ใส่เสื้อเกาะอก แค่นี้เห็นครึ่งหนึ่งเห็นประมาณ (ทำท่ามือชี้ตรงสะดือ) แต่ไม่โป๊นะคะ...หนูว่าชื่อน่าจะน่ารัก ผู้ชายน่าจะชอบ สำหรับหนูนะ ก็เลยตั้งชื่อน้ำหวาน”

ซึ่งเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่น้องมะลิใช้เพื่อการพูดคุยสื่อสารเพื่อให้ได้รูปเปลือยของเหยื่อนั้น น้องมะลิใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทการสื่อสารสร้างสังคม ซึ่งในประสบการณ์ตอนนั้น ในแพลตฟอร์มมีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก แต่น้องมะลิไม่ได้เลือกสนทนากับทุกคน โดยจะเลือกสนทนาเฉพาะบางบุคคลเท่านั้น ซึ่งต้องเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ตาม

ความสนใจของน้องมะลิ หรือมีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ นั่นคือ เมื่อเห็นรูปภาพโปรไฟล์แล้วรู้สึกชอบ น้องมะลิก็จะเริ่มสร้างความสัมพันธ์ในการพูดคุยสนทนาเป็นลำดับต่อไป

“เป็นเรต้า กดหมอนบีบมันจะวนมา ว่าอยู่ไหน ปู๊ปๆ แล้วก็ เลื่อนแอด แอด ใครหล่อ หนูก็แอดเลย คือต้องหล่อก่อน ถึงอาจจะจะมีไม่หล่อ แต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบด้วย”

การพูดคุยนั้นน้องมะลียังคงไม่ลืมน้องมะลิกำลังใช้บัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งไม่ใช่บัญชีซึ่งเป็นข้อมูลของตนเอง ดังนั้นในการสื่อสาร หรือข้อมูลที่น้องมะลิใช้สำหรับการให้ข้อมูลตัวตนกับคู่สนทนานั้น จึงจำเป็นต้องสวมบทบาทเสมือนเป็นตัวตนบุคคลคนหนึ่งในภาพนั้น ให้เหมือน หรือคล้ายที่สุด รวมถึงหากคู่สนทนาประสงค์จะขอสนทนาผ่านเสียง น้องมะลิก็ต้องบีบให้เสียงเล็กคล้ายผู้หญิงและต้องไม่หลุด เพื่อให้คู่สนทนาเชื่อว่ากำลังสนทนาอยู่กับบุคคลในรูปโปรไฟล์จริงๆ

“เราต้องทำเหมือนแบบน้ำหวานอะเป็นตัวตนของเราจริงๆ พูดเหมือนแบบให้เค้าเชื่อว่า นี่เราเป็นน้ำหวานจริงๆ... บางครั้งก็คุยเสียงนะคะ แต่เป็นน้ำหวานอยู่ เหมือนบีบทอก มันยังจะคอลได้ เค้าก็น่าจะเชื่อเรา หนูก็ทำเสียงอะไรอย่างเนี่ยะ เนียนมากที่สุดก็ แบบน้ำหวาน ก็แอบนิดนึง ฮัลโหลทำอะไรอยู่ กินข้าวยัง อะไรประมาณนี้คะ (ทำเสียงเล็กแบบผู้หญิง) แต่ถ้าเราเหมือนแบบจะหลุดนิดนึง เรายังปิดเสียงไมค์ ก็แบบจะซ่า ก็ยังปิดเสียงไมค์ เค้าก็จะไม่รู้ ถ้าโอเคเราก็กดเปิดเสียงไมค์ แล้วก็คุยแบบปกติ”

ส่วนใหญ่บุคคลที่น้องมะลิจะพูดคุยและจบด้วยการขอรูปภาพเปลือยของคนนั้น น้องมะลิจะเป็นคนที่เริ่มต้นเป็นผู้ทักไปเริ่มบทสนทนาการก่อนเสมอ เนื่องจากน้องมะลิรับรู้ว่าคุณคือคนน้ำหวาน คนในรูปโปรไฟล์ จึงทำให้ความรู้สึกนั้นเปลี่ยนเป็นความกล้า ที่เชื่อว่าคู่สนทนาที่คุยด้วยนั้นไม่รู้ตัวตนข้อมูลจริงของน้องมะลิ จึงสามารถพูดคุย ทักท้วงโดยไม่รู้สึกกลัว ซึ่งแตกต่างจากแพลตฟอร์มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นบัญชีที่น้องมะลิเปิดขึ้นโดยใช้ข้อมูลส่วนตัวที่แท้จริงของตนเอง ข้อมูลรูปภาพ หรือข้อมูลการติดต่อซึ่งเป็นข้อเท็จจริง หากเป็นบัญชีประเภทนั้นน้องมะลิจะระมัดระวังและไม่ทักใครไปคุยก่อน เนื่องจากว่าเป็นข้อมูลจริงที่คู่สนทนาจะรู้ว่ากำลังสนทนาอยู่ด้วยกับใครและสามารถสร้างผลกระทบให้กับน้องมะลิเองได้หากเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

“หนูก็ทักไป หนูจะเป็นฝ่ายทักก่อนเกือบทุกเคส เพราะหนูใช้แอดเค้าทีปดอม แอดมีดหนูก็เลยกล้า... เพราะว่ามันเป็น แอดมีด เราก็สามารถโจมตีก่อนได้เลย แต่ถ้าเป็นเฟสเรา รูปเรา หนูก็เลยไม่กล้าที่จะทำอะไรที่เกินไป หนูก็เลยหยุดไว้ก่อน เพราะว่าหนูว่าถ้าเราส่งไปหรือถ้ามันพลาดไปก็คือเราต้องอับอาย”

เป้าหมายของการกระทำทั้งหมดของน้องมะลิตั้งแต่การเริ่มสนทนากับบุคคลไปจนถึงการสื่อสารพูดคุยสร้างความเชื่อมั่นให้กับคู่สนทนา จนถึงการขอรูปภาพเปลือยของผู้นั้น การกระทำทั้งหมดถูกกำหนดด้วยอารมณ์และความต้องการของน้องมะลิเอง โดยเป็นความต้องการทางเพศซึ่งเป็นแรงผลักดันให้น้องมะลิสใจอยากกระทำ โดยไม่สนว่าสิ่งที่กระทำไปนั้นจะสร้างผลกระทบอย่างไรกับคู่สนทนา ตอนนั้นคิดเพียงแค่อยากดู อยากรู้ อยากเห็นเท่านั้น

“ในตอนนั้นไม่คิดค่ะ หนูคิดแค่ว่าหนูแค่ได้ดู มันเป็นแค่ความสนุก ด้วยความที่แบบคล้ายๆ กับว่าต้นหาวว่าเอ้ยอยากดูฉันต้องดูให้ได้ ฉันไม่สนใจว่ามันจะหลุดหรือคุณจะเป็นยังไง ขอแค่ฉันได้รู้ ขอแค่ฉันได้ดูรูปภาพของคุณอะไรประมาณเนี่ย ฌ ตอนนั้นนะคะ... หนูแทบจะไม่ได้สนใจเรื่องพวกนี้เลย มันแบบ แบบเพื่อความคึกคะนองด้วยความเป็นวัยอยากรู้อยากลองอะไรประมาณนี้ค่ะ”

เมื่อน้องมะลิทำตามเป้าหมายได้สำเร็จ และได้ของตอบแทนเป็นรูปภาพเปลือยของผู้ถูกคุกคามที่ตรงเสป็คในสิ่งที่อยากได้ น้องมะลิพร้อมที่จะรอดให้เพื่อนได้เห็น โดยการส่งเข้ากลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และรอดติดตามประวัติกิจกรรมจากเพื่อน สิ่งตอบกลับที่ได้มาจากการกระทำนั้น เป็นความรู้สึกภูมิใจและเป็นพลังที่ทำให้รู้สึกว่าคุณน้องมะลิก็คมีความสามารถและเก่งไม่แพ้ใครในกลุ่ม

“หนูก็รู้สึกแบบ โห แบบสุดยอดอะ ทั้งหล่อทั้งอะไรแบบเนี่ยะ ได้ยากแล้วมันคุ้ม คุ้มจริงๆ ที่ได้ดูคือแบบ ให้เพื่อนดูในกลุ่มคะก็ส่งอู๊ยดูคนเนี่ยะ ก็พูดตามภาษา กลุ่ม ก็คือ อม อยากอมอะไรประมาณนี้คะเพื่อนก็ชอบเหมือนกันแบบเนี่ย... : รู้สึกแบบว่า เฮ้ยฉันทำได้ เหมือนฉันจะทำได้นะคนนี้อะไรประมาณนี้ เหมือนเราจะเป็นแบบคล้ายๆ ว่าสุดยอด แบบสุดยอดในกลุ่มอะไรแบบนี้คะ”

ลักษณะของประสบการณ์การแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่นของน้องมะลิจึงมีความสัมพันธ์กับลักษณะการคุกคาม แพลตฟอรม์ที่ใช้ งาน การรับรู้ถึงความรู้สึกปลอดภัยในการคุกคามทางเพศโดยแพลตฟอร์มที่ใช้บัญชีตัวตนที่แท้จริงจะไม่ใช้สำหรับการคุกคามทางเพศ เมื่อคุกคามสำเร็จก็ส่งรูปภาพแบ่งปันให้กลุ่มเพื่อน เพื่อสร้างการรับรู้ถึงความสำเร็จและภาคภูมิใจในตนเอง โดยเป็นการยึดความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนเองเป็นศูนย์กลาง จึงทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความรู้สึกสงสารหรือคิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ตกเป็นเหยื่อ

ประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

ประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตของน้องมะลิ ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดบอกเล่าเรื่องราวเพื่อให้ผู้วิจัยและรับรู้ถึงกระบวนการจากประสบการณ์ในฐานะผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในลักษณะของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยประสบการณ์การเหยียดเพศนั้นเริ่มต้นขึ้นจากประเด็นความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มเพื่อนของน้องมะลิ และเพื่อนต่างกลุ่ม ซึ่งความขัดแย้งครั้งนั้นมีสาเหตุมาจากการเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นของเพื่อนต่างกลุ่มด้วยการโพสต์ข้อความใน สถานะ รูปภาพบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องมะลิ และเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งเป็นการเผยแพร่ข้อความ รูปภาพ ส่วนตัวตามรูปแบบการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ตามปกติ แต่กลับมีการแสดงความคิดเห็นของบุคคลอื่นซึ่งเป็นเพื่อนต่างกลุ่ม โดยใช้ข้อความที่ทำให้น้องมะลิเข้าไปอ่านและเกิดความ รู้สึกไม่ดีภายหลังจากการได้รับรู้ข้อความนั้น จนเริ่มเป็นประเด็นที่นำไปสู่ความขัดแย้งตั้งแต่นั้น

“เป็นรุ่นน้องรู้จักอาจจะไม่สนิทมากแต่เขาชอบทำตัวแบบสวยเกินอะไรแบบนี้แต่ทั้งที่ คำก็ไม่ได้สวยแล้วก็ชอบมัน แล้วก็ชอบมาขำพวกหนูเขาก็เกิดจากเขามาขำรูปพวกหนูลง ก็เลยปฏิบัติต่อมาเป็นแบบการไม่ชอบเลยตั้งแต่ตอนนั้น ทั้งๆ ที่เราแบบลงรูปเราปกติแต่เขาก็จะชอบมาขำก็ไม่รู้ว่าเขาจะมาทำเพราะอะไร รูปตลกหรือเปล่าแต่หนูว่าไม่ตลกแต่ว่าเขาน่าจะขำอะไรประมาณนี้”

จากประสบการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีตนั้นน้องมะลิเล่าต่อว่า เมื่อใดที่น้องมะลิใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์และพบเห็นการโพสต์รูปภาพ ของเพื่อนต่างกลุ่ม ซึ่งเป็นเพื่อนที่มีปัญหาความขัดแย้งกันนั้น น้องมะลิจะบันทึกรูปภาพ และทำการส่งต่อเข้าไปยังกลุ่มเพื่อนสนิทของน้องมะลิ โดยการส่งน้องมะลิจะเขียนเขียนข้อความกำกับในลักษณะบรรยายรูปภาพให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นได้เข้าใจถึงความต้องการในการส่งรูปภาพเข้ามาในกลุ่ม และให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น

“หนูต้องท้าวความว่าเออหนูอาจจะไม่ถูกกับแก๊งนี้ แล้วผู้หญิงคนนั้นก็อยู่แก๊งนั้น แต่ว่าก็เป็นเพื่อนในเฟซ ก็เลยแบบเวลาเขาลงรูปอะไรตลก หนูก็จะแคปมาให้เพื่อนดู มาดูนี่ตัวอะไร ประมาณนี้ ซึ่งมันเป็นรูปแบบหลุดตลกอย่างเงี้ย ก็คือแคปมา มึงดูนี่ทำไมเป็นแบบนี้ ชอบพูดคนอื่นอย่างเงี้ยก็ดูตัวเองด้วย แบบประมาณว่า แซะ นี่สวยหรือประมาณนั้น ดูแต่งตัวแต่งหน้า มาขำหรือมาทำอะไร”

นอกจากน้องมะลิจะบอกเล่าประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับการเหยียดเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้ผู้วิจัยเห็นกระบวนการของการสนทนาผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์แล้วนั้น น้องมะลียังสะท้อนความรู้สึกให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความรู้สึกของน้องมะลิที่

มีต่อผู้ถูกกระทำ โดยเป็นลักษณะความรู้สึกและความสัมพันธ์ในทางลบ ซึ่งทำให้สัมพันธภาพระหว่างน้องมะลิกับผู้ถูกกระทำเป็นไปในรูปแบบที่ไม่ดี แต่แม้ว่าน้องมะลิและผู้ถูกกระทำจะเป็นบุคคลต่างกลุ่มกัน แต่ในสถานะบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสองคนยังเป็นเพื่อนกัน จึงทำให้น้องมะลียังคงเห็นและรับรู้ถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ เมื่อผู้ถูกกระทำมีการเคลื่อนไหวด้วยการลงรูปภาพ ข้อความบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นเหตุที่ทำให้น้องมะลิสามารถเข้าถึงรูปภาพ และนำมาใช้เพื่อการสนทนากับกลุ่มเพื่อนได้

ปัจจุบันนี้น้องมะลิตระหนักและรับรู้ถึงการกระทำในอดีตที่ผ่านมาของตนเอง ที่อาจสร้างผลกระทบและความรู้สึกไม่สบายใจให้กับผู้อื่น ซึ่งเกิดจากความดีคะนองและช่วงวัยที่ยังเด็กจึงทำให้การกระทำขาดการยั้งคิด แม้ว่าเหตุการณ์นั้นจะผ่านมาแล้วแต่น้องมะลิมีความประสงค์อยากร่วมเปิดประสบการณ์อีกแง่มุมของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต มาร่วมกันเป็นกำลังส่วนหนึ่งเพื่อร่วมกันสร้างให้พื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศ

โครงสร้างประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องมะลิ

สถานการณ์เหยียดเพศจากประสบการณ์ของน้องมะลิ เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยอยู่ในพื้นที่กลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีสมาชิกเป็นกลุ่มเพื่อนสนิทที่สนิทกับน้องมะลิเท่านั้น

“เพื่อนมีประมาณ 6 7 คน ในเฟสบุ๊ก กลุ่มคะ กลุ่มในเฟส กลุ่มกระหรีพิงธรรมคะ(หัวเราะ)...เพื่อนสมัยเรียนตอนมัธยมรู้จักกันตอน ม.1 ค่ะ แล้วก็เออเล่นด้วยกันก็เลยสนิทกัน”

การเลือกเป้าหมายก็เป็นกระบวนการที่สำคัญในประสบการณ์การเหยียดเพศครั้งนี้ โดยน้องมะลิไม่ได้กระทำกับทุกคน แต่น้องมะลิจะกระทำการเหยียดเพศกับบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์กับน้องมะลิ ซึ่งเป็นความเกี่ยวข้องกันในลักษณะอารมณ์โกรธ หมั่นไส้ ไม่พอใจ ซึ่งเกิดมาจากประเด็นข้อขัดแย้งในอดีต ที่เคยมีต่อกัน จนเมื่อแยกจากกันในชีวิตจริงแต่สถานะในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังคงเป็นเพื่อนกัน น้องมะลิจึงรู้เห็นข้อมูลและความเคลื่อนไหวของเหยื่อผู้ถูกเหยียดเพศได้เสมอ และจะใช้ประเด็นเหล่านี้ในการสนทนากับเพื่อนในกลุ่มเพื่อดูถูกดูแคลนเหยื่อ

“หนูต้องทำว่าความว่าเออหนูอาจจะไม่ถูกกับแก๊งค์นี้ แล้วผู้หญิงคนนั้นก็อยู่แก๊งค์แก๊งค์นั้นไซ้ ก็เลยแบบ แต่ว่าก็เป็นเพื่อนในเฟส กันเวลาเขาลงรูปอะไรตลก หนูก็จะแคปมาดูนี่ตัวอะไร ประมาณนี้ เพื่อนก็เหมือนจะเสริมคำหัวเราะชอบใจอะไรแบบนี้...ไม่ได้เป็นเพื่อนกันในกลุ่มคะ แต่ว่าเป็นเพื่อนในเฟส เวลาโพสโน่นโพสนี้หนูก็จะเห็น ละก็แคปเอามา”

นอกจากนั้นจาประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องมะลิสะท้อนความรู้สึกปลอดภัยในการกระทำจากการโพสต์ข้อความเข้าไปในกลุ่มเพื่อน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันดี มีความสนิทสนมของสมาชิก และเชื่อว่าอะไรที่ถูกส่งเข้าไปในกลุ่มจะไม่หลุดออกมาภายนอกกลุ่ม จึงทำให้การตอบสนองของการกระทำด้วยการเหยียดเพศจึงกระทำกันได้ดีเต็มที่

“คัดเลือกก็ถือเป็นคนที่สนิทจริงๆ แล้วแบบเก็บความลับได้ หมายถึงหมายถึงว่าเราสามารถส่งอะไรก็ได้เข้าไปในแชทโดยที่จะไม่หลุดออกมานอกจากเราจะให้ใครดูแต่ว่าคนในกลุ่มจะไม่มีส่งออกไปอยู่แค่ในกลุ่ม”

ดังนั้นลักษณะโครงสร้างที่สำคัญซึ่งสะท้อนจากประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องมะลิ เป็นสถานการณ์ของการจัดขอบเขตการสนทนาโดยอยู่ในเฉพาะกลุ่มเพื่อน ซึ่งคนนอกกลุ่มจะไม่ทราบว่ายภายในกลุ่มสมาชิกมีประเด็นการสื่อสารอะไรบ้าง การเลือกเหยื่อสำหรับการคุกคาม เลือกเฉพาะบุคคลที่เป็นคู่ขัดแย้ง จากมีข้อพิพาทกันในครั้งเก่า เพื่อการล้างแค้นจากสิ่งที่น้องมะลิเคยโดยกระทำ จึงแสดงออกด้วยการลดคุณค่าของบุคคลนั้นด้วยการเหยียดเพศ เนื่องจากการกระทำต่อบุคคลที่มีความรู้สึกทางลบ น้องมะลิจึงไม่รู้สึกรังเกียจที่จะดูถูกดูแคลนหรือเหยียดเพศกับเหยื่อ แต่การเหยียดเพศให้ความรู้สึกต่อน้องมะลิด้วยความสนุกและสนใจ จึงทำให้การกระทำนั้นขาดการยั้งคิด และเป็นการกระทำที่เอาอารมณ์มาก่อนเหตุผล จนเป็นที่มาของประสบการณ์การเคยเหยียดเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2 น้องพุด

จากบทการสัมภาษณ์ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุด ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เกิดขึ้นในช่วงที่น้องพุดกำลังศึกษาอยู่ในช่วงระดับปริญญาตรี โดยประสบการณ์ในชีวิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้สร้างความทรงจำจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ฝากกับน้องพุด ในบทบาทที่เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ โดยมีประสบการณ์การคุกคาม 3 รูปแบบ ดังนี้ ประสบการณ์เคยแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น ประสบการณ์การเหยียดเพศ และประสบการณ์เคยตัดต่อรูปภาพทางเพศผู้อื่น โดยในแต่ละประสบการณ์มีรายละเอียดดังนี้

ประสบการณ์แอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น

ประสบการณ์แอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น ประสบการณ์นี้เคยเกิดขึ้นมาในอดีตในช่วงที่น้องพุดกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาช่วงชั้นปีที่ 3 เป็นช่วงที่น้องพุดมีประสบการณ์การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จนมีทักษะและความชำนาญในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประสบการณ์ในครั้งนั้นเริ่มต้นขึ้นเมื่อน้องพุดรู้สึกประทับใจรุ่นน้องใน

มหาวิทยาลัยคนหนึ่งซึ่งช่วงเวลาในขณะนั้นเป็นช่วงที่น้องพุดอยู่ในสถานะกำลังคบหากับเพื่อนอีกคน จึงทำให้พุดเลือกติดต่อรุ่นน้องผ่านการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนตัวที่บุคคลอื่นไม่สามารถเข้าถึงและรับรู้ได้ โดยการติดต่อกันในครั้งแรกน้องพุดพยายามค้นหาชื่อบัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของรุ่นน้องโดยสืบค้นจากเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จนพบและจากนั้นจึงได้ทำการส่งคำร้องเพื่อขอเพิ่มเพื่อนกับรุ่นน้อง เมื่อรุ่นน้องตอบรับคำขอเป็นเพื่อนน้องพุดจึงเริ่มต้นบทสนทนา โดยการขอย้ายการสนทนาจากแอปพลิเคชันเฟสบุ๊กไปยังแอปพลิเคชันอินสตาแกรม ซึ่งทั้งสองแพลตฟอร์มเป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเดียวกัน แต่สาเหตุที่น้องพุดขอเปลี่ยนการสนทนาไปยังแอปพลิเคชันอินสตาแกรมนั้น เนื่องจากแอปพลิเคชันเฟสบุ๊ก บุคคลที่กำลังคบหาพุดคุยกับน้องพุดนั้นสามารถเข้าถึงข้อมูลการพุดคุยในแอปพลิเคชันนั้นได้ ด้วยความรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยน้องพุดจึงขอย้ายเปลี่ยนเป็นการสนทนาผ่านแอปพลิเคชันอินสตาแกรม

“เพราะว่าตอนนั้นแฟนมี พาสเวิร์ด ครับมี พาสเวิร์ด เฟสบุ๊กของเรา เราก็เลยไม่เลือก ไม่เลือกที่จะคุยในเฟซ แต่ว่าต่อมามันก็แฟน แฟนคนนั้นมันก็เชื่อมเฟสบุ๊ก เข้ากับ IG ของมันแล้วมันก็สามารถลิงค์ ลิงค์เข้ากันได้ครับก็เลยเปลี่ยนมาคุยทางไลน์แทน (หัวเราะ)”

เห็นได้ว่าเมื่อมีบุคคลอื่นสามารถเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุดได้ น้องพุดจะรับรู้ถึงความไม่เป็นส่วนตัว และความไม่ปลอดภัยในการสนทนาผ่านแพลตฟอร์มนั้น จึงได้ทำการเปลี่ยนการสนทนาไปยังแพลตฟอร์มที่เป็นส่วนตัวมากขึ้น น้องพุดได้ถ่ายทอดประสบการณ์ต่อการเกี่ยวกับการเริ่มต้นสนทนากับรุ่นน้องผ่านการเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อินสตาแกรม โดยการสนทนาในช่วงแรกเป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างกัน ซึ่งน้องพุดใช้เวลาพุดคุยกับรุ่นน้องต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน จนถึงช่วงเวลาหนึ่งที่น้องพุดรับรู้ถึงความรู้สึกสนิทสนมและไว้วางใจจากรุ่นน้องคนนี้ จึงลองชวนคุยในประเด็นเรื่องส่วนตัวด้วยโดยใช้คำพูดว่า

“คุยกันปกติทำอะไรรู้ๆกินข้าวหรือยังก็ไปเรื่อยๆประมาณเกือบ 2 2-3 อาทิตย์อะครับ ถึงจะพุดถึงจะขอวีดีโอคอลทักไปว่าทำอะไรรู้ๆก็คุยกันไปเรื่อยๆเรื่อยๆ จนแบบต่างคนต่างรู้สึกดีต่อกันครับ...ช่วงนั้นก็คุยกันเรื่อง 18 บวกครับ คุยกันเรื่องว่าทำอะไรรู้ๆวันนี้ วันนั้นนอนกับใคร อะไรรู้ๆนี่ครับ ไปนอนด้วยได้ไหม แล้วก็แบบถ้าไปนอนด้วยแล้วเขาก็บอกว่าถ้าไปนอนด้วยแล้วพี่จะทำอะไร พุดก็บอกว่าถ้าอยากู๊ก็ลอง Video Call มาสิ แล้วก็แบบว่าก็เลยเริ่มอ่อย เราก็เป็นฝ่ายรุกเราก็ถามว่าแบบอยู่กับใครเวลาวีดีโอคอล ถอดเสื้อออกเราก็อ่อยเขา เราก็ให้เค้าดู เราก็เอากล้องลงเรื่อยๆ อะครับ เอากล้องลงต่ำๆ แล้วเค้าว่าทำอะไร พุดก็เลยบอกว่าคิดว่าจะทำอะไรรู้ๆ พุดก็มาถึงตรงนี้แล้วครับ พุดก็เลยบอกว่างั้นขอหนูหน่อยได้ไหม”

ในบทสนทนาที่แสดงถึงการสื่อสารที่ค่อยๆสร้างให้คู่สนทนาเกิดอารมณ์ร่วมไปกับผู้สื่อสาร ซึ่งน้องพุดซึ่งรู้สึกดีอยู่แล้วกับรุ่นน้องจึงอยากที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่มากกว่าการพูดคุยกันผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แต่ด้วยความยังกังวลและลังเลใจถึงเจตนาและความปลอดภัยของการสนทนานั้น รุ่นน้องจึงขอคำยืนยันเพื่อรับรองว่าการสื่อสารผ่านกล้องในครั้งนี้จะไม่ถูกบันทึกเก็บภาพเอาไว้ไม่ว่าในกรณีใดทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพื่อความปลอดภัยของผู้สนทนา ด้วยความอยากคุยน้องพุดจึงตอบตกลงและยืนยันว่าจะไม่มีการบันทึกภาพโดยเด็ดขาดเมื่อข้อตกลงทั้งสองฝ่ายเป็นผลกระบวนกราก็ดำเนินต่อไป

“พุดก็เลยบอกว่าไม่แคบหรือแคบไปทำไม แคบไปให้ใครดูละ พุดก็เลยพุดแบบนี้ คำก็เลยบอกสัญญาได้มั้ยว่าจะไม่แคบ ถ้าแคบนี้โทษจริงๆเลยนะ พุดก็พูดเออว่าสัญญา พุดก็เลยกลับกล้อง คำก็เลยเปิดของคำให้ดู แล้วพุดก็เลยผลอเอามือไปแคบแล้วเขาก็ มัน มัน แจ็งเตือนใน IG ของเขาอยู่แล้วอะครับเวลาที่เรากลับหน้าจอ เป็นจังหวะที่เขากำลังหันกล้องไป แล้วก็แพนไปให้ดูของคำครับ พุดว่ามันไม่ได้เป็นช่วงเวลาที่รวดเร็วครับ คำเลยว่าจะบอกว่าจะไม่แคบ พุดบอกว่าไม่ได้แคบ แคบอะไร แล้วคำก็เลยบอกว่า มันขึ้นที่หน้าจอ จะ จะบอกว่าจะไม่ได้แคบได้ไง”

น้องพุดเล่าต่อว่าตอนนั้นเมื่อรู้ตัวแล้วว่ามีการแอบบันทึกหน้าจอถูกจับได้น้องพุดจึงต้องบ้ายเบี่ยงเพื่อพยายามหลีกเลี่ยงผลกระทบของการฝ่าฝืนข้อตกลงระหว่างกัน แต่ท้ายที่สุดน้องพุดก็ยอมรับผิดกับสิ่งที่ได้กระทำไปพร้อมทั้งอธิบายสาเหตุที่กระทำไปด้วยความไม่มีเจตนาจะทำให้เกิดความเสียหาย หรือจะเอาไปส่งต่อผู้อื่นแต่ประการใด เพียงแต่อยากเก็บไว้เป็นความทรงจำช่วงเวลาที่รู้สึกดีต่อกัน

“พุดไม่ได้คิดครับมัน มันขึ้นมาในหัวเลยครับว่าอยากเก็บไว้ก็เลยแคบ อยากแคบไว้ดูเก็บไว้ในเครื่องเฉยๆ ครับ เจตนาจริงๆ ก็คืออยากเก็บไว้ในเครื่อง เพราะว่าเวลาแคบมันก็จะเห็นรูปหน้าพุดอยู่แล้ว ถ้าเราจะเอาไป เอาไปเหมือนโน่นนี่นั่น เอาไปใช้ในทางที่ไม่ดีเอาไปเผยแพร่อย่างนี้ครับมันก็เสียที่พุดด้วย แต่ตอนนั้นพุดก็ตื่นเต้นครับรู้สึกดี (หัวเราะเบาๆ) รู้สึกตื่นเต้น แต่ก็ไม่น่าแคบอะนะ”

แม้ว่าพุดพยายามที่จะขอโทษรุ่นน้องและอธิบายถึงเจตนาที่แท้จริงของการบันทึกภาพขณะการสนทนาผ่านวิดีโอ นั้น แต่ก็ไม่ทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองดีขึ้น น้องพุดได้เล่าถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากการกระทำในครั้งนั้นจนทำให้น้องพุดต้องสูญเสียความสัมพันธ์กับรุ่นน้องที่รู้สึกดีต่อกันไปโดยที่แม้จะพบเจอกันในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยแต่รุ่นน้องผู้นั้นก็แสดงท่าทางที่ไม่อยากเจอกับน้องพุด

“อันอันแรกก็คือ เสียคนที่เรารักไปคนหนึ่งเสียคนที่เราแอบมีความรู้สึกดีๆ ให้ไปเลยคนหนึ่งภายในช่วงเวลาแบบแบบเดียว เขาเฟสตัวออกไปแล้วก็ห่างๆ แล้วก็หายไปเลยอะครับ เขาหายไปเลยช่วงแรกๆ ก็ยังเห็น เห็นเขาอยู่เห็นเห็นอยู่ประจำ แต่ว่าช่วงหลังๆ มากก็เหมือนเค้า เหมือนเขาหลบเราเหมือนเขาไม่ยอมให้เราเหมือนเค้าไม่ยอมรู้จักกับ เรานั่นแหละครับ หลังจากที่เกิดเรื่องปั๊บ แล้วเขาก็ตัดสายแล้วเราก็ขอโทษอะไรอย่างนี้ครับแล้วก็พิมพ์พิมพ์ไปโทรไปเขาก็ไม่เลือกที่จะไม่รับ”

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการแอบบันทึกภาพของผู้อื่น แสดงถึงกระบวนการและวิธีการตั้งแต่เริ่มต้นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน จนค่อยๆ เกิดความเชื่อมั่นและเชื่อใจ จนกล้าที่จะให้ความไว้วางใจในการสื่อสารผ่านการสนทนาผ่านกล้อง แต่ด้วยความคิดชั่ววูบ จึงทำให้ความสัมพันธ์ที่เคยถูกสร้างขึ้นมาพังลง เรื่องนี้จึงเป็นประเด็นที่น้องพุตยินดีที่จะเปิดเผยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเตือนสติผู้อื่นให้รักษาคำมั่นสัญญาและไม่ควรทำอะไรให้ผู้อื่นรู้สึกไม่ดี

“ควรที่จะรักษาคำพูดของตัวเองนั่นแหละครับอย่าให้ความคิดเพียงชั่ววูบมันทำลายความรู้สึกที่ได้สร้างกันมาเกือบจะสองสามเดือน มันเสียไปภายในแป๊บ แป๊บภายในพริบตา”

โครงสร้างประสบการณ์การแอบบันทึกภาพเปลือยผู้อื่น

จากประสบการณ์การแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น โดยลักษณะสำคัญของประสบการณ์เกิดจากความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ ด้วยความรู้สึกชอบ สนใจ ตั้งแต่เห็นรุ่นน้องอยู่ในมหาวิทยาลัย จนต้องพยายามค้นหาช่องทางเพื่อนำมาซึ่งการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการเลือกใช้ช่องทางแพลตฟอร์มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งน้องพุตรับรู้ถึงความปลอดภัยและเป็นส่วนตัว กล่าวคือปลอดภัยจากการรับรู้ของผู้อื่น และมีฟังก์ชันการใช้งานที่มีการสื่อสารด้วยกล้องสำหรับใช้เพื่อการบันทึกภาพ

“เป็นรุ่นน้องครับรุ่นน้องใน ม ต่างสาขาอย่างนี้ดีกว่า ต่างคณะครับ คือเคยเห็นกันใน เฟสบุ๊ค แล้วก็ขอขอไอจีแล้วก็คุยกันในไอจีนะ...เพราะว่าตอนนั้นแฟนมี พาสเวิร์ดครับมี พาสเวิร์ด เฟสบุ๊คของเรา เราก็เลยไม่เลือกที่จะคุยในเฟซ...เราไปขอขอเฟสจากเพื่อนเขาครับ เพื่อนของน้องเขา ละได้เฟสมาเราก็แอดเฟสไป แล้วเราก็ทักทักแมสเซ็นเจอร์ไปขอไอจีต่อ (หัวเราะ)”

ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์ที่น้องพุตมีต่อรุ่นน้องซึ่งเป็นผู้คุกคาม จึงเป็นตัวกระตุ้นทำให้เกิดความต้องการที่มองข้ามความรู้สึกยับยั้งชั่งใจในการกระทำ ด้วยจุดมุ่งหมายที่อยากจะมีช่วงเวลาที่ดี กับลักษณะความสัมพันธ์ที่พิเศษกว่าคนทั่วไป จาก

ประสบการณ์ของน้องพุดมีข้อมูลของรุ่นน้องอยู่แล้วพอสมควรจากช่วงเวลาในการสนทนามาแล้ว ก่อนหน้านี้ ซึ่งทำให้น้องพุดรู้วิธีการสื่อสารเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ โดยการเปิดประเด็นสอบถาม เรื่องทั่วไป และเริ่มใช้วิธีการสื่อสารด้วยรูปภาพและภาษาเพื่อทำให้น้องพุดรู้สึกมีอารมณ์และความ คล้อยตาม

“คุยกันปกติทำอะไรอยู่กินข้าวหรือยังก็ไปเรื่อยๆประมาณ เกือบ 2-3 อาทิตย์อะครับ ถึงจะพุดถึงจะขอวิธีไอคอลลทักไปว่าทำอะไรอยู่ก็คุยกันไปเรื่อยๆเรื่อยๆ...ช่วงนั้นก็คุยกันเรื่อง 18 บวกครับ คุยกันเรื่องทำอะไรอยู่วันนี้ วันนั้นนอนกับใคร อะไร อย่างนี้ครับ ไปนอนด้วยได้ไหม...เราก็เป็นฝ่ายรุกเราก็ถามว่าแบบอยู่กับใครเวลาดีไอคอลล ถอด เสื้อออกเราก็อ่อยเขา ครับ เราก็ให้เค้าดู เราก็เอากล้องลงเรื่อยๆ อะครับ แล้วเค้าว่าทำอะไร จะทำอะไร พุดก็เลยบอกว่างั้นขอดูหน่อยได้ไหม”

เมื่อน้องพุดรับรู้ว่าสถานการณ์เป็นไปตามสิ่งที่คิดไว้ น้องพุดจึง เริ่มบมสนทนาเพื่อขอดูเรือนร่างที่โปเปลี่ย โดยที่ขณะนั้นน้องจะรับรู้ถึงความไม่ปลอดภัย แต่น้อง พุดได้ให้ความเชื่อมั่นโดยวิธีสร้างความมั่นใจด้วยการให้คำสัญญาว่าจะไม่ทำการบันทึกภาพใดๆ เด็ดขาด จนรุ่นน้องเชื่อใจ และกระทำตามคำขอของที่น้องพุดต้องการ

“ไม่เอากลัวที่แคป พุดก็เลยบอกว่าไม่แคปหรือแคปไปทำไม เค้าก็เลยบอกสัญญาได้มั๊ยว่าจะไม่แคป พุดก็พุดเอว่าสัญญา สัญญา พุดก็เลยกลับกล้อง เค้าก็ เลยเปิดของเค้าให้ดู”

เมื่อน้องพุดเห็นว่าสถานการณ์เป็นไปตามความต้องการของ ตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับรุ่นน้องก็ไปได้ดีถึงขีดสุด เมื่อถึงช่วงที่รุ่นน้องกำลังเผย ภาพร่างที่เปลี่ยเปล้าความคิดยับยั้งซึ่งใจจึงใช้ไม่ได้ในสถานการณ์นี้กลายเป็นต้องยกให้อารมณ์ ขึ้นมาอยู่เหนือเหตุผล ส่งผลทำให้น้องพุดตัดสินใจกดบันทึกภาพ ซึ่งเป็นการทำลายคำสัญญาที่ให้ ไว้ ซึ่งน้องพุดไม่คิดมาก่อนว่าแพลตฟอร์มที่สื่อสารกันจะมีระบบเตือนการบันทึกภาพของคู่สนทนา จึงทำให้น้องพุดรู้ตัวและขอยุติการสนทนา และยุติความสัมพันธ์ระหว่างกัน

“พุดก็เลยเผลอเอามือไปแคป แล้วเขาก็ มัน แจ้งเตือนใน IG ของเขาอยู่แล้วอะครับเวลาที่เร แคปหน้าจอ ตรงแถบว่าเพื่อนของคุณได้ทำการบันทึกหน้าจอะไร สักอย่างนี้แหละครับ มันเป็นจังหวะที่เขากำลังหันกล้องไป แล้วก็แพนไปให้ดูของเค้าครับให้ดูกรรม เขา...แล้วเขาก็บอกว่าไหนบอกจะไม่แคปไป เค้าก็บอกว่าขอไม่คุยด้วยนะ แล้วเค้าก็หายไปเลย”

ประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องพุดพบลักษณะสำคัญของการคุกคามคือ ลักษณะการคุกคามทางเพศที่เกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องกันทางอารมณ์ในทางบวก จนขาดความยับยั้งในการกระทำ ด้านแพลตฟอร์มที่ใช้เป็นการรับรู้ถึงความปลอดภัยและความ

เป็นส่วนตัวจนสามารถใช้เป็นช่องทางในการสื่อสารทางเพศได้ และระยะเวลาในการสื่อสารทำให้เกิดความสัมพันธ์และความไว้วางใจ ในการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางเพศ โดยจากประสบการณ์นี้ ไม่พบความสัมพันธ์กลุ่มเพื่อน เนื่องจากเป็นประสบการณ์ซึ่งเป็นการสนทนาระหว่างผู้คุกคามกับผู้ถูกคุกคามนั้น

ประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

ประสบการณ์การใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุดที่เกิดขึ้นในอดีตโดยที่น้องพุดบอกเล่าเรื่องราวเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาประสบการณ์ของผู้วิจัย โดยประสบการณ์นี้เริ่มต้นขึ้นในช่วงมหาวิทยาลัย น้องพุดได้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยปกติอย่างเช่นทุกวัน เพียงแต่ครั้งนี้อการเข้าใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทำให้น้องพุดไปสะดุดตาเข้ากับรูปภาพรูปภาพหนึ่ง เมื่อพิจารณาดูแล้วน้องพุดก็ทราบได้ทันทีว่าเป็นรูปภาพของเพื่อนสนิทของน้องพุด ซึ่งถูกโพสต์ลงในเครือข่ายสื่อสังคมเฟซบุ๊ก โดยน้องพุดได้เล่าถึงลักษณะของรูปภาพดังนี้

“ตอนนั้นเพื่อนเขาโพสต์รูปปกติ แล้วเพื่อนจะเป็นเกย์ใช่ไหมครับ ผมสั้นแล้วคราวนี้มันมีแอป แอปหนึ่งที่มันสามารถตัดต่อรูปภาพได้ เขาก็เอารูปผมยาวมาใส่แบบนี้ครับ พุดก็เลยบอกว่่าก็มันที่เซ็งหยอกๆ ไปว่าหน้ากระเทยเหมือนปลาตีนอะไรอย่างเนี่ย ก็อยากผมยาวอะไรอย่างเนี่ย เขาก็เลยตอบกลับม่ว่าประมาณว่า “ถึงหน้าจะไม่ได้สวย ก็ไม่ได้ทำให้บ้านมึงพังนะ” อันนี้พุดก็ไม่รู้ว่ามันจะนอยในความรู้สึกมันหรือเปล่าหรือว่ามันจะเป็นการด่ากลับมา แต่ในความรู้สึกของพุดคิดว่าเขาน่าจะนอยอยู่ นิดนึง ตอนนั้นก็พิมพ์ไปแบบด้วยความที่พิมพ์เพราะอยากสนุกสนานอยากหยอกเฉยๆ ไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเขา เมื่อเขาอ่าน”

สาเหตุซึ่งทำให้น้องพุดตัดสินใจแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปในลักษณะดังที่กล่าวมานั้น เป็นการประเมินความสัมพันธ์ระหว่างน้องพุดกับเพื่อนเจ้าของรูป โดยความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นเหตุผลหนึ่งซึ่งทำให้น้องพุดกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในลักษณะนั้น เนื่องจากเป็นเพื่อนที่สนิทต่อกัน เรียนห้องเดียวกัน ทำกิจกรรมมาด้วยกัน จึงเป็นความรู้สึกสนิทกว่าบุคคลอื่น

“เรียนห้องเดียวกัน หอกล้อกัน เวลาไปไหนมาไหนไปเล่นวอลเลย์บอลอะไรแบบนี้ครับก็จะไปด้วยกันมันก็เลยสนิทมากกว่าเพื่อนคนอื่น”

ด้วยความรู้สึกถึงการรับรู้ความสัมพันธ์ในลักษณะความสนิทสนมระหว่างน้องพุดและเพื่อนทำให้น้องพุดรู้สึกว่าแม้จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะใด หรือทำให้เพื่อนโกรธ น้องพุดก็รู้สึกว่าสามารถกระทำกับเพื่อนคนนี้ได้ เพราะรู้ว่าอย่างไรเพื่อนก็ไม่โกรธ

“มันความสนิทใจก็เลยเลือกที่จะแก้งเขามากกว่าถ้าไปแก้งคนอื่นมันอาจจะ มันอาจจะเค้าอาจจะไม่พอใจมากกว่านี้ อะไรประมาณนี้ครับ เพราะถ้าเลือกแก้งคนนี้เวลามันไม่พอใจเราก็คือว่าเราจะจ้อมันยังไง เราจะพูดมันยังไงให้มันหายโกรธ หายอะไรแบบเนี่ยครับผม”

โครงสร้างประสบการณ์การเคยเหยียดเพศผู้อื่น

จากประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องพูด ทำให้เห็นคุณลักษณะสำคัญเกี่ยวกับลักษณะการคุกคามทางเพศ และกลุ่มเพื่อน โดยเป็นการเหยียดเพศที่เกิดขึ้นจากความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ คือ ความรู้สึกสนิทสนมซึ่งเกิดจากระยะเวลาที่รู้จักกัน จนเกิดเป็นความคิดที่มองผู้ถูกคุกคามเป็นวัตถุจนทำให้ขาดความคิดยับยั้งในการกระทำ หรือไม่รู้สึกว่าสิ่งที่ทำไปนั้นไม่สมควรกระทำเพราะจะทำให้เพื่อนสนิทรู้สึกไม่ดี

“ตอนนั้นเพื่อนเขาโพสต์รูปปกติ แล้วเพื่อนจะเป็นเกย์ใช้ใหม่ครับ ผมสั้นแล้วคราวนี้มันมีแอป แอปหนึ่งที่มีมันสามารถตัดต่อรูปภาพได้ เขาก็เอารูปผมยาวมาใส่แบบนี้ครับ พุคก็เลยบอกว่าก็มันท์เชิงหยอกๆ ไปว่าหน้ากระเทยเหมือนปลาตีนอะไรอย่างเนี่ย ก็อยากผมยาวอะไรอย่างเนี่ย แต่เขาก็เลยตอบกลับมว่าประมาณว่า “ถึงหน้าจะไม่ได้สวย ก็ไม่ได้ทำให้บ้านมึงพังนะ”

ด้วยความคิดความรู้สึกที่มีต่อผู้ถูกกระทำ น้องพูดจึงรับรู้ได้เฉพาะความสนุกสนานในช่วงของการมีประสบการณ์เหยียดเพศจนมองข้ามความรู้สึกของเพื่อนไป โดยคิดเพียงว่าตนเองเพียงแค่อยากล้อเลียนให้สนุกขำขันกันเพียงเท่านั้น

“ในความรู้สึกของพูดคิดว่าเขาน่าจะนอยอยู่ นิดหนึ่ง ตอนนั้นก็พิมพ์ไปแบบด้วยความที่พิมพ์เพราะอยากสนุกสนานหยอกเฉยๆ ไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเขา เมื่อเขาอ่าน”

นอกจากนั้นความสัมพันธ์ในลักษณะของเพื่อนที่มีความสนิทสนม และมีข้อมูลที่รู้จักกันเป็นอย่างดี จนไปสร้างความรู้สึกปลอดภัยให้กับน้องพูด ให้เกิดเป็นการไม่รู้สึกผิด เนื่องจากน้องพูดรู้ว่าเมื่อเพื่อนโกรธจะมีวิธีการจัดการกับสถานการณ์อย่างไรเพื่อให้เพื่อนกับมาดีกับเราเหมือนเดิม นั่นก็จะทำให้น้องพูดขาดความรู้สึกเห็นใจหรือสงสารเหยื่อซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ

“มันความสนิทใจก็เลยเลือกที่จะแก้งเขามากกว่าถ้าไปแก้งคนอื่นมันอาจจะ มันอาจจะเค้าอาจจะไม่พอใจมากกว่านี้ อะไรประมาณนี้ครับ เพราะถ้าเลือกแก้งคนนี้เวลามันไม่พอใจเราก็คือว่าเราจะจ้อมันยังไง เราจะพูดมันยังไงให้มันหายโกรธ หายอะไรแบบเนี่ยครับผม”

จากประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องพุด ทำให้เห็นโครงสร้างประสบการณ์ในลักษณะของสถานการณ์การพุดคุยเหยียดเพศกับเพื่อนบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการสื่อสารระหว่างกันในการแชทสนทนาเป็นการส่วนตัว ด้วยความสัมพันธ์และความสนิทสนม เป็นความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เหยื่อมีต่อน้องพุด จึงทำให้น้องพุดเลือกเหยียดเพศเพื่อนคนนี้ และเมื่อการกระทำด้วยความสนิท และคิดว่าเพื่อนสนิทที่รู้จักกันคงไม่โกรธหรือมีวิธีจัดการกับเพื่อนได้ ทำให้น้องพุดไม่รู้สึกผิดที่จะกระทำ และคิดถึงความรู้สึกของตนเองมาก่อน เพราะอยากสนุก อยากให้มีเรื่องขำขันเกิดขึ้น จึงใช้วิธีการล้อเลียนให้เพื่อนดูไม่ดี

ประสบการณ์การเคยตัดต่อรูปทางเพศ

ประสบการณ์นี้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ไม่ห่างกันกับประสบการณ์การเหยียดเพศ โดยผู้ถูกกระทำเป็นบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของน้องพุด โดยเรื่องนี้เริ่มต้นจาก น้องพุดใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในตอนเช้าและเห็นกระแสความนิยมในการใช้แพลตฟอร์มใหม่สำหรับการแต่งรูปภาพอย่างง่าย เพียงใช้แอปพลิเคชันและกดคำสั่งให้แต่งรูป ผู้ใช้งานก็สามารถปรับแต่งรูปให้เข้ากับความต้องการของตนเอง โดยกระแสนี้ได้รับความนิยมในหมู่ของผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในการนำเสนอรูปลงบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์และสามารถเรียกยอดกระแสของผู้ใช้งานคนอื่นๆ ให้เข้ามาใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้

“แรกๆ เลยก็คือ มันมีอ่า กระแสมาจาก ทางโซเชียลทางออนไลน์อยู่แล้ว คือ แอ็บนี้มันจะมากับกระแสในช่วงช่วงระยะเวลาหนึ่งครับ คือมันมาทางทางเฟซบุ๊กครับมันเป็น แอ็บอ่า แอ็บเฟส อะไรสักอย่างเนี่ยละครับ ชื่อมัน คือเมื่อเรากดเข้าไปอย่างนี้จะครับ อ่าโหลดมาแล้วก็เอารูปเข้าไปแล้วมันก็จะประมวลว่าเราอยากให้รูปที่ออกมามันเป็นผมสั้น มีหนวด มีผิวแบบไหนอะไรแบบนี้ละครับ ไซ้ ก็เลยหยิบกระแสนั้นอะครับเอามาเล่นกับเพื่อน”

หลังจากนั้นน้องพุดได้เล่าถึงกระบวนการและขั้นตอนซึ่งนำไปสู่การตกแต่งรูปภาพคือ การเลือกภาพ น้องพุดตัดสินใจใช้รูปภาพของเพื่อนสนิทคนหนึ่ง ซึ่งการเข้าถึงรูปภาพนั้นสามารถทำได้โดยง่าย เนื่องจากสถานะบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องพุดและเพื่อนเป็นเพื่อนกัน จึงทำให้ระบบยอมให้น้องพุดสามารถเข้าถึงรูปภาพของเพื่อนได้อย่างง่ายดาย จากนั้นน้องพุดจึงเริ่มตกแต่งและปรับภาพ จนน้องพุดมองดูแล้วก็รู้สึกว่ามันตลกขำขันจึงรู้สึกว่าจะคงเพียงพอที่จะสร้างกระแสด้วยภาพภาพนี้

“โดยการที่เอารูปเพื่อนตอนที่มันไปบวช มันบวช ก็คือโกนผมเลย พอนี้มันเป็นเกย์ รูปร่างอ้วนๆ ครับ แล้วก็เลยเอาตอนนั้น เอาตอนที่มันโกนผมโกนคิ้ว อะครับ เราก็เอาเข้าไปเอารูปเข้าไปใน แอ็บแล้วก็ใส่ให้มันผมยาวโดยที่ไม่ได้บอกมันก่อนด้วยความที่สนิท

กัน เอมามาโพสต์โพสท์ที่ เฟสบุ๊ค แล้วก็แท็กมัน แล้วก็โพสท์ประมาณว่า อ่า ผู้หญิงผมยาวมีหนวด แต่ไร้คิ้วสนใจทักแชทได้นะครับ อะไรประมาณนี้ครับ”

เจตนาและความตั้งใจของน้องพุดในตอนนั้นเพียงแค่อยากสร้างสีสันให้เพื่อนเกิดความรู้สึกตลกกับรูปภาพที่น้องพุดได้ตกแต่งให้ แต่เมื่อนำเสนอไปแล้ว และเพื่อนเจ้าของภาพได้เข้ามาเห็นกลับรู้สึกไม่พอใจ ซึ่งน้องพุดรับรู้ได้จากการแสดงความคิดเห็นตอบกลับใต้รูปภาพนั้น เมื่อน้องพุดรู้ว่าเพื่อนไม่พอใจจึงได้กล่าวขอโทษและค่อยๆ เริ่มง้อให้เพื่อนหายโกรธและกลับมาคุยกันเหมือนเดิม

“ตอนที่ผมโพสท์แล้วก็มันเหมือนมาเห็นตอนเย็นๆ มันก็ทักแชทมาว่า ทำไมถึงโพสท์รูปนี้ทำไมไม่ขออนุญาตก่อนอะไรประมาณนี้ครับ แล้วมันก็ไปเมนต์แล้วก็กดความรู้สึก มันก็ผ่านฟีดเฟซมา ก็เลยเออก็เลยนึก นึกอยากจะแกล้งเพื่อนที่แรกก็ช้าๆ ความรู้สึก (หัวเราะ) แต่หลังๆ ก็ไม่ช้าเพื่อนไม่ช้าด้วยครับ...คนนี้นั้นคิดว่ามันเป็นคนที่สนิทที่สุดครับ ตอนนั้นใช้ใช้ครับก็เลยเลือกคนนี้ เป็นคนที่สนิทใจที่สุดคิดว่ามันคงมันไม่อะไรหรอกมั้งอะไรประมาณนี้ฮะ”

โครงสร้างประสบการณ์การเคยตัดต่อรูปภาพทางเพศของผู้อื่น

จากประสบการณ์การตัดต่อรูปภาพทางเพศของน้องพุด พบลักษณะความสัมพันธ์ของแพลตฟอร์มซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะการคุกคาม ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับการเลือกเหยื่อ โดยน้องพุดจะเลือกเหยื่อที่ตนเองสามารถเข้าถึงข้อมูลรูปภาพของผู้ถูกคุกคามได้ และยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึกปลอดภัย เพราะเป็นการกระทำกับเพื่อนสนิทของตนซึ่งรู้จักและผ่านการมีประสบการณ์ร่วมกันมาเป็นเวลานาน จึงทำให้รู้ว่าเวลาเพื่อนโกรธจะมีวิธีอย่างไร ซึ่งความคิดของน้องพุดในลักษณะดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความรู้สึกต่อผู้ถูกคุกคามในลักษณะของการถูกมองให้เป็นวัตถุ ไร้การตอบโต้ ซึ่งน้องพุดเองจะทำอะไรกับเพื่อนคนนี้ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนคนอื่น น้องพุดกลับรู้สึกว่าตนเองไม่ทำ เพราะไม่สนิทกัน

“คนนี้นั้นคิดว่ามันเป็นคนที่สนิทที่สุดครับ ตอนนั้นก็เลยเลือกคนนี้ เป็นคนที่สนิทใจที่สุดคิดว่ามันคงมันไม่อะไรหรอกมั้งอะไรประมาณนี้ฮะ...เพราะเรียนห้องเดียวกัน หอที่ใกล้กัน เวลาไปไหนมาไหนไปเล่นวอลเลย์อะไรแบบนี้ครับก็จะไปด้วยกันมันก็เลยสนิทมากกว่าเพื่อนคนอื่น”

นอกจากนั้นคุณลักษณะของแพลตฟอร์มยังช่วยน้องพุดในการเข้าถึงข้อมูลของเพื่อนสนิท ทำให้การเลือกเหยื่อยังมีความสะดวกและง่ายที่จะกระทำ เนื่องจากจากความสนิทที่ได้รับเป็นช่องทางในการให้อनुญาตบุคคลที่มีสถานะเป็นเพื่อนที่มีความสนิทสามารถเข้าถึงข้อมูลรูปภาพของผู้ถูกคุกคามได้ ซึ่งเป็นลักษณะของแพลตฟอร์ม น้องพุดจึงสามารถเข้าไปเลือกข้อมูลรูปภาพของเพื่อนเพื่อนำมาใช้ตกแต่งได้อย่างเต็มที่

“เฟสบุ๊คยังเป็นสาธารณะอยู่ การที่เราจะเอารูปคนที่เราเป็นเพื่อนสนิทหรืออะไรอย่างนี้มันก็เอามาถ่ายเพราะว่าเราเลือกเปิดเป็นสาธารณะ ทุกคนมีสิทธิ์เอาไป... พวกก็เลยเข้าไปเอารูปในเฟซของเขาอีกทีนึงครับ”

เมื่อน้องพุดมีข้อมูลรูปภาพของผู้ถูกคุกคามเรียบร้อยแล้ว ลักษณะต่อไปคือการรับรู้ถึงความสัมพันธ์และการมีทักษะในการแต่งภาพ ซึ่งเป็นความสามารถส่วนบุคคล เนื่องจากการแต่งภาพน้องพุดต้องไปเอาข้อมูลและนำมาเข้าสู่กระบวนการตกแต่งรูปภาพ เนื่องจากการนำเสนอภาพปกตินั้นมันไม่เกิดความสนุก แต่การได้แต่งในรูปภาพที่แปลกตาจะทำให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ซึ่งในขณะที่ตกแต่งภาพน้องพุดก็ยังสนุกสนาน

“เลือกไม่มีคิ้วครับ เอาไม่มีคิ้วแต่มีหนวด เพิ่มหนวดเข้าไปอย่างนี้ครับ มันจะมีเป็นหนวดผู้ชาย หนวดผู้หญิง โหมดของผู้ชาย ผู้หญิง โหมดคนแก่วัยรุ่นอะไรแบบนี้ครับ เราก็เลือกโหมดผู้หญิง แล้วก็ใส่ผมให้เขา แล้วก็ปิดแก้มบ้าง แล้วก็ใส่บิกอาย แล้วก็ไม่มีเอาคิ้ว ก็คือคิ้วไลน์ แล้วก็เพิ่มหนวดปากแดงใส่ชุด ชุดเสื้อยืดธรรมดาครับ แล้วก็กดเซฟ แล้วก็ไปโพสต์ที่ ที่หน้าเฟซพุดแล้วก็โพสต์แคปชั่นนั้นอะครับแล้วก็แท็กเขาไป...ก็แต่งไปเข้าไป (เสียงหัวเราะ)”

นอกจากนั้นลักษณะสำคัญที่พบต่อคือกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับลักษณะของการคุกคาม เนื่องจากการตัดแต่งรูปภาพเป็นการกระทำที่แสวงหาความสนุก ทำไปเพื่อความตลกขบขัน โดยไม่รับรู้ถึงความรู้สึกผิด จึงไม่รู้สึกเห็นใจ หรือสงสารผู้ถูกคุกคาม และการนำเสนอต่อกลุ่มเพื่อนกลับให้ความรู้สึกภาคภูมิใจที่เห็นเพื่อนดูรูปภาพและแสดงตอบกลับมาในลักษณะของความชอบใจ

“มีเพื่อนเข้ามาพิมพ์ เข้ามาพิมพ์แบบเธอช่างคิดนะ โอ๊ยทำไมตลกจัง ทำไมคิดได้อะไรแบบนี้ครับ แล้วก็จะมีเพื่อนแบบพวกกลุ่มเดียวกันที่สนิทสนม มันก็จะมาเออช่วยมึงลงอะไรแบบนี้ครับก็จะมาพิมพ์แบบหยอกล้อ...แต่ไม่มีกลุ่มที่แบบว่าทำไมถึงทำเขาอะไรแบบนี้ไม่มีกลุ่มดราม่าครับมีแต่กลุ่มที่แบบตลกๆ ขำๆ”

จากโครงสร้างประสบการณ์การตัดต่อรูปทางเพศผู้อื่นของน้องพุด ทำให้เห็นลักษณะที่สำคัญ คือช่วงเวลาในการรู้จักและสื่อสารร่วมกันเป็นลักษณะที่สร้างให้เกิดความรู้สึกสนิท ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ทำให้เกิดความปลอดภัยในการกระทำการ การเข้าถึงรูปภาพและข้อมูลของผู้ถูกคุกคาม และลักษณะของแพลตฟอร์มที่เอื้อให้เกิดการคุกคามทางเพศ

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3 น้องอัญชัญ

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องอัญชัญ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่น้องอัญชัญกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย ไปจนถึงช่วงปริญญาตรี ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่น้องมะลิเคยกระทำในอดีตในบทบาทการเคยเป็นผู้คุมคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งประสบการณ์ที่ยังชัดเจนในความทรงจำของน้องอัณัฐฎ ประกอบด้วย 3 ประสบการณ์ คือ ประสบการณ์เคยเหยียดเพศ ประสบการณ์เคยเปิดวาร์ปเรื่องทางเพศ และประสบการณ์เคยกระจายข่าวลือเรื่องเพศของผู้อื่น ซึ่งทั้ง 3 ประสบการณ์มีรายละเอียดดังนี้

ประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

ประสบการณ์การเหยียดเพศเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของน้องอัณัฐฎ เกิดในช่วงที่น้องอัณัฐฎ ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นปกติอย่างเช่นทุกวันที่ผ่านมา แต่ในครั้งนี่การเข้าใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องอัณัฐฎ กลับสร้างประสบการณ์ใหม่หลังจากการเห็นสถานะของเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเพื่อนกับน้องอัณัฐฎ ในเฟซบุ๊ก โดยที่ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองที่ผ่านมาเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ดี เนื่องจากเพื่อนคนดังกล่าวเคยเข้ามาแสดงความคิดเห็นและมีพฤติกรรมบางอย่างที่ทำให้น้องอัณัฐฎ รู้สึกไม่ดีกับเพื่อนคนนั้น จนบรรยายออกมาจากประสบการณ์ว่า

“เกี่ยวกับทะเลาะกับเพื่อนกลุ่มหนึ่งทะเลาะกันนั้นแหละดูสิเขาลบเพื่อนเราอะไรนี่ทำไมต้องมาลบเพื่อนเราด้วยงมมากอันนี้ก็เป็นแบบพี่ทำไมอะเออเป็นอะไรทำไมไม่คุยกันเขาก็ชอบแบบพูดแะเราเราก็แะคืนอะไรอย่างนี้ ตอนนี่ก็คือไม่คุยกันเลย ไม่เล่นด้วยกันก็คือแบบเห็นกันก็แบบไม่ไม่เท่าไรไรใช้ก็คือแบบไม่ได้ติดต่อกันเลย...เพื่อนในกลุ่มเราก็จะเรียกว่านสองหัวเพราะว่าเขาจะไปเข้ากลุ่มนั้นนี่นี่”

จากคำบอกเล่าที่สะท้อนถึงสัมพันธภาพระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำที่มีลักษณะความสัมพันธ์ขัดแย้งกันจากเหตุการณ์ในอดีต จนวันหนึ่งน้องอัณัฐฎ เข้าไปเห็นโพสต์ของเพื่อนคนนี้ จึงได้ทำการบันทึกโพสต์และนำไปเผยแพร่ในกลุ่มเพื่อนสนิทของน้องอัณัฐฎ ซึ่งเพื่อนในกลุ่มต่างไม่ชอบบุคคลที่ถูกแคปภาพมาเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงแสดงความคิดเห็นกันในกลุ่มอย่างเต็มที่

เหตุการณ์นี้แม้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาไม่นานนักในอดีตแต่น้องอัณัฐฎ ยังจดจำและสามารถเล่าถ่ายทอดรายละเอียดให้กับผู้วิจัยได้เข้าใจกระบวนการกระทำ ความคิด ความรู้สึก และสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อนที่เข้ามา มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของน้องอัณัฐฎ

โครงสร้างประสบการณ์การเคยเหยียดเพศผู้อื่น

จากประสบการณ์เคยเหยียดเพศผู้อื่นของน้องอัณัฐ ผู้วิจัยพบคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์ โดยเกี่ยวข้องกับลักษณะของการคุกคามทางเพศที่จะกระทำเฉพาะบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ในลักษณะของความรู้สึกว่าเป็นเพื่อนกันมาก่อน แต่เมื่ออยู่ด้วยกันแล้วกลับมีเหตุการณ์ที่ทำให้ทะเลาะและผิดใจกัน ในชีวิตจริงการเป็นเพื่อนกันนั้นได้ยุติลงแล้ว แต่สำหรับสื่อสังคมออนไลน์ ยังคงมีสถานะเป็นเพื่อนกันอยู่

“เกี่ยวกับทะเลาะกับเพื่อนกลุ่มหนึ่งทะเลาะกันนั้นแหละดูสิเขาลบเพื่อนเราอะไรเนี่ยทำไมต้องมาลบเพื่อนเราด้วยงมมากอันนี้ก็แบบพิวทำไมอะเออเป็นอะไรทำไมไม่คุยกันเขาก็ชอบแบบพูดแซะเราเราก็แะคืนอะไรอย่างนี้...มันเป็นความขัดแย้ง... ตอนนี้ก็คือไม่คุยกันเลย ไม่เล่นด้วยกันก็คือแบบเห็นกันก็แบบไม่ทำอะไรใช้ก็คือแบบไม่ได้ติดต่อกันเลย”

นอกจากนั้นคุณลักษณะที่สำคัญยังพบคุณลักษณะเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยกลุ่มเพื่อนที่น้องอัณัฐส่งข้อมูลของผู้คุกคาม รูปภาพไปให้ นั้นเป็นกลุ่มที่มีเฉพาะเพื่อนที่สนิท ซึ่งไม่ใช่กลุ่มไหนบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“เพื่อนในมหาลัยก็คือ มันจะมีกลุ่มห้องของเรา แล้วเราก็จะมีเพื่อนที่สนิทเพื่อนที่ในห้อง เราก็จะตั้งเป็นกลุ่มเดียวกัน อะไรอย่างเนี่ย ซึ่งเราก็มีความรู้สึกว่า เออ มึง เนี่ย มึงคุยกับน้องคนนี้หรือ มึงอย่ามาโกหกนะ กูจับได้หมดแล้ว เราก็เป็นพิวเหมือนแซวเพื่อน อะไรอย่างงี้”

ลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างน้องอัณัฐกับผู้ถูกคุกคาม เป็นลักษณะของคนที่เคยสนิทกันก่อนหน้า แต่กลับมีเหตุการณ์ที่เข้ามาทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี เกิดการทะเลาะกัน แต่ลักษณะของการเหยียดเพศนี้ก็กลับไม่ได้ทำเพราะความโกรธ แต่เป็นการอยากล้อเพื่อความสนุก โดยใช้วิธีการล้อเลียน ให้ผู้ถูกกระทำถูกมองเป็นคนที่ไม่ดี

“อย่างล่าสุดก็คือเหมือนไป แฮปปี้เบิร์ดเดย์เพื่อนในเฟสแล้วแบบ ใจเพื่อนรักโน่นเนี่ยมันก็เพื่อนรัก ก็เลยแคบมาว่าสรุปอยู่กลุ่มไหนกันแน่ เห็นมีเพื่อนรักกันหลายคนเลยก็เป็นการแซวซำๆ ในกลุ่มเหมือนตีสองหน้า สำหรับผมแล้วก็ได้ไม่ได้อะไรหรอก แต่ว่าซำๆ แซวเล่นกับเพื่อนแต่เพื่อนอาจจะอะไรสักอย่างผมก็ไม่รู้กับเพื่อน”

จากประสบการณ์ของการเคยเหยียดเพศของน้องอัณัฐนั้น แสดงถึงสถานการณ์การเหยียดเพศที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มลับส่วนตัว ซึ่งเป็นกลุ่มของเพื่อนสนิท สื่อสารกันอย่างส่วนตัวโดยที่บุคคลภายนอกไม่สามารถเข้าถึงได้ และความคิดในการเลือกเหยียด โดยผู้ถูกคุกคามทางเพศที่ถูกเลือกนั้นเป็นบุคคลซึ่งมีความสนิทสนมกับน้องอัณัฐมาก่อน แต่ด้วยลักษณะ

บางอย่างจึงทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกัน จึงเป็นความเกี่ยวข้องทางด้านอารมณ์ในทางลบ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เป็นการสนทนาส่วนตัว และความไม่ชอบเหยื่อเป็นจุดเริ่มต้น จึงทำให้การกระทำโดยใช้อารมณ์มาก่อนเหตุผล โดยไม่รู้สึกลงถึงการคิดยับยั้ง หรือรู้สึกผิดต่อการกระทำ โดยเป้าหมายทำเพื่อการล้อเลียน เพื่อความสนุกขำขันกันภายในสมาชิกกลุ่ม โดยกระทำในลักษณะการใช้การสื่อสารพูดล้อเลียน หรือพูดให้เพื่อนดูไม่ดี

ประสบการณ์เคยเปิดวาร์ปเรื่องทางเพศ

ประสบการณ์เปิดวาร์ปเรื่องทางเพศเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับน้องอัญชัญ และเป็นเรื่องที่น่าอัญชัญรู้สึกแปลกกับผลของการกระทำที่ได้รับ โดยปกติน้องอัญชัญจะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยติดตามข่าวสาร ความบันเทิงต่างๆ ผ่านทางกลุ่มแฟนเพจบนเฟซบุ๊ก แต่สำหรับประสบการณ์นี้ทำให้ความรู้สึกในการเข้าไปในกลุ่มแฟนเพจของน้องอัญชัญเปลี่ยนไป โดยกลุ่มที่น้องอัญชัญเป็นสมาชิกอยู่นั้นเป็นการรวมกลุ่มกันของคนที่มีความรัก ความชอบในเรื่องความบันเทิง แฟชั่น ดารา และการประภวนางงาม ซึ่งหลายครั้งน้องอัญชัญเห็นว่าการสื่อสาร หรือเนื้อหาซึ่งถูกนำเสนออยู่ในกลุ่มมีลักษณะเป็นการดูหมิ่น แชว หรือเป็นลักษณะเชิงการคุกคามทางเพศ โดยน้องอัญชัญสะท้อนผ่านความรู้สึกทราบว่าคุ่นั่นขึ้นกับสิ่งเหล่านี้เพราะเห็นมาบ่อยจนรู้สึกว่ามันเป็นเรื่องปกติ

“กลุ่มจ๊อกจ๊อก แบบเป็นกลุ่มที่เขาก็จะเอารูปแบบโปรไฟล์ เช่น รูปนักรัตน์ รูปหญิงลึรูปต่างๆ ที่มันตลกแล้วก็ใส่ชื่อแบบชื่อแปลกๆ ชื่อตลกๆ ซึ่งเราสามารถที่จะคอมเมนต์ อะไรก็ได้ ก็ไม่มีใครรู้ว่าเราคือใคร อย่างเช่น IG เนี่ยพวกที่เป็นแอดมินกลุ่มเราก็มองว่าค่ากันค่าดารานู่นนั่นนี่ก็มีช่วงนั้นไม่แปลกครับสำหรับผมนะเพราะไม่รู้สิเราเจอบ่อยหรือเปล่าใช้”

จากเรื่องเล่ามีประสบการณ์การรับรู้ที่น่าสนใจคือ การแสดงความคิดเห็นอะไรก็ได้โดยไม่มีใครรู้ว่าเราเป็นใคร ซึ่งความรู้สึกนี้อาจเป็นความรู้สึกที่สร้างให้เกิดพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นโดยไม่สนใจผู้อื่น และเมื่อน้องอัญชัญเข้าไปในแฟนเพจก็พบกับกระทู้คำถามจากสมาชิกท่านหนึ่ง ไม่สามารถระบุตัวตนได้เหมือนกันว่าเป็นไร เพียงแต่รู้ว่าสมาชิกผู้นั้นเขาสงสัยและต้องการความช่วยเหลือในเรื่องอะไร ปรากฏว่าในกระทู้เป็นการสอบถามเพื่อขอรับการยืนยันบุคคลซึ่งมีอยู่ในภาพว่าเป็นผู้ใด โดยมีรายละเอียดของกระทู้ดังนี้

“จะเป็นเหมือนว่าเหมือนคนเอารูปเหมือนเค้าเรียกว่าแอดเค่อมาลง ซึ่งแอดเค่อคนนั้นเป็นสาวประเภทสอง ชาย แล้วก็เหมือนเราแบบ เหมือนเราจำทวิตเค้าได้อะ ทุกคนก็แบบชอบแบบแฮ้ย ทวิตคนนี่คืออะไรหรอ ทวิตคนนี่คืออะไรหรอ”

จากประสบการณ์ของน้องอัญชัญได้เห็นกระทู้คำถามจากสมาชิกผู้ร่วมแฟนเพจ ที่ถามถึงประเด็นความอยากรู้ว่าบุคคลที่ถูกนำเสนอในภาพเป็นผู้ใด

ซึ่งแอดเค่อเป็นศัพท์บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่แทนความหมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ผลิตสื่อเกี่ยวกับเรื่องทางเพศเผยแพร่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยน้องอัษฎัญเองก็ได้เข้าไปพิจารณารูปภาพนั้น พร้อมกับค้นข้อมูลที่ตนเองพอจะทราบ จนพบว่าตนเองรู้ว่าบุคคลในภาพนั้นเป็นใคร ซึ่งในกระทุ้นั้นก็ยังไม่มีความชุกผู้ใดเข้ามาตอบข้อสงสัยนี้ จนน้องอัษฎัญได้เข้าไปดำเนินการ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“ในทวิตเตอร์เนี่ย คือ ส่วนมากเลยก็จะเป็นพวกแอดค์ทวิตที่เค้าเป็นแอดเค่อ ที่เค้าเอาลงคลิปอะไรแบบนี้ มันก็จะมี เหมือนเค้าก็จะเล่นแล้วเค้าก็จะรีทวิตมาอะไรอย่างงี้ ซึ่งแบบคนที่เราติดตามเค้า ก็เหมือนแบบรีทวิตเค้ามา เราก็แบบเหมือนคั่นหน้าเค้าอะไรอย่างงี้ ก็พอมีคนแบบเอารูปเค้าไปลงในกลุ่มแล้วผมก็จำได้ อ้อคนนี้นี่นา ละก็เลยไปคอมเมนต์ละก็มีคนมาคอมเมนต์ว่าเออใช่จริงๆ ด้วย แบบต่อเราก็มีเยอะ...เราอยากบอกคอมเมนต์คนที่เค้าไม่รู้ว่าคุณชื่อแอดค์ทวิตนี้ไม่รู้ชื่อแอดค์ทวิตอะไร เราแค่บอกว่าแอดค์ทวิตนี้หรอว่าจะชื่อ ชื่อนี้ ชื่อนี้ นะทุกคนก็แบบเออใช่จริงด้วย”

ซึ่งการเปิดวาร์ปบอกรายละเอียดชื่อคอมเมนต์ของน้องอัษฎัญนั้น สร้างความไม่พอใจจนทำให้เจ้าของบัญชีซึ่งถูกเปิดเผยเข้ามาแสดงความคิดเห็นในเชิงตำหนิ น้องอัษฎัญ ซึ่งเป็นผู้เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของเขาโดยไม่ได้รับอนุญาต สร้างความประหลาดใจให้กับน้องอัษฎัญเป็นอย่างมาก จนน้องอัษฎัญต้องบันทึกภาพคอมเมนต์นั้นแล้วส่งไปให้เพื่อนในกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งเพื่อนก็ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ผมก็รู้สึกตกใจ เพราะว่าเจ้าของแอดค์มาเม้นเองเลย ซ้าย ก็รู้สึกตกใจในระดับหนึ่งละก็ไม่คิดอะไร...ซึ่งเวลาก็น่าจะผ่านไปสัก 5 นาทีได้เค้าก็เลยเข้ามาตอบ ก็เลยแคบไปให้เพื่อนดูว่า เอ้ยมึงดูซิแบบเลือกที่จะทำอันนี้แล้วมาตอบให้ตัวเองดูดีทำไม่ เพื่อนก็บอกว่า มันก็เป็นความจริงของตัวเองแล้วทำไมต้องแบบวินหรือว่าอะไรต่างๆ ซึ่งอัษฎัญก็มองว่าเออมันก็ซายในเมื่อเธอเลือกที่จะทำอะไรอย่างงี้แล้วอ่า ในเมื่อทุกคนรู้ความจริงแล้วเนี่ย เธอจะโมโหทำไม”

ภายหลังจากนั้นน้องอัษฎัญก็เลือกที่จะไม่สนใจบุคคลนั้น โดยแสดงความคิดเห็นเพียงว่า หากพิจารณาถึงการกระทำที่น้องอัษฎัญได้ทำไป มันย่อมสร้างผลกระทบในทางบวกให้กับบุคคลที่ถูกกล่าวถึง เนื่องจากการโพสต์ในประเด็นที่มีคนให้ความสนใจ ยอดผู้เข้าดูก็สูงขึ้น เสมือนเป็นการโฆษณาเพิ่มผู้ติดตามให้กับผู้ที่ถูกกล่าวถึง

“ก็คุณมาทำเป็นแอดเค่อแล้วเนี่ยะมันก็ไม่แปลกแล้วหรือเปล่าที่คนจะเอาชื่อแอดเค่อคุณมาแชร์ต่ออะไรอย่างงี้ แล้วเค้าก็ลบคอมเมนต์เค้าไปเลย ซึ่งเรามองว่าเราไม่ผิดแต่ที่เราอาจจะผิดในสายตาเค้า ในเมื่อแบบเหมือนแค่คนรู้จักเค้ามากขึ้น”

จากประสบการณ์ครั้งนั้นแม้จะเป็นประสบการณ์ที่น้องอัษฎัญญ์ก็ตกใจโดยไม่คิดว่าผู้ที่ถูกกล่าวถึงจะเข้ามาตอบกลับการแสดงความคิดเห็นของน้องอัษฎัญญ์ ซึ่งประสบการณ์นี้ทำให้เห็นมุมมองแนวความคิด และการสนับสนุนจากกลุ่ม ซึ่งเป็นมุมมองที่ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจกระบวนการ และรูปแบบการคุกคามทางเพศในลักษณะการเปิดวาร์ปเรื่องทางเพศมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างประสบการณ์เปิดวาร์ปเรื่องเพศ

จากประสบการณ์การเปิดวาร์ปเรื่องเพศของน้องอัษฎัญญ์ พบคุณลักษณะที่สำคัญในลักษณะของการคุกคามทางเพศ คือสถานการณ์การเลือกกระทำการเปิดวาร์ปเรื่องทางเพศของผู้อื่น โดยเป็นการกระทำที่น้องอัษฎัญญ์รู้สึกถึงความปลอดภัยในการแจ้งบอกข่าว หรือให้ข้อมูลการติดต่อของผู้อื่นไป เนื่องจากการสื่อสารนั้นผู้อื่นไม่ทราบว่าเป็นใคร เมื่อไม่ทราบตัวตนที่แท้จริงของผู้กระทำจึงเป็นคุณลักษณะที่น้องอัษฎัญญ์เลือกเปิดวาร์ปให้ข้อมูลของผู้อื่น

“คือเราใน แอคเค้าท์ที่เป็น แอคมิด ก็เหมือนแบบคนนี้มาที่นี้ นะเซ็คอินแต่ทุกคนก็จะมีคนเม้นมาบ้างว่าอยู่ตรงไหนแต่เราก็ไม่ได้ตอบเขา คือเขาเอาแบบเอามันเอาสร้างกระแสแบบให้คนอยากรู้ว่าเราคือใครแบบนี้แต่เราก็แบบใหม่ไม่ได้แสดงตัวตนขนาดนั้น”

ซึ่งยังเกี่ยวข้องกับการรับรู้ถึงความปลอดภัย เพราะในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นอะไรก็ได้โดยไม่มีใครรู้

“กลุ่มจ๊อกจ๊อกแบบนี้เขาก็มีกลุ่มเขาก็จะเอารูปที่จะมีแบบไปรไฟล์เช่นรูปหน้ารูป รูปหญิงลึรูปต่างๆ ที่มันตลกแล้วก็ใส่ชื่อแบบชื่อแปลกๆ ชื่อตลกๆ ซึ่งเราสามารถที่จะ คอมเมนต์ อะไรก็ได้ ก็ไม่มีใครรู้ว่าเราคือใคร”

คุณลักษณะของแพลตฟอร์มที่เป็นกลุ่มที่รวมเอาบุคคลที่มีลักษณะความชอบที่เหมือนกัน เช่น มีความชอบด้านการเหยียดผู้อื่นอยู่เป็นปกติ เมื่อมีเรื่องทางเพศ หรือการพูดถึงเรื่องของผู้อื่นทางเพศจึงเป็นการกระทำที่ไม่ผิด ซึ่งก็ทำให้น้องอัษฎัญญ์ไม่รู้สึกผิดต่อการกระทำดังกล่าว และมองว่าคนที่ถูกเปิดวาร์ปเป็นบุคคลสาธารณะที่ทุกคนมีสิทธิ์พูดถึง

“กลุ่มจ๊อกจ๊อกแบบนี้เขาก็มีกลุ่มเขาก็จะเอารูปที่จะมีแบบไปรไฟล์เช่นรูปหน้ารูป รูปหญิงลึรูปต่างๆ ที่มันตลกแล้วก็ใส่ชื่อแบบชื่อแปลกๆ ชื่อตลกๆ...พวกที่เป็นแอดมินกลุ่มเราก็ไปด่ากันด่าดาราหุ่นนั่นนี่ก็มีช่วงนั้นไม่แปลกครับสำหรับผมนะเพราะไม่รู้สิเราเจอบ่อย”

นอกจากนั้นยังมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง โดยเป็นความรู้สึกถึงตนเองในมุมมองความภาคภูมิใจที่ตนเองรู้ข้อมูลของผู้ถูกคุกคามในขณะที่ผู้อื่นกลับไม่รู้

“เรารู้สึกแค่ที่เราอยากบอกคอมเม้นท์ที่เค้าไม่รู้ว่ามีชื่อแอดเค้าที่นี้ไม่รู้ชื่อแอดเค้าทำอะไร เราแค่บอกว่าแอดเค้าที่นี้หรือน่าจะชื่อ ชื่อ... นะ ทุกคนก็แบบเออช่ายจริงด้วย”

โครงสร้างประสบการณ์การเปิดวาร์ปเรื่องเพศของผู้อื่นแสดงถึงสถานการณ์ความรู้สึกถึงความปลอดภัยซึ่งน้องอัญชัญรับรู้ก่อนการให้ข้อมูลการติดต่อส่วนตัวของผู้อื่น โดยที่คนอื่นไม่รู้ว่าน้องอัญชัญเป็นใคร การเลือกเหยื่อนั้นก็เลือกเฉพาะบุคคลที่น้องอัญชัญต้องมีข้อมูลเรื่องทางเพศของบุคคลผู้นั้นอยู่ก่อนแล้ว โดยการเปิดวาร์ปให้ข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับเพศของผู้อื่นนั้นให้ความรู้สึกถึงความภูมิใจที่น้องตะวันเป็นผู้รู้ข้อมูลของผู้นั้น โดยที่คนอื่นยังไม่รู้ ด้วยการใช้ความคิดลักษณะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางทำให้น้องอัญชัญมองว่าการกระทำของตนเองเป็นการให้ข้อมูลเพื่อช่วยให้คนที่ไม่รู้ได้คลายความสงสัย ดังนั้นจึงทำให้น้องอัญชัญรู้สึกว่าการกระทำของตนสร้างประโยชน์แก่ผู้อื่น และไม่รู้สึกว่าตนเองนั้นกระทำอะไรที่ผิดพลาดไป และไม่ได้คิดถึงผลกระทบ หรือความรู้สึกของผู้ถูกกระทำ

ประสบการณ์เคยกระจายข่าวลือเรื่องเพศ

ประสบการณ์นี้เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นกับน้องอัญชัญในอดีต ซึ่งเป็นการกระทำในรูปแบบการส่งข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องทางเพศของบุคคลหนึ่งไปให้บุคคลผู้อื่นรับทราบต่อ โดยไม่ได้รับอนุญาต ประสบการณ์นี้เริ่มขึ้นในช่วงที่น้องอัญชัญกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัย เป็นเรื่อง que เริ่มจากความบังเอิญจากการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ บนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ทวิตเตอร์ โดยน้องอัญชัญได้เข้าไปสะดุดตาที่รูปภาพหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพนิ่งซึ่งเป็นรูปบุคคลกำลังมีความสัมพันธ์ทางเพศ

“เหมือนว่า มันก็เล่นผมก็เล่นตลอดอย่างที่ผมบอก ผมก็เล่นตลอดอย่างงี้ก็คือแบบถ้าไม่เล่นจริงๆ คือตอนนอน ถ้าไม่ได้จับจริงๆ 4 5 ชั่วโมงก็ตอนนอน...แล้วผมเห็นคนนี้เขาโพสรูปซึ่งปกติมันๆที่แบบเดีอนึงลงรูปหนึ่งครั้งอะไรอย่างงี้ แล้วเค้าก็แบบสักหนึ่งวันลบ 45 นาทีลบอะไรอย่างงี้ เราเลื่อนไปเจอพอดี เราก็แคปให้เพื่อนดูอะไรอย่างงี้”

เมื่อพิจารณามองไปที่บุคคลในรูปน้องตะวันรู้สึกเหมือนจะเป็นคนที่รู้จักกันมาก่อน คล้ายกับเป็นคน que รู้จักต่างมหาวิทยาลัย ด้วยความอยากได้รับข้อมูลยืนยันน้องอัญชัญเลยตัดสินใจบันทึกภาพนั้น และส่งไปให้กับเพื่อนที่รู้จักซึ่งอยู่สถาบันเดียวกับบุคคลใน

ภาพ โดยอยากให้เห็นช่วยยืนยันว่ารูปที่ส่งไปนั้นใช่คนเดียวกับนักศึกษาผู้ที่กำลังมีชื่อเสียงโด่งดังที่มหาวิทยาลัยนั้นหรือไม่

“รูปใบ้เลยสำหรับคนที่เรารู้จัก ที่เขาเป็นเหมือนกับเหมือนที่ อยู่มหาลัยเพื่อนเลยเข้าอยู่คณะมึงเนี่ยก็เลยแคบไป เขาทำนู่นนี่กับแฟนนะ เขามีเซ็กส์กับแฟน หรืออะไรเงี้ยซึ่งแบบเขาก็เป็นแบบเล่น ทวิตเตอร์ ก็เป็นพีวส์แบบ แอคเค่อ เนี่ยเขาก็ไม่ได้ปิดหน้า ปิดตาเขาก็ลงอ้อยโน่นนั่นนี่ เราก็ก็นเห็นเพราะว่าบางทีถึงจะไม่ใช้ทวิตที่เราไปดูคลิปแต่ที่เราไป ติดตามเพื่อนเพื่อนก็เออถึงเขาพีดมาถูกใจมามันก็ขึ้นหน้าพีดเราอยู่ดีเราก็ก็นเห็น แล้วก็แบบไม่ค่อย จะเปิดทวิตที่สาธารณะเท่าไรถ้าเกิดไม่จะเป็นอย่างนี้เพราะว่าบางทีเราไม่ได้โฟกัสเขาถูกใจมา มันก็เด้งขึ้นมาเหมือนเดิมอะไรเนี่ยใช้ ปกติอัญชัญไม่ค่อยเอามาแคปลงให้เพื่อนดู แต่ว่าสำหรับ เพื่อนถ้าเจอรูปคนที่เรารู้จักที่มันแบบแปลกๆ หรือใครหน้าตาดีแล้วเค้ากล้า เราก็ก็นส่งให้กันแบบ เฮ้ยมึงดูนี่สิแล้วก็แคบไปให้เขาดูเพื่อนก็แบบตกใจ”

ประสบการณ์หลังจากนั้นน้องอัญชัญก็ได้รับการยืนยันว่าเป็น บุคคลเดียวกันกับคนที่น้องอัญชัญคิด ซึ่งสิ่งนั้นเองก็ทำให้น้องอัญชัญนำประเด็นเรื่องนี้ส่งไปบอก เพื่อนสนิทภายในกลุ่ม เพื่อบอกเล่าเรื่องราว และข้อมูลการยืนยันจากเพื่อนต่างมหาลัย จนสร้างความประหลาดใจและคำพูดเชิงแซวจากสมาชิกในกลุ่ม

โครงสร้างประสบการณ์การกระจายข่าวลือเรื่องเพศผู้อื่น

จากประสบการณ์การกระจายข่าวลือเรื่องทางเพศผู้อื่น ใน สถานการณ์ซึ่งน้องอัญชัญรู้สึกถึงความปลอดภัย ด้วยการเลือกสื่อสารข้อมูลกับบุคคลที่มีความ สนิทสนม โดยเป็นการแซทส่งข้อมูลกันในกลุ่ม หรือในกลุ่มข้อความส่วนตัว ด้วยสาเหตุมาจาก ความต้องการตอบสนองความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเพื่อนเพื่อนำไปส่งต่อ กระจายต่อไปให้กับผู้อื่น

“ก็เหมือนไปเจอเพื่อนที่อยู่ต่างมหาลัยแต่ว่าคณะเดียวกันกับ เพื่อนในกลุ่มเรา แล้วผมก็แคบไปถามว่า มึง คนนี้ใช่คณะมึงมั๊ย แบบเค้าเหมือนว่าเป็นแอคเค่อ ทวิตอะไรอย่าง แล้วเค้าก็โพสรูปของเค้ากับแฟนเค้าอะไรอย่างเงี้ย...เพื่อต้องการแบบว่าเค้าเป็น อย่างเงี้ยจริงๆ เหรอเพราะเราต้องถามเพื่อนที่อยู่คณะเดียวกันกับเค้า”

นอกจากนั้นลักษณะประสบการณ์ที่สำคัญคือ ความสัมพันธ์กับ เพื่อน เนื่องจากการการส่งต่อข้อมูลน้องอัญชัญเลือกที่จะส่งต่อไปให้กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นบุคคลที่ สนิทสนม ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกเลือกแล้วว่าเมื่อส่งไปจะไม่ส่งผลกระทบต่อกลับมาให้กับน้องอัญชัญ ซึ่ง การกระทำนั้นมีความรู้สึกถึงความสนุก ประหลาดใจ

“แล้วผมก็แคบไปถามว่า มึง คนนี้ใช่คณะมึงมั๊ย ซึ่งแบบ เพื่อนเราก็ก็นแบบเอาใจดีมึง เพื่อนก็ตกใจแบบ เราก็ก็นตกใจเหมือนกัน แล้วเพื่อน แล้วเพื่อนก็แบบ ห้า

จริงหรือมึง เพื่อนก็ตกใจ เหมือนเป็นพิวแบบจุก อะไร เพื่อนก็แบบไม่ใช่จุกอะไรแบบนั้น เพื่อนก็จะพูดจุกๆ”

และลักษณะของการคุกคามที่ทำให้น้องอัญชัญรับรู้ถึงตนเองในลักษณะของการกระทำเพื่อสนองความอยากรู้ของตนเอง โดยกระทำไปโดยไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของผู้ถูกรกระทำ เนื่องมาจากตัวน้องอัญชัญเป็นคนที่มีใจรักผู้คุกคาม แต่ผู้คุกคามไม่ได้รู้สึก น้องอัญชัญจึงเป็นความรู้สึกปลอดภัย และรู้สึกว่ากระทำไม่ได้ไม่เป็นเรื่องผิด

“เพื่อต้องการแบบว่าเค้าเป็นอย่างจริงจังๆ เหมอเพราะเราต้องถามเพื่อนที่อยู่คนเดียวเหมือนกันเค้า ซึ่งเราก็ไม่ได้มีเจตนาร้ายอะไรอย่างนั้นว่าทำไมเค้ากล้าทำอะไรอย่างนั้น คือแบบเค้าก็หน้าตาดีเนอะ หน้าตาดีในระดับหนึ่งเลยแหละ”

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4 น้องชบา

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องชบา เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงสมัยที่น้องชบากำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกระทบกับจิตใจและความรู้สึก จนเกิดเป็นการรับรู้ที่ฝังลึกในความทรงจำที่น้องชบายากที่จะลืมเลือน โดยประสบการณ์ที่พูดถึงคือ ประสบการณ์เคยกระจายข่าวเรื่องเพศของผู้อื่น และ ประสบการณ์ติดตามสืบเรื่องเพศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประสบการณ์เคยการกระจายข่าวเรื่องเพศของผู้อื่น

ประสบการณ์กระจายข่าวเรื่องเพศของผู้อื่น เป็นประสบการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในอดีตของน้องชบา โดยมีที่มาจากประเด็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกรกระทำ โดยในประสบการณ์นี้ เป็นประสบการณ์ที่น้องชบาจำได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นเหตุการณ์โดยเกิดจากคนรักของน้องชบาไปมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นในช่วงที่น้องชบาไม่ได้อยู่ด้วยกันกับคนรัก โดยน้องชบาเข้าไปอ่านข้อความในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์หนึ่งซึ่งคนรักเคยเข้าสู่ระบบค้างเอาไว้ ทำให้น้องชบาสามารถเข้าถึงข้อมูลของคนรักได้โดยไม่ต้องขออนุญาต จากคำบอกเล่าของน้องชบาเห็นความผิดปกติของประวัติการสนทนาที่ไม่สมบูรณ์ เหมือนถูกลบออกไปจากระบบในบางประโยค ซึ่งทำให้น้องชบาทราบโดยทันทีว่าต้องเป็นเหตุการณ์ไม่ปกติเกิดขึ้นจึงมีเจตนาอยากเดินทางไต่ถามกับตาตัวเอง

“ซึ่งเราสัมผัสได้ทันทีที่ตะหงิดใจแล้วชบาจะทักก็ไปเห็นแชทในวันนั้นซึ่งชบามีรหัสเฟซเขา เขาเข้าไว้ในโทรศัพท์ชบา ใส่ไว้ 2 เครื่องอันหนึ่งเอาไว้ในซาฟารีอันหนึ่งเอาไว้ในแอป เฟสบุ๊ค ซึ่งมัน มันไม่ได้เชื่อมกันอยู่แล้วในสองอันนี้เนาะ มันแยกกันอยู่นะ... ชบาก็เลยเข้าไปในแอป เฟสบุ๊คของเขา แล้วชบาก็เลยไปเห็นแชทที่เขาคุยกับเพื่อน ประมาณว่าถ้าเกิดว่าชบาถามว่าเขาอยู่ไหนให้บอกว่าจะอยู่กับเพื่อนคนนั้นที่มะตุ่มนะ แบบนี้ แล้วข้อความก่อนหน้า

นั่นนะชบาไม่เห็น แสดงว่าเขาลืมลบอะไรตรงนี้นั่นนอนเลย ลืมลบประโยคสำคัญที่ชบาพอจะคิดได้แล้วที่นี่ตอนนั้นคิดอย่างเดียวว่าชบาต้องไปเจอ ชบาต้องไปเห็น”

น้องชบาจึงได้เดินทางไปและพบกับเรื่องราวที่ทำให้ทั้งคู่ต้องยุติความสัมพันธ์ลง ซึ่งในระหว่างกำลังเคลียร์ประเด็นปัญหาอยู่นั้นน้องชบาได้แอบกดบันทึกภาพบรรยากาศภายในห้องโดยติดภาพของอดีตคนรักกับคนที่เขาไปมีความสัมพันธ์ด้วย ภายหลังจากนั้นไม่นานชบาก็เดินทางกลับออกมาเพื่อกลับไปยังห้องพักของตนเองที่อยู่ห่างออกไปหลายกิโลเมตร เมื่อกลับมาถึงห้อง ชบารับรู้ถึงความโกรธที่เกิดจากประสบการณ์ในครั้งนั้นชบาจึงเล่าเรื่องเหตุการณ์ทั้งหมด โดยนำเสนอในรูปแบบการเขียนเรียงความพร้อมทั้งแนบรูปภาพบรรยากาศร่วมเป็นสื่อประกอบด้วยแต่น้องชบาได้นำสติ๊กเกอร์รูปหน้ายิ้มมาแปะไว้ที่หน้าของคนทั้งสองที่ปรากฏในภาพถ่าย และทำการนำเสนอบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อเรื่องราวนี้ถูกเผยแพร่ออกไป ก็เกิดเป็นกระแสนิยมขึ้นมาในทันที จนแม้แต่ตัวน้องชบาเองก็ยังตกใจในเรื่องนี้

“มีคนมาคอมเมนต์แบบให้กำลังใจเยอะมาก แล้วก็ว่ามาตุ้มกับตำลึงอะไรอย่างนี้เยอะมาก เพราะว่าคนที่รู้จักก็เยอะคนที่รู้ว่าแฟนเก่าชบาเป็นใครแล้วก็แฟนปัจจุบันเป็นใครก็เยอะ เขาก็แชร์กันไปต่างๆ นานา แชร์กันไปแบบเยอะมากๆ เป็นหมื่นอะ คนไลค์ก็เยอะมากๆ...ชบาก็แคร์เขาอยู่แหละด้วยมั้ง ถึงว่าแคร์ในขณะที่ประมาณว่าถึงไม่เปิดหน้าคนก็รู้แต่ว่าชบาไม่อยากเปิดอะมันอีกอย่างมันผิด พรบ คอมพิวเตอร์ด้วยนะอีกรูปคนอื่น”

ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตทำให้น้องชบารับรู้ว่า การนำเสนอรูปภาพบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการกระจายข่าวเรื่องทางเพศของผู้อื่นเป็นการกระทำที่ไม่มีความผิด เนื่องจากน้องชบาได้ปกป้องความลับของผู้อื่นด้วยการปิดสติ๊กเกอร์ให้กับรูปภาพที่นำเสนอ รวมถึงการหลีกเลี่ยงการเปิดเผยชื่อของผู้ได้รับผลกระทบ แต่สำหรับบุคคลที่รู้จักน้องชบาอยู่แล้วก็จะรับรู้ได้ทันทีว่าอดีตคนรักของน้องชบาเป็นใคร แม้จะไม่มีการกล่าวถึงในการเผยแพร่สื่อในช่องทางใดๆ ก็ตาม ดังคำกล่าวของน้องชบาระบุว่า

“ชบาก็เลยเลือกที่จะปิดหน้าเขาไว้ใจครับ ก็คือเราจะมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว เราก็พยายามป้องกันในมุมมองของเราแล้วนะ ชบาก็ไม่ได้มีการเอ่ยชื่อใครในโพสต์ของชบา แล้วก็ไม่ได้ มันมีรูปที่แนบไปแต่ว่าเป็นรูปที่ปิดหน้า แต่คนที่สนิทเขาก็จะรู้ต่อให้ปิดหน้า แค่ว่าโพสต์ก็จะรู้แล้วครับว่าเป็นใครอะไรอย่างเงี้ยแล้วมันก็จะมียกกลุ่มที่แบบเขาตามไปถึง เฟสบุ๊คของสองคนนั้นด้วยนะ”

น้องชบาบอกเล่าประสบการณ์ภายหลังจากการเผยแพร่ข้อมูล จนทำให้เฟสบุ๊คของบุคคลที่ถูกล่ามึง โดยผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ ซึ่งไม่ได้เป็นเพื่อนหรือรู้จักกันมาก่อน เข้ามาพร้อมกันตำหนิในการกระทำของบุคคลทั้งสอง จนเรื่องราวบาน

ปลายไปจนกระทบกับการเรียน และการทำงานของคนทั้งสอง จนบุคคลทั้งสองคนต้องร้องขอ เพื่อให้ห้องชบาหลบโพสดังกล่าว ซึ่งห้องชบาไม่ได้ตัดสินใจลบไว้ในทันที แต่ใช้เวลาคิดอยู่ช่วงหนึ่งในท้ายที่สุดก็ลบโพสออกไป

“ทั้งตำลึงทั้งมะตูม ลบให้เค้าหน่อยได้ไหมไม่สงสารเขาหรอกอะไรแบบนี้ แต่ว่าตอนนั้นชบายังไม่ตัดสินใจที่จะลบชบาก็ถามกลับไปว่า แล้วที่อะไม่สงสารชบาบ้างเลยหรือตอนที่ทำแล้วเขาก็เงียบไป ชบายากให้เค้ารู้สึกอยากให้เรา รู้ความรู้สึกของชบา มากกว่านี้ถ้ารู้สึกยังงั้นตอนนั้นแต่ว่าเขาก็น่าจะไม่มีรู้สึก หรืออึ้ง...ตอนสุดท้ายก็มีหลายคนทักมาบอก ทั้งแม่ชบา ทั้งเขาสองคนแบบบอกว่าลบโพสต้นนั้นโน่นนี่เถอะ เพราะว่าเราต้องเจอกับกระแสสังคมกระแสอะไรอย่างนี้ ถึงขั้นที่อาจารย์เรียกพบอะไรแบบนี้ เขาก็เลยบอกว่าถ้าเกิดลบแล้วเลิกมาอยู่กับนี่นะ แบบจบเลยนะจบกันเลยนะชบาก็เลยเลือกที่จะลบ”

ประสบการณ์ที่สะท้อนก่อนการตัดสินใจลบข้อความแสดงถึงเจตนาที่ห้องชบาอยากเสนอบทเรียนจากการกระทำของบุคคลทั้งสอง ที่ทำให้ชบาต้องรู้สึกไม่ดีและความคาดหวังถึงผลจากการกระทำครั้งนั้นที่ต้องการยุติความสัมพันธ์กับอดีตแฟนที่เคยคบกันมาอย่างถาวร โดยใช้เป็นข้อตกลงในการลบโพสดังกล่าว ผลลัพธ์อีกประการที่ห้องชบาได้รับรู้จากประสบการณ์ในครั้งนั้น คือการได้รับกำลังใจจากผู้ซึ่งเป็นเพื่อน หรือผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามาเห็นโพสที่ห้องชบาโพสบรรยายไป เข้ามาให้กำลังใจและขอให้ห้องชบาผ่านพ้นช่วงเวลาความรู้สึกนี้ไปได้ ซึ่งทำให้ห้องชบารับรู้เป็นความรู้สึกด้านบวกจากมุมมองของตนเอง

ในช่วงท้ายของการสัมภาษณ์ประสบการณ์ห้องชบาได้บอกเล่าถึงการรู้สึกเสียใจจากการตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกล่าวถึง และเมื่อเวลาผ่านไปทำให้ห้องชบาได้มีเวลาไตร่ตรองถึงการกระทำและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำ จนออกมาในรูปแบบของข้อสรุปโดยมองว่าการกระทำครั้งนี้เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นการไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าโพสแล้วมันทำให้คนอื่นเสียหายนะต่อให้เราเจ็บปวดแค่ไหนนะแต่ถ้าเกิดเราโพสไปแล้วมันทำให้คนอื่นเสียหายชบาวามัน มันก็ชบาก็ไม่ยากให้ทำนะอีก...มันเป็นเรื่องของเรื่องที่ย้อนไวนะเรื่องสิทธิของแต่ละคนนะจริงๆ ชบาก็เป็นคนที่เป็นมันโตขึ้นเราก็จะรู้สึกว่าเรื่องถ้าย้อนกลับไปได้อันก็จะไม่รู้สิตอนนั้น แต่ว่าตอนนี้เรื่องสิทธิของแต่ละบุคคลเนี่ยมันเป็นเรื่องที่สำคัญ ทุกคนนะควรที่จะได้รับสิทธิของตัวเอง แล้วต้องไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนและเกิดถ้าเกิดเราโพสไปปั๊บ แล้วคนอื่นเดือดร้อนก็เป็นการละเมิดสิทธิของคนอื่นแล้ว

แล้วชบา ก็เลยรู้สึกว่่าทุกวันนี้การที่เราเฉยๆ ในโซเชียลมันโอเคกว่า เพราะว่ามันเป็นดาบสองคมใช้
ครับ”

โครงสร้างประสบการณ์เคยกระจายข่าวเรื่องเพศ

จากประสบการณ์เคยกระจายข่าวเรื่องเพศของน้องชบา มี
ลักษณะสำคัญเกี่ยวข้องกับลักษณะการคุกคามทางเพศ โดยที่น้องชบาจะเลือกผู้ถูกคุกคามเป็นผู้
ที่น้องชบารู้ข้อมูล เพื่อจะนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการเขียนเรียบเรียงเพื่อนำเสนอ

“ชบาอยากไปเห็นกับตาอย่างนี้อะครับผม แล้วเราก็ขับรถกัน
ไปครับผมแล้วพอไปถึงปั๊ม อะชบาก็เห็นแฟนเก่าชบาเดินออกมาจากห้องแฟนชบา แล้วก็กำลัง
เสียบกุญแจมอเตอร์ไซค์กำลังจะบิดออกไป”

ลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์อีกองค์ประกอบคือ เวลาที่มี
ความสัมพันธ์กับแพลตฟอร์ม โดยน้องชบาเลือกใช้แพลตฟอร์มเฟสบุ๊กเพื่อกระจายข่าว และใช้
ช่วงเวลาในการกระจายข่าวข่าวเป็นช่วงสองทุ่มซึ่งเป็นช่วงที่มีคนออนไลน์ใช้งานมากที่สุดเพื่อให้
คนรับรู้กับเรื่องราวได้มากที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้ดีที่สุด เพราะคาดหวังผล
ที่จะเกิดขึ้น

“ชบาโพสต์ไปประมาณ สองทุ่มนะ ซึ่งเป็นช่วงที่คนเล่นโซเชียล
มากที่สุดด้วย ตอนนั้นมันจะมีจำนวนคนที่กำลังขึ้นนอนอยู่โซใหม่ครับ โพสต์ไปว่าชบาได้เจอ
เหตุการณ์อะไรบ้างในวันนี้ และคนที่เข้ามาก็คือเพื่อนสนิทเพื่อนที่รู้ เพราะเขาตามมาตั้งแต่โพ
สแรกแล้วเขาก็แชร์กันไปอย่างนี้”

และยังมีลักษณะที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ โดยเป็น
ความสัมพันธ์ระหว่างน้องชบากับเหยื่อ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรับรู้ข้อมูลเหยื่อ และการกระทำโดยไม่
รู้สึกผิด จึงทำให้เกิดความรู้สึกขาดความเห็นใจ และไม่รับรู้ว่่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นเป็นความผิด

“แล้วตอนนั้นก่อนที่จะออกมาจากห้องชบาโพสต์ก่อนว่า
ชบามาเจอแฟนเก่าอยู่กับแฟนใหม่ โพสต์ลงไป เฟสบุ๊กครับแล้วชบาไม่ได้เอ่ยชื่อ ไม่ได้ระบุชื่อ
อะไรทั้งนั้นแต่ทุกคนรู้อยู่แล้วเพราะว่าชบามีแค่นั้นชบาคบแค่นั้นแล้วทุกคนก็รู้ อะ”

ลักษณะสำคัญของประสบการณ์การกระจายข่าวเรื่องเพศของ
ผู้อื่นซึ่งเป็นประสบการณ์ของน้องชบาในอดีต มีลักษณะสำคัญคือ ลักษณะการคุกคามทางเพศ
โดยน้องชบาเลือกจากความต้องการของตนเองในลักษณะที่ต้องการแก้แค้น เนื่องจากได้รับการ
กระทำที่ไม่ดี โดยการเลือกเอื่อนั้นเป็นเหยื่อที่มีความใกล้ชิดและ รู้ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อเป็นอย่างดี
จึงสามารถคาดการณ์ความคิดความรู้สึกของเหยื่อล่วงหน้าได้ และน้องชบายังมีความสามารถใน

การเขียนเรียงความและความรู้เรื่องเวลาในการโพสข้อความเพื่อเพิ่มผลการรับรู้ข้อมูลของผู้ใช้งาน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ อีกด้วย

ประสบการณ์เคยติดตามสืบเรื่องเพศของผู้อื่น

ประสบการณ์ติดตามสืบเรื่องเพศของผู้อื่น เป็นประสบการณ์ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างน้องชบากับเพื่อนสนิทกันภายในกลุ่ม โดยประสบการณ์นั้นเกิดขึ้นในช่วงที่น้องชบา กำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย โดยที่น้องอัญชัญรับรู้ว่าเป็นสนิทในกลุ่มมีครอบครัวแล้ว โดยการเริ่มตามสืบเรื่องราวเริ่มต้นจากช่วงที่น้องชบาเห็นเพื่อนคนดังกล่าวขับมอเตอร์ไซค์ของตนเองผ่านไปบนถนน ซึ่งน้องชบาสังเกตเห็นว่าบุคคลที่นั่งไปกับเพื่อนนั้นเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จัก ด้วยอารมณ์อยากจะแกล้งเพื่อนน้องชบาจึงแจ้งชายประเด็นนี้ให้กับเพื่อนในกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้ร่วมกันติดตามและคอยส่งข่าวกันให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้รับรู้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ก็คือแบบว่าเฮ้ยมึงไปนำกันอีกแล้ว เพื่อนก็จะพิมพ์เม้าท์มาแบบนี้ใช่ครับ อะไรประมาณนั้นแล้วเรื่องพวกนี้ชบาก็จะแบบเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟังกัน เพราะว่าเพราะว่าชบาจะอยู่หอด้วยกัน แต่ว่าคนละห้อง มึงไปแอบฟังเขาสิว่ามันพาใครมาไม่รู้ รู้แค่ว่ารองเท้าไม่เหมือนกันเลย อะไรแบบนี้มันก็จะแบบนั้น ก็จะเป็นอารมณ์แกล้งเพื่อนด้วย ไม่ใช่เชิงแบบจะแบบนั้นมากกว่าก็จะเป็นอารมณ์แกล้งเพื่อน เพราะว่าเรามองเราว่าตอนนั้นนะมันโตขึ้นแล้วมั้ง”

ด้วยความรู้สึกสนิทสนมกับเพื่อนคนดังกล่าว และความรู้สึกเป็นห่วงเมื่อเห็นเพื่อนกำลังจะแสดงออกไปในทางที่ไม่ดี น้องชบาเลยตัดสินใจเลือกใช้วิธีการนี้เพื่อเตือนสติให้เพื่อนรับรู้และกลับมามีพฤติกรรมในแนวทางที่ถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งอาจเป็นมุมมองซึ่งสะท้อนความเป็นตัวตนของตนเองของผู้กระทำดังกล่าวที่ว่า

“มันเป็นแบบถ้าเกิดว่าเพื่อนไม่ได้มีแฟนเราก็จะแบบไม่ได้อันนี้เท่าไร ไม่ได้โพสว่าเขาจะไปกับใครอะไรแบบนี้ เพราะว่าเขายังไม่ได้มีแฟนแต่ถ้าเกิดว่ามันมีแฟนถ้าเกิดเรารู้จักกับแฟนมันด้วยอะไรแบบนี้เราก็จะแบบมันก็จะเป็นการเตือนกันมากกว่าว่าเออมึงก็แบบนั้นนี่น้อยๆลงหน่อย อะไรแบบนี้ เอาแบบเบาๆ น้อยๆ หรือว่าแบบแอบๆ น้อยๆแล้วแบบนี้ใช่ สงสารมันบ้างอะไรแบบนี้”

ประสบการณ์ติดตามสืบเรื่องเพศของน้องชบารั้งนี้ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นไม่นานแต่เป็นเหตุการณ์ที่น้องชบาสามารถจดจำและบรรยายให้ผู้วิจัยเข้าใจองค์ประกอบและรูปแบบของพฤติกรรมการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นประสบการณ์ที่ผ่านมาของน้องชบาซึ่งเป็นผู้ประสงค์ขอถ่ายทอดเรื่องราว

ประสบการณ์ของตนเองในอดีตเกี่ยวกับการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่ถูกต้อง ในลักษณะของการไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น การด่วนตัดสินใจโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองให้เพียงพอ ปัจจุบันน้องชบาได้ตระหนักรู้และอยากให้ประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเองเป็นประเด็นการเรียนรู้ให้กับผู้อื่นเพื่อร่วมกันสร้างพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมที่มีการให้เกียรติและเคารพในสิทธิของผู้อื่นต่อไป

โครงสร้างประสบการณ์การเคยแอบติดตามสืบเรื่องเพศผู้อื่น

ลักษณะสำคัญของประสบการณ์การแอบติดตามสืบเรื่องเพศผู้อื่นของน้องชบา คือ ลักษณะการคุกคามทางเพศเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความสนใจของน้องชบา ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุกคามทางเพศโดยผู้ถูกคุกคามที่ถูกเลือกมีความใกล้ชิดสนิทสนมในฐานะเพื่อน ซึ่งทำให้น้องชบาสามารถเข้าถึงข้อมูลของเขาได้ง่าย และยังคงเกิดความปลอดภัยต่อการกระทำเพราะเป็นเพื่อนกันสามารถพูดคุยเคลียร์ประเด็นความขัดแย้งกันได้

“เพราะว่าถ้าคนที่เราไม่สนิทแล้วก็ไม่รู้ด้วยนะว่าเขาจะยังไปกับคนนี้ จะยังไปกับคนนี้เขาจะอะไรกันแบบนี้เราก็จะไม่ได้ไปกล้าคุยอะไรตรงนั้นใช่ แต่ว่าถ้าเกิดคนที่เราสนิทแล้วก็จะคุย”

ลักษณะความเชี่ยวชาญของน้องชบาในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อบริการจัดการในการเก็บข้อมูล กระจายข่าว และเป็นผู้จัดแจงแบ่งงานกับกลุ่มเพื่อน ที่เป็นกลุ่มสนิทสนมกัน จึงได้รับความร่วมมือระหว่างกันเป็นอย่างดี และด้วยความที่สนิทกันมาทำให้น้องชบามองข้ามความรู้สึกของเพื่อน และเห็นว่าการกระทำของตนเป็นแค่การแก้งกัน โดยสัมพันธ์กับมุมมองเรื่องเวลาเกี่ยวกับความพร้อมด้านวุฒิภาวะทางความคิด

“ก็คือแบบว่าเฮ้ยมึงไปนำกันอีกแล้ว เพื่อนก็จะพิมพ์มาทมาแบบนี้ใช่ครับ อะไรประมาณนั้นแล้วเรื่องพวกนี้ชบาก็จะแบบเล่าให้เพื่อนในกลุ่มฟังกัน เพราะว่าชบาจะอยู่หอด้วยกัน แต่ว่าคนละห้อง มึงไปแอบฟังเขาสิว่ามันพาใครมาไม่รู้ รู้แค่ว่ารองทำไม่เหมือนกันเลย อะไรแบบนี้มันก็จะแบบนั้น จะแบบนั้นมากกว่าก็จะเป็นอารมณ์แก้งเพื่อน เพราะว่าเรามองเราว่าตอนนั้นนะมันโตขึ้นแล้ว”

ลักษณะสำคัญของประสบการณ์ตามสืบเรื่องของผู้อื่นของน้องชบา มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกเหยื่อที่มีความสนิทสนม จนสามารถรับรู้ข้อมูลความเคลื่อนไหวและความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในการช่วยเหลือติดตามแจ้งข่าวสารให้เพื่อนรับทราบ โดยน้องชบามีทักษะความสามารถในการตัดสินใจระทำการคุกคามทางเพศกับผู้ถูกคุกคาม โดยเลือกวิธีการที่ตนเองถนัดและสามารถควบคุมสถานการณ์ได้

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5 น้องตะวัน

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องตะวัน เกิดขึ้นในช่วงน้องตะวันกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นประสบการณ์ที่น้องตะวันจดจำได้เป็นอย่างดี เนื่องจากการกระทำในวันนั้นได้เปลี่ยนแปลงวิถีคิด ความรู้สึกของน้องตะวันเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งประสบการณ์การคุกคามทางเพศในอดีตที่สร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับน้องตะวัน คือ ประสบการณ์เคยเหยียดเพศ ประสบการณ์เคยตัดต่อรูปทางเพศผู้อื่น และประสบการณ์กระจายข่าวเรื่องเพศ ซึ่งรายละเอียดของแต่ละประสบการณ์มีดังต่อไปนี้

ประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

ประสบการณ์การเหยียดเพศเป็นพฤติกรรมในอดีตที่เกิดขึ้นจากการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องชบา เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของน้องตะวัน โดยน้องชบาเล่าถึงเหตุการณ์ในอดีตซึ่งขณะนั้นเป็นช่วงที่น้องชบากำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และเข้าใช้งานบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ตามปกติ จนเข้าไปพบกับสตอรี่ของเพื่อนสนิท ที่ระบุความสัมพันธ์ของการตั้งค่าสถานะภาพให้เป็นเพื่อนผู้ใกล้ชิด (Close Friends) ซึ่งเป็นฟังก์ชันการใช้งานอินสตาแกรม (Instagram) ที่ช่วงให้ความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งานสามารถนำเสนอรายการให้เฉพาะกับเพื่อนคนสนิทเท่านั้นได้รับชมและเข้าถึงสื่อที่นำเสนอ ทำให้น้องตะวันได้เห็นสถานะในสตอรี่ของเพื่อนสนิทคนหนึ่งโดยบังเอิญ ซึ่งเป็นภาพเคลื่อนไหวซึ่งนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดบัญชีบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประเภทการนำเสนอสื่อทางเพศ นั่นคือ โอนลี่แฟน (Onlyfan) ซึ่งเป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกประยุกต์มาใช้เป็นพื้นที่ในการเผยแพร่ผลงานสื่อทางเพศเพื่ออภกรับสมาชิกจากผู้เข้าดู เมื่อน้องตะวันรับรู้เรื่องราวดังกล่าวจึงพยายามค้นหาข้อมูลเพื่ออยากรับทราบความเป็นจริงของสิ่งที่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันมาจากการ เขาเรียกว่ามันเป็นฟังก์ชันหนึ่งของไอจีของอินสตาร์แกรมก็คือฟังก์ชันโคลสเฟรนด์ ก็คือฟังก์ชันของการลงสตอรี่ ก็คือจะเพิ่มรายชื่อเพื่อนสนิทอะครับ ก็คือมันจะเป็นสตอรี่ลับ สำหรับให้เพื่อนสนิทอะเข้าไปดูได้เท่านั้น ทีนี้บังเอิญ บังเอิญมันลงแบบหน้าเว็บโอนลี่แฟน แบบซำๆ นะครับแล้วเราก็แบบว่าเราอะไม่รู้ว่าเป็นของใครไงเราก็เลยไปสืบมาดูไปสืบมาไปถามมาอ้อมๆ จากคนอื่นเราไม่กล้าถามตรงๆ ว่าเป็นของใครครับพี่ แต่ว่าพอรู้ก็แบบเราตอนนั้นก็ไม่ได้ตะแคงเรารังเกียจไปเลย”

ซึ่งน้องชบายังบอกเล่าย้อนกลับไปถึงสาเหตุของความรูสึกรังเกียจที่เกิดขึ้นภายหลังจากการรับรู้ว่าเป็นเพื่อนสนิทของตนเองได้เปิดบัญชีซึ่งเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โอนลี่แฟน โดยเป็นการปลุกฝังความคิดในวัยเด็กของครอบครัวน้องตะวัน ซึ่ง

เป็นความคิดและวัฒนธรรมจากคนรุ่นเก่า ที่ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นใหม่ เสมือนเป็นการเตือนเพื่อไม่ให้เยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องประเด็นทางเพศ ที่อาจจะสร้างผลเสียให้กับชีวิตของเยาวชนได้ ซึ่งน้องตะวันก็ได้รับการปลูกฝังและยึดถือในค่านิยมนี้มาโดยตลอด

“มันมาจากภาพลักษณ์การปลูกฝังของเมื่อก่อนด้วยครับพี่ตง คือแบบตอนตอนเด็กๆ เราสอนว่าการกับเรื่องเซ็กซ์ทุกอย่างนะครับพี่ตงมันไม่ใช่เรื่องดี มันมาจากอิทธิพลด้วย อิทธิพลของการปลูกฝังครับ คือแบบเราได้รับอะไรมาตั้งแต่เด็กๆ ว่าอะไรคือสิ่งที่ไม่ดี พอเราได้เจอกับสิ่งที่ถูกสอนให้เป็นปรปักษ์กับมัน ว่ามันแย่ มันไม่ดี มันเลวทุกอย่าง แล้วเราก็จะสแกนเขาทันทีว่าเขาเป็นคนที่ไม่ดี”

ด้วยการยึดถือปฏิบัติตามความเชื่อที่ได้รับการปลูกฝังมาจากอดีต น้องตะวันจึงได้สื่อสารไปกับเพื่อนเพื่อต้องการตำหนิกับเพื่อนซึ่งมีพฤติกรรมเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ โดยอาจเป็นลักษณะของการใช้คำพูดที่ล่วงเกินผู้อื่น เนื่องจากสถานการณ์ขณะนั้น น้องตะวันเชื่อไปแล้วว่าสิ่งที่เพื่อนผู้นั้นนำเสนอไปนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดี ทำให้ทัศนคติที่มีต่อเพื่อนคนดังกล่าวเป็นไปในทิศทางลบ ภายหลังจากนั้นน้องตะวันเล่าประสบการณ์ประกอบต่อไปว่า ภายหลังจากการรับรู้ว่าเป็นของตนประพฤติปฏิบัติไม่ถูกต้อง น้องตะวันจึงได้บอกเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นให้กับเพื่อนคนอื่นๆ ในกลุ่มได้รับทราบ จนเกิดเป็นกระแสทำให้เพื่อนคนอื่นๆ ติดตามเข้ามา แสดงความคิดเห็นในลักษณะเดียวกันกับน้องตะวัน จนทำให้ประเด็นเรื่องดังกล่าวถูกกระจายบอกต่อจนออกไปสู่สังคมภายนอก

“เราอะก็ไปพูดกันในวงในว่า มึงรู้แล้วยังว่าไอ้มึงคุดเปิดอินลิ่แฟนด้วย แล้วเพื่อนมันว่าซื้อคอะ มันบอกว่าจริงหรอ เราก็ว่าจริงดิ มันทำทำไมว่า อิหยังเลวมาก พอพูดกันจบเพื่อน เพื่อนของในกลุ่มเราก็จะไปส่องในบัญชีอินลิ่แฟนเค้า ไปส่อง แล้วก็เราอะ คือในอินลิ่แฟนเค้าจะเบลลอบ เบลลอบหน้าไว้แต่เรารู้เลยว่าเป็นเพื่อนเรา...พอเรารู้เพื่อนอีกคนนึงมันก็ไปพูดต่อในวงนอก วงนอก นอก นอก นอก ขึ้นไปอีก ทีนี้มันก็ลามไปถึงพ่อแม่เขา ทีนี้ก็โดนเรียบบร้อยเลยพ่อแม่เขาไม่เกิดอีกพี่ปัญหาบ้านแตก เขากลายเป็นคนที่ คนอื่นดูเขาแย่มาก ดูเน่คกะที่พี่ไปเลยครับ”

ซึ่งภายหลังจากประสบการณ์นี้ผ่านพ้นไปทำให้น้องตะวันได้มีโอกาสได้ทบทวนถึงประสบการณ์ที่เคยทำในอดีต จนเกิดเป็นความรู้สึกตระหนักและรับรู้ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง ซึ่งส่งผลให้บุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนอันเกิดจากการขาดความคิดรอบคอบก่อนการแสดงพฤติกรรม ซึ่งความคิดนี้ส่งผลให้ปัจจุบันน้องตะวันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ใหม่ โดยระมัดระวังและคิดถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง

โครงสร้างประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

ประสบการณ์เหยียดเพศที่น้องตะวันเคยมีประสบการณ์ในอดีต ในฐานะผู้ที่เคยเป็นผู้ถูกคาม มีลักษณะที่สำคัญดังนี้ ลักษณะการคุกคามทางเพศ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเลือกเหยื่อ โดยน้องตะวันเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านอารมณ์ โดยเป็นเพื่อนสนิท โดยเป็นผู้ที่น้องตะวันสามารถเข้าถึงและรู้ข้อมูลของเหยื่อ โดยเกี่ยวข้องกับการใช้แพลตฟอร์มที่เหมาะสม

“มันมาจากการ เขาเรียกว่ามันเป็นฟังก์ชันหนึ่งของไอจีของ อินสตาแกรมก็คือฟังก์ชันโคลสเฟรนด์ ก็คือฟังก์ชันของการลงสตอรี่ ก็คือจะเพิ่มรายชื่อเพื่อนสนิทอะครับ ก็คือมันจะเป็นสตอรี่ลับ สำหรับให้เพื่อนสนิทอะเข้าไปดูได้เท่านั้น”

และน้องตะวันยังมีทักษะและความชำนาญในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อนำมายืนยันสิ่งที่พบ ก่อนที่จะดำเนินการกับเหยื่อ โดยน้องตะวันรู้สึกจากการใช้ความคิดตนเองว่าการกระทำของเพื่อนคือสิ่งที่ผิด จึงทำให้เกิดการเหยียดเพศด้วยถ้อยคำรุนแรง

“บังเอิญมันลงแบบหน้าเว็บอินลิฟเฟน เราก็แบบว่าเราอะไม่รู้ว่าเป็นของใครไงเราก็เลยไปสืบมาดูไปสืบมาไปถามมาอ้อมๆ จากคนอื่นเราไม่กล้าถามตรงๆ พอรู้ก็แบบเรารังเกียจ...ตอนนั้นแบบรู้สึกแบบทำไมทำแบบนี้วะแบบมึงไม่มีอะไรทำแล้วหรือถึงมาทำแบบนี้”

น้องตะวันมีความสัมพันธ์กับความเชื่อซึ่งยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง โดยมองว่าการกระทำของเพื่อนเป็นสิ่งที่ไม่ดี อันมาจากการเปรียบเทียบด้วยความคิดความเชื่อของตนเอง จนเกิดเป็นการรับรู้ว่าสิ่งที่ตนเองกระทำนั้นถูกต้อง จนไม่สนใจความรู้สึกของผู้ถูกคุกคาม

“มันมาจากภาพลักษณ์การปลุกฝังของเมื่อก่อนด้วยครับ เราสอนว่าการกับเรื่องเซ็กซ์ทุกอย่าง มันไม่ใช่เรื่องดี เพราะเราคิดว่าเราเป็นปรปักษ์กับมัน ว่ามันแย่มันไม่ดี มันเลวทุกอย่าง แล้วก็เราก็จะสแกนเขาทันทีว่าเขาเป็นคนที่ไม่ดี ทั้งๆที่เรา ทั้งๆที่เรื่องเซ็กซ์มันไม่ได้เป็นเรื่องที่เลวร้ายด้วยซ้ำไป”

ประสบการณ์การเคยติดต่อรูปทางเพศผู้อื่น

ประสบการณ์นี้เกิดขึ้นในช่วงที่น้องตะวันเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา โดยเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับน้องชบา ในลักษณะเพื่อนสนิท โดยเหตุการณ์เกิดขึ้นจาก ความรู้สึกสับสนนามเมื่อได้แกล้งเพื่อนสนิทคนนี้ ซึ่งการรับรู้จากประสบการณ์ของน้องชบามองว่าเพื่อนคนนี้เป็นคนที่มีลักษณะที่ไม่มีปากมีเสียงกับ

ใคร เป็นคนเจี๊ยบๆ จึงมักตกเป็นจุดสนใจของบุคคลที่อยากกลั่นแกล้งหยอกล้อเพื่อความสนุก เมื่อการกลั่นแกล้งในชีวิตจริงเกิดขึ้นไปแล้วนั้น น้องชบาก็มีความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นมาในช่วงเวลา ๓ เดือนนั้น เกี่ยวกับการกลั่นในรูปแบบใหม่ ด้วยวิธีการตัดต่อรูปภาพของเพื่อนประกบกับรูปภาพนางแบบ แล้วเขียนแคปชั่นข้อความเชิงล้อเลียนทำเป็นไฟล์ขนาดเล็กส่งเข้าไปในกลุ่มเพื่อนบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“จุดนั้นเราคิดว่าเขาเป็นเพื่อนสนิท ข้าๆ นะครับพี่ คือเราดูภายนอกอะเขาเป็นคนที่แบบหนึ่มหนึ่ม แล้วก็ไม่ค่อยแบบจะต่อต้านอะไรกับใครอะครับ ซึ่งผมก็คือคนที่ ไปแกล้งคนพวกนั้น...ก็คือว่าเราก็จะเอารูป เขาเรียกว่ารูปหลุด รูปน่าเกลียด น่าเกลียด น่าเกลียดของของเพื่อน มะยมก็คือเพื่อนสนิทชื่อมะยม แล้วก็ไปเอารูป แบบรูปข้าๆ รูปน่าเกลียด แบบรูปหลุดอะครับ แล้วก็มาตัด ทีนี้มาใส่เอฟเฟค มาใส่มาตัดต่อเอาแบบเหลือแต่หัว แล้วก็รูปหน้าอกแล้วก็แบบทำ ทำแบบแบบๆ แล้วก็ตั้งฉายาให้เขาเหมือนเขียนแบบเหมือนคล้ายๆ รูปโปรไฟล์แบบนั้นเลย แล้วก็พอได้มาเป็นโปรไฟล์แบบนี้แล้วก็ไปส่งในกลุ่ม...สรุปสุดท้ายอะก็รูปมันก็หลุดออกไปหลุดเข้าไปในโซเชียลเลยอะครับ”

ซึ่งในประสบการณ์ขณะนั้นน้องตะวันรับรู้ว่ามีเพื่อนบางคนที่รู้สึก ว่าสิ่งที่น้องตะวันกระทำลงไปนั้นมันดูรุนแรงเกินไป แต่น้องตะวันให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนที่ร่วมกันแสดงความคิดเห็นกันอย่างสนุกสนานกับภาพที่ถูกส่งลงไป จนกระทั่งรูปภาพนั้นถูกส่งต่อไปเรื่อยๆ จนหลุดไปนอกกลุ่มและเกิดขึ้นโดยที่น้องอัญชัญไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้เรื่องการหยอกล้อเพื่อนนั้นเป็นข่าวกระแสดังไปทั่วโรงเรียน ซึ่งสร้างผลกระทบต่อเพื่อนผู้เป็นเจ้าของรูปภาพ คนดังกล่าวไปอย่างมาก จนเป็นปัญหาความความสัมพันธ์ระหว่างน้องตะวันกับเพื่อนคนดังกล่าว โดยน้องตะวันได้บอกเล่าถึงความรู้สึกของเพื่อนซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำว่า

“เพื่อนบอกว่ามึงทำแบบนี้ทำไม กูเป็นเพื่อนมึงนะ ทำไมมึงไม่คิดถึงเพื่อน ทำไมมึงไม่คิดถึงความเป็นเพื่อนของเรากันอะ เราก็แค่ข้าๆกันเองครับพี่ เพราะว่าก็แค่แกล้งกันเอง มึงแกล้งแต่กูไม่ข้าภาพมันหลุดออกไปมึงจะทำยังไง มันลบไม่ได้”

ท้ายสุดเรื่องนี้จบลงภายหลังจากที่น้องตะวันได้พูดคุยปรับความเข้าใจกับเพื่อนคนดังกล่าว โดยแสดงออกถึงความรู้สึกผิด และตระหนักรู้ว่าสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปนั้นสร้างผลกระทบต่อให้กับผู้อื่นอย่างมาก

โครงสร้างประสบการณ์การเคยตัดต่อรูปทางเพศ

ลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์เคยตัดต่อรูปทางเพศของน้องตะวันคือ ลักษณะการคุกคามที่สร้างความรู้สึกปลอดภัยให้กับน้องตะวัน โดยเริ่มตั้งแต่การเลือก

เหยื่อซึ่งเป็นเพื่อนที่มีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์เป็นเพื่อนที่สนิท ไม่มีพิษภัยต่อตนเองจึงทำให้มุมมองต่อเหยื่อเป็นเสมือนวัตถุที่ขาดความเห็นใจ อยากแกล้งก็แกล้ง โดยไม่มีการยับยั้งความคิด

“เราดูภายนอกอะเขาเป็นคนที่แบบหนึ่มหนึ่ม แล้วยังไม่ค่อยแบบจะต่อต้านอะไรกับใครอะครับ ก็คือส่วนใหญ่อะคนที่ หนึ่ม หนึ่ม คนที่แบบอ่อนข้อต่อคนอื่นก็จะโดนเรื่องแบบนี้บ่อยซึ่งผมก็คือคนที่ ไปแกล้งคนพวกนั้น”

นอกจากนั้นลักษณะการคุกคาม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแพลตฟอร์มในการเลือกกระทำด้วยการตัดต่อรูปภาพ น้องตะวันต้องสามารถเข้าถึงข้อมูลของเหยื่อได้ โดยใช้แพลตฟอร์มที่อนุญาตให้เพื่อนที่มีสถานะสนิทเข้าไปเอารูปภาพได้ และเลือกใช้ความสามารถของตนเองมารวมกับเครื่องมือของแพลตฟอร์มเพื่อผลานเป็นความสำเร็จในการคุกคามทางเพศ

“เราก็จะเอารูป เขาเรียกว่ารูปหลุด รูปน่าวเกลียด เพื่อนสนิทแบบรูปหลุดอะครับ แล้วยังมาตัด ที่นี้มาใส่เอฟเฟค มาใส่มาตัดต่อเอาแบบเหลือแต่หัว แล้วยังรูปหน้าอกแล้วก็แบบทำ ทำแบบแบบๆ แล้วยังตั้งฉายาให้เขา”

ลักษณะสำคัญอีกประการคือความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยน้องตะวันมีกลุ่มเพื่อนที่ชอบแกล้งคนอื่นอยู่แล้ว ดังนั้นการคุ้นชินกับวัฒนธรรมการแกล้งเพื่อนจึงทำให้ตนเองไม่รู้สึกผิด และสามารถกระทำกับเหยื่อได้อย่างเต็มที่

“ก็คือเราเริ่มมาจากกลุ่มหยอกล้อเล่นกันในกลุ่มกันก่อนนะครับ ก็คือมันจะมีกลุ่มผมก็คือจะมีผู้หญิงอยู่ด้วย แล้วยังมีผู้ชายปะปนกันไป ก็คือตามประสาที่เนี่ยะมันจะมีในกลุ่มผมก็จะมีกลุ่มหัวรั้นนิดหนึ่ง แบบหัวแบบขี้แกล้งแล้วก็ แชว ที่นี้แบบ แชวผู้หญิง แชวผู้หญิงก่อนแบบ “นี่มึงดู มึงดูหน้ากับหลังทำไมเท่ากันจังวะ หน้ากำลังทำไมเข้ากันจัง ถ้าหน้ากับหลังเท่ากันแล้วข้างล่างจะไม่เท่ากันหรือ”

ประสบการณ์เคยกระจายข่าวเรื่องเพศผู้อื่น

เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับน้องตะวันในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งน้องตะวันประสงค์อยากถ่ายทอดเพื่อเป็นวิทยาทานให้การศึกษาเรียนรู้เพื่อไม่ให้ผู้อื่นมีประสบการณ์เช่นเดียวกับที่น้องตะวันเคยประสบมา ประสบการณ์นี้เกิดขึ้นในช่วงมัธยมศึกษา ตอนนั้นน้องอัญชัญมีเพื่อนสนิทซึ่งใช้ช่องทางการสื่อสารส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยประเด็นที่เพื่อนสนิทของน้องตะวันพูดถึง นั่นคือประเด็นเรื่องการล่าเต้ม โดยน้องตะวันให้คำนิยามถึงการล่าเต้มไว้ดังนี้

“มันเรียกว่าเป็นค่านิยมอะครับ ค่านิยมคล้ายกับคำว่าอะไรนะ ล่าแต่้มอะครับ พี่เหมือนการที่เราไปมีความสัมพันธ์กับใครแล้วเรามาพูดมาบอก คือเราดูเชิงภูมิใจ เป็นแบบนี้เลยครับ”

ซึ่งเพื่อนสนิทคนดังกล่าวก็นำประเด็นนี้มาพูดบอกเล่ากับน้องตะวันด้วยความไวเนื้อเชื้อใจว่าน้องตะวันจะเป็นผู้รับฟังและเก็บความลับเรื่องราวที่ถูกถ่ายทอดออกไป เมื่อเพื่อนสนิทน้องตะวันได้เล่าเหตุการณ์ไปสักครู่ก็ส่งรูปภาพแนบประกอบเพื่อยืนยันเรื่องราวที่บอกเล่าไป โดยเป็นข้อความการสนทนา และข้อมูลภาพของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงหลังจากการสนทนาสิ้นสุด น้องตะวันสนใจอยากจะทำเรื่องราวที่เพื่อนบอกเล่ามานั้นเป็นความจริงหรือไม่ ทำให้น้องตะวันส่งข้อความทักไปสอบถามกับเพื่อนสนิทของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง และให้เป็นบุคคลยืนยัน พร้อมทั้งแนบรูปภาพการสนทนาพร้อมด้วย ซึ่งประเด็นที่น้องตะวันได้สอบถามไป ทำยที่สุดก็ถูกนำเสนอเผยแพร่ออกไปจนผู้เป็นเจ้าของภาพที่ถูกกล่าวถึงรับรู้ และได้รับผลกระทบกับเรื่องดังกล่าว

“เราไม่ได้ถามเจ้าตัวครับ เราไปถามเพื่อน เราไม่กล้าถามเจ้าตัวครับพี่ เพราะว่าเราไม่อย่างมีปัญหาใครครับ เราก็เลยไปถามเพื่อนอีกคนนึงว่าใช่ไหม ทีนี้มันก็เลยบานปลาย ทีนี้เพื่อนก็เลยแคปมาให้เจ้าตัวเลย...แล้วมันก็แตกไปอีกครับ เพราะว่าเขาอยากแค่ให้รู้กับแค่คนที่เขาคุยกัน กับคู่ของเขาคนเดียว แต่มันก็หลุดมาได้ เขาก็แยะอีกเขาก็ได้รับผลกระทบกับเรื่องนี้”

หลังจากน้องตะวันรับรู้ว่ามีข้อมูลที่หลุดไปนั้นเป็นข้อมูลที่น้องตะวันเป็นผู้ส่งไปสอบถามเพื่อนคนสนิทของผู้ที่ถูกกล่าวถึง ความรู้สึกต่อนั้นของน้องตะวันไม่ได้มองว่าเป็นการกระทำของตนเอง แต่กลับมองในมุมมองว่าหากบุคคลทั้งสองเลือกที่จะไม่มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่ต้น เหตุการณ์นี้ก็ไม่เกิดขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ความรู้สึกต่อนี้ก็คือเราเราต่อนั้นเรามองว่าเราไม่ผิดด้วยซ้ำไปครับ ตอนนั้นเราก็แค่ไม่ได้ทำอะไรให้เขา เราก็แค่อยากรู้เราแค่อยากรู้แล้วมันก็เลยหลุดไปเอง”

จากประสบการณ์ที่น้องตะวันร่วมถ่ายทอดเพื่อเป็นประสบการณ์ให้ผู้อื่นได้ศึกษา และเรียนรู้ในการใช้วิจารณญาณในการสื่อสารเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำนั้นไปกระทบกับสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่น หรือเป็นการกระทำที่ควรเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพื่อเป็นการรักษาบรรยากาศของสภาพแวดล้อมบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้งานทุกคน

โครงสร้างสำคัญของประสบการณ์เคสกระจายข่าวเรื่องเพศ

ผู้อื่น

จากประสบการณ์การกระจายข่าวเรื่องเพศผู้อื่นของน้องตะวัน มีโครงสร้างสำคัญคือ ลักษณะการคุกคามทางเพศโดยน้องตะวันความสามารถในการลอกเหยื่อซึ่งมีความใกล้เคียงสนิทกัน โดยการสื่อสารพูดคุยจนได้รู้ข้อมูลของเหยื่อ และพร้อมหลักฐาน โดยเอาไปกระจายบอกต่อให้ผู้อื่นด้วยความต้องการสนองต่อความอยากรู้ของตนเอง โดยไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเพื่อน จึงทำให้น้องตะวันใช้อารมณ์นำเหตุผลและกระทำโดยไม่คิดไตร่ตรอง

“เราส่งจู่ส่งอวัยวะเพศกันนะครับแบบนี้มันจะครับ ส่งกันอีกคนนึงแล้วเขาก็แค่ให้เราดู...เราไปถามเพื่อน เราไม่กล้าถามเจ้าตัวครับ เพราะว่าเราไม่อย่างมีปัญหาไงครับ เราก็เลยไปถามเพื่อนอีกคนนึงว่าใช่ไหม มันก็แตกไปอีกครับ เพราะว่า เพราะว่าเราอยากแค่ให้รู้กับแค่คนที่เขาคุยกัน กับคู่ของเขาคนเดียว แต่มันก็หลุดมาได้ เขาก็แยอีกเขาก็ได้รับผลกระทบกับเรื่องนี้อีก”

น้องตะวันมีความรู้สึกเชื่อมั่นในความคิดของตนเองและมองว่าสิ่งที่หลุดออกไปนั้นแม้ว่าจะมาจากการกระทำของตนเองแต่ก็ไม่ได้รู้สึกผิดเพราะคิดว่าเป็นเรื่องของคนทั้งสองคน

“ความรู้สึกตอนนั้นก็คือเราเราตอนนั้นเรามองว่าเราไม่ผิดด้วยซ้ำไปครับตอนนั้นเราก็แค่ไม่ได้ทำอะไรให้เขาเราก็แค่อยากรู้เราแค่อยากรู้แล้วมันก็เลยหลุดไปเอง”

ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6 น้องขจร

น้องขจรเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ซึ่งช่วงนั้นน้องขจรกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตมหาลัยทำให้น้องขจรได้เข้าไปมีประสบการณ์กับการคุกคามทางเพศ ในบทบาทของผู้ที่เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประสบการณ์ที่ยังอยู่ในความทรงจำของน้องขจรอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คือประสบการณ์เคสเหยียดเพศผู้อื่น และประสบการณ์เคสกระจายข่าวเรื่องเพศ โดยรายละเอียดของแต่ละประสบการณ์มีดังนี้

ประสบการณ์เคสการเหยียดเพศ

ประสบการณ์การเหยียดเพศ เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตของน้องขจร โดยเป็นจุดเริ่มต้นจากความสัมพันธ์ระหว่างน้องขจรกับรุ่นพี่มหาวิทยาลัย ซึ่งรุ่นพี่คนดังกล่าวซึ่งเป็นผู้ถูกเหยียดเพศเป็นบุคคลที่มักจะมีเรื่องราวต่างๆ มาเล่าให้กับน้องขจรได้ฟังอยู่เสมอ โดยจุดเริ่มต้นของประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นมาจาก การที่น้องขจรรับรู้จากคำบอกเล่าของรุ่น

ที่ถึงการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนอีกคนในรุ่นเดียวกัน ซึ่งเพื่อนคนนั้นก็เป็นผู้คนที่น้องขจรรู้จักเป็นอย่างดี เมื่อน้องขจรทราบจึงได้สังเกตการณ์ความสัมพันธ์ของคนทั้งสอง โดยน้องขจรได้ทราบว่ารุ่นพี่ของน้องขจรมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมห้องในหอพักมหาวิทยาลัยที่น้องขจรพักอาศัยอยู่ โดยน้องขจรได้เล่าว่า

“แล้วก็มีเรื่องเมาท์มอยคนอื่นอีกก็จะเป็นเรื่องเมาท์มอย 18 บวกด้วย ก็คือพี่รหัสขจรนะเขาเคยไป 18 บวก กับเพื่อนเมทขจรคนนึง คือขจรก็เคยเห็นเค้าคุยไลน์ คุย เฟสบุ๊คอะไรแบบนี้ครับ ก็คือพี่รหัส เขาเคยมีอะไรกับเพื่อนขจรใช้ใหม่ แต่ว่าปัญหาก็คือหลังจากที่เขาไปซั่ม ซั่ม กันเรียบร้อยแล้ว เขาก็ไม่ได้คุยกันต่อ แต่ปัญหาก็คือเพื่อนเราเองนี่แหละ เพื่อนเราคนนี้นั่นที่อยู่ห้องเดียวกับเรา คือแบบว่าไม่นอนหอนเลยช่วงหลัง แล้วก็อันนี้ก็คือเราก็เมาท์มอย อันนี้ขจรเมาท์จริงจังเลย”

ซึ่งประเด็นที่น้องขจรจะใช้มาพูดเหยียดในลักษณะเป็นความรู้สึกเชิงหยอกล้อจากเจตนาที่ต้องการแซว หยอกพี่รหัสโดยใช้เรื่องประสบการณ์จากการรับรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างรุ่นพี่ กับบุคคลอื่นมาใช้เป็นประเด็นสำหรับแซวรุ่นพี่

“ส่วนใหญ่จะเอาไปแซวกับพี่รหัสของตัวเอง ว่าก็น้องกลัวของพีชะอมไงล่ะอะไรแบบเนี่ย วันวานยังหวานอยู่นะอะไรแบบนี้ ก็เชิงเป็นการแซวๆ ที่ที่ไม่เคยลืมนะเตี้ยงนั่นอะไรแบบนี้แหละ...ใช้ครับแซวเค้าหยอกเค้า”

โครงสร้างประสบการณ์การเคยเหยียดเพศ

จากประสบการณ์ของน้องขจรเกี่ยวกับโครงสร้างของการเหยียดเพศ พบลักษณะสำคัญของประสบการณ์ คือ ความรู้สึกปลอดภัย ซึ่งน้องขจรรับรู้ว่าการเลือกเหยื่อที่ใช้สำหรับการเหยียดเพศนั้นไม่สามารถเลือกใครก็ได้ แต่ต้องเลือกกับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบความสัมพันธ์ที่รู้จักกันมาแล้วเป็นเวลานาน จนรู้ว่าเหยื่อมีลักษณะอย่างไร เพื่อให้ตนเองปลอดภัยไม่มีผลด้านลบ

“ส่วนใหญ่จะเอาไปแซวกับพี่รหัสของตัวเอง ว่าก็น้องกลัวของพีชะอมไงล่ะอะไรแบบเนี่ย วันวานยังหวานอยู่นะอะไรแบบนี้ ก็เชิงเป็นการแซวๆ ที่ที่ไม่เคยลืมนะเตี้ยงนั่นอะไรแบบนี้แหละ ครับแซวเค้าหยอกเค้า...กับเพื่อนเรา เพื่อนเราคนนั้น เราไม่พูดเรื่องแบบนี้กัน แต่ว่าขจรจะสนิทกับพี่รหัสมากกว่าเพื่อน”

ลักษณะสำคัญต่อมาเป็นความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนที่มีความใกล้ชิดสนิทสนม จนรู้ข้อมูลของเหยื่อ และนำมาใช้เมื่อต้องการอยากแกล้ง อยากแซว และนำไปเล่าต่อให้คนอื่นรับรู้ โดยมองเหยื่อเป็นเพียงวัตถุ น้องขจรจึงไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเหยื่อในตอนนั้น แต่กลับให้ความสำคัญในการแสวงหาความสนุกของตนเอง

“อันนี้ก็คือว่ามันเป็นการเล่าแบบจากปากของพี่รหัสเราเอง
อะไรแบบนี้ ซึ่งเราก็เล่าต่อนะแล้วก็เล่าต่อแต่ที่เราไม่ได้เล่าวงใหญ่ๆ มันก็เล่าแบบสนุกสนาน”

ดังนั้นโครงสร้างสำคัญประสบการณ์การเหยียดเพศของน้องขจร ประกอบด้วยลักษณะการคุกคามทางเพศโดยเริ่มตั้งแต่การเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับทาง
อารมณ์ โดยเป็นบุคคลที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ โดยการกระทำนั้นไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของ
ผู้ถูกกระทำอันมาจากมุมมองที่มีต่อเหยื่อในลักษณะเห็นเหยื่อเป็นเพียงวัตถุ และเป็นการกระทำที่
เกิดจากการเอาอารมณ์ความสนุกสนานมาก่อนเหตุผล

ประสบการณ์การกระจายข่าวลือเรื่องเพศของผู้อื่น

ประสบการณ์กระจายข่าวลือเรื่องเพศของผู้อื่น เป็นประสบการณ์
ที่เกิดขึ้นในอดีตของน้องขจร ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีความต่อเนื่องกับประสบการณ์การเหยียดเพศที่
ผู้วิจัยได้อธิบายในช่วงที่ผ่านมา โดยเริ่มต้นจากน้องขจรให้ความสนใจเรื่องความสัมพันธ์ของ
บุคคลใกล้ชิด หรือบุคคลรู้จักที่อยู่ภายในมหาวิทยาลัย เป็นประเด็นที่นำมาแลกเปลี่ยนกับกลุ่ม
เพื่อน ดังนั้นน้องขจรจึงพยายามสังเกตพฤติกรรมของบุคคลใกล้ชิดโดยเฉพาะเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งพัก
ในหอพักของมหาวิทยาลัยกับน้องขจร น้องขจรรู้ว่าอดีตเพื่อนคนนี้เคยมีความสัมพันธ์กับรุ่นพี่คน
สนิทของน้องขจร น้องขจรจึงเป็นบุคคลใกล้ชิดที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและเห็นพฤติกรรม
ของเพื่อนร่วมห้องได้เสมอ และนอกจากนั้นบุคคลที่จะเป็นผู้ถูกสังเกตการณ์ก็ต้องเป็นบุคคลที่อยู่
ในหอพักภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น เนื่องจากเป็นบริบทพื้นที่ที่อยู่ในระยะการสังเกตการณ์
ของน้องขจรที่สามารถกระทำได้ ดังคำบอกเล่าประสบการณ์ที่ว่า

“จะต้องเป็นเด็กหอใน เราก็จะต้องเอาเด็กที่อยู่ในหอในเวลา
เราเมาท์ ว่าคนนี่มันไม่นอนหออีกแล้วคืนนี้ ก็แบบไม่นอนหออยู่หรือๆ อะไรแบบนี้ แล้วเราก็แบบ
เห็นตลอดว่าจะมีการแบบเอาถุงยางอนามัยมาแจกกันตลอด แบบเป็นเรื่องปกติเลย เขามีการ
อบรมเรื่องนี้กันตลอดเลย แต่มันสนุกสนานและบางคนก็แบบว่า เหมือนเมทขจรคนนี้ก็แบบพี่เมท
ขจรคนนี้ก็เขาก็จะแบบว่าเออ ออกไปข้างนอก นอนข้างนอกตลอดเลย บางวันกลับมาจะก็เห็นเลย
นะว่าถุงยางอนามัยที่แบบคือมันเป็นแบบ แบบของที่เป็นกล่องอะมันจะเป็นยาวๆ ไซ้ไหม คือมัน
เรียงกันมันก็ใส่ไว้ในลิ้นชัก พอวันหนึ่งมันกลับมามันก็แกะๆ แล้วมันก็ใส่กระเป๋า มันก็ออกไปแค
่นั้นเอง แล้วมันก็ไม่ได้กลับมา”

เมื่อให้ความสำคัญกับประเด็นที่น้องขจรนำไปบอกเล่าต่อจึงเห็น
รูปแบบของการกระจายข่าวลือเรื่องทางเพศ โดยน้องขจรจะนำเรื่องไปบอกเล่ากับผู้ที่มีความรู้จัก หรือ
เคยมีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นมาก่อนแล้วในอดีต เช่น พี่รหัส ซึ่งเป็นผู้เคยมีความสัมพันธ์กับ
เพื่อนร่วมห้องคนดังกล่าวที่ถูกพูดถึง ถึงแม้ว่าในขณะนั้นคนทั้งสองจะไม่มีความสัมพันธ์ใน

ลักษณะความสัมพันธ์ทางเพศกันแล้ว แต่น้องขจรก็ยังคงบอกเล่าความเคลื่อนไหวของเพื่อนร่วมห้องคนนี้ให้กับพี่รหัสฟังอยู่เสมอ นอกจากพี่รหัส น้องขจรยังมีกลุ่มของบุคคลที่อาศัยอยู่ในหอพักเดียวกัน โดยตั้งเป็นกลุ่มเฉพาะกิจเรียกว่าแก๊งค์นางฟ้า ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของคนสนิท ซึ่งมีคุณสมบัติสำคัญคือ เป็นผู้พักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัย และจะรวมตัวกันแบบพูดคุยประชุมแลกเปลี่ยนเรื่องประเด็นต่างๆ รวมถึงการตั้งกลุ่มเพื่อพูดคุยกันบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยน้องขจรได้บรรยายถึงลักษณะของกลุ่มแก๊งค์นางฟ้าไว้ดังนี้

“คือมันจะมีแก๊งค์นางฟ้า คือแก๊งค์นางฟ้ามันเป็นแก๊งค์ที่แบบว่าคือ เราก็เป็นแค่ลูกทีมคนนึง เราเป็นแค่หนึ่งในส่วนร่วม เพราะว่าแก๊งค์นางฟ้าเนี่ยมันมีการจัดงานปีใหม่ด้วยจัดแบบยิ่งใหญ่ คือรวมแบบ LGBT ในหอในทั้งหมดเลย แล้วจะมีลานนางฟ้าอยู่ที่ชั้น 5 ก็คือสมัยก่อนจะมีแกนนำคือรุ่นพี่หนึ่งคนที่เป็นแกนนำตั้งแก๊งค์นางฟ้า แล้วก็ทุกคนก็แบบสนุกสนานกันมาก จริงจังกันมากกับเรื่องเม้าท์มอย มันก็จะเป็นรุ่นต่อรุ่นกันไป พอรุ่นพี่จบไปก็จะมีรุ่นน้องใหม่เข้ามา ก็จะเป็นคนนี่คนนี่ต่อไปเรื่อยๆ ”

ซึ่งกิจกรรมภายในกลุ่มนอกจากจะเป็นพื้นที่สำหรับการสร้างความสนุกสนาน ยังเป็นพื้นที่ปลอดภัยสำหรับใช้ในการแลกเปลี่ยนเรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่อยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกัน จากประสบการณ์ในอดีตของน้องขจรที่ได้บอกเล่าในประเด็นที่เป็นประสบการณ์ในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ซึ่งความตั้งใจของน้องขจรคือ อยากที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองให้เป็นครูสำหรับการเรียนรู้ให้กับผู้อื่น โดยน้องขจรหวังว่าประสบการณ์นี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการสร้างให้พื้นที่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับผู้ใช้งานทุกคน

โครงสร้างประสบการณ์การกระจายข่าวลือเรื่องเพศผู้อื่น

โครงสร้างประสบการณ์การกระจายข่าวลือเรื่องเพศของน้องขจรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ ลักษณะการคุกคามทางเพศ โดยน้องขจรเลือกเหยื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย โดยเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ตัวเนื่องจากต้องใช้ทักษะในการติดตามข้อมูลด้วยการสังเกต แอบมอง เพื่อให้ล่วงรู้ข้อมูลความลับเรื่องเพศ และเลือกบริบทของพื้นที่ที่สามารถหาเหยื่อได้ง่าย เนื่องจากเป็นที่มีคนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก จากนั้นจึงเลือกวิธีการนำเสนอทั้งการบอกเล่า พูดคุย โดยเลือกบอกเล่ากับกลุ่มเพื่อนที่สนิท ซึ่งเรื่องนี้น้องขจรมีทักษะและความถนัดมากโดยบอกเล่าจากประสบการณ์ได้ว่า

“มีเยอะเลย ยิ่งอยู่หอในเนี่ยเป็นเลย แก๊งนางฟ้าครับ เขาจะแบบเม้าท์มอยกันตลอด ว่า ฮู..คนนู้นคนนี่ไปกับไอ้นั้น คนนั้นไปกับไอ้นั้น เรื่องแบบนี้มีเยอะแยะไปเราเห็นอยู่เลยว่านี้ ห่าไปแล้วหล่าว มันมารับหน้าหอแล้ว...คือมันจะมีแก๊งนางฟ้า คือ

แก๊งนางฟ้ามันเป็นแก๊งที่แบบว่าคือ เราจะเม้าท์จริงจังกันมากกับเรื่องเม้าท์มอย เรื่องเม้าท์มอย กับคนอื่นเนี่ยขจรที่หนึ่งเลย”

และน้องขจรยังเลือกกระจายข่าวสารไปยังบุคคลที่มีความสนิทสนม โดยเลือกจากการใช้ความคิดตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งน้องขจรมองว่าคนอื่นก็เท่าแบบเดียวกัน จนเห็นเป็นเรื่องปกติ จึงทำให้น้องขจรไม่ได้รู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งผิด และไม่คิดถึงผลกระทที่จะเกิดขึ้นกับผู้ถูกคุกคาม

“ขจรก็จะเล่าเฉพาะกับรุ่นน้องขจรที่แบบรู้จักกันสนิทกัน เหมือนแบบลูกอมอะไรแบบนี้ครับก็แบบโทรคุยผ่าน Application ต่างๆ แบบนี้ครับเหมือนกันถ้าผ่าน Facebook ก็ใช้โทรคุยกัน คนอื่นครับเขาก็เม้าท์เหมือนกัน มันเหมือนทั่วไปเลย ขจรมองว่าทุกคนเม้าท์กันเป็นเรื่องปกติเลย”

การพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาระบบการรับรู้ของเยาวชนผู้เคยมีประสบการณ์ในฐานะเคยเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศ โดยบอกเล่าประสบการณ์ของตนเองในช่วงที่เข้าไปรับรู้ถึงการมีอยู่ของประสบการณ์ โดยในประสบการณ์นั้นประกอบไปด้วยการบรรยายพื้นผิวของประสบการณ์ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล (Individual textual Description) ซึ่งผู้วิจัยพรรณนาในลักษณะคำอธิบายประสบการณ์ของแต่ละบุคคล โดยใช้วิธีการบรรยายให้เห็นภาพรวมของประสบการณ์การคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นประสบการณ์เฉพาะบุคคล ซึ่งผ่านการรับรู้ตีความจากผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ (Moustakas, 1994)

นอกจากการพรรณนาพื้นผิวของประสบการณ์ องค์ประกอบของประสบการณ์ในมุมมองของการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาต้องประกอบด้วยโครงสร้าประสบการณ์ (Individual Structural Description) โดยเป็นการบรรยายเพื่อให้เห็นโครงสร้าของประสบการณ์รายบุคคล เนื่องจากประสบการณ์ของแต่ละคนมีความเป็นอัตตา ซึ่งมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง ตามความสามารถในการรับรู้ของแต่ละบุคคล (Moustakas, 1994) ซึ่งการศึกษาระบบการรับรู้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้เข้าร่วมวิจัยทั้ง 6 คน มีรูปแบบของประสบการณ์การคุกคามทางเพศใน 6 ลักษณะ ถึงแม้ว่าเยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคนมีรูปแบบประสบการณ์เดียวกัน แต่ย่อมแตกต่างกันในประเด็นรายละเอียด ดังนั้นนักวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาจึงต้องพยายามทำความเข้าใจรายละเอียดของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ตั้งแต่เจ้าของประสบการณ์เริ่มต้น

รับรู้ประสบการณ์ ไปจนกระทั่งประสบการณ์การคุกคามทางเพศนั้นสิ้นสุดลง เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาโครงสร้างประสบการณ์ในภาพรวมของประสบการณ์

ตอนที่ 3 พรรณนาโครงสร้างที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเป็นประสบการณ์ที่มาจากกรถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าจากการรับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน ซึ่งเคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศในฐานะเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยทั้ง 6 คนมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีรูปแบบลักษณะการคุกคามทางเพศที่แตกต่างกัน โดยมีผู้วิจัยแยกรูปแบบลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยได้ทั้งสิ้น 6 ลักษณะ ดังนี้ ประสบการณ์การแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น, ประสบการณ์การเหยียดเพศ, ประสบการณ์การติดต่อรูปภาพทางเพศ, ประสบการณ์เปิดวาร์ปเรื่องทางเพศ และประสบการณ์ติดตามสืบเรื่องทางเพศ โดยในแต่ละประสบการณ์มีรายละเอียดเนื้อหาของประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการรับรู้ ทัศนคติ จากประสบการณ์ และความคิดความเชื่อที่เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล โดยเป้าหมายของการพรรณนาองค์ประกอบโครงสร้างที่สำคัญของประสบการณ์ เป็นการพรรณนาเพื่อค้นหาและให้คำอธิบายองค์ประกอบของโครงสร้างประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนเหมือนกัน โดยมีการพรรณนาไว้ดังนี้

องค์ประกอบโครงสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ ซึ่งได้แก่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน ในฐานะซึ่งเคยเป็นเยาวชนผู้มีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มาก่อน จากประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่เยาวชนทุกคนได้ถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าเรื่องราวด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์จนเห็นเนื้อประสบการณ์การคุกคามทางเพศ และองค์ประกอบที่เป็นโครงสร้างที่สำคัญในการคุกคามทางเพศ

เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนเป็นผู้กำหนดบทบาทและวิธีการของตนเองในการเริ่มต้นเข้าไปมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยองค์ประกอบโครงสร้างที่สำคัญของประสบการณ์ เป็นสถานการณ์ที่สร้างการรับรู้ถึงความรู้สึกปลอดภัยให้กับผู้

ร่วมวิจัยทุกคน สถานการณ์ความปลอดภัยนี้ก็มีทั้งความปลอดภัยตัวอย่างเช่นประสบการณ์ของน้องมะลิซึ่งสถานการณ์ความปลอดภัยทั้งการอำพรางตัวความปลอดภัยในแง่ที่เขากระทำในหมู่เพื่อนของเขาด้วยกันซึ่งมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนม รวมถึงประสบการณ์การคุกคามทางเพศของน้องพุด ซึ่งสถานการณ์ความปลอดภัยให้ความปลอดภัยในการคุกคามทางเพศด้วยการเลือกตัดต่อรูป รวมถึงการเหยียดเพศ โดยกระทำกับบุคคลซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของตน ซึ่งน้องพุดรู้วิธีการจัดการกับการคุกคามที่เกิดขึ้น

“เป็นแบบเอา เอรูบคนอื่นมาเป็นโปรไฟล์ในบีทอก แล้ว แล้วใช้แบบอ่าแบบหลอกดูภาพ 18 บวกของคนนั้นคะ...หนูเป็นคนแอดเค้าไปก่อน เพราะเราใช้แอดมีดเราจะกล้าทุกอย่าง...โดยหนูจะใช้รูปคนอื่นและตั้งชื่อที่เราคิดเอาไว้เองว่าเป็นชื่อน้ำหวาน เราต้องทำเหมือนแบบน้ำหวานอะเป็นตัวตนของเราจริงๆ พุดเหมือนแบบให้เค้าเชื่อใจว่า นี่เราเป็นน้ำหวานจริงๆ” (มะลิ)

“มันความสนิทใจก็เลยเลือกที่จะแกล้งเขามากกว่าถ้าไปแกล้งคนอื่นมันอาจจะ มันอาจจะเค้าอาจจะไม่พอใจมากกว่านี้ อะไรประมาณนี้ครับ เพราะถ้าเลือกแกล้งคนนี้เวลามันไม่พอใจเราก็รู้ว่าเราจะจ้อมันยังไง เราจะพุดมันยังไงให้มันหายโกรธ หายอะไรแบบเนี่ยครับผม” (พุด)

สำหรับประสบการณ์การแอบบันทึกภาพเปลือยจากประสบการณ์น้องพุดก็ใสสถานการณ์ความปลอดภัยโดยการเลือกแพลตฟอร์มสื่อสารกับผู้ถูกคุกคามที่ให้ความเป็นส่วนตัว โดยเชื่อว่าข้อความที่สื่อสารกันผู้อื่นจะไม่รับรู้ได้

“ตอนนั้นแฟนมีพาสเวิร์ดครับมี พาสเวิร์ดเฟซบุ๊กของเรา เราก็เลยไม่เลือกไม่เลือกที่จะคุยในเฟซ...ผมเริ่มจากการที่ผมไปขอขอเฟซจากเพื่อนเขาครับเพื่อนของน้องเขา เฟสมาเราก็แอดเฟซไปแล้วเราก็ทักทักแมสเซ็นเจอร์ไปขอไอจีต่อ (หัวเราะ)” (พุด)

สถานการณ์สร้างความปลอดภัยในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในประสบการณ์การคุกคามทางเพศของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคน และอยู่ในทุกรูปแบบลักษณะของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

และนอกจากสถานการณ์สร้างความปลอดภัยแล้วนั้น เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ยังมีคุณลักษณะองค์ประกอบของโครงสร้างประสบการณ์ ความคิดมองเหยื่อว่าเป็นวัตถุโดยมีทั้งในแง่การสร้างมุมมองที่ทำให้เหยื่อกลายเป็นสิ่งของ รวมถึงการกระทำที่ขาดความเห็นใจสงสาร โดยตัวอย่างจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศของน้องตะวัน ซึ่งคิดมองเหยื่อเป็นเพียงวัตถุ จึงขาดความสงสารและกระทำต่อเหยื่อโดยไม่เห็นใจ หรือคิดถึงความรู้สึกของผู้ถูกระทำ

“ก็คือถ้าเราแก่งคนไหนไปเรื่อยๆ แล้วมันแบบมันสำเร็จอะ เราก็จะแก่งแบบนั้นไปจะต่อตลอด เราคิดว่าผู้หญิงคนนั้นไม่ได้มีอะไร ไม่ได้มีอิทธิพลต่อเราอะครับ เพราะว่าเขาก็เป็นคนสนิทของเราด้วย เอาแค่สนุกไม่ได้คิดอะไร เราไปแซวเขาก็กแล้วแซวไม่พอไปตัดต่อรูปเขาก็ก เราไม่ได้มองภาพไปไกลๆ ว่ามันจะเกิดอะไรตามมา เพียงแค่เพราะแซวนี่ครับ” (ตะวัน)

“ผู้หญิงผมยาวมีหมวดแต่ไร้ควีนใจทักแซทได้นะครับเขียนแคปชั่นแบบนี้เราก็เลยโพสต์ไปแล้วมัน เหมือนมาเห็นตอนเย็นๆ มันก็ทักแซทมาว่า ทำไมถึงโพสต์รูปนี้ทำไมไม่ขออนุญาตก่อน...ก็ อยากจะให้ไปขออนุญาตเขาก่อนแค่นั้นละ ถ้าเราไปขออนุญาตเขาก่อนมันก็จะไม่เซอร์ไพรส์ เหมือนเดิม เหมือนเขาก็รู้มันก็ไม่สนุกถูกต้องไหม” (พูด)

“มันมีพีสแบ็คกลับมาประมาณว่าทั้งตำลึงทั้งมะตูมทักมากบอกว่า ลบให้เค้าหน่อยได้ไหมไม่ส่งสารเขาหะอะไร แต่ว่าตอนนั้นชบายังไม่ตัดสินใจที่จะลบชบาก็ถามกลับไปว่า แล้วที่อะไม่ส่งสารชบาบ้างเลยหะตอนที่ทำแล้วเขาก็เงียบไป ชบาอยากให้เค้ารู้สึก ชบาอยากให้เค้ารู้ความรู้สึกของชบา มากกว่านี้” (ชบา)

นอกจากนั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนยังแสดงออกถึงความคิดในการเลือกเหยื่อซึ่งเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ในอดีตขอเยาวชนผู้ร่วมทุกคนมีความคิดในการเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ ในแง่ของอารมณ์ชอบถูกใจสนิทสนม รวมถึงโกรธเกลียด ไม่ชอบ ซึ่งทุกลักษณะอารมณ์ที่กล่าวถึงถูกนำไปใช้เป็นการเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ ดังตัวอย่างประสบการณ์

“มันความสนิทใจก็เลยเลือกที่จะแก่งเขามากกว่าถ้าไปแก่งคนอื่นมันอาจจะ มันอาจจะเค้าอาจจะไม่พอใจมากกว่านี้ อะไรประมาณนี้ครับ เพราะถ้าเลือกแก่งคนนี้เวลามันไม่พอใจเรารู้ว่าเราจะจ้อมันยังไง เราจะพูดมันยังไงให้มันหายโกรธ” (พูด)

“ถามว่าโกรธใหม่มันเลยคำว่าโกรธมาแล้วอะครับ มันเลยคำว่าโกรธคือที่ชบาไปตอนที่ชบาตัดสินใจออกไปคือชบาจะออกไปเห็นกับตาแล้วก็ตัดขาดครับ แต่ว่าถ้าให้เอาคืนนะชบาไม่เอาใครคืนแล้วนะอะไรอย่างนี้” (ชบา)

“เค้าหล่อมาก หล่อแบบ หล่อแบบ หนูว่าคนนี้น่าจะยาก น่าจะให้ดูยาก แต่หนูก็พยายามเค้นเขาแบบ ให้เค้าส่งมา อย่างนี้อะคะ โดยเป็นแบบเรด้ากดหมุนป๊อป มันจะวนมาว่าอยู่ไหนป๊อปๆ แล้วก็เลื่อนแอด แอด ใครหล่อ หนูก็แอดเลยต้องหล่อก่อน...ถึงอาจจะจะมีไม่หล่อแต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบด้วย” (มะลิ)

ตัวอย่างที่นำเสนอในรายงานการวิจัยแม้ว่ารูปแบบลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะมีรูปแบบที่ต่างกัน แต่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยมีความคิดในการเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย

นอกจากนั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่มีความคิดต่อจุดมุ่งหมายของการคุกคามทางเพศเพื่อสนองความต้องการให้กับตนเองในลักษณะเงื่อนไขของการกระทำเพื่อความสนุกสนาน ตลกขบขัน

“ถ้าเจอใครหน้าตาดี หรือว่าเราเห็นว่าหน้าตาดีแล้วเขากล้าเราก็แบบเฮ้ย มึงดูนี่สิแล้วก็แคปไปให้เขาดูเพื่อนก็จะแบบตกใจเราก็พอเหมือนเซ็งแซ่วว่าจุกจิกเลยเสียวเลยแบบนี้ถ้ากูได้แบบนี้ระบบก็จะราบตีนพวกมึงเลยก็จะเป็นซ้ำกัน” (อัญชัญ)

“ตอนนั้นก็พิมพ์ไปแบบด้วยความที่ว่าพิมพ์เพราะอยากสนุกสนานอยากหยอกเฉยๆ ไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของเขา เมื่อเขาอ่าน” (พุด)

“ก็คือมันจะมีกลุ่มผมก็คือจะมีผู้หญิงอยู่ด้วย แล้วก็ผู้ชายปะปนกันไป ก็คือตามประสาที่เนี่ยะมันจะมีในกลุ่มผมก็จะมีกลุ่มหัวรั้นนิดนึง แบบหัวแบบขี้แก้งแล้วก็ แซว ที่นี้แบบ แซวผู้หญิง แซวผู้หญิงก่อนแบบ “นี่มึงดู มึงดูหน้ากับหลังทำไมเท่ากันจังวะ หน้ากำลังทำไมเข้ากันจัง ถ้าหน้ากับหลังเท่ากันแล้วข้างล่างจะไม่เท่ากันหรือ” ผมกับเพื่อนผมเลยตัดต่อรูปเลย ครัวแลงไฟสลักกลุ่ม” (ตะวัน)

แต่ก็มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศจากเยาวชนบางคนที่มีการกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเองในแง่ของความต้องการในเรื่องเพศ

“เราก็เป็นฝ่ายรุกเราก็ถามว่าแบบอยู่กับใครเวลาวิดีโอคอล ถอดเสื้อออกเราก็อ่อยเขา ครัว เราให้เค้าดู เราก็เอากล้องลงเรื่อยๆ อะครัว เอากล้องลงต่ำๆ ให้ดูพุดก็เลยบอกว่างั้นขอดูหน่อยได้ไหม พุดก็มาถึงตรงนี้แล้วครัว พุดก็เลยบอกว่างั้นขอดูหน่อยได้ไหม ไม่เอากลัวพีแคป พุดก็เลยบอกว่าไม่แคปหรือก เค้าก็เลยบอกสัญญาได้มั๊ยพุดก็พุดเออว่าสัญญา พุดก็เลยกลับกล้อง เค้าก็เลยเปิดของเค้าให้ดู” (พุด)

ดังนั้นคุณลักษณะสำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศจากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยส่วนใหญ่อาจเห็นถึงความคิดเป้าหมายการกระทำเพื่อสนองความต้องการของตนเอง แต่สำหรับประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยบางคน ในรูปแบบประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่ต่างกันอาจจะมีโครงสร้างความต้องการในการกระทำเพื่อต้องการตอบสนองความรู้สึกทางเพศ

ลักษณะต่อมาจากประสบการณ์ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ที่เหมือนกันคือ ความคิดในการเลือกเหยื่อโดยเยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่เลือกเหยื่อที่เยาวชนผู้

ร่วมวิจัยรู้จัก หรือรู้ข้อมูลของเหยื่ออยู่แล้ว และใช้เงื่อนไขนี้สำหรับการเลือกเหยื่อในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

“หนูต้องทำความเข้าใจว่าเออหนูอาจจะไม่ถูกกับแก๊งนี้ แล้วผู้หญิงคนนั้นก็อยู่แก๊งแก๊งนั้นใช้ก็เลยแบบ แต่ว่าก็เป็นเพื่อนในเฟส กันเวลาเขาลงรูปอะไรตลกหนูก็จะแคปมาดูนี่ตัวอะไร ประมาณนี้ คือหนูกับเขาไม่ได้เป็นเพื่อนกันในกลุ่มคะ แต่ว่าเป็นเพื่อนในเฟส เวลาโพสต์ไหนโพสต์นี้หนูก็จะเห็น ละก็แคปเอามา” (มะลิ)

“เป็นรุ่นน้องครับรุ่นน้องใน ม ต่างสาขาอย่างนี้ดีกว่า ต่างคณะครับ เห็นกันอยู่เวลาอยู่ในมอ. ก็เห็นกันอยู่แต่ติดที่ว่าพุดมีแฟนในครีบทอนนั้นแต่น้องเขาเลยไม่กล้า เราก็เลยเป็นฝ่ายเข้าไปหาเพื่อที่จะคุย” (พุด)

“ชบาเรียงลำดับเหตุการณ์ เหมือนที่ชบาบอกตั้งแต่ตอนแรกๆเลย แล้วชบาก็จะสอดแทรกถ้าเกิดเหตุการณ์นั้นเป็นแบบอะ เป็นประมาณว่าเหตุการณ์นี้มันเป็นแบบนี้ แล้วหมายถึงว่าชบาไปเจอแฟนเก่าแล้วชบาก็จะพุดประมาณว่าไปเจอแฟนเก่าอยู่กับแฟนใหม่ของชบาซึ่งแฟนเก่าคนนี้เคยคบกันตอนปีหนึ่งอะไรอย่างนี้ แล้วก็ตรงนี้ ตรงนี้ถ้าไปเจอมันเคยเกิดขึ้นมาแล้วครั้งหนึ่งกับแฟนเก่าคนนี้ และทีนี้นะชบาเดินมาเจอแฟนเก่าคนนี้อยู่กับแฟนของชบาตอนนี้ทำอะไรกันอยู่ อะไรอย่างเงี้ย ชบาก็จะไปประมาณนั้นละครับเป็นลำดับเหตุการณ์” (ชบา)

แต่ก็มีประสบการณ์จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคนที่ดีสนใจเลือกเหยื่อจากการที่ไม่รู้ข้อมูลอะไรของเหยื่อเลยแต่พิจารณาจาก บริบทของพื้นที่ที่ทำให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถเข้าถึงตัวเหยื่อได้ง่าย

“หนูจะใช้เป็นเรด้า กดหมุนบีบมันจะวนมา ว่าแต่ละคนอยู่ไหน ปู๊ปๆ แล้วก็เลื่อนแอด แอด ใครหล่อ หนูก็แอดเลย ต้องหล่อก่อน ถึงอาจจะจะมีไม่หล่อ แต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบด้วย แบบขาวๆ ตีๆ อย่างเนี้ย กล้ามเนืงคะ เป็นแบบผู้ชายบ้านๆ ผิวแทนๆ มีหนวดมีเคราะ แล้วหนูก็จะเริ่มด้วยถามชื่ออะไร โน่นนี่นั่น ทำอะไรอยู่อะไรอย่างเนี้ย ก็เลยชวนคุยเรื่อง 18 บวก” (มะลิ)

“จะต้องเป็นเด็กหอใน เราก็จะต้องเอาเด็กที่อยู่ในหอในเวลาเราเมาท์ ว่าคนนี้นั้นไม่นอนหออีกแล้วคีนนี้ ก็แบบไม่นอนหออยู่หรือๆ อะไรแบบนี้ คือเรื่องแบบนี้มันมีเยอะแยะไปเราเห็นอยู่เลยว่านี่ ห่าไปแล้วหล่าว มันมารับหน้าหอแล้ว” (ขจร)

แม้ว่าประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยจะมีวิธีการคิดในการเลือกเหยื่อที่เหมือนกัน แต่ในลักษณะของเนื้อหาประสบการณ์ของแต่ละคนก็มีความแตกต่างไป ขึ้นอยู่กับบริบทของเงื่อนไขต่างๆ

ดังนั้นในลักษณะเงื่อนไขที่สำคัญจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเงื่อนไขที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน ในบทบาทของการเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นเงื่อนไขเฉพาะประสบการณ์การคุกคามทางเพศเท่านั้น โดยมีทั้งลักษณะสำคัญที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีประสบการณ์เหมือนกัน และลักษณะของประสบการณ์ที่มีอยู่ในประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคน

ลำดับการวิเคราะห์ในขั้นต่อไปเป็นการนำองค์ประกอบโครงสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน ไปวิเคราะห์เพื่อค้นพบการให้ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 4 การพรรณนาความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ช่วงที่ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาปรากฏการณ์วิทยาแบบอูตรวิสัย (Transcendental Phenomenology) ซึ่งเป็นแนวทางการวิจัยหลักเพื่อศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศมาแล้วในอดีต ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประสบการณ์จากเจ้าของประสบการณ์ คือ ผู้มีความเชี่ยวชาญการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาถอดเทปและวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยปรากฏการณ์วิทยา ของคลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakas) เพื่อสร้างความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และค้นพบความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ขั้นตอน ได้แก่ การขจัดความคิดล่วงหน้า (Bracketing) การลดทอนประสบการณ์ (Phenomenological Reduction) การจินตนาการที่แตกต่าง (Imaginative Variation) และการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) ดังนั้นการได้มาซึ่งแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศจึงอยู่ภายใต้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 4 ขั้นตอน

การค้นพบความหมายและแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้น ผู้วิจัยต้องค้นหาคำอธิบายเนื้อประสบการณ์ (Textural Description) และอธิบายโครงสร้างสำคัญของประสบการณ์ (Structural Description) เพื่อนำไปสู่การค้นพบ

องค์ประกอบโครงสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Composite Structural Description) เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความหมาย และแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยการจินตนาการที่แตกต่าง (Imaginative Variation) และการสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) เพื่อนำไปสู่การเข้าใจหารให้ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 6 คน ซึ่งเป็นเจ้าของประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจทำการศึกษา

จากการวิเคราะห์โครงสร้างคุณลักษณะที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ค้นพบแก่นประสบการณ์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของประสบการณ์ที่ไม่แปรเปลี่ยนไปโดยมีรายละเอียดการพรรณนาดังนี้

แก่นสาระประสบการณ์ (Essence) การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ยังคงมีอยู่และไม่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การจินตนาการที่แตกต่างจาก โดยแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีดังนี้

ปลอดภัย

จากการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยพบแก่นประสบการณ์ในแง่ของความปลอดภัย ที่เกี่ยวข้องกับด้านเวลา ซึ่งเป็นความปลอดภัยที่นำไปสู่การเริ่มคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยช่วงเวลาที่ผู้ร่วมวิจัยเลือกใช้ในการคุกคามไม่ได้มีความหมายถึงช่วงเวลาตามหลักสากล แต่เป็นช่วงเวลาที่ผู้ร่วมวิจัยตัดสินใจคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในช่วงที่รู้สึกถึงความปลอดภัย

“ไม่เคยมีเวลาที่จะทำอะไรแบบนั้นเลย จนมีนอกเสียจากว่าแม่กับพ่อไปธุระต่างจังหวัดอะไรแบบนี้ เราก็จะแบบรู้ระยะเวลาว่าพ่อแม่ไม่อยู่ตอนไหนอะไรแบบนี้ มีอยู่ช่วงหนึ่งก็คือแม่ขจรไม่อยู่บ้านใช่ไหม ขจรไม่ไปเที่ยวกับแม่เพราะว่า แม่กับพ่อไปเที่ยวอีสานกัน 7 วัน 8 วันอะไรแบบนี้ ขจรอยู่บ้านคนเดียวเลย ก็คือขจรก็อยู่บ้านคนเดียวก็คือเบื่อๆ ก็หาอะไรทำก็เปิดคลิปดูทวิตเตอร์ แต่ว่าแต่ถ้าพ่อแม่อยู่ด้วยนั่นก็คือ คุณนะก็เอาโทรศัพท์เข้าห้องน้ำบ่อย” (ขจร)

“ก็โพสต์อีกโพสต์หนึ่งโพสต์เล่าเล่าเรื่องเหตุการณ์ตั้งแต่ที่ขาตื้นขึ้นมาเจอเหตุการณ์กับอะไรแบบนี้แล้วก็ไปถึงแล้วก็กลับมาอะไรอย่างเงี้ยแล้วก็สอดแทรกเรื่องที่ผ่านมาด้วยโพสต์ประมาณ 2 ทุ่มได้ครับ” (ชบา)

“เพราะว่าตอนนั้นแฟนมีพาสเวิร์ด ครับมี พาสเวิร์ดเฟซบุ๊กของเรา เราก็เลยไม่เลือก ไม่เลือกที่จะคุยในเฟซแต่ว่าต่อมามันก็แฟน แฟนคนนั้นมันก็เชื่อม เฟซบุ๊กเข้ากับ IG ของมันแล้วมันก็สามารถลิงค์ ลิงค์เข้ากันได้ครับก็เลยเปลี่ยนมาคุยทางไลน์แทน (หัวเราะ) เริ่มจาก

การที่เราไปขอขอโทษจากเพื่อนเขาคับเพื่อนของน้องเขา เฟซมาเราก็แอดเฟซไปแล้วเราก็ทักแมสเซ็นเจอร์ ไปขอใจจืดอ (หัวเราะ)” (พุด)

แก่นประสบการณ์ซึ่งเป็นความหมายของช่วงเวลาจึงเป็นการรับรู้ความรู้สึกว่าเวลาที่คุกคามทางเพศนั้นปลอดภัย จึงทำให้ผู้ร่วมวิจัยเลือกที่จะทำการคุกคามทางเพศผู้อื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

อารมณ์มาก่อนเหตุผล

แก่นประสบการณ์ถัดมาเป็นคุณสมบัติที่มีอยู่ในประสบการณ์การคุกคามทางเพศในแง่ของความคิดของผู้ร่วมวิจัยที่ใช้อารมณ์มาก่อนเหตุผล โดยความคิดในลักษณะนี้จะทำให้ผู้ร่วมวิจัยในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศในขณะนั้นขาดความยั้งคิด โดยใช้เหตุผลในการยับยั้งการกระทำเหล่านั้นได้ ทำให้การแสดงการคุกคามทางเพศออกไปนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ตั้งใจ โดยอาจรับรู้และสำนึกในภายหลัง

“ก็คือเพื่อนรู้สึกดาวนี่ไปเลยอะครับ คือแบบดาวท์ แบบดาวท์แล้วก็ไม่ค่อยไม่พูดกันเลย แล้วแบบมันเกิดปัญหาใหญ่มาๆ ก็คือแบบเรียกง่ายๆ ว่าเราคิดเล่นเกิน แบบว่าไม่คิดว่าเรื่องมันจะบานปลายขนาดนี้ละครับ เราคิดว่าเฮ้ยก็แค่เพื่อนสนิทกันหยอกหยอก หยอกล้อกัน แบบแค่เรื่องแบบนี้ก็แค่เพื่อนสนิทกันปาววะ คิดแบบไม่ได้คิดอะไรมาก” (ตะวัน)

“อยากแคปไว้ดูเก็บไว้ในเครื่องเฉยๆ ครับ เจตนาจริงๆ ก็คืออยากเก็บไว้ในเครื่องเพราะว่าเวลาแคปมันก็จะเห็นรูปหน้าพูดอยู่แล้ว ถ้าเราจะเอาไป เอาไปเหมือนโน่นนี่นั่นเอาไปใช้ในทางที่ไม่ดีเอาไปเผยแพร่อย่างนี้ครับ...เสียคนที่เรารักไปคนนึงเสียคนที่เราแอบมีความรู้สึกดีๆ ให้ไปเลยคนหนึ่งภายในช่วงเวลาแบบแป๊บเดียว” (พุด)

“ในตอนนั้นไม่คิดอะ หนูคิดแค่ว่าหนูแค่ได้ดู มันเป็นแค่ความสนุก ด้วยความที่แบบคล้ายๆ กับว่าต้นหนาวๆ เฮ้ยอยากดูฉันต้องดูให้ได้ ฉันไม่สนใจว่ามันจะหลุดหรือคุณจะเป็นยังไงขอแค่อันนี้ได้รู้ ขอแค่อันนี้ได้ดูรูปภาพของคุณอะไรประมาณนี้ ณ ตอนนั้น” (มะลิ)

การแสดงออกถึงอารมณ์ที่มาก่อนเหตุผลจึงเป็นรูปแบบของการกระทำโดยขาดการยั้งคิด ขาดความคิดรอบ ไม่ได้ไตร่ตรองถี่ถ้วน เพราะไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงไปในบริบทใดแต่ความคิดโดยใช้อารมณ์มาก่อนเหตุผล ซึ่งเป็นกรกระทำที่ขาดการยั้งคิด ย่อมทำให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

มองเหยื่อเป็นวัตถุทางเพศ

คุณสมบัติที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่ไม่แปรเปลี่ยนประเด็นต่อมาเป็นความคิดมุมมองของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อเหยื่อ หรือผู้ถูกคุกคามทางเพศโดยมองเหยื่อเป็นวัตถุ (Reification of Victims) จากคุณสมบัติในมุมมองของผู้ร่วมวิจัยทำให้การ

คุกคามทางเพศถูกแสดงออกมาในลักษณะที่ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้ถูกคุกคามทางเพศ การไม่คิดถึงผลกระทบที่จะตามมาภายหลังจากการคุกคามทางเพศ

“หนูขอฝากอย่างหนึ่งได้ไหมแบบว่า ถ้าจริงๆ หรือย่อนเวลากลับไปหนูจะไม่ทำ หนูก็แบบอาจจะสงสารเขาด้วยแบบทำไปทำไมสงสารแบบเขาอาจจะไม่รู้ตัวว่ารูปเขาหลุดนะ คนเห็นเยอะก็จะแบบอยากจะทำอะไรอะไรไม่ได้ตั้งใจ” (มะลิ)

“ชบามองว่าไม่ผิดครับ มันเป็นการระบายของคนคนหนึ่ง เพราะว่าชบาไม่ได้เอ่ยชื่อใคร แล้วก็ไม่ได้เปิดเผยหน้าของใครนะ ตอนนั้นใช่” (ชบา)

“ก็คือเราเริ่มมาจากกลุ่มหยอกล้อเล่นกันในกลุ่มกันก่อนนะครับ กลุ่มผมก็จะมีกลุ่มหัวรั้นนิดหนึ่ง แบบหัวแบบขี้แก้งแล้วก็ แชว ที่นี้แบบ แชวผู้หญิง มึงดูหน้ากับหลังทำไมเท่ากันจังวะ หน้ากำลังทำไมเข้ากันจัง ถ้าหน้ากับหลังเท่ากันแล้วข้างล่างจะไม่เท่ากันหรือ (หัวเราะ)...ผมกับเพื่อนผมตัดต่อรูปเลย แล้วที่นี้มันหลายคนนะครับ ที่นี้มันเกิดการหลุด ภาพมันหลุดเพราะเราไม่คิดว่ามันจะรุนแรงขนาดนี้ไงครับ” (ตะวัน)

จากประสบการณ์ผู้ร่วมวิจัยทุกคนต่างมีความคิดในมุมมองที่มองเหยื่อหรือผู้ถูกกระทำเป็นเพียงแค่วัตถุ ทำให้การคุกคามทางเพศที่กระทำไปในอดีตนั้นเป็นการกระทำที่ไม่คิดถึงผู้อื่น จึงทำให้การคุกคามต่อนั้นสร้างผลกระทบให้กับผู้อื่น

การเลือกเหยื่อ

คุณสมบัติของประสบการณ์ที่สำคัญ ของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นคุณสมบัติที่ไม่แปรเปลี่ยนคือ ความคิดในการเลือกเหยื่อ หรือเลือกผู้ถูกคุกคาม การคุกคามทางเพศองค์ประกอบที่สำคัญคือต้องมีผู้คุกคาม แต่สำหรับประสบการณ์การคุกคามทางเพศในมุมมองของประสบการณ์ผู้ที่เคยเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศเห็นว่า การเลือกเหยื่อมีวิธีการเลือกในคุณสมบัติของเหยื่อที่สามารถหาได้ง่าย โดยเป็นบุคคลที่เคยรู้จักกันมาก่อน หรืออาจจะไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่ก็สามารถค้นหาเหยื่อได้ง่าย

“รุ่นน้องครับรุ่นน้องใน ม ต่างสาขาอย่างนี้ดีกว่า ต่างคณะครับ เห็นกันอยู่เวลาอยู่ในมอ. ก็เห็นกันอยู่แต่คิดว่าพุดมีแฟนไงครับตอนนั้นแต่น้องเขาเลยไม่กล้า” (พุด)

“โดยเป็นแบบเรด้ากดหมุนบีป มันจะวนมาว่าอยู่ไหนบีปๆ แล้วก็เลื่อนแอด แอด ใครหล่อ หนูก็แอดเลยต้องหล่อก่อน...ถึงอาจจะจะมีไม่หล่อ แต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบ” (มะลิ)

“ส่วนใหญ่จะเอาไปแชร์กับพี่รหัสของตัวเอง แชวเค้าหยอกเค้า แต่ว่าขจรจะสนิทกับพี่รหัสมากกว่าเพื่อน เพราะพี่รหัสก็จะคุยกันทุกเรื่องเลย บางทีก็เคยพูดเรื่องเกี่ยวกับเพศเหมือนกันนะ” (ขจร)

การรู้ข้อมูลของเหยื่อเป็นพื้นผิวของประสบการณ์ที่ให้คำอธิบายกับแก่นประสบการณ์ในการเลือกเหยื่อ โดยผู้ร่วมวิจัยเลือกเหยื่อจากการรู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ โดยเหยื่อผู้นั้นอาจจะเป็นเพื่อน คนเคยรู้จัก รวมถึงบุคคลที่ผู้ร่วมวิจัยรู้จักแต่เหยื่อไม่ได้รู้จักกับผู้ร่วมวิจัย หรือการได้รับข้อมูลที่ผ่านมาจากการพูดคุยสนทนากันจนเกิดความรู้สึกคุ้นเคย

“เป็นรุ่นน้องครับรุ่นน้องใน ม ต่างสาขาอย่างนี้ดีกว่า ต่างคณะครับ...คุยกันปกติทำอะไรอยู่กินข้าวหรือยังก็ไปเรื่อยๆประมาณเกือบ 2 2-3 อาทิตย์อะครับ ถึงจะพูดถึงจะขอวีดีโอคอลทักไปว่าทำอะไรอยู่ก็คุยกันไปเรื่อยๆ เรื่อยๆ จนแบบต่างคนต่างรู้สึกดีต่อกันครับ” (พูด)

“กับเพื่อนเรา เพื่อนเราคนนั้น เราไม่พูดเรื่องแบบนี้กัน แต่ว่าขจรจะสนิทกับพีร์หัทมากกว่าเพื่อน เพราะพีร์หัทก็จะคุยกันทุกเรื่องเลย บางทีก็เคยพูดเรื่องเกี่ยวกับเพศเหมือนกันนะ แต่ก็เคยเล่าให้เขาฟังนะว่าผมคุยกับใครบ้าง” (ขจร)

“ชบาอยากไปเห็นกับตาอย่างนี้อะครับผม แล้วเราก็ขับรถกันไปครับผม แล้วพอไปถึงปั๊มน อะชบาก็เห็นแฟนเก่าชบาเดินออกมาจากห้องแฟนชบา แล้วก็กำลังเสียบกุญแจมอเตอร์ไซค์กำลังจะบิดออกไป...ชบาเรียงลำดับเหตุการณ์ เหมือนที่ชบาบอกตั้งแต่ตอนแรกๆเลย แล้วชบาก็จะสอดแทรกถ้าเกิดเหตุการณ์นั้นเป็นแบบอะ เป็นประมาณว่าเหตุการณ์นี้มันเป็นแบบนี้” (ชบา)

การรู้ข้อมูลของเหยื่อมากก่อนเป็นคุณสมบัติสำคัญที่มีผลต่อการเลือกเหยื่อของผู้ร่วมวิจัย เนื่องจากการได้รับทราบข้อมูลของเหยื่อผ่านกระบวนการสื่อสาร การสังเกต การพูดคุย และข้อมูลเหล่านั้นอาจถูกใช้ในกระบวนการประเมินสำหรับเลือกการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นี้ให้เหมาะสมกับเหยื่อ

คุณสมบัติของคำอธิบายแก่นประสบการณ์การเลือกเหยื่อยังมีประเด็นของคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการคือ การเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องของทางอารมณ์กับผู้ร่วมวิจัย โดยเป็นความเกี่ยวข้องในลักษณะอารมณ์ความชอบ ถูกใจ สนุก รู้จักกันมาก่อน รวมไปถึงความรู้สึกไม่ชอบ โกรธ โดยลักษณะความเกี่ยวข้องของทางอารมณ์มีผลต่อการเลือกการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับมุมมองของผู้คุกคามทางเพศ

“จะเลื่อนแอด แอด ใครหล่อ หนูกี้แอดเลย ต้องหล่อนก่อน ถึงอาจจะจะมีไม่หล่อ แต่ต้องเป็นสปีคที่เราชอบด้วย...แบบขาวๆ ตีๆ อย่างเนี่ย กล้ามเนืหนึ่งคะ” (มะลิ)

“มันความสนิทใจก็เลยเลือกที่จะแกล้งเขามากกว่าถ้าไปแกล้งคนอื่นมันอาจจะ มันอาจจะเค้าอาจจะไม่พอใจมากกว่านี้ อะไรประมาณนี้ครับ” (พูด)

“ตอนนี้ก็คือไม่คุยกันเลย ไม่เล่นด้วยกันก็คือแบบเห็นกันก็แบบไม่ไม่เท่าไรใช้ก็คือแบบไม่ได้ติดต่อกันเลย เพื่อนจะเรียกว่านกสองหัวเพราะว่าเขาจะไปเข้ากลุ่มนั้นที่นี้ที่เขาจะเข้ามาช่วงหลังหลังที่เป็นกลุ่มใหญ่” (อัญชัญ)

ดังนั้นแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในแง่ของคุณสมบัติการเลือกเหยื่อโดยผู้ร่วมวิจัยเลือกตามความง่ายในการหาเหยื่อ การรู้ข้อมูลและตัวตน จากการเป็นคนรู้จัก เป็นเพื่อนที่เคยมีประสบการณ์พูดคุย หรือเจอกันมาก่อนหน้า รวมถึงการเลือกจากบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ ในลักษณะของอารมณ์ทางบวก ได้แก่ ชอบ ถูกใจ หรือคนรู้จักที่สนิทสนม รวมถึงอารมณ์ทางลบ ได้แก่ ความไม่ชอบ โกรธ ซึ่งองค์ประกอบของพื้นผิวประสบการณ์ช่วยให้การอธิบายแก่นของประสบการณ์ทำได้ง่ายขึ้น

กระตุ้นความรู้สึก

แก่นคุณสมบัติการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในประเด็นถัดมาเป็นการกระทำที่กระตุ้นให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดการรับรู้ในความรู้สึกทางเพศ ตื่นเต้น สนุก ทำทนายสะใจ หรือเป็นความภูมิใจภายหลังจากการได้กระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้สำเร็จ

“ภูมิใจอะ เหมือนกับว่าเราทำได้แล้วอะไรแบบเนี่ย รู้สึกแบบว่า เฮ้ยฉันทำได้ เหมือนฉันจะทำได้นะคนนี้จะอะไรประมาณนี้ เหมือนเราจะเป็นแบบคล้ายๆ ว่าสุดยอด แบบสุดยอดในกลุ่มอะไรแบบนี้อะคะ” (มะลิ)

“ช่วงนั้นก็คุยกันเรื่อง 18 บวกครับ เราก็เป็นฝ่ายรุกเราก็ถามว่าแบบอยู่กับใครเวลาวิดีโอคอล ถอดเสื้อออกเราก็อ๋อเขา ครับ เราก็ให้เค้าดู เราก็เอากล้องลงเรื่อยๆ อะครับ เอากล้องลงต่ำๆ แล้วพุดก็เลยเปลือเอามือไปแคป แล้วเขาก็ มั่น มั่น มั่นแจ่มเต๋อใน IG ของเขา ตื่นเต้นครับรู้สึกดี (หัวเราะเบาๆ) รู้สึกตื่นเต้น” (พุด)

“เพราะว่าเขาก็เป็นคนสนิทของเราด้วย ซึ่งถ้าตามความจริงแล้วคนที่สนิทอะเราควรจะรักษาความรู้สึกด้วยกัน แต่ว่าความคึกคะนองของเราอะครับเอาแค่สนุกไม่ได้คิดอะไร เราไปแซวเขาอีกแล้วแซวไม่พอไปตัดต่อรูปเขาอีก” (อัญชัญ)

การกระตุ้นความรู้สึกเป็นคุณลักษณะสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในแง่ของการกระทำที่สร้างการรับรู้ถึงความรู้สึกให้กับผู้ร่วมวิจัยในลักษณะอารมณ์ทางเพศ ความตื่นเต้นที่ได้พูดคุย ความสนุกจากการคุกคามทางเพศ ความทำทนายจากการสนทนาต่าง หรือความภูมิใจที่ได้รับการยอมรับชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน ล้วนเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั้งสิ้น

ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

เป็นคุณสมบัติสำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งไม่แปรเปลี่ยน ซึ่งเป็นคุณสมบัติของแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศ โดยความคิดที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของผู้ร่วมวิจัยเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากความต้องการตอบสนองอึดตา เป็นความคิดในลักษณะที่ตนเองคิดและเชื่อในสิ่งที่ตนเองกระทำโดยประเมินจากมุมมองของตนเองเป็นสำคัญ

“เราก็ไปมั่นใจว่าซื้ออันนี้ๆ นะ แล้วเจ้าตัวก็มามั่นใจว่า ทำไมรู้ดีจังนะอะไรทำนองนี้ ซึ่งเราก็เลยมองว่า ในเมื่อคุณคิดที่จะทำแอคเค้าแอคเค้อแล้วซึ่งคนอื่นเค้าก็มาบอกแบบหลายคอมเมนต์ก็มาบอกเนี่ย ถ้าคุณต้องยอมรับให้ได้ว่า มันแบบสังคมออนไลน์มันเร็วจริงๆ อะไรอย่างงี้ มันอาจจะทำให้เค้าไม่พอใจว่าเรารู้เรื่องเค้ามากเกินไปหรือเปล่าอะไรอย่างงี้” (อัญชัญ)

“ณ จุดนั้นเราคิดว่าเขาเป็นเพื่อนสนิท ชำๆ นะครับ เราคิดว่าแฮ็กก็แค่เพื่อนสนิทกันหยอกหยอก...แค่เพื่อนสนิทกันป่าววะ” (ตะวัน)

“หนูคิดแค่ว่าหนูแค่นี้ได้ดู มันเป็นแค่ความสนุก ด้วยความที่แบบคล้ายๆ กับว่าต้นหนาวแฮ็กอยากดูฉันต้องดูให้ได้ ฉันไม่สนใจว่ามันจะหลุดหรือคุณจะเป็นยังไง ขอแค่ฉันได้รู้ ขอแค่ฉันได้ดูรูปภาพของคุณอะไรประมาณเนี่ย” (มะลิ)

การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาในอดีตของผู้ร่วมวิจัยทุกคน โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญในแง่ของการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองอึดตา หรือความเป็นตัวตนของตนเอง

ไม่รู้สึกลึบผิดที่จะกระทำ

คุณสมบัติที่สำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ผู้ร่วมวิจัย มีแก่นประสบการณ์ซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญอีกประการ คือ ความไม่รู้สึกลึบผิดที่จะกระทำ แม้ว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้กระทำลงไปนั้น จะรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ตนเองทำการหลอกล่อกระทำในสิ่งที่เป็นความไม่ถูกต้อง หรือมีโอกาสที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบ หรือผู้ร่วมวิจัยบางคนกระทำการลงไปด้วยความไม่ตั้งใจ โดยไม่คิดว่าสิ่งที่ตนเองทำจะทำให้ผู้อื่นได้รับผลกระทบ แต่อย่างไรก็ตาม เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนต่างมีคุณสมบัติไม่รู้สึกลึบผิดที่จะกระทำ

“ผมก็มีความรู้สึกว่ามันผ่านมาแล้ว ซึ่งมันก็จำได้ ในเวลาที่เรารู้สึกทวิตแล้วเจอหน้าเค้า แต่เราก็มันก็ตลกในมุมมองของเรา” (อัญชัญ)

“ตอนแรกๆ ตอนที่เราแบบไม่ได้ ไม่ได้คุยอะไรก็คือ แบบก็เฉยๆ อะครับ คือมันไม่ใช่รูปเราอะครับก็เฉยๆ ก็เป็นรูปมันก็เฉยๆ แบบเฉยๆ” (ตะวัน)

“พูด ว่าถ้าเราไปขออนุญาตเขาก่อนมันก็จะไม่เซอร์ไพรส์ เหมือนเขาก็รู้ มันก็ไม่สนุกถูกต้องไหมว่าเออฉันจะเอารูปนี้เหมือนเราต้องการเซอร์ไพรส์ให้เขาแปลกใจ ด้วยอะเนาะ” (พูด)

ความไม่รู้สึกลึกซึ้งเป็นคุณสมบัติของผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่นำมาสู่การเข้าใจแก่นของประสบการณ์ ที่นำไปสู่การเข้าใจปรากฏการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ความไม่รู้สึกลึกซึ้ง อาจมาจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ได้ ความตั้งใจที่เกิดจากความไม่รู้สึกลึกซึ้งคือ ความต้องการที่จะหลอกลวง ให้ผู้ถูกคุกคามหลงเชื่อ หรือคล้อยตาม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์บางอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้ร่วมวิจัย หรือเป็นการแสดงออกอย่างไม่ตั้งใจ โดยไม่รู้ว่่าสิ่งที่ทำไปนั้นเป็นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

แก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากการศึกษาประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาในอดีต มีแก่นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ดังนี้ ความปลอดภัยที่มีต่อช่วงเวลา สถานการณ์ แพลตฟอร์ม ความเชี่ยวชาญ และแก่นในแง่ของอารมณ์ของผู้คุกคามทางเพศที่มาก่อนเหตุแล โดยการมองผู้ถูกคุกคามทางเพศเสมือนเป็นวัตถุ จึงขาดความรู้สึกเห็นใจ ไม่คิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ในแง่ของการเลือกเหยื่อเป็นเหยื่อที่ห่างาย และผู้คุกคามทางเพศมีข้อมูลของเหยื่ออยู่แล้ว หรือเป็นเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องทางด้านอารมณ์ ในแง่ของการถูกกระตุ้นความรู้สึกจากการคุกคามทางเพศ ที่สร้างการรับรู้ให้ผู้คุกคามทางเพศรู้สึกถึงความตื่นเต้น สนุก ทำทนาย สร้างความภูมิใจ ในการยอมรับของกลุ่มเพื่อน แ่งของการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีการให้มุมมองของตนเองเป็นผู้ตัดสินใจ โดยการกระทำนั้นเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของตัวผู้คุกคามเอง และกระทำการคุกคามทางเพศโดยไม่รู้สึกลึกซึ้ง

แก่นของประสบการณ์นี้เป็นแก่นที่มาจากประสบการณ์ในอดีตของผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นกลุ่มของเยาวชนผู้เคยผ่านการมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในฐานะผู้ที่เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ ได้สะท้อนประสบการณ์ผ่านการบอกเล่า ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาคำอธิบายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 2 แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างแนวทางการป้องกันซึ่งมาจากผลการวิเคราะห์ประสบการณ์จากคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 อันประกอบด้วย 1) นักปฏิบัติการ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 2) นักช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีความเชี่ยวชาญด้านการดูแลเหยื่อ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 3) นักวิชาการด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้มีความรู้ในกระบวนการทำงานของระบบเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงข้อมูลด้านความปลอดภัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 4) นักวิชาการด้านจิตวิทยา ผู้ใช้ศาสตร์วิชาอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเคยมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศหรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชน โดยมีข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยนำเสนอดังนี้

รายละเอียดข้อมูลกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2

เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นกลุ่มที่ผู้วิจัยนำข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย เพื่อต้องการสร้างแนวทางการป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มผู้ปฏิบัติด้านการช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟู ผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และนักจิตวิทยา โดยผู้วิจัยขอบรรยายข้อมูลเบื้องต้นของผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 2 เพื่อแสดงถึงความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คือ หน่วยงานกลุ่มต่อต้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นองค์กรของภาครัฐก่อตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2558 โดยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่กระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิ สหรัฐอเมริกา และ FBI ประจำกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อร่วมกันดำเนินการปราบปราม จนสามารถจับกุมดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดต่อการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ตได้เป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังส่งเสริมแนวทางให้สังคมได้ตระหนักถึงภัยของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และภัยคุกคามอื่นๆ ที่มาจากอินเทอร์เน็ต โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่อต้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 2 ท่าน ดังนี้

คุณมณีพิชัย เจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่อต้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต เพศชาย อายุ 51 ปี ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร สั่งการควบคุมกำกับดูแล และการประเมินผลการทำงานของชุดปฏิบัติการด้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างประเทศ

คุณสุดสาคร เจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่อต้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต เพศชาย อายุ 45 ปี ปฏิบัติงาน ณ กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปี โดยมีอำนาจหน้าที่ด้านการสืบสวนคดีล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กร่วมกับฝ่ายปฏิบัติการ และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เป็นศูนย์กลางประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต และภาวะอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและทำงานด้านการช่วยเหลือเยียวยาฟื้นฟู ผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คือ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร โครงการฮักประเทศไทย (Hug project Thailand) ก่อตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือส่งเสริมเยียวยาเด็กผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดทางเพศ รวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก โดยมีเป้าหมายเพื่อ การป้องกัน โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการป้องกันและระวังภัยจากโลกออนไลน์ ด้านคุ้มครอง เสริมพลังให้กับผู้บังคับใช้กฎหมายในการดำเนินงานตามกระบวนการ พร้อมการปฏิบัติต่อผู้ได้รับผลกระทบด้วยความเคารพและเอาใจใส่ และด้านการฟื้นฟูเยียวยา ให้เด็กผู้ได้รับผลกระทบได้รับการเยียวยา เพื่อให้กลับมาใช้ชีวิตที่ดี

เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งพาตัวเองได้ (Hug project, 2022) โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือ เยียวยา พี่นพ ผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 1 ท่านคือ

คุณรจนา เจ้าหน้าที่ฝ่ายกำกับดูแลโครงการฮักประเทศไทย เพศหญิง อายุ 44 ปี ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือ เยียวยา พี่นพ ผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 13 ปี ผ่านการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือเหยื่อผู้ได้รับผลกระทบจากการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต ร่วมผลักดันและสร้างมาตรฐานในการสืบสวนสอบสวนด้วยความเคารพ และใส่ใจเด็กผู้ตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศ รวมถึงการผลักดันสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต

3. กลุ่มนักวิชาการ ผู้มีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย นักวิชาการด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และนักจิตวิทยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 นักวิชาการด้านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานต่อต้านการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต สังกัดกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี จำนวน 2 ท่าน ดังนี้

คุณสังข์ศิลป์ชัย เจ้าหน้าที่เพศชาย อายุ 33 ปี ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ระบบเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการประสานงานเพื่อการสืบสวนสอบสวนการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต มีประสบการณ์ในการทำงาน 3 ปี

คุณจันทโครบ เจ้าหน้าที่เพศชาย อายุ 51 ปี ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ระบบเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการประสานงานเพื่อการสืบสวนสอบสวนการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางอินเทอร์เน็ต มีประสบการณ์ในการทำงาน 2 ปี

3.2 นักวิชาการด้านจิตวิทยา เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านจิตวิทยาโดยมีขอบข่ายการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่นักจิตวิทยาโรงเรียน และเจ้าหน้าที่นักจิตวิทยากระทรวงยุติธรรม

คุณบุษบา เจ้าหน้าที่นักจิตวิทยาโรงเรียน ประจำเขตพื้นที่การศึกษาแห่งหนึ่ง เพศหญิง มีอายุ 35 ปี มีประสบการณ์ทำงานด้านจิตวิทยา 3 ปี และมีประสบการณ์

ทำงานด้านนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำเขตพื้นที่การศึกษา 2 ปี มีความเชี่ยวชาญตามขอบข่ายการทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลจิตใจและพฤติกรรมมนุษย์ ให้การบำบัดรักษา ป้องกันการความผิดปกติของนักเรียนผ่านการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา การดำเนินงานด้านการป้องกันและส่งเสริมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ให้กับนักเรียน

คุณมโนราห์ เจ้าหน้าที่นักจิตวิทยา กระทรวงยุติธรรม อายุ 40 ปี ผู้มีประสบการณ์การทำงานกับเยาวชนผู้ถูกล่วงละเมิดทางเพศ และครอบครัว ให้การช่วยเหลือ ในเรื่องของการทำงานทางด้านจิตวิทยา มาทั้งสิ้น 5 ปี

ตอนที่ 1 แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นแนวทางซึ่งได้จากการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ในฐานะที่เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ไปใช้เป็นคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์จนได้แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยแนวทางนั้นมีคุณลักษณะเพื่อช่วยระงับยับยั้งมิให้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทำได้ง่าย โดยมีความตั้งใจที่จะไปขัดขวางความรู้สึก ความคิด หรือสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้ผู้คุกคามทางเพศสามารถกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้โดยง่าย ดังเช่นในอดีต โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชาสัมพันธ์แผนประทุษกรรม

แนวทางประชาสัมพันธ์แผนประทุษกรรม เป็นแนวทางป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการให้ความรู้กับบุคคลในสังคม โดยเน้นไปยังผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้สังคมรู้เท่าทันถึงแผนและผู้คุกคามทางเพศจะใช้สำหรับการก่อเหตุคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างเกราะป้องกันให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ล่วงรู้ก่อนการตกเป็นเหยื่อการถูกคุกคามทางเพศ และช่วยลดเหตุที่จะเกิดจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยให้ประเด็นความที่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1.1 รู้เท่าทันการคุกคามทางเพศ 1.2 สังเกตระวังและป้องกัน 1.3 รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี โดยมีรายละเอียดเนื้อหาแต่ละประเด็นดังนี้

1.1 รู้เท่าทันผู้คุกคาม

การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุกคามทางเพศ เป็นการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศ ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้คุกคามทางเพศจะใช้สำหรับการก่อเหตุบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ตัวอย่างจากบทสัมภาษณ์พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลความรู้จากประสบการณ์การปฏิบัติงานของตนเอง โดยเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดจากประสบการณ์รับรู้

โดยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีประเด็นสำคัญเช่น รูปแบบการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ วิธีการที่ผู้คุกคามทางเพศใช้สำหรับกระทำต่อเหยื่อ กลการล่อลวงให้เหยื่อหลงกล นอกจากนี้ยังสะท้อนเห็นผลกระทบที่เหยื่อจะได้รับจากการถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังคำบอกเล่าประสบการณ์ที่ว่า

“เค้าจะปกปิด ไอเดนต์ดีของตัวเองถูกไหม เพราะฉะนั้นเค้าจัดเต็มทีเลย เค้ารู้สึกที่เค้าไม่มีอะไรจะต้อง ดูช แม้แต่ตัว NGO ที่ทำมาเรื่องนี้บ้างที่พวกนี้มันยังมาแอดแท็ค เราอะไรเงี้ย” (รจนา)

“มันเอาภาพซ้ำซ้อนภาพ เอววิดีโอผู้หญิงขึ้นมา ทางผู้ชายฝั่งนั้นก็หลงเชื่อว่าการล้างไลฟกับผู้หญิง ส่วนผู้หญิงคนนั้นบอกว่าไหนกำลังช่วยตัวเองอยู่จริงๆ...ฝั่งผู้ต้องหา ก็แคปเจอร์หน้าจอโดยที่ทางอีกฝั่งไม่มีทางรู้เลยว่า โดนแคปเจอร์หน้าจอใช้ใหม่ เสร็จเรียบร้อยปั๊บก็เอาไปข่มขู่ เฮ้ยเอารูปมาอีก อะไรมาอีก” (มณีพิชัย)

“ถ้าเป็นหลอกเด็กผู้ชายก็จะเป็นสาวประเภทสอง ก็อวดานตัวเองเป็นผู้หญิงสาว ๆ สวย ๆ อย่างเงี้ย รูปโปรไฟล์สวยเลย แล้วก็ไปไล่อัดเด็กผู้ชายหน้าตาดี ๆ ้วยมัธยมอะไรต่างๆ แล้วก็จีบกันเป็นแฟน พอเห็นก็มีชักชวนพูดคุยกระตุ้นในเรื่องของทางเพศ ลักษณะหลังจากนั้นก็ชวนกันถ่ายรูปแลกกันใหม่อะไรต่างๆ” (สุดสาคร)

“มีพวกคนร้ายจะทักมาว่าน้องอยากจะได้ตั้งค้ใหม่เดี๋ยวกายอมโชว์นมโชว์อะไรให้พี่เนี่ยแล้วก็ส่งมาเดี๋ยวกจะโอนเงินให้บางคนก็หลงเชื่อก็ส่งรูปไปให้เขาดู 1 รูป 2 รูปพอได้ลูกไปแล้วนะเขาก็จะเอารูปพวกนี้กลับมาแบล็คเมลล์” (จันทโครบ)

จากประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ซึ่งมีประสบการณ์การการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะเห็นถึงการถ่ายทอดวิธีการ ลักษณะ หรือรูปแบบที่ผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะนำมาใช้สำหรับ

การคุกคามทางเพศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ และเป็นข้อมูลที่เกิดจากประสบการณ์จริง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการใช้เป็นข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอก หรือผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รู้ว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร

1.2 สังเกตระวังและป้องกัน

การบอกเล่าประสบการณ์ในประเด็นที่เกี่ยวกับกลวิธีการป้องกันตัว สำหรับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ใช้งานทุกคนสามารถทำได้ โดยใช้วิธีการสังเกตความผิดปกติของบุคคล การวิเคราะห์ทัศนคติ วิธีการจัดการกับบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ และวิธีการสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง

“สังเกตโปรไฟล์ที่มันเป็นรูปโปรไฟล์ปกติ กับรูปโปรไฟล์ที่ไม่ปกติ หรืออย่างแบบไม่เปิดเผยตัวตน หรือตัวตนของเขาเนี่ยตรงกับโปรไฟล์ของเขา หรือวิธีการโชว์ตัวตนในออนไลน์เป็นอย่างไรตรงไปตรงมาไหม...เรารู้จักคนๆ นี้มาก่อนในความเป็นจริงกับเพื่อนในออนไลน์มันตรงกันไหม มันใช้คนเดียวกันไหม แต่ว่าถ้าเกิดคนนี้เราไม่เคยรู้จักมาเลยในความเป็นจริงอันนี้เราก็ควรจะสกรีนมีทักษะในการเลือกเพื่อนอันดับแรก” (บุษบา)

คอนโทรลคนที่ จะเข้ามาได้ใช่ไหมคะ เพราะว่าบางคนเนี่ยก็จะแบบ ตั้งสถานะ Public เอาไว้เพราะฉะนั้นใครก็ได้ที่จะเข้ามา แต่เราเนี่ยเลือกที่จะรีเจ็คออกไปได้” (มโนราห์)

“เหยื่อส่วนใหญ่จะไม่รู้ว่าตัวเองก็เปิดเผยหมดแหละ ผมทำงานที่หน้าตาเป็นแบบนี้ รถเป็นแบบนี้ บ้านอยู่ตรงนี้ ผมเรียนอยู่ที่นี้เพราะฉะนั้นคนชายเมื่อได้รูปไปแล้วก็สามารถที่จะไปทำเป็นแพ็คเก็จขายได้เลย” (มณีพิชัย)

จากประสบการณ์สะท้อนถึงช่องว่างด้านความปลอดภัยส่วนบุคคล ที่ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมอาจจะเลย หรือไม่ได้ระมัดระวังตนเองเท่าที่ควร จึงทำให้ผู้คุกคามทางเพศใช้ช่องเหล่านี้ในการเข้าไปก่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การให้ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับวิธีการการป้องกันตัวจะช่วยปิดช่องว่างและทำลายช่องทางที่ผู้คุกคามทางเพศ จะใช้ในการเข้าถึง หรือการก่อเหตุต่อไปในอนาคต

1.3 รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี

ตัวอย่างของการให้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อดีของการรู้แผนการการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงานและ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นมุมมองให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สามารถนำวิธีการไปใช้สำหรับป้องกันตนเอง โดย

เสมือนการให้ความรู้ถึงวิธีการ ช่องทาง รูปแบบ โดยเน้นให้เห็นว่า ทำยที่บุคคลที่ได้รับประโยชน์ เป็นใคร โดยเป็นแนวทางให้การใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้ปลอดภัยจากการคุกคามทาง เพศ ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มักจะไม่ทันได้ระวังตัวเช่น การถ่ายรูป การส่งรูป การพูดคุยสื่อสารกับคนแปลกหน้า ซึ่งการรู้ว่าจะหากป้องกันตนเองได้แล้ว สิ่งที่เป็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองเป็นอย่างไร

“เราก็แบบให้เค้ารู้แผนวิธีการกลโกงรูปแบบของคนร้ายที่จะเข้ามาหลอกลวงเราอย่างเงี้ย ถ้าเค้ารู้เค้าจะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อและก็ที่สำคัญก็คือ ถ้าไม่ถ่ายรูป ถ่ายคลิปแล้วก็ไม่ส่งให้กันมันก็จะไม่รูปไม่หลุด ไม่แพร่กระจาย” (สุดสาคร)

“ให้เขามีความรู้ว่าแผนการที่คนร้ายทำแผนประทุษกรรมเนี่ยะที่คนร้ายวางแผนเนี่ยะมันกระทำยังไง” (มณีพิชัย)

“มันจะช่วยลดความเสี่ยงได้มันจะช่วยทำให้เราไม่มีความลด ความเสี่ยงที่เราจะไปเจอคนที่ที่เราไม่ไว้ใจในสังคมออนไลน์ได้อันนี้คืออาจจะแบบเป็นบุคคลที่ไม่ได้แบบหมายความว่ามาแบบคุกคามเลยคือตอนแรกเราไม่รู้หรือกระทั่งการที่เราเห็นโปรไฟล์แบบนี้เขาจะมาคุกคามเราหรือไม่หรือเขาอาจจะเข้ามาหลอกเราในประเด็นอื่นแต่ว่ามันจะช่วยทำให้เราเนี่ยโพรเท็คตัวเองได้” (มโนราห์)

ข้อดีของการรู้เท่าทันแผนการของผู้คุกคามทางเพศสะท้อนถึงมุมมองของผู้ได้รับประโยชน์โดยเฉพาะผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการได้เรียนรู้วิธีการของการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อลดโอกาสและความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศ อีกทั้ง เป็นแนวทางที่สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง

การประชาสัมพันธ์แผนประทุษกรรมจึงเป็นวิธีการในการให้ข้อมูลในรูปแบบวิธีการต่างๆ โดยข้อมูลควรมีประเด็นความรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติได้ แผนประทุษ

2. การบังคับใช้กฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมายเป็นวิธีการหนึ่งที่อยู่ในบทสัมภาษณ์ของผู้ร่วมวิจัยในกลุ่มที่ 2 โดยความสำคัญของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาจากการรับรู้ถึงความรู้ที่ปลอดภัย ในการปฏิบัติการบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งวิธีการป้องกันที่ดีที่สุดคือ การทำลายวงจรหรือความรู้ที่ปลอดภัยของผู้คุกคาม โดยการบังคับใช้กฎหมายจากเจ้าหน้าที่ผู้มีความเกี่ยวข้อง

2.1 มุ่งปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ในบทบาทของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นหน่วยทางสังคมในการสร้างความ เป็นระเบียบเรียบร้อยให้กับสังคม เมื่อยุคสมัยสังคมเปลี่ยนไป วัฒนธรรมและเทคโนโลยี สมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของประชาชนมากขึ้น จนเกิดเป็นสังคมเสมือนซึ่งมี อิทธิพลและบทบาทเชิงประจักษ์ต่อผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในมุมมองการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ต้องร่วมแรงเอาจริงเอาจัง ในการจัดการกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์อย่างเต็มที่

“ผู้บังคับใช้กฎหมายทั่วไปด้วยที่จะต้องพยายามที่จะทำยังไงก็ได้ ให้มันไต่รูดพวกนี้มันหายไป ใครพูดขึ้นมาก็จับอะไรแบบนี้ก็ต้องพยายามยึดเอามาให้ได้มากที่สุด” (มณีพิชัย)

ตำรวจส่วนใหญ่ก็ต้องเน้นว่าเขาจะต้องบังคับใช้ทุกวิถีทางเพื่อให้จับ คนร้ายให้ได้ถูกไหม ดังนั้นหน้าที่เขาคือต้องจับคนผิดมาลงโทษ (รจนา)

“พี่ว่าเราต้องเน้นเรื่องการบังคับใช้กฎหมาย คือเจ้าหน้าที่ต้อง กวดขัน แสดงออกถึงการเอาจริงเอาจังในการปฏิบัติงาน ต้องจับเพื่อสร้างการรับรู้ว่ามีโอกาสถูก ดำเนินคดี” (สังข์ศิลป์ชัย)

เจ้าหน้าที่ผู้มีบทบาทเป็นผู้นำแนวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ ปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงบุคลากรผู้เกี่ยวข้องต้องร่วม ใจปรามปรามและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับเรื่องราวช่วยเหลือผู้ ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสะท้อนเจตนากลับไป ยังสังคม และการรับรู้ของบุคคลผู้มีพฤติกรรมควรเป็นผู้คุกคามทางเพศให้รับรู้ถึงความตั้งใจและ เอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมายและปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์

2.2 เพิ่มบทลงโทษสำหรับการคุกคามทางเพศ

เนื่องจากปัจจุบันบทลงโทษของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อ สังคมออนไลน์ ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายโดยตรง แต่เป็นการใช้วิธีการปรับบทลงโทษจาก กฎหมายอื่นมาใช้เพื่อการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ ทำให้การคุกคามทางเพศโดยการติดต่อหรือนำเสนอรูปภาพทางเพศอาจถูกพิจารณาเป็น คดีหมิ่นประมาท ซึ่งโทษของผู้กระทำกับผลกระทบที่ผู้ถูกกระทำได้รับไม่เหมาะสมกัน ดังนั้นการ

พิจารณาปรับบทลงโทษสำหรับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อาจมีส่วนช่วยในการป้องปรามการกระทำในลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อีกด้วย

“บทลงโทษมันก็ต้องมี การอาจจะปรับเปลี่ยนในเรื่องของมีแนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย หรือว่ารูปแบบการทำให้มีผลกระทบที่หนักขึ้น แล้วก็ตรงประเด็นมากขึ้น เรื่องบทลงโทษเนี่ยเรื่องพยานหลักฐานด้วย” (มณีพิชัย)

“คดีพี่อะบ้านเรารอศาลลงอาญา 2 ปี แต่ดีพี่เดียวกับ FBI ละวันที่ศาลพิพากษาเค้ามารับตัวมันต่อเลย เค้าออกหมายจับด้วยก็คือเหมือนออกหมายจับคู่กัน ถ้าไปบ้านมันมันโดน 10 ปี” (รจนา)

“ถ้ามองฮาราสเซอร์พี่ก็มองว่ากลไกระดับนโยบายอะกฎหมายมันต้องแรง แล้วพี่คิดว่า คือ พอเค้าโดนจับมันก็คือ การที่เค้ารับผิดชอบต่อผลกระทบที่เค้ารับที่เค้าทำมาถูกไหม” (รจนา)

บทลงโทษการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังไม่รุนแรงเพียงพอที่จะสร้างความรู้สึกให้ผู้คุกคามทางเพศเกรงกลัวต่อการกระทำคุกคามระงับยับยั้งไม่ให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ จึงทำให้การรับรู้ของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อาจมองว่าพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่สำหรับการคุกคามทางเพศได้โดยง่าย โดยไม่มีความผิด และสามารถถูกบังคับใช้กฎหมายได้ ดังนั้นจึงต้องทำลายความรู้สึกของผู้คุกคามทางเพศให้เปลี่ยนเป็นการกระทำความผิดที่มีโอกาสถูกดำเนินคดี

2.3 ยืนยันตัวตนบัญชีผู้ใช้

จากการศึกษาวิจัยพบว่า เยาวชนผู้ร่วมวิจัยใช้ข้อจำกัดของการสร้างบัญชีเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งไม่สามารถระบุตัวตน หรือการสร้างตัวตนปลอมเพื่อใช้สำหรับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้น บัญชีเหล่านั้นเมื่อผู้ใช้งานทำการล็อกอินใช้งานจะเปลี่ยนทัศนคติและความรุนแรง โดยเชื่อมั่นว่าเป็นบัญชีที่ไม่สามารถติดตามยืนยันตัวตนได้ ดังนั้นการปรับแก้กฎหมายโดยออกกฎหมายให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องลงทะเบียนยืนยันตัวตนอาจช่วยป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ แต่การกระทำดังกล่าวก็มีข้อจำกัด เนื่องจากการเข้าไปจำกัดสิทธิประชาชนมากเกินไปอาจสร้างความรู้สึกถึงความไม่ไว้วางใจในการถูกตรวจสอบ เสมือนว่าเป็นการจำกัดสิทธิบางประการของผู้ใช้งาน

“มีมาตรการที่แบบเข้าไปถึงได้ อย่างเช่น เอ่อการเอ่อ ควบคุม อ่า บัญชี หมายเลขโทรศัพท์อะไร ใครก็คนเดียวว่า...เพราะฉะนั้นเราก็จะไปควบคุมดูแลตรงนี้” (มณี พิชัย)

“มุมมองผม ผมว่าคือจัดการกับคนอะไม่ได้ครับ เราต้องจัดการ กับกับระบบต้องจัดการกับพวกสื่อโซเชียลเนี่ยต้องบังคับให้มีการยืนยันตัวตนอันเนี่ยครับ” (สังข์ ศิลป์ชัย)

จะเห็นได้ว่าแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นการบูรณาการความร่วมมือกันกับทุกภาคส่วนซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งผู้ประกอบการ เยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สถานศึกษา และกฎหมายข้อบังคับต่างๆ เพื่อให้ดำเนินการด้านการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีประสิทธิภาพ ก็ต้องร่วมกันดูแล และเคารพในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่ปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2.4 ไม่ยอมรับการคุกคามทางเพศทุกรูปแบบ

จากบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกระทำ หรือผู้ตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งอาจจะยังไม่กล้าที่จะออกมาแสดงความจำนงจะดำเนินคดีกับผู้คุกคามทางเพศ ซึ่งการนิ่งเฉย หรือไม่ดำเนินคดี ยิ่งสร้างโอกาสให้กับผู้คุกคาม ที่ยังคงเป็นภัยต่อผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ ต่อไป ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแนะนำถึงความต้องการในการบังคับใช้กฎหมาย ในบริบทของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีบทบาทเป็นผู้ตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศ ควรดำเนินการจัดการกับผู้คุกคามทางเพศโดยไม่นิ่งเฉย หรือแสดงออกในทันทีถึงความไม่พอใจ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้คุกคามทางเพศ ว่าการกระทำนั้นแสดงออกถึงความไม่เหมาะสม ไม่ให้เกียรติ กระทำการล่วงเกินผู้อื่น เพื่อจะสร้างการรับรู้กลับไปยังผู้คุกคามทางเพศถึงการไม่ยอมรับการคุกคามทางเพศทุกรูปแบบ

“ผู้เสียหายเคสอย่างเงี้ยเค้าจะไม่...ไม่ค่อยแจ้งความ สมมติว่าเราไปไล่ดูเคสหนึ่ง จากอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เนี่ยก็ต้องมานั่งดูว่า อ้อ มีเหยื่อรายอื่นๆ อีกนะครับ แล้วนี่เราเจอผู้เสียหายประมาณหลักหลายร้อยคนเลยนะ เราก็ต้องไปนั่งไล่อย่างเงี้ยทีละคนๆ พอรู้จักแล้วเห็นแล้วก็ต้องไปตามเข้าไปพูดคุยกับเด็กร้อยคนแต่ว่าพอไปคุยแล้วจริงๆเนี่ยเด็กเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมแค่หกคนเอง” (สุดสาคร)

“ต้องแสดงว่าฉันไม่ชอบและฉันพร้อมที่จะ รีเจ็คคุณออกไปจากชีวิต เพราะว่าอะไร เพราะว่าปัจจุบันเนี่ยมนุษย์เรากลัวที่จะเอาเพื่อนออกไปในชีวิต เพราะว่าเรากลัวที่จะไม่มีเพื่อนแต่เราไม่คัดเพื่อนที่มีคุณภาพในชีวิตเรา” (มโนราห์)

“เด็กเยาวชนบางคนเขาก็อาจจะไม่ได้ทราบว่ามีหน่วยงานนี้ที่คอยดูแล มันก็เป็นประเด็นที่ว่าเราจะเผยแพร่อย่างไร ประชาสัมพันธ์อย่างไร บางทีเด็กก็รับฟังแต่ว่ามันก็ไม่สามารถที่จะแบบเขาเรียกอะไรอะ นำเสนอได้กับประชาชนทั้งประเทศว่าเฮ้ยเรามีหน่วยงานนี้อยู่นะ ให้เขารู้ว่าถ้าเจอสถานการณ์การคุกคามเขาจะต้องดำเนินการอย่างไร” (มณีพิชัย)

การไม่นิ่งเฉยต่อการคุกคามทางเพศทุกรูปแบบ เป็นการแสดงถึงเจตนาของผู้ถูกคุกคาม และผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คนอื่นๆ ที่ไม่ยอมต่อพฤติกรรมการคุกคามทางเพศในทุกรูปแบบ ทั้งพร้อมที่จะแจ้ง หรือดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันที เพื่อให้ผลการกระทำนี้สะท้อนไปยังผู้คุกคามทางเพศ ให้ตระหนักและรู้สึกว่าการคุกคามทางเพศไม่ใช่พื้นที่ปลอดภัยสำหรับการคุกคามทางเพศอีกต่อไป

2.5 การพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ

การแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จากมุมมองของการวิจัยพบว่า เยาวชนผู้ร่วมวิจัยมองว่าการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในแบบปกติ ไม่ได้มีความผิดปกติแตกต่างแต่อย่างใด อาจเนื่องมาจากความสามารถในการดำเนินการจับกุมกวาดล้างของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจะพัฒนาแนวทางให้การป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ต้องพัฒนาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ด้านการปฏิบัติการด้วย เนื่องจากบริบทการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวข้องกับข้อมูลหลักฐานบนโลกเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต้องใช้ความสามารถที่แตกต่างไปจากโลกทางกายภาพ ดังนั้นต้องพัฒนาทักษะให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ รวมถึงทักษะในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เนื่องจากผู้ที่เข้ามาแจ้งความร้องทุกข์นั้นเป็นเด็กและเยาวชน กระบวนการปฏิบัติงานก็ควรจะต้องเอื้อให้ผู้เข้ารับการแจ้งความได้รับประโยชน์สูงสุด ไม่อับอาย ไม่ขายหน้า ซึ่งทักษะเหล่านี้ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าควรจะมีการบรรจุหลักสูตรกระบวนการพัฒนาทักษะการดำเนินการบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้กับ เจ้าหน้าที่ตั้งแต่อยู่ในระดับการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติอยู่ในโรงเรียน

“เจ้าหน้าที่ตำรวจ บางที่ บางที่ตำรวจที่เป็นร้อยเวรอยู่ตาม โรงพักเนี่ย ก็อาจจะด้วยความที่อ่า ยังไม่มีความเชี่ยวชาญรวมถึงความสามารถในกรทำคดี อาชญากรรมเทคโนโลยีพวกนี้นะครับ” (มณีพิชัย)

“รากฐานอะเหมือนมันคือแต่ละๆ เลเยอร์ อย่างตำรวจเนี่ยเรา ต้องประมาณเค้าตั้งแต่สมัครตำรวจใหม่ๆ เลยะ เพราะน้องอย่าลืมนะว่าตำรวจเนี่ยเค้าถูกเทรนมา เพื่อให้ทำงานกับผู้ต้องหาเนาะ มันต้องดิบบันต้องเถื่อนถูกไหม มันต้องแบบ...มันไม่ได้มีความ ฟินอบพิเทา” (รจนา)

“เพราะว่าเหมือนเราให้หน่วยอื่นไปจับให้ เขาจับตัวให้ได้แต่เรื่อง การเก็บพยานหลักฐานเนี่ยเขาก็ไม่เข้าใจในเรื่องออนไลน์เงี้ยครับ เหมือนบางคนไปยกมาแต่ จอคอมพิวเตอร์บอกว่าเนี่ยผมเอา แต่จริงๆ ข้อมูลมันอยู่ใน ฮาร์ดดิสต์” (สังข์ศิลป์ชัย)

ในมุมมองด้านบังคับใช้กฎหมายจากบทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สะท้อนถึงมุมมองของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึง บุคคลที่เคยตกเป็นเหยื่อจะต้องแสดงถึงความไม่นิ่งนอนใจและติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อ ร่วมกันจัดการกับผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และวิธีการสำหรับผู้ใช้งาน เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทั่วไปคือการแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจเมื่อถูกบุคคลคุกคามหรือทำ ให้รู้สึกที่ไม่ปลอดภัยในการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องแสดงออกให้รับรู้ว่า คุณพร้อมที่จะกระทำการลบบุคคลนั้นออกไปจากชีวิตได้ทันที เพื่อสร้างการรับรู้ถึงการเอาจริงเอาจังใน การจัดการกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และสะท้อนถึงการทาลายวงจร การรับรู้ถึงความปลอดภัยของผู้คุกคามทางเพศ

เนื่องจากสภาพบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพื้นที่บนโลก เสมือน ซึ่งทำให้ ผู้คุกคามทางเพศ 1 คนสามารถกระทำการคุกคามผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ได้อีกมากมาย ดังนั้นการยุติผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ 1 คนจะ เป็นการช่วยเหลือผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อีกหลายคน

3. สร้างการรับรู้ถึงโอกาสที่จะถูกดำเนินคดี

เป็นวิธีการทำให้ผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์รู้สึกถึงความ ไม่ปลอดภัยในการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการให้ข้อมูล เกี่ยวกับผลของการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ว่าสิ่งที่กระทำนั้นเป็น ความผิด สามารถติดตามจับกุมได้

3.1 คุกคามทางเพศออนไลน์จับกุมได้

วิธีการสร้างการรับรู้ให้สังคม โดยการให้ข้อมูลประเด็นความรู้เกี่ยวกับการกระทำผิดที่มีโอกาสถูกจับกุมและจะต้องเข้ารับโทษ โดยผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มีความคิดว่าการคุกคามทางเพศไม่สามารถจับกุมได้ แต่จริงแล้ว แม้ว่าพื้นที่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นพื้นที่สร้างความรู้สึกลดภัยและความเป็นส่วนตัวให้กับผู้ใช้งาน แต่การกระทำทุกอย่างย่อมมีร่องรอยทิ้งไว้ แม้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เจ้าหน้าที่ก็สามารถติดตามจับกุมได้

“การทำแบบนี้มันมีโทษนะ การกระทำการคุกคามทางเพศบนอินเทอร์เน็ตเนี่ยมันมีโทษ แล้วก็มันสามารถดำเนินการสืบสวนสอบสวนจับกุมได้จริงนะครับ แล้วผลที่มันได้รับกับเรานั้นหรือผู้กระทำนั้น มันจะไม่คุ้มนะ” (มณีพิชัย)

“อย่างที่บอกอะว่ามันซ่อนตัวตนได้อะแต่พี่ก็จะบอกเด็กตลอดนะว่าทุกร่องรอยมัน...ทุกการกระทำทุกอย่างย่อมทิ้งร่องรอย” (รจนา)

“พี่มองว่าถ้าเรานำเสนอข่าวการจับกุม แต่พี่มองว่ามันถ้าเกิดพอเห็นข่าวเหมือนกับว่ามีคนโดนจับกุมนะมีการโดนฟ้องร้องหรือว่ามีคนทำจริงนะมีการขึ้นศาลมีการตัดสินมีการลงโทษอะไรแบบเนี่ยมันก็จะทำให้เขาเกิดรู้สึกถึงความหวาดกลัวเหมือนกับ”

การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นการกระทำที่มีโทษตามกฎหมาย ถึงแม้ว่าการคุกคามทางเพศจะไม่ได้สร้างผลกระทบเกี่ยวกับด้านร่างกายโดยตรง แต่ผู้ถูกกระทำก็สามารถถูกจับดำเนินคดีได้ ซึ่งจะสร้างความรู้สึกลัวต่ออาการกระทำ ความผิดได้

นอกจากนั้นการให้ความรู้ถึงผลกระทบจากการตกเป็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในลักษณะของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการถูกนำภาพไปเปลือย หรือข้อมูลบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เมื่อข้อมูลถูกเผยแพร่ออกไปแล้วก็ไม่สามารถลบออกได้ เข้าแล้วข้อมูลเหล่านั้นยังคงกลับมาสร้างความบอบช้ำให้กับผู้ถูกคุกคามทางเพศอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

“รูปหลุดไปในอินเทอร์เน็ตเนี่ยแป๊บเดียวก็สามารถที่แพร่กระจายเกิดเป็นไวรัลหรือเป็นมีมได้เลย...ถูกเอามาเผยแพร่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ซ้ำอยู่ อยู่ตลอดนะครับ” (สุดสาคร)

“ก็กลายเป็นเหยื่อไปแล้วครั้งนี้ผมก็ดำเนินคดีเรียบร้อยแล้ว จับเรียบร้อยแล้ว แต่รูปมันก็ยังออกจากอินเทอร์เน็ตไม่ได้อะ วันไหนก็แล้วแต่เค้าก็ต้องโดนกลับมาเป็นเหยื่อซ้ำซากไปเรื่อยอะ” (มณีพิชัย)

สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้เคยมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ได้พูดถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยระมัดระวังการแสดงความคิดเห็น หรือการกระทำซึ่งทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน จากการรับทราบตัวอย่างของผู้คุกคามทางเพศคนอื่นซึ่งถูกทางเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวดำเนินคดี หรือทางผู้ได้รับความเสียหายเอาข้อมูลเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลที่กระทำการในลักษณะการคุกคามทางเพศผู้อื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยตระหนักรู้ว่า การคุกคามทางเพศสามารถสร้างผลกระทบให้กับผู้คุกคามทางเพศได้ ด้วยโอกาสที่จะถูกจับกุมตัวดำเนินคดี

“เราก็เขาก็เรียกว่ามันยังไม่แบบไม่บูม มันยังไม่แข็งพอเหมือนตอนนี้ พวกพบบคอมพิวเตอร์นะครัวยังไม่มีใครที่แบบจะมาแคปแล้วก็ไปแจ้งความให้มันเป็นคนดีแบบจริงๆ จังๆ เหมือนตอนนี้ แต่ก่อนก็คือมีแค่ประจานแค่อะไรเฉยๆ มันเป็นแค่แบบประจานแล้วไง อะไรแบบนี้ก็ไม่ได้ทำให้ใครเสียหาย ก็แค่แบบเหมือนอาทิത്യหนึ่ง เดือนหนึ่งเขาก็เจียบไปแล้วอะไรแบบนี้ครับ แต่เดี๋ยวนี้คือมันสามารถไปแจ้งความได้ เอาผิดได้ แล้วมันก็ทำให้เราระวังมากขึ้นครับ ยกตัวอย่างก็คือตัวอย่างมันมีมากขึ้นยูทูปเบอร์ดังๆ ที่เขาทำให้ดูเป็นตัวอย่างว่า การที่จะไปด่าใคร การที่จะไปแบบไปพูดให้ใครเสียหาย แบบการที่ไปละเมิดสิทธิคนอื่น การหมิ่นประมาท แล้วเขาก็คือฟ้องจริงขึ้นศาลจริงๆ ก็ทำให้เรามีประสบการณ์มากขึ้น แล้วก็ทุกคนด้วยคำว่าทุกคนปัจจุบันมันกล้าใช้กฎหมายมากขึ้นอะครับ” (น้องพุด)

ดังนั้นการให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นวิธีการให้ความรู้กับผู้ใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในประเด็นของผลกระทบจากการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของการกระทำที่ผิดกฎหมาย สามารถถูกจับกุมและดำเนินคดีได้ และการให้ความรู้เรื่องผลกระทบจากการตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งรูปภาพหรือสื่อที่ถูกเผยแพร่ออกไปแล้วบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไม่สามารถลบออกได้ และสามารถย้อนกลับมาสร้างผลกระทบให้กับผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างไม่มีที่สิ้นสุด

4. ปลุกฝังความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม

แนวทางการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ด้วยวิธีการปลุกฝังความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม เป็นการสร้างความเข้าใจในรูปแบบของการให้เหตุผลเกี่ยวกับความถูกต้องดีงาม ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจแยกแยะพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม หรือพฤติกรรมไม่เหมาะสมถูกต้องเหมาะสม ด้วยการใช้ความคิด เจตคติและเหตุผลของตัว

ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้แสดงถึงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเกิดขึ้นมาด้วยความไม่ตั้งใจ เป็นความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เนื่องจากการขาดการคิดยับยั้งจากการรับรู้ในการกระทำของตนเอง จึงทำให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยความตั้งใจและไม่เจตนา ดังนั้นแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศคือการปลูกฝังให้เยาวชนมีความคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย การเห็นคุณค่าในตนเอง

4.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง

เป็นการให้ความคิดเกี่ยวกับมารู้ว่าตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีศักยภาพ รักและเคารพในตนเอง ซึ่งการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นวิธีการกระทำของผู้คุกคามทางเพศซึ่งละเลยคุณค่าของผู้อื่น ด้วยการกระทำลวงเกิดผู้อื่นด้วยวิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงเสนอแนวทางในการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการปลูกฝังการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากเมื่อบุคคลรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะมีวิธีการปกป้องตนเองเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์การถูกกดขี่ ลวงเกิดคุณค่าของตนเองจากการกระทำของผู้อื่น ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันตนเองจากการถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้

“การเคารพตัวเองเราต้องปลูกฝังให้เด็กเคารพตัวเอง แล้วก็จะรู้จักเคารพผู้อื่นด้วย เคารพในตัวเองก็คืออันนี้ก็คือสิทธิของฉัน ฉันสามารถทำเรื่องนี้ได้” (มโนราห์)

“เขาไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของคนอื่น เหมือนกับคนที่เขาส่งไปถ้าเกิดเราไม่ได้ให้เกียรติคนนั้น เราก็จะส่งไปมันเหมือนกับเราไม่ได้คิดถึงผลกระทบที่มันจะเกิดขึ้นกับเรา หรือขึ้นกับเขา เขาอาจจะอายไหม เขาจะรับได้ไหม แล้วถ้าเขาอายมันจะส่งผลกระทบกับเรา ยังไงบ้าง” (บุษบา)

“เค้าต้องรู้สึกรักตัวเองเห็นคุณค่าในตัวเอง เพราะการที่ได้มาจากสิ่งนี้ คือ ต้องได้มาจากการเลี้ยงดูถูกใหม่ เพราะฉะนั้นเด็กได้รับการตอบสนองตลอดอะเด็กรักก็จะเรียนรู้ที่จะ เชื่อใจเพราะฉะนั้นประสบการณ์ ความรัก ความน้อยใจ มันเริ่มตั้งแต่แรกเกิดเลย” (รจนา)

เมื่อผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นผู้ที่มีความรักและเห็นคุณค่าในตนเอง ก็จะมีพฤติกรรมต่อต้านบุคคลที่เข้ามาลวงเกิน หรือใช้อำนาจวิตรอนสิทธิของตน ทำให้ผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไม่เกรง และพยายามหาวิธีการในการดำเนินการจัดการกับบุคคลที่เข้ามาลวงเกินสิทธิของตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของ วีระศักดิ์ ประดิษฐ์รอด

(2563) พบว่าการคุกคามทางเพศเป็นรูปแบบการทำร้ายจิตใจแบบหนึ่ง ซึ่งผู้ถูกคุกคามทางเพศจะถูกทำให้รู้สึกว่าเป็นพวกด้อยค่า ไม่ได้รับการยอมรับสนใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมตอบสนอง

เห็นได้ว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไม่สามารถกระทำได้เพียงแค่บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง แต่การจะแก้ไขปัญหาคือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้นั้น จะต้องพัฒนาร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ ทั้งการให้ความรู้ ปรับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เสียใหม่ กับกลุ่มเยาวชนผู้ร่วมวิจัย และผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงมุมมองในประเด็นผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ต้องออกมาแสดงความคิดเห็นความรู้สึก ถึงความไม่พึงพอใจกับการตกเป็นเหยื่อของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และต้องกล้าเผชิญกับความกลัวเข้าไปแจ้งความดำเนินคดี เพื่อให้เป็นแบบอย่างและสร้างความตระหนักรู้และความกลัวให้กับผู้กระทำ สุดท้ายคือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเรื่องการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ต้องประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ให้เป็นที่รู้จักเพื่อสร้างการรับรู้ถึงการเป็นที่พึ่งให้กับประชาชน และฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการภายใต้บริบทเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และเพิ่มผลกำลังจากจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น อาจส่งผลให้การดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหาคือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำเสนอการวิเคราะห์แนวทางการป้องกันปัญหาคือการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ อีกแนวทางเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยทั่วไปเข้าไปมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างให้พื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมผสานวิธี (Qualitative Mixed Method) ตามแนวทางของ (Morse, 2010) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผสมผสานเทคนิคและวิธีการวิจัย 2 วิธี เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามและวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงอรรถวิสัย (Transcendental Phenomenology) เป็นแนวทางการวิจัยหลัก (The core component) และใช้การวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเสริม เพื่อความเข้าใจประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แก่นประสบการณ์ของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การเข้าใจความหมายเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จนนำไปสู่การวิเคราะห์หาแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาประสบการณ์การเป็นเยาวชนผู้ปกครองทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อค้นพบที่เป็นบทสรุปและอภิปรายผลควบคู่กันไปตามประเด็นและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำเสนอในบทที่ 4 ซึ่งครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ประเด็นได้แก่ เพื่อพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และเพื่อค้นหาแนวทางการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
2. ความหมายและแก่นของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์
3. แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1. สรุปและอภิปรายผลประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมการวิจัยทั้ง 6 คน พบรูปแบบลักษณะของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน 6 รูปแบบ ดังนี้

1. **การแอบบันทึกภาพเปลือยของผู้อื่น** เป็นวิธีการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยผู้คุกคามใช้กลวิธีในการ หลอกล่อเพื่อให้คู่สนทนาส่งรูปภาพหรือเปิดเผยหน้าจอผ่าน การสนทนาผ่านกล้อง (Video Call) โดยมีลักษณะอยู่ในสภาพเปลือยหรือมีการเปิดเผยอวัยวะระบุเพศในบางส่วนจากนั้นผู้คุกคามทางเพศได้ทำการบันทึกรูปภาพหรือสื่อที่ถูกนำเสนอโดยไม่ได้แจ้งหรือบอกกล่าวกับคู่สนทนา หลังจากนั้นผู้คุกคามทางเพศได้นำรูปภาพสื่อดังกล่าวส่งต่อไปยังบุคคลอื่นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2. **การเหยียดเพศ** เป็นวิธีการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีผู้คุกคามทางเพศเป็นผู้สื่อสาร โดยใช้กลวิธีทางภาษาเพื่อการสร้างตัวอักษร กลุ่มคำในการให้ความหมายที่แสดงถึงการดูถูก ดูแคลน ดูหมิ่น เหยียดหยาม โดยมุ่งเป้าไปที่ประเด็นเรื่องเกี่ยวกับเพศของคู่สนทนา หรือรูปแบบการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยใช้การการบันทึกข้อมูลรูปภาพ ข้อความ ความสถานะของผู้ถูกคุกคามทางเพศที่ผู้คุกคามบังเอิญพบเห็นในขณะการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แล้วนำประเด็นเหล่านั้นส่งต่อเข้าไปในกลุ่ม โดยผู้คุกคามทางเพศ และสมาชิกในกลุ่มต่างร่วมกันดูถูก ดูแคลน ผู้ถูกคุกคาม นอกจากนี้การเหยียดเพศยังรวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ถูกคุกคาม โดยมีเนื้อหา หรือการตีความที่มุ่งเป้าในลักษณะดูถูก ดูแคลนในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ

3. **ตัดต่อรูปภาพทางเพศของผู้อื่น** เป็นการนำเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้าถึงรูปแบบของการคุกคามทางเพศโดยผู้คุกคามทางเพศเข้าถึงข้อมูลรูปภาพภาพถ่ายของผู้ถูกคุกคามทางเพศผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยผู้ปกครองทางเพศได้เลือกรูปภาพเพื่อจะนำไปใช้ในการตัดแปลงตัดต่อรูปภาพทางเพศโดยเน้นการตัดแปลงภาพที่สื่อไปในความหมายเกี่ยวกับทางเพศจากนั้นจึงนำรูปดังกล่าวกลับมาเผยแพร่ลงบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

4. **เปิดวาร์ปข้อมูลเรื่องทางเพศของผู้อื่น** เป็นรูปแบบการคุกคามทางเพศลักษณะหนึ่ง โดยผู้คุกคามกระทำการโดยเปิดเผยข้อมูลซึ่งสามารถยืนยันหรือระบุตัวตนของผู้ถูกคุกคาม โดยการเปิดเผยข้อมูลนี้มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องเกี่ยวกับทางเพศ

5. **กระจายข่าวเรื่องเพศของผู้อื่น** รูปแบบการคุกคามทางเพศ ซึ่งผู้คุกคามเป็นผู้รับรู้หรือมีข้อมูลเรื่องในประเด็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศของผู้ถูกคุกคาม โดยผู้คุกคามเลือกนำเสนอข้อมูลเหล่านั้นให้กับผู้อื่นได้รับรู้ผ่านช่องทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

6. **ติดตามสืบเรื่องทางเพศของผู้อื่น** เป็นลักษณะของการคุกคามทางเพศโดยผู้คุกคามให้ความสนใจพฤติกรรมทางเพศของผู้ถูกคุกคามเป็นพิเศษโดยพยายามสอบถามและสังเกตการณ์ ความเคลื่อนไหว รวมถึงบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ถูกคุกคาม โดยกระจายข่าวบอกเพื่อนคนอื่นภายในกลุ่มให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตและรายงานพฤติกรรมของผู้ถูกคุกคาม

ซึ่งทั้ง 6 รูปแบบการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดรูปแบบประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่แตกต่างกัน รวมถึงเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะเป็นผู้ผ่านการมีประสบการณ์ในการเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต มีประสบการณ์ในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นธรรมชาติของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากประสบการณ์เป็นการรับรู้ความรู้สึกตัวส่วนบุคคล (conscious experience) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ที่มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์นั้น จึงทำให้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป็นลักษณะตามธรรมชาติของการรับรู้ความจริงที่เกิดขึ้น (มณี อากานันท์กุล, 2563) ซึ่งเยาวชนผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนก็มีความจริงที่ตนเองรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นเป้าหมายของการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงมีความตั้งใจในการค้นหาแก่นสาระ (Essence) ของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ประสบการณ์ตามแนวคิดของคลาร์ค มุสทากัส (Clark Moustakes) ซึ่งมีกระบวนการในการวิเคราะห์ประสบการณ์ 4 ขั้นตอน 1. การขจัดอคติ ความคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา 2. การลดทอนปรากฏการณ์ 3. การจินตนาการที่แตกต่าง 4. สังเคราะห์ การคิดหยั่งรู้ (Moustakas, 1994)

จากการพรรณาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คน ทำให้ผู้วิจัยค้นพบคำอธิบายโครงสร้างของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของแต่ละบุคคล โดยประกอบด้วยสถานการณ์, ความคิด, ความรู้สึก และการกระทำ จากรูปแบบการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยทั้ง 6 คนทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ ค้นพบโครงสร้างคำอธิบายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยซึ่งเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต จำนวนทั้งสิ้น 6 คน แต่ละคนมีเรื่องราวภูมิหลังที่แตกต่างกัน และเป็นผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่แตกต่างกัน แม้ว่าจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศ จะสามารถสรุปลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ออกมาได้เป็น 6 รูปแบบ ซึ่งนี่คือคุณลักษณะของประสบการณ์ของผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนก็ยังคงมีความแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจะสรุปคุณลักษณะประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ร่วมวิจัยเป็นรายบุคคล

1.1.1 น้องมะลิ เป็นผู้ร่วมวิจัยซึ่งมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบการแอบบันทึกภาพเปลือยผู้อื่น และการเหยียดเพศ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยที่น้องมะลิกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ภาพรวมขอลักษณะประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของน้องมะลิ น้องมะลิแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศด้วยความรู้สึกปลอดภัย โดยใช้วิธีการอำพรางตัวตนและส่งข้อมูลเรื่องเกี่ยวกับเพศให้กับกลุ่มเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นกลุ่มที่น้องมะลิเป็นสมาชิกอยู่บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้านความคิดมะลิเลื่องเหยื่อที่หาได้ง่ายผ่านแพลตฟอร์มบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ หรือมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ทางด้านอารมณ์ ทั้งทางบวกและลบ น้องมะลิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเหยื่อมองว่าเหยื่อเป็นวัตถุ จึงแสดงออกต่อเหยื่อด้วยการคุกคามทางเพศ โดยไม่สนใจ สงสารขาดความคิดยับยั้ง โดยใช้อารมณ์ก่อนเหตุผล จุดมุ่งหมายการคุกคามเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ในประเด็นเรื่องเกี่ยวกับเพศ และการล้างแค้นเอาคืน ความรู้สึกที่เราได้รับในขณะกรรมทางเพศเป็นความรู้สึกสนุก และด้วยลักษณะการคุกคามโดยการหลอกล่อโดยใช้โปรไฟล์พูดคุยดีสนิทเพื่อสร้างความมั่นใจ รวมถึง การพูดล้อเลียน พูดให้เหยื่อดูไม่ดี

1.1.2 น้องพุด น้องพุดเป็นผู้ร่วมวิจัยคนที่สอง ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยมีคุณสมบัติทางด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบของการแอบบันทึกภาพเปลือยผู้อื่น การเหยียดเพศ และการติดต่อรูปทางเพศ ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผ่านมานั้น เกิดขึ้นในช่วงน้องพุดกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย น้องพุดรับรู้ถึงความรู้สึกปลอดภัยในสถานการณ์การคุกคามทางเพศ โดยเลือกบริบทพื้นที่การสนทนาเรื่องทางเพศในห้องแชทส่วนตัว และบางสถานการณ์ก็แสดงความคิดเห็นในกลุ่มเพื่อน น้องพุดมีความคิดในการเลือกเหยื่อที่หาได้ง่าย โดยเลือกจากบุคคลที่น้องพุดรู้จักหรือมีข้อมูลอยู่แล้วและเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ ในรูปแบบอารมณ์ทางบวก น้องพุดมีมุมมองต่อเหยื่อโดยมองว่าเหยื่อ

เป็นเพียงแค่วัตถุ จึงขาดความเห็นใจหรือสงสารเหยื่อ การกระทำทั้งหมดของน้องพุดนั้นกระทำไปเพื่อสนองความต้องการส่วนตัวของตนเอง การตัดสินใจแสดงพฤติกรรมน้องพุดให้ความสำคัญกับอารมณ์มาก่อนเหตุผล จึงขาดความยับยั้ง ความรู้สึกที่ได้รับจากการคุกคามทางเพศคือ ความรู้สึกสนุก ตลกขบขันและไม่รู้สึกผิด โดยรูปแบบการกระทำของน้องพุดใช้วิธีการหลอกล่อโดยพุดคุยตีสนิท สร้างความมั่นใจให้เหยื่อหลงเชื่อ พุดจาพุดให้ดูไม่ดี พุดขัดกับความเป็นจริง และตกแต่งรูปภาพของผู้อื่น ให้เปลี่ยนไปให้เป็นแนวทางที่ตลกขบขัน

1.1.3 น้องอัญชัญ น้องอัญชัน ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3 ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ร่วมวิจัยด้วยคุณสมบัติด้านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยน้องอัญชันมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศในรูปแบบของการเหยียดเพศ การเปิดวาร์ปเรื่องเพศผู้อื่น และการกระจายข่าวเรื่องทางเพศของผู้อื่น ประสบการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นมาในช่วงที่น้องอัญชันเรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากน้องอัญชันรู้สึกถึงความปลอดภัย โดยข้อมูลที่ถูกส่งต่อไปนั้นอยู่ในเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทที่ไว้ใจได้ น้องอัญชันมีวิธีการเลือกเหยื่อในลักษณะของเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ และเหยื่อที่น้องอัญชันรู้ข้อมูลของ เขาแต่เขาไม่รู้ว่าน้องอัญชันคือใคร น้องอัญชันมองว่าเหยื่อเป็นแค่วัตถุจึงทำให้การแสดงออกในการคุกคามนั้นขาดความเห็นอกเห็นใจ ใช้อารมณ์มาก่อนเหตุผล ความคิดในการยับยั้ง โดยใช้วิธีการล้อเลียน รู้สึกสนุก และไม่รู้สึกผิดในการคุกคาม

1.1.4 น้องชบา น้องชบาผู้ร่วมวิจัยคนที่ 4 ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมวิจัยด้วยคุณสมบัติด้านประสบการณ์ มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศในอดีตในรูปแบบของการกระจายข่าวเรื่องเพศ การติดตามสืบเรื่องเพศ เหตุการณ์ทั้งหมดนั้นเกิดขึ้นในช่วงที่น้องชบากำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา โดยการคุกคามทางเพศนั้นน้องชบารู้สึกถึงความปลอดภัย เนื่องจากข้อมูลที่ถูกส่งต่อ ให้กับกลุ่มเพื่อนสนิท และการกระทำโดยการนำเสนอข้อมูลบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยไม่ได้เปิดเผยชื่อของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ความคิดในการเลือกเหยื่อน้องชบาเลือกเหยื่อที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันทางด้านอารมณ์ และเลือกเหยื่อที่น้องชบารู้ข้อมูลของบุคคลนั้นเป็นอย่างดี การคุกคามทางเพศนั้นแสดงออกโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลจึงทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ ดั้วมมองอยู่ว่าเหยื่อเป็นแค่วัตถุ จึงไม่รู้สึกสงสารหรือเห็นใจ นำมาสู่การปฏิเสธการลอบข้อความ ด้านความรู้สึกการคุกคามทางเพศให้ความรู้สึกสนุก หวังใยและสะใจ จากการกระทำที่ได้กระทำไป โดยน้องชบาใช้การหลอกล่อเพื่อให้เหยื่อกระทำตามความต้องการของตน

1.1.5 น้องตะวันผู้ร่วมวิจัยคนที่ 5 ได้รับการคัดเลือกเข้ามาด้วยคุณสมบัติด้านประสบการณ์ โดยน้องตะวันมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ในรูปแบบของการเหยียดเพศ การกระจายข่าวเรื่องเพศ และการติดต่ออุปทางเพศผู้อื่น โดยสถานการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นเมื่อช่วงน้องตะวันกำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา น้องตะวัน รู้สึกถึงความปลอดภัยในการคุกคาม จากสถานการณ์เนื่องจาก น้องตะวันเลือกพูดคุยในห้องแชทส่วนตัว และส่งเรื่องราวทางเพศให้เพื่อนโดยไม่เกี่ยวกับตัวน้องตะวัน ความคิดในการเลือกเหยื่อ น้องตะวันเลือกคนที่มีความสัมพันธ์ทางอารมณ์ในลักษณะเป็นเพื่อน และเลือกบุคคลที่น้องตะวัน มีข้อมูลอยู่แล้ว น้องตะวันมองเหยื่อเป็นเหมือนวัตถุ จึงทำให้ขาดความเห็นอกเห็นใจ ทำให้เกิดการกระทำโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองให้ถี่ถ้วน ใช้อารมณ์นำเหตุผล จุดมุ่งหมายทั้งหมดคือ กระทำด้วยความอารมณ์ที่อยากรู้ อยากล้อเลียน อยากสนุก โดยยึดความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง ความรู้สึกที่การคุกคามทางเพศมอบให้ เป็นความรู้สึกสนุกสนาน และไม่รู้สึกผิดกับสิ่งที่ทำ น้องตะวันกระทำการด้วยการหลอกล่อให้เหยื่อเชื่อ ละก็ทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการ

1.1.6 น้องขจร ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 6 ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ร่วมวิจัยด้วยคุณสมบัติด้านประสบการณ์ซึ่งน้องขจรเคยมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ในรูปแบบของการเหยียดเพศ และการกระจายข่าวเรื่องเพศของผู้อื่น น้องขจรรับรู้ถึงความปลอดภัยในการคุกคามทางเพศ เนื่องจากนอกขจรนั้นกระทำโดยกลุ่มเพื่อนสนิท ขจรมีความคิดในการเลือกเหยื่อ ด้วยลักษณะความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ ที่รู้จักสนิทสนม และรู้ข้อมูลเป็นอย่างดี การกระทำที่ทำไปนั้นด้วยความอยากแสวงหาความสนุก จึงกระทำไปโดยที่ไม่รู้สึกผิดด้วยการใช้วิธีการหลอกล่อ พูดจาให้ดูไม่ดี หรือการเล่าเรื่องราวที่เกินความจริง

ข้อค้นพบจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากการพรรณนาประสบการณ์การคุกคามทางเพศพบว่า เยาวชนผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในช่วงที่กำลังอยู่ในวัยของการศึกษา โดยผู้ตกเป็นเหยื่อจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศส่วนใหญ่เป็นเพื่อนสนิท ซึ่งอยู่ใกล้ชิดกัน โดยแสดงออกในลักษณะเป็นพฤติกรรมการรังแกกันในรูปแบบวิธีการหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น โดยให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมการรังแกคือการนินทา ด่าทอ ส่งข้อความก่อกวน เอาข้อมูลที่ทำให้ผู้อื่นเสื่อมเสียไปเผยแพร่ นำความลับเรื่องส่วนตัวไปบอกคนอื่น (ฤทัยชนนี สิทธิชัย, 2560) เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะการกระทำ ระหว่างการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กับพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น พบความแตกต่างในประเด็นที่ใช้สำหรับการกระทำ และเป้าหมายของผู้กระทำในบางประเด็นที่ยังมีความแตกต่างกัน ด้วยการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้น เน้นการพูดหรือกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศของ

ผู้อื่น และเจตนาของผู้กระทำนั้นก็มีเหตุผลในเรื่องของความต้องการทางเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วย ความมีส่วนที่คล้ายคลึงกันในการกระทำ การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงถูก จัดอยู่ในประเภทของพฤติกรรมการรังแกกันบนโลกไซเบอร์ (วรพงษ์ วิไลย์ & เสริมศิริ นิลดำ, 2561; สุภาวดี เจริญวานิช, 2560)

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์บทบาทสัมพัทธ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย เยาวชนส่วนใหญ่เคยเห็นพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในลักษณะที่ตนเอง กระทำมาก่อนที่จะมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศ ทั้งจากการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ การสื่อสารจากกลุ่มเพื่อน แต่อิทธิพลจากการแสดงออกของกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพล มากกว่า ด้วยการศึกษาสภาพแวดล้อมและการแสดงออกของการสื่อสารในกลุ่มเพื่อนบนเครือข่าย สื่อสังคมออนไลน์ ภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนประเด็นเรื่องทางเพศกันอยู่ตลอด ทั้งคลิปลามก ขาวความสัมพันธ์ดารา ข่าวบุคคลในโรงเรียน จึงทำให้การสนทนาในกลุ่มไม่ห่างไปจากเรื่อง ความสัมพันธ์ และเรื่องทางเพศ ด้วยการอยู่ในลักษณะสภาพแวดล้อมดังกล่าว จึงมีโอกาสที่จะ เบี่ยงเบนให้ สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมในแบบเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาการป้องกัน พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ที่กล่าวถึงอิทธิพลความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับกลุ่มเพื่อน โดยช่วงนี้ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อกับเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะลักษณะการกระทำ กลุ่ม เยาวชนเริ่มหากกลุ่มก่อนและเข้าร่วมกันเป็นสมาชิกที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังนั้นเมื่อ เหตุการณ์ใดสมาชิกในกลุ่มให้ความสนใจ เพื่อนๆ ในกลุ่มก็มีแนวโน้มไปในทางเดียวกัน (Anthony, Patricia, Sharon, & Harold, 2552; อาภาพร เผ่าวัฒนา, นฤมล เชื้อมณีกุล, & สุนีย์ ละกำป็น, 2560) แต่หากสมาชิกกลุ่มรับรู้ว่ามีสมาชิกคนใดไม่เป็นไปตามแนวทางของกลุ่มก็จะทำ การปฏิเสธ ตัดคนนั้นออกไปจากกลุ่ม (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, 2553) ประเด็นนี้อาจทำให้เยาวชน ต้องพยายามปฏิบัติให้อยู่ตามแนวทางของสมาชิกกลุ่ม จนบางครั้งการอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีปัญหา ก็ส่งผลให้เยาวชนเกิดปัญหาด้านพฤติกรรมเช่นเดียวกัน

1.2 องค์ประกอบโครงสร้างประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่าย สื่อสังคมออนไลน์

1.2.1 องค์ประกอบกรอบอธิบายโครงสร้างสถานการณ์

เยาวชนผู้ร่วมวิจัยมีองค์ประกอบสถานการณ์อยู่ในประสบการณ์การ คุกคามทางเพศ โดยสถานการณ์ในการคุกคามทางเพศที่ทุกคนเคยมีประสบการณ์มาแล้วในอดีต นั้นมีความเกี่ยวข้องกันในแง่ของความปลอดภัย ซึ่งสถานการณ์เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเกิดความรู้สึกปลอดภัยอย่างแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น อำพรางตัวตน, การ

สื่อสารเฉพาะกลุ่มเพื่อน, การสื่อสารระหว่างเพื่อน, บทสนทนาที่มีความเป็นส่วนตัว เป็นต้น ซึ่งบริบทของการอธิบายโครงสร้างสถานการณ์ มุ่งแสดงถึงการกระทำซึ่งทำให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัย รับรู้ถึงความรู้สึกปลอดภัย

1.2.2 ความคิดของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย

ในบทบาทของผู้เป็นเจ้าของประสบการณ์ ในฐานะผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีคุณลักษณะซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายความคิดของเยาวชนตัวอย่างเช่น ประสบการณ์การคุกคามทางเพศ คุณลักษณะสำคัญของโครงสร้างความคิดของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย การเลือกเหยื่อ ซึ่งผู้ร่วมวิจัยแต่ละบุคคลมีวิธีการแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่จะเลือกเหยื่อโดยพิจารณาจากความเกี่ยวข้องทางอารมณ์ การมองเหยื่อเสมือนว่าเป็นวัตถุ ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกขาดความสนใจ สงสารเหยื่อ ขาดความยั้งคิดที่เกิดจากการใช้อารมณ์นำเหตุผล โดยไม่ได้พิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดถึงกับเหยื่อ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง ในลักษณะของความต้องการทางเพศ การตอบโต้เอาคืน การล้อเลียน เป็นต้น

1.2.3 ความรู้สึกของผู้ร่วมวิจัย

โครงสร้างสำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ได้รับในช่วงที่เข้าไปมีประสบการณ์เป็นผู้คุกคามทางเพศ ประกอบด้วย ความรู้สึกสนุก ตื่นเต้น เยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคนรู้สึกถึงความภาคภูมิใจที่เกิดจากการตอบสนองความต้องการ รวมถึงการได้รับคำชื่นชมจากกลุ่มเพื่อน และความรู้สึกผิดต่อการคุกคาม

1.2.4 การกระทำการคุกคามทางเพศ

โครงสร้างสำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่รับรู้ผ่านประสบการณ์คือการกระทำ โดยคำอธิบายในแง่ของการหลอกล่อ ผ่านการใช้การสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยการใช้การสื่อความด้วยการล้อเลียน ทำให้เหยื่อดูไม่ดี การตกแต่งรูปภาพ เปลี่ยนแปลงภาพโปรไฟล์ การสื่อสารเพื่อสร้างความสนิท

ข้อค้นพบสำคัญของการวิเคราะห์คำอธิบายโครงสร้างประสบการณ์การคุกคามทางเพศโดยการกระทำด้วยการหลอกล่อ เป็นวิธีการที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีความหมาย เป็นลักษณะของการแสดงออกที่ทำให้ความรู้สึกถึงความแตกต่างจากความจะที่ปรากฏ ในลักษณะการใช้ภาษาล้อเลียน การปลอมแปลงแต่งภาพ การใช้คำพูดตีสนิทรวมไปถึงเยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคน

หลอกตัวเองว่าตนเองเป็นตัวตนอย่างที่ถูกสร้างไว้บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ข้อค้นพบที่เกิดขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับการรับรู้ระหว่างความเป็นจริงกับ สิ่งที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถอธิบายด้วยมุมมองทางทฤษฎี การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (computer-mediated communication: CMC) โดยเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ถูกเปรียบให้เป็นโลกเสมือน ที่แตกต่างจากโลกกายภาพที่ทุกคนดำเนินชีวิตกันอยู่ในปัจจุบัน โดยเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้ระบุให้ทุกคนต้องแสดงตัวตนที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในโลกกายภาพ ดังนั้นผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จึงสามารถสร้างตัวตนให้กับการรับรู้ของตนเองในแบบใดก็ได้ที่อยากเป็น ถึงแม้ว่าเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่โลกเสมือน แต่ก็ไม่อาจขาดความรู้ถึงภาวะการถูกจับมอง (Surveillance circumstance) (พรพนวดี ประยงค์, 2559)

ดังนั้นด้วยเป้าหมายของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ตัวตนของบุคคลที่ถูกสร้างขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการคุกคามทางเพศ ตัวอย่างเช่น เยาวชนผู้ร่วมวิจัยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อวัตถุประสงค์ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือตอบสนองความต้องการทางเพศ ดังนั้นจะต้องจินตนาการคาดเดาถึงภาพลักษณ์ของตัวตนที่สามารถดึงดูดให้ตนเองสามารถกระทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จได้ ยกตัวอย่าง จากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย น้องมะลิ ตัวตนที่แท้จริงบนโลกกายภาพคุณเป็นบุคคลปกติทั่วไป แต่ตัวตนบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นบุคคลที่สร้างตัวตนได้โดดเด่น จากการใช้รูปภาพโปรไฟล์ที่ถูกนำเสนอตามความต้องการของแต่ละบุคคล จึงสามารถอธิบายสรุปข้อค้นพบในประเด็นนี้ได้ว่า การสื่อสารบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์นั้น เป็นการสื่อสารที่ไม่ใช้รูปแบบของการสื่อสารแบบเผชิญหน้า แต่เป็นการสื่อสารกันผ่านการตีความโดยใช้ข้อความ รูปภาพ เสียง ฯลฯ โดยไม่จำเป็นที่ผู้สื่อสารและผู้รับสารจะต้องเผชิญหน้ากันในช่วงเวลาเดียวกัน (สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร, 2559) ดังนั้นผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงสร้างตัวตนให้สอดคล้องกับความต้องการกระทำบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในทิศทางที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้เป้าหมายการกระทำบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ประสบความสำเร็จตามความตั้งใจ เช่น หากประสงค์จะสนทนาเพื่อการหาคู่ ก็ต้องสร้างตัวตนให้เป็นที่ถูกใจกับผู้พบเห็น เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจ สอดคล้องกับการศึกษาการสื่อสารเพื่อนำเสนอตัวตนผ่านแอปพลิเคชันทินเดอร์ โดยการรับรู้ของบุคคลบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะพิจารณาจากข้อมูลที่ผู้ใช้งานแสดง เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น รูปภาพ ชื่อ ข้อมูลการติดต่อเป็นต้น และใช้การตัดสินใจจากรูปภาพและข้อมูลที่เจ้าของบัญชีผู้ใช้งานสร้างให้ปรากฏต่อผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นในการนำเสนอตนเองเพื่อให้ดึงดูดความสนใจของคู่สนทนา จึงต้องสร้าง

ตัวตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับสารซึ่งเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การสื่อสารสำเร็จตามความต้องการของผู้ใช้งานด้วย (คัมเกล้า ดิษฐศิริ & ลักษณ์มา ค่ายแก้ว, 2563)

ดังนั้นตัวตนที่ผู้ร่วมวิจัยนำเสนอบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นความตั้งใจที่มาจากความต้องการสร้างความสนใจให้กับคู่สนทนา โดยการสร้างตัวตนให้โดดเด่นสะดุดตาเพื่อเป็นจุดสนใจ อีกทั้งยังสามารถปกปิดตัวตนในโลกปัจจุบันที่แท้จริง เพื่อเปิดประสบการณ์บางอย่างที่ผู้ร่วมวิจัยอาจไม่สามารถกระทำได้ในโลกความจริง

ข้อค้นพบต่อมาเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ภายหลังจากการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีลักษณะเป็นการคุกคามทางเพศลึกลับ การรับรู้ถึงความภูมิใจ ความสำเร็จจึงเป็นตัวส่งเสริมให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัย อยากที่จะมีความรู้สึกเช่นนี้ต่อ จึงได้แสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศขึ้นอีก เพื่อต้องการได้รับความรู้สึกถึงความภาคภูมิใจ สอดคล้องกับ การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจและสังคม ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น โดยธรรมชาติของวัยรุ่นมีความชอบที่จะเข้าไปหาความเสี่ยงเป็นทุนเดิมแล้วนั้น ไม่ได้หมายความว่าวัยรุ่นเป็นบุคคลที่ไม่ดีแต่เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามช่วงพัฒนาการของบุคคล ส่งผลให้เกิดการรับรู้ถึงพฤติกรรมที่ได้รับรางวัล ยิ่งให้เกิดความสนใจต่อพฤติกรรมนั้นเป็นพิเศษ โดนหากเป็นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่กลับได้รับรางวัล คำชมเชย พฤติกรรมนั้นก็จะได้ความสนใจจากวัยรุ่นมากขึ้น (อาภาพร เฝ้าวัฒนา et al., 2560) สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรม หากพฤติกรรมใดที่บุคคลแสดงออกมาแล้ว สร้างการรับรู้ทางบวกให้กับผู้กระทำ พฤติกรรมนั้นก็จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต (สมโภชน์ เขียมสุภาษิต, 2562)

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อาจเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่หากเยาวชนผู้ร่วมวิจัยกระทำแล้ว กลับสร้างการรับรู้ให้กับ เนื่องจากประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีลักษณะการแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศซ้ำ จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่า การแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศในครั้งที่ผ่านมา นั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยได้รับรางวัลจากคำพูด โดยเป็นการสื่อสารในลักษณะของการชมเชย ทำให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัย เกิดความรู้สึกทางบวกต่อการแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ ทำให้ต่อมาเยาวชนผู้ร่วมวิจัยยังมีการแสดงพฤติกรรมการคุกคามเช่นนี้อีก

ข้อค้นพบจากผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ร่วมกับแนวทางการแก้ไขการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ โดยการที่ผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์จำเป็นต้องแสดงออกอย่างชัดเจนเมื่อพบเห็นพฤติกรรมในลักษณะของการคุกคามทางเพศบน

เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้แสดงพฤติกรรม หรือผู้คุกคามทางเพศได้ ทราบว่าพฤติกรรมที่กระทำอยู่นั้นเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยไม่ควรนิ่งเฉยหรือปล่อยผ่าน เพื่อยุติบับยังการรับรู้ว่าพฤติกรรมการคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมที่กระทำแล้วได้รับความรู้สึก ในทางบวก

หากเปลี่ยนมุมมองให้การศึกษาจากข้อค้นพบการแสดงออกของเยาวชน ผู้คุกคามทางเพศที่แสดงการคุกคามทางเพศสำเร็จและได้รับคำชมเชยจากเพื่อน จนเกิดเป็น ความรู้สึกประสบความสำเร็จ และรู้สึกถึงการได้รับการยกย่อง เมื่อมองผ่านมุมมองสังคมวิทยา ด้วยทฤษฎีแนวความคิดการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) พบว่าเครือข่ายสื่อสังคม ออนไลน์ที่ผู้ร่วมวิจัยสังกัดอยู่ และมีลักษณะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยหากพิจารณาตาม องค์ประกอบของสังคม เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นเสมือนสังคมตามองค์ประกอบด้านของ เขตพื้นที่ มีสมาชิก มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อการอยู่รอด (คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2562) เมื่อมองไปยังมุมมองวัฒนธรรม ค่านิยมของสังคม พบว่า เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยสังกัดอยู่นั้น สมาชิกทุกคนในสังคมยอมรับ ค่านิยมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยสมาชิกแสดงออกในลักษณะการ เข้าไปมีส่วนร่วมในทางสนับสนุนให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (อัมพร อารังลักษณ์, 2552) สอดคล้องกับมุมมองในทฤษฎีทางอาชญาวิทยา ที่อธิบายถึงวัฒนธรรมรอง (Subculture) ซึ่งในแต่ละสังคมสามารถมีวัฒนธรรมที่ยอมรับได้มากกว่าหนึ่งวัฒนธรรม โดย ประกอบด้วยวัฒนธรรมหลัก และวัฒนธรรมย่อยหลายๆ วัฒนธรรมอยู่ร่วมกันในหนึ่งสังคม (ศิลาปี ชัย ลีลิตธรรม & วงศกร เพิ่มผล, 2563) ดังนั้นการที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยยอมรับในพฤติกรรม การคุกคามทางเพศ เนื่องมาจากการที่กลุ่มสมาชิกบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีวัฒนธรรมย่อยใน พฤติกรรมการคุกคามทางเพศ จึงทำให้การคุกคามทางเพศในกลุ่มสังคมนี้ได้รับการตอบสนองที่ แตกต่างจากกลุ่มอื่น ซึ่งสามารถเทียบเคียงได้กับการศึกษาวัฒนธรรมย่อยในกลุ่มของวัยรุ่นนักซิ่ง ซึ่งยอมรับในการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ขัดกับวัฒนธรรมหลัก (พิชคุณ เรืองรอง & อติพล เอื้อ จรัสพันธุ์, 2563) ซึ่งคำอธิบายทฤษฎีวัฒนธรรมรอง สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์โดยเห็นว่าการแสดงออกในลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย จะแสดงออกในลักษณะกลุ่มเฉพาะบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น เมื่อเยาวชนผู้ร่วมวิจัย อยู่ในกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์กลุ่มอื่นกลับแสดงออกตามรูปแบบแนวทางที่กลุ่มนั้นยอมรับ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าเป็นกลุ่มดาราสาวก็พูดคุยส่งรูปปกติ แต่ถ้าไหนที่แบบเป็นแบบมันเป็นรูป 18 บวกไม่ได้นะ แบบต้อง ต้องสนิทจริงๆ หรือถ้าไม่อยากจะให้ใครรู้ ก็ต้องอาจจะเป็นกลุ่มคนชอบยอพระ ก็จะเป็นการส่งเข้าไปในกลุ่มอันนี้” (มะลิ)

“ถ้าเป็นกลุ่มของสาขาถ้าเป็นห้อง 1 กับห้อง 2 ก็จะเป็นชื่อสาขา ABC2 เป็นรุ่นเราแล้วก็จะเป็นกลุ่มลีดก็จะเป็น DEF Cheer เป็นชื่อย่อ แล้วก็กลุ่มเพื่อนมหาลัย เกียรติภูมิก็จะแบบพวกคั่นก็อะไรอย่างเงี้ย...ก็เหมือนนินทาคนอื่นอะไรบ้างอะไรอย่างเงี้ยก็เหมือนกับที่ครั้งก่อนที่บอกไปว่าเพื่อนก็จะแคบมาว่าดูคนนั้นสิทุกคนดูคนนี้สิ ก็จะคุยในกลุ่มพวกคั่นก็” (อัญชัญ)

“ก็จะเป็นแก๊งค์นางฟ้าครับ เขาจะแบบเม้าท์มอยกันตลอดว่า ฮู..คนรุ่นคนนี้ไปกับไอ้โน้น คนนั้นไปกับไอ้โน้นบอกแหละพี่บางที่เราที่บอก เวลาเราเจออะไรก็จะเอามาบอกกันในกลุ่ม” (ขจร)

การรวมกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสะท้อนบรรทัดฐานพฤติกรรมกลุ่มเฉพาะซึ่งยอมรับให้การคุกคามทางเพศเป็นพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมในกลุ่ม ซึ่งบรรทัดฐานดังกล่าว ขัดแย้งกับบรรทัดฐานของสังคมในโลกกายภาพ นอกจากจะเป็นการยอมรับกันเฉพาะกลุ่มแล้วยังมีอิทธิพลซึ่งกระตุ้นให้เกิดการแสดงออกพฤติกรรมคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดด้านสังคมวิทยา และการศึกษาวิจัยบรรทัดฐานของกลุ่มบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของวัยรุ่น (Marino, Gini, Angelini, Vieno, & Spada, 2020; ทศนีย์ ทองสว่าง, 2549; พัชรินทร์ สิริสุนทร, 2556)

ข้อสรุปจากมุมมองด้านกลุ่มบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แสดงให้เห็นลักษณะและปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ระหว่างสมาชิกแต่ละคน ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์กันภายใต้วัฒนธรรมกลุ่มที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม แต่สำหรับการแสดงออกถึงการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้น เยาวชนผู้ร่วมวิจัยจะเลือกแสดงพฤติกรรมในเฉพาะกลุ่มเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ยอมรับในวัฒนธรรมหรือรูปแบบพฤติกรรมคุกคามทางเพศเท่านั้น จึงเป็นการแสดงออกในพื้นที่ที่มีความเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับแก่นประสบการณ์ และความรู้สึกปลอดภัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนของข้อค้นพบความหมายและแก่นประสบการณ์

สรุปผลการอธิบายองค์ประกอบโครงสร้างประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากผลการศึกษาพบองค์ประกอบของโครงสร้างประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย สถานการณ์, ความคิด, ความรู้สึก, การกระทำ โดยข้อค้นพบเพิ่มเติมจากการศึกษาในประเด็นดังกล่าวคือ พฤติกรรม

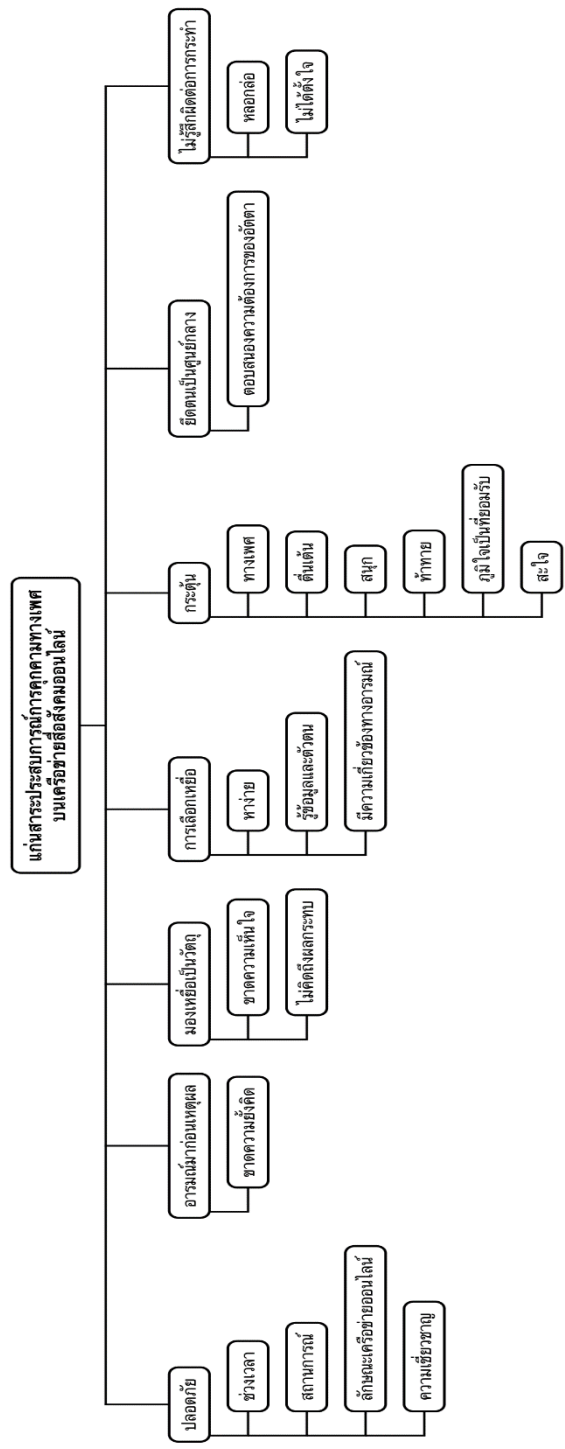
หลอกล่อเหยียบบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อทำความเข้าใจผ่านทฤษฎีการสื่อสารแสดงถึงการรับรู้ตัวตนที่แท้จริงบนโลกกายภาพและตัวตนที่แตกต่างบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้ร่วมวิจัยอย่างนำเสนอ หรือเลือกตัวตนของตนเองในลักษณะใดขึ้นอยู่กับความต้องการได้รับการตอบสนองจากการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในลักษณะใด

นอกจากนั้นยังมีข้อสรุปในข้อค้นพบประเด็นความรู้สึกภูมิใจที่ได้รับภายหลังจากการคุกคามทางเพศ เมื่อมองผ่านทฤษฎีทางจิตวิทยา สร้างข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งได้รับการเสริมแรง ทำให้การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นพฤติกรรมจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศในอดีตที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยบางคนยังกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก อันเกิดจากการได้รับการเสริมแรงด้วยการชมเชย หรือมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกันไปในทิศทางที่ชื่นชม

เมื่อมองผ่านมุมมองทฤษฎีสังคมวิทยา และอาชญวิทยา พบข้อสรุปในมุมมองวัฒนธรรมกลุ่มสังคม โดยกลุ่มที่เยาวชนผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่แสดงการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในกลุ่มนั้น เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมในกลุ่มสมาชิกทุกคนต่างยอมรับและให้การคุกคามทางเพศเป็นแนวปฏิบัติของกลุ่ม สอดคล้องกับทฤษฎีการจัดระเบียบทางสังคม และทฤษฎีวัฒนธรรมรอง ซึ่งยอมรับให้สังคมมีวัฒนธรรมที่มากกว่าหนึ่งวัฒนธรรม และวัฒนธรรมนั้นจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับสมาชิกในสังคม (ทศนีย์ ทองสว่าง, 2549) ทำให้ผู้คุกคามทางเพศมีพฤติกรรมการส่งต่อข้อมูลการคุกคามทางเพศให้กับกลุ่มเฉพาะซึ่งเป็นกลุ่มที่ยอมรับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

1.3 ความหมายและแก่นสาระประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านมุมมองของเยาวชนผู้เคยผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มาแล้วในอดีต เพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากเยาวชนผู้ร่วมวิจัยจำนวน 6 คน ซึ่งยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัย และพร้อมสำหรับการถ่ายทอดประสบการณ์การเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ความหมายและแก่นสาระ (Essence) ของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อธิบายผ่านภาพประกอบดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงแก่นสาระ (Essence) ประสบการณ์การดูแลสุขภาพทางเพศ
บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ความหมายของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์คือ ประสบการณ์ที่ผู้คุกคามรู้สึกปลอดภัยที่จะกระทำผ่านช่วงเวลา สถานการณ์ ลักษณะเครือข่ายออนไลน์ รวมถึงความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ทำ ผู้กระทำขาดความยั้งคิด ปล่อยให้อารมณ์มาก่อนและอยู่เหนือเหตุผล มองเหยื่อเป็นเพียงแค่วัตถุและขาดความรู้สึกสงสารหรือเห็นใจ ไม่คิดถึงผลกระทบที่ตามมา เลือกเหยื่อที่หาได้ง่ายหรือเคยรู้จักกันมาก่อน รู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ มีทั้งที่เป็นเพื่อนหรือคนที่เคยรู้จักกัน ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่ก็รู้ข้อมูลและตัวตนของเหยื่อ รวมถึงคนที่เพิ่งจะทำความรู้จัก แต่ก็ต้องผ่านการพูดคุยสื่อสารมากพอที่จะรู้ข้อมูลและทำให้เหยื่อเชื่อและไว้วางใจ เหยื่อมีความเกี่ยวข้องกับทางอารมณ์ในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งมีตั้งแต่ความชอบ ถูกใจ สนุกสนม รวมไปถึงขัดใจ หมั่นไส้ หรือโกรธ ผู้คุกคามทางเพศยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง และการคุกคามทำไปเพื่อการตอบสนองความต้องการเชิงอัตตาของผู้คุกคาม ไม่รู้สึกผิดในขณะที่กระทำ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเกิดจากความไม่ตั้งใจ ที่จะสร้างผลกระทบให้กับเหยื่อ การกระทำที่ผู้คุกคามเองก็รู้ว่าเป็นการหลอก และ “ล่อ” ให้เหยื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เป็นการกระตุ้นที่เร่งเร้า ความรู้สึกของผู้คุกคาม ไม่ว่าจะจะเป็นความรู้สึกทางเพศ ความตื่นเต้น สนุก ทำทาย สะใจ หรือภูมิใจที่ทำได้สำเร็จและเป็นที่ยอมรับชื่นชมในกลุ่มเพื่อน

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจในการรับรู้ความปลอดภัยกับคุณลักษณะสำคัญของการคุกคามทางเพศ องค์ประกอบที่สำคัญของการรับรู้ถึงความปลอดภัยของผู้คุกคามทางเพศ มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของเวลาซึ่งคุณลักษณะของเวลานี้สามารถเข้ามาอธิบายองค์ประกอบของความปลอดภัยได้ดียิ่งขึ้น โดยผู้คุกคามสามารถคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในในเวลาใดก็ได้ เนื่องจากเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายการสื่อสารที่สร้างขึ้นมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้คุณสามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา (ภาสกร จิตรไคร์ครวญ & ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2554) แต่ผู้คุกคามทางเพศจะเลือกกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เมื่อตัวของผู้คุกคามทางเพศรับรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นช่วงที่ปลอดภัย นอกจากนั้นความปลอดภัยที่สามารถอธิบายได้ด้วยสถานการณ์ โดยสถานการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้คุกคามสามารถใช้เครื่องมือจากแพลตฟอร์มบทเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่ออำพรางตัวตน แสร้งว่าเป็นผู้อื่น หรือการกำหนดของเซตที่ให้ในการสื่อสารให้อยู่ภายในพื้นที่ที่ผู้คุกคามทางเพศกำหนด รวมถึงการมีความเชี่ยวชาญ ในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และการสื่อสาร ซึ่งสามารถสร้างการรับรู้ให้กับตัวของผู้คุกคามให้รู้สึกถึงความปลอดภัยที่จะก่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากข้อค้นดังกล่าว สามารถอธิบายโดยใช้ทฤษฎีแนวคิดภาวะนิรนาม (De-individuation) โดยผู้คุกคามทางเพศรู้สึกปลอดภัยนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความทักตะในการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมีวิธีทำให้บุคคลรับรู้ถึงความเป็นตัวเองน้อยลง เมื่อผู้คุกคามทางเพศตกอยู่ในสถานการณ์ที่ตนเองรับรู้ถึงตนเองได้น้อยลง ทำให้การแสดงออกภายหลังจากนั้น จะกระทำได้อย่างเต็มที่ จนทำให้ขาดความรู้สึกยับยั้งชั่งใจ หรือหลุดพ้นจากความรู้สึกกังวลที่มีต่อภาพลักษณ์ทางสังคม ซึ่งสถานการณ์ที่ทำให้ผู้คุกคามทางเพศรู้สึกปลอดภัยสามารถอธิบายเพิ่มเติมด้วยระยะของความรู้สึกถึงภาวะนิรนาม ซิมบราได้ว่ กล่าวว่ สภาวะนิรนามในระยะเริ่มต้นเริ่มตั้งแต่บุคคลปกปิดอำพรางตัวตนโดยใช้วิธีการซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่สามารถจำได้ (Zimbardo, 1969) ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัย โดยผู้ร่วมวิจัยในฐานะที่เคยเป็นผู้คุกคามทางเพศได้ใช้วิธีการและเทคนิคการสื่อสารในการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของตนเองให้เปลี่ยนไปจากเดิมเพื่อใช้สำหรับการคุกคามทางเพศ และเมื่อการอำพรางตัวตนเป็นผลภาวะนิรนามก็จะเข้าสู่ช่วงที่ 2 คือช่วงที่บุคคลเปลี่ยนแปลงถึงตัวตนภายในคิดว่าตนเองกลายเป็นผู้อื่น และมั่นใจว่คนอื่นจะไม่วู้ ทำให้พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นมีความรุนแรงและขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยภาวะนิรนามกับการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งมองว่การปลอมแปลงหรือสร้างการรับรู้ตัวตนใหม่ที่ต่างไปจากความเป็นจริงทำให้ผู้กระทำสามารถกระทำคามผิด หรือมีพฤติกรรมที่จะกระทำต่อผู้อื่นโดยปราศจากความคิดหรือความรู้สึกถึงคนอื่น (กชพรรณ มณีภาค & อุนิษา เลิศโตมรสกุล, 2019)

นอกจากนั้น แนวคิดภาวะนิรนามยังสามารถนำมาใช้อธิบายร่วมกับทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) เพื่ออธิบายถึงความคิด การประเมินผลปัจจัยสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ที่สามารถอธิบายถึงความรู้สึกปลอดภัยในการตัดสินใจคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ดังนี้

แนวคิดทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผลสามารถนำมาใช้อธิบายผลการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล โดยจอห์น เอลสเตอร์ (John Elster) ซึ่งมีหลักของทฤษฎีที่สามารถใช้อธิบายประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ดังนี้ ผู้คุกคามทางเพศมีเหตุผล มีแรงจูงใจและความสามารถ ทักตะและความเชี่ยวชาญเพื่อการปฏิบัติการบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยการตัดสินใจเลือกกระทำการนั้นเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะผู้ผ่านการมีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศแต่ละคนต่างมีเหตุผลในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำการคุกคามทางเพศ (Elster, 2009) โดยตัวเลือกหรือประเด็นในการเลือกเพื่อการตัดสินใจอาจมีได้หลากหลาย ตัวอย่างเช่น ประสบการณ์การคุกคาม

ทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนซึ่งแก่นของประสบการณ์แสดงองค์ประกอบสำคัญที่ไม่แปรเปลี่ยนไปตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ซึ่งแก่นประสบการณ์นั้น เป็นตัวเลือกที่สำคัญ ที่ช่วยให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยใช้สำหรับการตัดสินใจในการคุกคามทางเพศ โดยเหตุผลสำคัญของการตัดสินใจเลือกคือการคิดถึงผลประโยชน์ที่ผู้คุกคามทางเพศจะได้รับ ความเสี่ยงที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น เมื่อประเมินแล้วเห็นเป็นผลดีเยาวชนผู้ร่วมวิจัยจึงตัดสินใจเลือกที่จะคุกคามทางเพศ สอดคล้องกับผลการวิจัย โดยเยาวชนผู้ร่วมวิจัยมีความคิดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และกระทำการคุกคามทางเพศ เพื่อสนองความต้องการของอัตตา โดยมองเหยื่อเป็นเพียงวัตถุ ขาดความเห็นใจ ไม่คิดถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และไม่รู้สึกผิดในการกระทำการคุกคามทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ปกรณ มณีปกรณ์ (2553) การแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเกิดจากการประเมินการคุกคามทางเพศ โดยอาศัยทักษะความสามารถของตน และความพิเศษของบริบทพื้นที่ในเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สร้างให้เกิดการรับรู้ถึงความรู้สึกปลอดภัย จนเกิดเป็นความกล้าที่จะคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งสามารถอธิบายเทียบเคียงกับแนวคิดด้านอาชญาวิทยาเมื่อผู้กระทำผิดประเมินคุณสมบัติ โอกาส และช่องทางที่เอื้ออำนวยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการก่อเหตุอาชญากรรม

ข้อค้นพบจากงานวิจัยในประเด็นต่อมาเห็นองค์ประกอบสำคัญของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในแง่ ความคิดในรูปแบบของอารมณ์มาก่อนเหตุผล ด้วยธรรมชาติของพัฒนาการมนุษย์ ช่วงวัยที่มีลักษณะของปัญหาที่เกิดจากอารมณ์และพฤติกรรม คือช่วงวัยรุ่น จากผลการศึกษาพบว่าช่วงที่ผู้ร่วมวิจัยเข้าไปมีประสบการณ์ชีวิต (Life experience) เป็นช่วงที่เริ่มตั้งแต่การรับรู้ถึงประสบการณ์ (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2559) ในการเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไปจนถึงช่วงสิ้นสุดประสบการณ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หากเปรียบเทียบกับช่วงอายุของผู้ร่วมวิจัยในขณะที่มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศนั้น เป็นช่วงที่กำลังอยู่ในวัยรุ่น ถูกระบุว่า เป็นวัยที่เป็นระยะของพายุและความเครียด (Storm and stress) ซึ่งเป็นช่วงที่มีโอกาสเกิดสภาวะของการกระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือการขาดความยับยั้ง ใช้อารมณ์และความต้องการของตนเองมาก่อน (Anthony et al., 2552) ซึ่งสอดคล้องแนวคิดจากการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เข้าสู่ช่วงการเปลี่ยนผ่าน ระหว่างวัยเด็ก เข้าสู่ช่วงวัยผู้ใหญ่ โดยวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเข้าไปหาความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากความเสี่ยง

นั้นเมื่อกระทำสำเร็จแล้วได้รับรางวัล ยิ่งเป็นตัวเพิ่มความเข้มข้นให้กับการกระทำเป็นอย่างมาก (อาภาพร เฝ้าวัฒนา et al., 2560)

ดังนั้นภาวะการเกิดลักษณะความคิดที่นำพาให้เยาวชนไปสู่การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นสถานการณ์ที่สามารถคาดเดาได้ ประเด็นข้อค้นพบนี้สามารถนำไปใช้สำหรับการวางแผนในการพัฒนาเยาวชน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการรับรู้ที่เหมาะสม เพื่อลดโอกาสและความเสี่ยงที่จะทำให้เด็กเข้าไปมีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

2. แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นแนวทางที่ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากับบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์การปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่าย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากประสบการณ์ความเชี่ยวชาญจากผู้ร่วมวิจัยกลุ่มที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเยาวชน ซึ่งได้สะท้อนแนวทางการป้องกันตนเองจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในลักษณะของการบูรณาการร่วมกันของหน่วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากวิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการร่วมมือกันทุกภาคส่วน ดังนี้

2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญ

ประสบการณ์ของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เข้าใจถึงวิถีคิด ความเชื่อ มุมมอง ที่มีต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งข้อค้นพบเหล่านี้ถูกพัฒนาต่อยอดสร้างออกมาเป็นแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับการใช้ระบบยับยั้งพฤติกรรมคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดขึ้นอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยมุ่งเป้าหมายไปยังการยุติพฤติกรรมคุกคามทางเพศของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่

กำลังดำเนินอยู่ และการสร้างแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ โยมีรายลเอียดดังนี้

3.1.1 การบังคับใช้กฎหมายสูงสุด จากความแตกต่างของบริบทการทำงานภายใต้พื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งมีความแตกต่างกับการปฏิบัติงานในพื้นที่โลกกายภาพทำให้ผู้เกี่ยวข้องต้องใช้ความรู้และความชำนาญเฉพาะทางในการติดตามสืบสวนสอบสวน อย่างไรก็ตามการบังคับใช้กฎหมายเพื่อจับกุมและดำเนินคดีกับผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะเป็นการช่วยสร้างทัศนคติแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายแสดงถึงการเอาจริงเอาจังนการปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และเป็นการสร้างการรับรู้ถึงโอกาสในการถูกดำเนินคดีหากผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้นอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดการลงโทษ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการกำหนดบทลงโทษให้ชัด เพื่อให้บุคคลทั่วไปรับรู้ได้ทันทีว่าหากปฏิบัติด้วยการคุกคามทางเพศ จะได้รับการลงโทษ และความหนักแน่นของการลงโทษอย่างจริงจัง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2562) และทางภาครัฐก็ร่วมแสดงออกอย่างเอาจริงเอาจังด้วย ทำให้ผู้คุกคามทางเพศรู้ล่วงหน้าถึงผลลัพท์จากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นอย่างไร เพื่อการเตือนสติตนเองก่อนการแสดงพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3.1.2 สร้างความตระหนักรู้และโอกาสในการถูกดำเนินคดี การตระหนักรู้เป็นการสร้างความคิด ความเชื่อใหม่ โดยการนำเสนอข้อเท็จจริง และสถานการณ์จริงในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างให้ผู้รับสารเปลี่ยนแปลงความคิด ค่านิยม ความเชื่อในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีความเกี่ยวข้องกับความคิด ความเชื่อ และค่านิยมซึ่งมองว่าการคุกคามทางเพศเสมือนการสื่อสารทั่วไปบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ไม่เป็นความผิด หรือไม่สามารถจับกุมดำเนินคดีได้ ความคิดเหล่านี้เป็นความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และแสดงถึงความเบี่ยงเบนจากอคติในการคิดเห็นและเชื่ออย่างเข้าข้างตัวเองของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ดังนั้นการแก้ไขปัญหการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ คือการปรับความคิดความเชื่อเสียใหม่ ให้มองชีวิตจริงได้อย่างสมจริงมากขึ้น สอดคล้องกับ ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการข่มขู่ที่ยัง เมื่อผู้คุกคามทางเพศ รู้ชะตาที่ตนเองจะต้องเผชิญหา ยังมีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศ และรู้ว่าทางหน่วยงานต่างๆ ต่างร่วมมืออย่างจริงจังในการปราบปราม และเสนอข่าวประชาสัมพัน์ถึงสภาพการทำงาน เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับคนใน

สังคมซึ่งเป็นผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้รับรู้และเห็นตัวอย่างเพื่อยับยั้งพฤติกรรม การเกิดการคุกคามทางเพศ (ปกรณัม มณีปกรณัม, 2553)

2.2 แนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จากมุมมองของผู้วิจัย

จากประสบการณ์ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมผัสภาวะของมูลเชิงลึกของเยาวชนผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ผู้ร่วมวิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์ผ่านการลงนามไปสร้างสัมพันธ์ภาพกับเยาวชนผู้ร่วมวิจัย และดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกหลายครั้ง ทำให้ผู้วิจัยได้ใช้เวลาร่วมกับเยาวชนผู้ร่วมวิจัยมากพอสมควร ที่จะเข้าใจประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่นอกเหนือจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แต่อาจเป็นปัจจัยแทรกซ้อนที่มีอิทธิพลต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และกระบวนการศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา อุตรวินัย (Transcendental Phenomenology) ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ผู้วิจัยได้ทบทวนบทสัมภาษณ์ จนค้นพบโครงสร้างที่ไม่แปรเปลี่ยนของประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากมุมมองผู้วิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แนวทางป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคมที่มีความใกล้ชิดกับเยาวชนเป็นอันดับต้นๆ การปลูกฝังอบรมเลี้ยงดูในช่วงแรกก็เกิดขึ้นที่ครอบครัว จากผลการศึกษาวิจัยประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ พบปัจจัยและเงื่อนไขของครอบครัว ซึ่งมีส่วนผลักดันทำให้เกิดการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว ซึ่งแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในด้านครอบครัวนั้น มีดังนี้

3.2.1.1 สร้างสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี

เยาวชนผู้ร่วมวิจัยต้องเติบโตและมีปฏิสัมพันธ์ภายใต้สภาพแวดล้อมของครอบครัวที่ถือว่าสภาพแวดล้อมของครอบครัวมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของเยาวชน โดยเฉพาะการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ให้มีประสิทธิภาพจะต้องเริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้ดี โดยพ่อแม่ในยุคใหม่ต้องมีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกอย่างถูกต้อง เพื่อพัฒนาให้เกิดทักษะของความไวเนื้อเชื้อใจ ความรักและเคารพในตนเอง เนื่องจากเมื่อความไวเนื้อเชื้อใจเกิดขึ้นเมื่อเจอกับสภาวะปัญหาหรือความคับข้องใจ เยาวชนก็กล้าที่จะปรึกษาพูดคุยและร่วมกันหาทางออกพร้อมกับ

ครอบครัว นอกจากนี้การสร้างความรัก ความอบอุ่นอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัย รู้สึกรักและเคารพตัวเอง และเมื่อเติบโตใช้ชีวิตอยู่ในสังคมก็จะมีความรู้สึกรักและเคารพผู้อื่นด้วย

3.2.1.2 มีทักษะในการดูแลบุตรในยุคเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ การเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ในบทบาทเป็นผู้ดูแลเยาวชน ครอบครัวจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเข้าใจรูปแบบวิธีการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้วิธีการดูแลเยาวชนบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง เช่น การตรวจสอบประวัติการเข้าใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ การจำกัดเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการมีความรู้ในเรื่องอันตรายและวิธีการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะช่วยให้บุคคลในครอบครัว ช่วยกันเป็นหูเป็นตาในการตรวจสอบ ดูแลและอบรมเยาวชนในช่วงวัยเด็ก เมื่อเยาวชนเติบโตออกไปสู่สังคม ทักษะเหล่านี้ก็จะติดตัวไปกลายเป็นบุคคลที่มีความรักและเคารพตนเองและผู้อื่น เป็นผู้มีความรับผิดชอบการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3.2.2 แนวทางป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ ด้านสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นอีกหน่วยงานที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของเยาวชน การดำเนินงานของสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเยาวชน เพื่อพัฒนาทักษะในการดำเนินชีวิตในยุคของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร จากผลการวิจัยพบว่า เยาวชนผู้ร่วมวิจัยซึ่งอยู่ในฐานะผู้คุกคามทางเพศ ผ่านการศึกษาจากสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปัจจัยที่เกื้อหนุนทำให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเข้ามาสู่วิธีการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เหตุผลหนึ่งก็คือการใช้เพื่อการศึกษา แต่ก่อนที่เยาวชนจะใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์นั้น ทางสถานศึกษาจะต้องปรับตัวในการสร้างหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ในยุคเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลง และรู้ถึงวิธีการป้องกันอันตรายจากการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรได้รับการปลูกฝังอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องเป็นองค์กรทางสังคมในการช่วยเหลือผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยต้องมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การดำเนินการจัดการกับผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากเป็นการให้ความรู้กับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศ คือการพยายามสร้างการรับรู้ไปยังผู้คุกคามทางเพศ หรือผู้ที่มีพฤติกรรมคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ทราบและตระหนักว่า

พฤติกรรมการคุกคามทางเพศนั้นแม้ว่าจะเป็นการเกิดในบริบทของเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือแม้จะสร้างตัวตนปลอมมาปกปิดการรับรู้ของผู้อื่น ก็สามารถติดตามเพื่อการดำเนินคดีได้ เนื่องจากทางเจ้าหน้าที่มีรูปแบบการสืบสวนสอบสวนติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี โดยไม่ได้ตามสืบจากรูปภาพโปรไฟล์ แต่มีวิธีการเฉพาะ ซึ่งที่ผ่านมามีศักยภาพในการติดตามจับกุมตัวภาพข่าวที่เคยเห็นผ่านสื่อต่างๆ ทั้งนี้เพื่อสร้างการรับรู้เชิงประจักษ์ และความรู้สึกในการรับรู้ถึงโอกาสที่ผู้คุกคามทางเพศจะได้รับโทษ และความเอาใจจริงเอาใจของเจ้าหน้าที่ในการสกัดกั้นปราบปรามพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้หมดไปจากสังคมเครือข่ายออนไลน์ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง ซึ่งมีคำอธิบายในลักษณะของการกระทำความผิดของบุคคลมาจากการประเมินปัจจัยต่างๆ และซึ่งนำหน้าระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำ และผลกระทบที่จะได้รับจากการกระทำนั้น แนวทางการป้องกันคือ ต้องสร้างการรับรู้เพื่อให้ผลที่ผู้คุกคามทางเพศนำไปใช้ประเมินเพื่อก่อการคุกคามทางเพศนั้น มองว่า การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มีโอกาสที่จะถูกจับกุม และปัจจุบันมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดูแล และรับเรื่องร้องทุกข์แจ้งความเกี่ยวกับการกระทำบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นหากยังตัดสินใจกระทำการคุกคามทางเพศมีโอกาสที่จะถูกจับ ดำเนินคดี และเสียประวัติ อีกทั้งคนในครอบครัว เพื่อนที่ทำงาน หรือคนอื่นๆ ในสังคม ก็จะมาทราบบางและตีแผ่เรื่องดังกล่าวออกไปจากสังคมได้เรื่อยๆ ดังนั้นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ เพราะประโยชน์ที่ได้รับไม่คุ้มค่ากับโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้คุกคามทางเพศ (ณัฐรัฐวัฒน์ สุทธิโยธิน, 2555; ปกรณ์ มณีปกรณ์, 2553)

ข้อจำกัดจากงานวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อจำกัดเกี่ยวกับงานวิจัยในประเด็นประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศ ที่ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์ของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต ภายใต้บทบาทของการเคยเป็นผู้คุกคามทางเพศ เป็นประสบการณ์ที่ไม่รุนแรง ไม่ถึงขั้นเป็นการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ที่ถูกลงโทษ จับกุม หรือเป็นข้อพิพาทที่ต้องตัดสินบนชั้นศาล ดังนั้นผลของการวิจัยจึงอาจยังไม่สามารถสะท้อนไปยังลักษณะการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เกิดจากนักคุกคามทางเพศมืออาชีพ ที่กระทำการเพื่อหวังประโยชน์กับสื่อทางเพศที่ได้รับจากเหยื่อ รวมถึงข้อจำกัดในการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศ เนื่องจากบางประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

เป็นประสบการณ์ที่กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จากการสื่อสารด้วยคำพูด ตัวอักษร หรือการกระทำอื่นๆ ที่ไม่รุนแรงเพียงพอ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับข้อกฎหมาย จึงอาจจะยังไม่เข้าบริบทของการกระทำความผิดที่ชัดเจน จึงทำให้การนำเสนอแนวทางการป้องกันแก้ไขการคุกคามทางเพศอาจให้แนวทางการคุกคามที่นำไปใช้กับพฤติกรรมการคุกคามทางเพศที่ไม่รุนแรง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ค้นพบเกี่ยวกับสภาพปัญหาของระบบการจัดการดูแลป้องกัน ช่วยเหลือ เยียวชน สำหรับการควบคุมดูแลการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงได้ทราบถึงแนวความคิดของเยาวชนผู้ร่วมวิจัยที่มีต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และแนวทางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันดูแลการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. ด้านพัฒนาบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากการวิจัยพบว่า สัดส่วนระหว่างจำนวนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กับจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังมีความแตกต่างอยู่เป็นอย่างมาก แม้ว่าทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพยายามบูรณาการการปฏิบัติงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งร่วมกันทำงานด้านการป้องกันและปรามปรามร่วมกัน แต่ก็ยังประสบกับปัญหาด้านองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกิดขึ้นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เนื่องจากเป็นบริบทพื้นที่เฉพาะซึ่งแตกต่างจากโลกกายภาพ จึงต้องการผู้ปฏิบัติงานซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้น ในด้านการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมทั้งด้านปริมาณ และความสามารถในการปฏิบัติงานจึงควรวางแผนในการบรรจุหลักสูตรการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปรามปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ หรือหลักสูตรเพื่อรองรับการปฏิบัติงานบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ลงในสถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปรามปราม ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองซึ่งเป็นแนวทางระยะยาวสำหรับการควบคุมดูแลพฤติกรรมของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สำหรับแนวทางในระยะสั้นควรเร่งดำเนินการในการจับกุม ดูแลความสงบเรียบร้อย รวมถึงเร่งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานจับกุมผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้เชิงประจักษ์ให้กับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ได้ตระหนักว่าพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ มีความผิดตามกฎหมาย และสามารถถูกจับกุมดำเนินคดีได้ เพื่อเป็นการป้องปรามและยุติพฤติกรรมเลียนแบบตามกระแสสังคม

2. ด้านการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนใหญ่จะมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลโดยมุ่งเป้าที่บุคคลผู้ได้รับผลกระทบซึ่งเป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เนื่องจากลักษณะของผลกระทบซึ่งเกิดจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์แม้ว่าผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะถูกจับกุมดำเนินคดีไปแล้ว แต่สื่อคุกคามทางเพศที่ถูกนำเสนอบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ยังถูกนำเสนอต่อเนื่องซ้ำแล้วซ้ำอีก ซึ่งย่อมสร้างความบอบช้ำให้กับผู้ถูกคุกคามอย่างต่อเนื่องไม่รู้จบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการดูแลช่วยเหลือ เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศจึงต้องเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยตรง และพร้อมที่จะให้การดูแลช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบให้สามารถยอมรับและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมต่อไปได้ ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรคัดสรรบุคลากรและหน่วยงานที่มีความสามารถเฉพาะด้านเพื่อดูแลช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์อย่างเพียงพอ และขยายความดูแลช่วยเหลือให้ครอบคลุมทุกช่วงอายุของผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

3. ด้านการประชาสัมพันธ์หน่วยงานป้องกัน ปรามปราม ดูแลช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า เยาวชนผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ในฐานะผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ทราบว่าการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย สามารถถูกดำเนินคดีได้ และไม่ทราบมาก่อนว่ามีหน่วยงานที่พร้อมดำเนินการด้านการปรามปราม ดูแลช่วยเหลือ เกี่ยวกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์โดยเฉพาะ และแม้ว่าทางหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปรามปราม ดูแลช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จะพยายามผลิตสื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน รวมถึงให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตกเป็นเหยื่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ แต่กลับพบว่าจำนวนผู้เข้าชมสื่อเหล่านั้นมีจำนวนที่น้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งในการประชาสัมพันธ์และพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่เหมาะสม และมีเนื้อหาที่เร้าต่อการสร้างความสนใจให้กับผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคม

ออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ และให้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่กำลังเผชิญกับการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้มีแนวทางในการจัดการกับการคุกคามทางเพศที่ตนเองกำลังเผชิญ อยู่อย่างถูกต้อง เหมาะสม

4. นโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชน และภาคสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ใช้ช่วงเวลาที่ตนเองเป็นอิสระจากครอบครัว เป็นช่วงเวลาในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เวลาอยู่ในพื้นที่ห้องส่วนตัว รวมถึงทัศนคติของผู้ปกครองของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศ โดยมองว่ายังมีการแจ้งความ สืบสวนสอบสวน ยิ่งทำให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความอับอายในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จึงนำมาสู่การนิ่งเฉย หรือไม่ยินยอมดำเนินคดีกับผู้คุกคามทางเพศ นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีมุมมองต่อพฤติกรรมของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเรื่องเสียชื่อเสียงกับทางโรงเรียน ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมนโยบายที่ชัดเจนในการสร้างทัศนคติใหม่ให้กับสังคม เพื่อสร้างค่านิยมให้กับผู้คุกคามทางเพศเป็นผู้เสียหายที่ควรได้รับการปกป้องดูแลอย่างเหมาะสม และวางแผนในการอบรมให้ความรู้กับสถานศึกษาและโรงเรียน ให้มีแนวทางการปฏิบัติการเฝ้าระวังดูแลพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน ตลอดจนมีบทบาทในการรับช่วงต่อในการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ให้เข้าสู่ระบบการดูแลช่วยเหลือ ที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเด็ก ครอบครัว และผู้ใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติสำหรับเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์

จากการศึกษาวิจัย พบว่า มุมมองด้านความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ยังมีการรับรู้ที่ไม่ถูกต้องในหลายประเด็น ซึ่งการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมในทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความเชื่อเรื่องทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากผลการศึกษาวิจัยที่สะท้อนถึงการให้ความหมาย การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ พบว่าเยาวชนผู้ร่วมวิจัยในฐานะผู้คุกคามทางเพศให้ความหมายเกี่ยวกับการคุกคามทาง

เพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ในลักษณะของการยึดติดในความคิด ความเชื่อ และค่านิยมในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศ ซึ่งค่านิยม ความคิด ความเชื่อของเยาวชนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน แต่มีลักษณะที่เหมือนกันคือการมองว่าการสื่อสารด้วยสื่อที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เป็นเรื่องปกติทั่วไป ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์มากมาย โดยไม่ใช่การกระทำที่ผิดแต่อย่างใด จนอาจเป็นวัฒนธรรมหนึ่งบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ผู้ใช้งานสามารถสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนสื่อทางเพศได้อย่างอิสระ แต่ท้ายที่สุดเมื่อผลลัพธ์ของการกระทำที่ออกมา นั้นกลับสร้างผลกระทบอย่างที่ยาวชนผู้คุกคามทางเพศคาดไม่ถึงให้กับผู้ถูกคุกคามทางเพศ ส่งผลกระทบในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การได้รับการลงโทษจากโรงเรียน และนำไปสู่การตระหนัก และสำนึกถึงการกระทำของตนเอง ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงวิธีการซึ่งอาจนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับการเยาวชนผู้มีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยวิธีการสร้างการตระหนักถึงผลกระทบที่ตนเองจะได้รับ และผลกระทบของผู้ถูกคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่นการให้คำปรึกษา การอภิปรายสนทนา การรับชมสื่อที่มีคุณภาพซึ่งสามารถสะท้อนให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยตระหนักถึงผลกระทบของการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เกิดความคิดความเชื่อในรูปแบบของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้คุกคามทางเพศเริ่มเปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ และค่านิยมที่มีต่อการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ระมัดระวังและปรับปรุงพฤติกรรมโดยคิดถึงผลกระทบของการกระทำของตนเองก่อนตัดสินใจนำเสนอสื่อต่างๆ ลงบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นการปรับพฤติกรรมและการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่างๆ บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลดช่องว่างองค์ความรู้ด้านการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ระหว่างเยาวชนผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และผู้ปกครอง เนื่องจากผลการศึกษาวิจัยพบว่า พฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์จะเกิดขึ้นผ่านช่องทางเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เยาวชนผู้คุกคามทางเพศรู้สึกเป็นอิสระจากการรับรู้ในการกระทำของผู้ปกครอง ซึ่งต้องยอมรับว่าผู้ปกครองในปัจจุบันมีช่องว่างทางความรู้เกี่ยวกับการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์น้อยกว่าเยาวชน จึงทำให้เยาวชนผู้ร่วมวิจัยเลือกใช้ช่องทางในการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่ผ่านการตรวจจับ และการรับรู้ของผู้ปกครอง ดังนั้นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับผู้ปกครองต้องมีความรู้ในด้านการป้องกันดูแลเยาวชน เกี่ยวกับ

พฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยอาจมีการวางระบบการป้องกันการเข้าถึงเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์บางประเภทที่ไม่เหมาะสม หรือการเข้าตรวจสอบดูเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชนภายใต้การดูแล พร้อมทั้งอบรมสั่งสอนอย่างมีเหตุผล รับผิดชอบอย่างเข้าใจ เพื่อปลูกฝังแนวทางการสร้างพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่เหมาะสม และยุติแก้ไขพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้ดีขึ้น เพื่อสร้างบรรยากาศและพื้นที่เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ปลอดภัยจากการคุกคามทางเพศ

3. เน้นการป้องกันเยาวชนกลุ่มเสี่ยง สำหรับเยาวชนที่มีพฤติกรรมที่เริ่มเข้าข่ายการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเข้ารับการปรับทัศนคติความเชื่อ เพื่อการยุติก่อนการพัฒนาไปสู่การเป็นนักคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยแนวทางการปฏิบัติในประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลพฤติกรรมของเยาวชน โดยเฉพาะโรงเรียน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ในโลกกายภาพนั้นไม่สามารถแยกแยะผู้มีพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ได้ เนื่องจากผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในโลกกายภาพมีวิธีชีวิต และบทบาทหน้าที่เหมือนกับบุคคลทั่วไป ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องพัฒนาเครื่องมือสำหรับใช้ในการจำแนกพฤติกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการบ่งชี้ถึงผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์เพื่อเข้ารับการปรับเปลี่ยนทัศนคติก่อนพัฒนาสู่การเป็นนักคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นแนวทางในการยุติพฤติกรรมการคุกคามทางเพศอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยครั้งผู้วิจัยไม่มีการกำหนดเกณฑ์ด้านเพศสภาวะสำหรับการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในอดีต มีเพศสภาวะในแบบ หญิงข้ามเพศ (Transgender woman) และ เพศสภาวะการแสดงออกเป็นชาย (Cisgender) ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาประสบการณ์ของผู้มีประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นกลุ่มของผู้มีเพศสภาวะที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้านการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ที่ครอบคลุมในบุคคลผู้มีเพศสภาวะที่หลากหลาย

2. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาจากประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ของเยาวชนผู้มีประสบการณ์การเป็นผู้คุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งประสบการณ์การคุกคามทางเพศนั้นมีความรุนแรงพอสมควรกับผู้ถูกคุกคามทางเพศ แต่ไม่ได้เกิด

ข้อพิพาทจนถึงขั้นถูกดำเนินคดี งานวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ กับกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ผ่านการมีประสบการณ์การคุกคามทางเพศที่มีความเข้มของระดับการคุกคามทางเพศสูง (Rich case) หรือมีความเข้มข้นของประสบการณ์เป็นพิเศษ (Extreme case)

3. จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์สามารถทำได้ โดยสร้างความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการกระทำของผู้ร่วมวิจัย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อตัวของผู้กระทำและบุคคลผู้ถูกกระทำ ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงทดลองในการพัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ถึงผลกระทบจากการกระทำการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของเยาวชน เพื่อป้องกันปัญหาการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้ปัจจัยการตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการกระทำ เพื่อเป็นการทดสอบและยืนยันผลการวิจัย และเป็นการสร้างแนวทางการป้องกันการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ให้กับเยาวชนไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จากผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อจำกัดเกี่ยวกับระบบการป้องกันและปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ จากข้อมูลของผู้ปฏิบัติงานด้านการป้องกันปราบปราม และดูแลช่วยเหลือ เยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของระบบการป้องกันและปราบปรามการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การพัฒนาทีมเจ้าหน้าที่ตำรวจด้านการปฏิบัติการบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ โดยควรเป็นการศึกษาวิจัยเชิงการพัฒนาหลักสูตรการฝึกทักษะด้านการปฏิบัติการบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการมีความรู้ ทักษะเพื่อเผชิญกับปัญหาด้านพฤติกรรมต่างๆ บนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- Anthony, B., Patricia, B., Sharon, F., & Harold, H. (2552). การเสริมสร้างและป้องกันวัยรุ่นจากความเสี่ยง Helping adolescents at risk (สวัสดิ์ ประทุมราช, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: บริษัท มงคลการพิมพ์.
- Barak, A. (2005). Sexual Harassment on the Internet. *Social Science Computer Review*, 23(1), 77-92.
- Chang, F. C., Chiu, C. H., Miao, N. F., Chen, P. H., Lee, C. M., & Chiang, J. T. (2016). Predictors of unwanted exposure to online pornography and online sexual solicitation of youth. *J Health Psychol*, 21(6), 1107-1118.
- Chen, G., & Kotz, D. (2000). A Survey of Context-Aware Mobile Computing Research. Retrieved from https://digitalcommons.dartmouth.edu/cs_tr/177/
- Cote, A. C. (2017). "I Can Defend Myself" Women's Strategies for Coping With Harassment While Gaming Online. *Games and Culture*, 12(2), 136-155.
- Dollarhide, M. (2019). Social Media Definition. Retrieved from <https://bit.ly/32zYQ67>
- Duggan, M. (2017). Online Harassment 2017. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/internet/2017/07/11/online-harassment-2017/>
- Elster, J. (2009). Interpretation and Rational Choice. *Rationality and Society*, 21(1), 5-33.
- Eriksson, M., Ghazinour, M., & Hammarström, A. (2018). Different uses of Bronfenbrenner's ecological theory in public mental health research: what is their value for guiding public mental health policy and practice? *Social Theory & Health*, 16(4), 414-433.
- FindLaw. (2018). Understanding Online Sexual Harassment. Retrieved from <https://employment.findlaw.com/employment-discrimination/understanding-on-line-sexual-harassment.html>
- Fox, J., & Tang, W. Y. (2016). Women's experiences with general and sexual harassment in online video games: Rumination, organizational responsiveness, withdrawal, and coping strategies. *New Media & Society*, 19(8), 1290-1307.
- Henry, N., & Powell, A. (2016). Technology-Facilitated Sexual Violence: A Literature Review of Empirical Research. *Trauma Violence Abuse*, 19(2), 195-208.

Hudson, M. (2020). What is Social Media Definition and Examples of Social Media.

Retrieved from <https://www.thebalancesmb.com/what-is-social-media-2890301>

Kaltiala-Heino, R., Savioja, H., Fröjd, S., & Marttunen, M. (2018). Experiences of sexual harassment are associated with the sexual behavior of 14- to 18-year-old adolescents. *Child Abuse Negl*, 77, 46-57.

Luzon, G. (2017). Criminalising Sexual Harassment. *The Journal of Criminal Law*, 81(5), 359-366.

Marino, C., Gini, G., Angelini, F., Vieno, A., & Spada, M. M. (2020). Social norms and emotions in problematic social media use among adolescents. *Addictive Behaviors Reports*, 11, 100250.

Morse, J. (2010). Simultaneous and Sequential Qualitative Mixed Method Designs. *Qualitative Inquiry*, 16(6), 483-491.

Moustakas, C. E. (1994). *Phenomenological research methods*: Thousand Oaks, Calif. : Sage.

Nova, F. F., Rifat, M. D. R., Saha, P., Ahmed, S. I., & Guha, S. (2019). *Online sexual harassment over anonymous social media in Bangladesh*. Paper presented at the Proceedings of the Tenth International Conference on Information and Communication Technologies and Development - ICTDX '19.

Reed, E., Wong, A., & Raj, A. (2019). Cyber Sexual Harassment: A Summary of Current Measures and Implications for Future Research. *Violence Against Women*, 1077801219880959.

Schenk, S. (2008). Cyber-Sexual Harassment: The Development of the Cyber-Sexual Experiences Questionnaire. *McNair Scholars Journal*, 12(1), 81-91.

Shoop, R. J. (1994). *How to stop sexual harassment in our schools : a handbook and curriculum guide for administrators and teachers*: Boston : Allyn and Bacon.

Simon, K. (2021). Digital2021:Thailand. Retrieved from

<https://datareportal.com/reports/digital-2021-thailand>

Smith, A., & Duggan, M. (2013). Online Dating & Relationships. Retrieved from

<https://www.pewresearch.org/internet/2013/10/21/online-dating-relationships/>

- Taylor, B. G., Liu, W., & Mumford, E. A. (2019). Profiles of Youth In-Person and Online Sexual Harassment Victimization. *J Interpers Violence*, 886260518820673.
- We Are Social. (2019). Global Digital Report 2019. Retrieved from <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019>
- Wittek, R. (2017). Rational Choice. Retrieved from <https://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756384/obo-9780199756384-0070.xml>
- Ybarra, M. L., Mitchell, K. J., Palmer, N. A., & Reisner, S. L. (2015). Online social support as a buffer against online and offline peer and sexual victimization among U.S. LGBT and non-LGBT youth. *Child Abuse Negl*, 39, 123-136.
- Zhong, L. R., Kebbell, M. R., & Webster, J. L. (2020). An exploratory study of Technology-Facilitated Sexual Violence in online romantic interactions: Can the Internet's toxic disinhibition exacerbate sexual aggression? *Computers in Human Behavior*, 108.
- Zimbardo, P. G. (1969). The human choice: Individuation, reason, and order versus deindividuation, impulse, and chaos. *Nebraska Symposium on Motivation*, 17, 237-307.
- เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, จิตตารีย์ ศิริศรีษรชัย, & มหาวิทยาลัยมหิดล คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. (2556). สังคมศาสตร์บูรณาการ *Integrated social science*. นครปฐม: ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญพรรณ กี่เจริญ. (2556). การคุกคามทางเพศในสังคมไทย. วารสารสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 10(1), 33-53.
- แสงเดือน ผ่องพุ่ม. (2556). สื่อสังคมออนไลน์ : แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้. สืบค้นจาก http://library.senate.go.th/document/Ext6685/6685991_0004.PDF
- ไชโย นิธิอุบัติ. (2563). การถูกคุกคามทางเพศและการถูกล่วงละเมิดทางเพศของผู้หญิงในนวนิยายภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลง. วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ, 5(2), 78-95.
- กชพรรณ มณีภาค, & อุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2019). การตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมจากการกระทำผิดในโลกอินเทอร์เน็ต: กรณีศึกษาการรังแกกันในโลกไซเบอร์ ในรูปแบบการคุกคามทางเพศในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 11(2).

- คณะกรรมการวิชามนุษย์กับสังคม ฝ่ายวิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป. (2562). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คุ้มเกล้า ดิษฐศิริ, & ลักษณะ คล้ายแก้ว. (2563). การสื่อสารเพื่อนำเสนอตัวตนและพัฒนาความสัมพันธ์ผ่านทางแอปพลิเคชันทวิตเตอร์. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 24(3), 94-106.
- จิราภรณ์ สำเนาทอง, สาวิตรี ทยานศิลป์, & อธิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและแรงจูงใจในการใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์กับสัมพันธภาพในกลุ่มเพื่อนและครอบครัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารเกษมบัณฑิต, 19, 15-27.
- จิรนนท์ ดีเลิศ, & จักรรัตน์ แสงวาร. (2560). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ในรูปแบบแชทส์ดีมของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร. วารสารเกษมบัณฑิต, 12(2), 139-154.
- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. (2553). จิตวิทยาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา ทิพย์ประทุม, & พิทักษ์ ศิริวงศ์. (2558). การคุกคามทางเพศกลุ่มชายข้ามเพศ: การศึกษาเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 10(3), 105-113.
- ชาย โปธิสิตา. (2562). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8): กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดจำหน่าย.
- ณัฐฐวัฒน์ สุทธิโยธิน. (2555). กฎหมายอาญาและอาชญาวิทยาชั้นสูง. กรุงเทพฯ: สุขุขยธรรมาราช.
- ทัศน์ีย์ ทองสว่าง. (2549). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้งเฮ้าส์.
- นพวรรณ ปราบกวงศ์. (2559). ทักษะของนักศึกษาต่อการคุกคามทางเพศในสถานศึกษา. (ปริญญา นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2558). เครือข่ายสังคมในสังคมเครือข่าย. วารสารวิจัยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 8(2), 119-127. สืบค้นจาก https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tla_research/article/view/48006
- นิชานา พัฒนกุลชัย, สุวรรณมา มณีวงศ์, & อังธนา จุลสุคนธ์. (2561). สื่อสังคมออนไลน์กับสมองของเด็กวัยรุ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 12(3), 118-123.
- ปกรณ์ มณีปกรณ์. (2553). อาชญาวิทยา และทัณฑ์วิทยา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.

เพชร.

ปริมา อภิโชติกร. (2551). อิทธิพลของสื่อลามกที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ ของนักศึกษาในกลุ่ม
อาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. In: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ปองกมล สุรัตน์. (2561). การรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในมิติสังคมวัฒนธรรม: กรณีศึกษาเยาวชนไทยเจ
เนอเรชั่น Z. (ดุษฎีบัณฑิตการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปัฐริยา มังดา. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการถ่ายวีดีโอคลิปลามกอนาจารผ่าน
โทรศัพท์เคลื่อนที่ของวัยรุ่นหนุ่มสาวตอนปลาย จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พรชนก ดาวประดับ, & กัลยกร วรกุลสัญฐานีย์. (2561). รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการ
กลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า, 4(3), 63-
78.

พรรณวดี ประยงค์. (2559). เรื่องของ "ตัวตน" บนโลกเว็บไซต์โซเชียลเน็ตเวิร์ก: ขอบเขตของ "ตัวตนที่
ปรารถนา" และ "ตัวตนที่เป็นจริง". สืบค้นจาก [https://so06.tci-
thaijo.org/index.php/jcmag/article/download/220058/152221/](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jcmag/article/download/220058/152221/)

พรรณี ปานเทวัญ. (2560). โมเดลเชิงนิเวศวิทยากับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ. วารสาร
พยาบาลทหารบก, 15(1).

พรชชาติ คล้อยระยับ, & อุนิษา เลิศโตมรสกุล. (2564). การป้องกันการตกเป็นเหยื่อคุกคามทางเพศ
ของเด็กในโลกออนไลน์. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 17(1).

พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2556). แนวคิด ทฤษฎี เทคนิคและการประยุกต์เพื่อการพัฒนาสังคม.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชคุณ เรืองรอง, & อติพล เอื้อจรัสพันธุ์. (2563). แบบแผนความเชื่อในวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มเด็ก
วัยรุ่นชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสาร ศิลปะกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 24(2), 65-78.

ภัทรธิดา ชัยเพชร, & พิมลพรรณ ไชยนันท์. (2564). การคุกคามทางเพศในสื่อสังคมออนไลน์.
วารสารการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 4(3).

ภาสกร จิตรไคร์ครวญ, & ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2554). เทคโนโลยีของสื่อใหม่และการนำเสนอตัวตน
ต่อสังคม กับพฤติกรรมการสื่อสารบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์. วารสารการ
ประชาสัมพันธ์และการโฆษณา, 4(2), 145-166.

มณี อากานันท์กุล. (2563). การวิจัยปรากฏการณ์วิทยา : การประยุกต์ใช้ในการวิจัยทางการ

- พยาบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักเกียรติ พันธุ์ชาติ. (2560). สื่อสังคมออนไลน์: แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของรัฐ. สืบค้นจาก http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/8496st
- รักษิษิตา โพธิ์พิทักษ์กุล. (2550). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศทางอินเทอร์เน็ต. (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น. สงขลา: ชาญเมืองการพิมพ์.
- วรพงษ์ วัลย์, & เสริมศิริ นิลดำ. (2561). พฤติกรรมการรังแกกันผ่านโลกไซเบอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย: กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาล 6 นครเชียงราย. วารสารการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 1(2), 1-24.
- วรรณดี สุทธิรักษา. (2559). การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนทัศน์ทางเลือก = *Qualitative research : research of alternative paradigm*. (พิมพ์ครั้งที่ 3): กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์.
- วิมลวรรณ เพาะปลูก, & สุรัชย์ ชูผลกา. (2561). วาทกรรมการคุกคามทางเพศต่อเน็ตไอดอลหญิงบนเฟซบุ๊ก. วารสารนิเทศศาสตร์, 31(1), 98-108.
- วีรพงษ์ พวงเล็ก. (2557). ปัจจัยเชิงเหตุของการเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 5(2014), 105-122.
- วีระศักดิ์ ประดิษฐ์รอด. (2563). การคุกคามทางเพศบนสื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมการตอบสนองของเยาวชนไทย. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <https://ethesis.lib.ku.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1104/1/6215100099.pdf>
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2561). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา). (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศศิธร ยุวกอศล, & ดวงกมล ชาติประเสริฐ. (2553). การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในโลกออนไลน์: โอกาสหรืออุปสรรค. วารสารนิเทศศาสตร์, 28(4), 47-75.
- ศิริพร จิรวัดน์กุล. (2558). การวิจัยผสมวิธี: ผสานอย่างไรให้ถูกต้องในงานวิจัยสุขภาพ. วารสารการพยาบาล, 30(4), 5 - 18.
- ศิริรัตน์ แอดสกุล. (2560). ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิลป์ชัย ลีลิตธรรม, & วงศกร เพิ่มผล. (2563). การศึกษาปัจจัยและแนวทางป้องกันตามหลักเบญจศีลเพื่อส่งเสริมการไม่กระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นจาก <http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/1734>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ. (2562). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสรรค์ อภิเวสส์. (2557). การคุกคามทางเพศบนสังคมเครือข่าย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 7(3), 901-916.
- สิริพร วิริยะรักษ์. (2558). วาทกรรมการคุกคามทางเพศที่ปรากฏในเว็บบอร์ด: การศึกษาวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 25(4), 639 – 648.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2559). ทฤษฎีการสื่อสาร (พิมพ์ครั้งที่ 3, [ฉบับความเรียงใหม่]). กรุงเทพมหานคร: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุริศา นิยมรัตน์. (2561). ความผิดทางอาญา: กรณีการคุกคามทางเพศ. วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, 7(2), 133-162.
- สุรียฉาย พลวัน, & ทิพวัลย์ ศรีรักษา. (2561). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกรณีการคุกคามทางเพศ โดยการเฝ้าติดตามก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ และข่มขู่. (สาขานิติศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อศิน รพีพัฒน์, & อุทัย ดุลยเกษม. (2553). คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. (พิมพ์ครั้งที่ 5): ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุกุล มโนชัย, ดุษฎี อายุวัฒน์, & ชูพัทธ์ สุทธิสา. (2555). ระดับการคุกคามทางเพศต่อวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่เสมือนจริง. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, 12(1), 113-124.
- อนุกุล มโนชัย, ดุษฎี อายุวัฒน์, & ชูพัทธ์ สุทธิสา. (2554). ภัยคุกคามทางเพศต่อวัยรุ่นหญิงผ่านพื้นที่เสมือนจริง. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 34(3-4), 133-145.
- อภิญญา หิรัญญะเวช. (2561). อิทธิพลของอารมณ์ขันทางลบ การละเลยคุณธรรม และการรับรู้ความนิรนาม ต่อพฤติกรรมการข่มเหงรังแกทางเพศนู้ก. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). สืบค้นจาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/63018>
- อรพินท์ ชูชม, นพวรรณ โชติบัณฑิต, & อัจฉรา สุขารมณ. (2548). การรับรู้การกลั่นแกล้งทางเพศของ

นิติตมมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 11(1).

อัมพร อ่างลักษณ์. (2552). การคุกคามทางเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร :

สาเหตุและข้อเสนอทางนโยบาย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 1(1), 31-47.

อัมพร สุคันธวิช, & ศรีรัฐ โกวงศ์. (2553). มนุษย์กับสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อาภาพร เผ่าวัฒนา, นฤมล เอี่ยมณีกุล, & สุเนย์ ละกำป็น. (2560). การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงใน
วัยรุ่น: แนวคิดและการจัดการหลายระดับ. กรุงเทพฯ: บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น
จำกัด.

อารีย์วรรณ อ่วมตานี. (2559). การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณา
โครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G- 344/2563E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และแนวทางการป้องกันการ
การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นาย ณัฐพล บุญทอง

สังกัด: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เอกสารที่รับรอง: 1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 21 ธันวาคม 2563
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 21 ธันวาคม 2563
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 21 ธันวาคม 2563
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วัน/เดือน/ปี 21 ธันวาคม 2563

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E/G-344/2563

วันที่ให้การรับรอง : 21/12/2563

วันหมดอายุใบรับรอง : 21/12/2564

ที่ อว 8718/

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

21 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอแจ้งผลการพิจารณาโครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G- 344/2563E

เรียน นาย ณัฐพล บุญทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบรับรองโครงการวิจัย SWUEC/E/G-344/2563

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัยเรื่อง ประสบการณ์การคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และ แนวทางการป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสานวิธี โครงการวิจัยเลขที่ SWUEC-G 344/2563E เพื่อรับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ นั้น

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยดังกล่าว บัดนี้ คณะกรรมการฯ ให้การรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2563 รายละเอียดดังนี้

Certificate Number	SWUEC/E/G-344/2563
Date of Approval	21 ธันวาคม 2563 (อายุใบรับรองโครงการวิจัย 12 เดือน)
Date of Expiration	21 ธันวาคม 2564
Continuing Review	ทุก 12 เดือน (ครบกำหนดส่งรายงานครั้งแรก วันที่ 21 ธันวาคม 2564)

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ใ้ขอความกรุณาให้ผู้วิจัย ส่งรายงานความก้าวหน้าของกรวิจัยและต่ออายุการรับรองก่อนกำหนดวันหมดอายุ 30 วัน เพื่อให้เป็นไปตามวิธีดำเนินการ มาตรฐาน (SOPs version 2.0) ของคณะกรรมการฯ ทั้งนี้รายละเอียดของเอกสารที่ให้การรับรองตามที่ปรากฏใน Certificate of Approval (Certificate Number SWUEC/E/G-344/2563) ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรศัพท์ 0-2649-5000 ต่อ 12430

โทรสาร 0-2259-1822

MF-04-version-2.0

วันที่ 18 ต.ค. 61

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC-G-344/2563E (ต่อใบรับรองครั้งที่ 1)

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง : ประสิทธิภาพการคุกคามทางเพศบนเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ และแนวทางการป้องกัน การศึกษาเชิงคุณภาพแบบผสมวิธี

ชื่อผู้วิจัยหลัก : นายณัฐพล บุญทอง

สังกัด : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่เสนอพิจารณาทบทวน :

แบบรายงานความก้าวหน้าของการวิจัย เพื่อขอต่ออายุการรับรอง ฉบับวันที่ 22 พฤศจิกายน 2564

วันที่ประชุม : 20 ธันวาคม 2564 การประชุมครั้งที่ : 12/2564

ผลการพิจารณา : รับรอง

ข้อเสนอแนะ : โปรดปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการดำเนินงานโครงการวิจัยในมนุษย์ซึ่งมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19)

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/G/E-344/2563

วันที่ให้การรับรอง : 22/12/2564

วันหมดอายุใบรับรอง : 21/12/2565

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ณัฐพล บุญทอง

